FINANSMINISTERIET

Aftaler om finansloven

November 2018

2019

FINANSMINISTERIET

Aftaler om finansloven

November 2018

2019

Aftaler om finansloven for 2019
November 2018

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Denne publikation er udarbejdet af
Finansministeriet
Center for udgiftspolitik og modernisering
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Telefon 3392 3333

Omslag: BGRAPHIC
Tryk: Rosendahls a/s
Oplag: 1.000
Pris: 150 kr. inkl. moms
ISBN: 978-87-93531-57-4

Elektronisk publikation:
ISBN: 978-87-93531-58-1

Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside
fm.dk

SVANEMÆRKET
Tryksag
5041 0457

Indhold

Oversigt over finanslovaftalerne for 2019 5

1. Aftale om finansloven for 2019 7

2. Aftale om en ny regulering af folkepensionen og indførelse af obligatorisk opsparing for overførselsmodtagere 79

3. Aftale om fordeling af forskningsreserven i 2019 97

4 Aftale om Fødevareforlig 4 109

5. Filmaftale 2019-2023 127

6 Aftale om Fra folkeskole til faglært - Erhvervsuddannelser til fremtiden 137

7. Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 185

Oversigt over finanslov-aftalerne for 2019

Tabel 1

Oversigt over finanslovaftalerne for 2019

	V	LA	K	DF	S	EL	ALT	RV	SF
Aftale om finansloven for 2019									
Aftale om ny regulering af folkepensionen og indførelse af obligatorisk opsparing for overførselsmodtagere									
Aftale om fordeling af forskningsreserven i 2019									
Aftale om Fødevareforlig 4									
Filmaftale 2019-2023									
Aftale om Fra folkeskole til faglært – Erhvervs-uddannelser til fremtiden									
Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019									

Anm.: Blå markering betyder, at partiet deltager i den pågældende aftale. Grøn markering betyder, at partiet ikke deltager i den pågældende aftale.

Aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om:

Finansloven for 2019
(30. november 2018)

Aftale om finansloven for 2019

Økonomien er stærkt forbedret siden valget i 2015. Beskæftigelsen er historisk høj, og ledigheden er lav. Vi har oplevet en solid vækst igennem flere år, og vi har grund til at forvente, at det vil fortsætte i de kommende år. Flere kommer i arbejde og bliver i stand til at forsørge sig selv. Siden 2015 er beskæftigelsesfrekvensen steget i samtlige af landets kommuner. Den øgede beskæftigelse er til gavn for samfundet, men det er mere end noget andet også til gavn for den enkelte, der kommer i job. Den økonomiske fremgang er bredt forankret i Danmark, og vi skal sikre, at den kommer alle til gode.

Vi har en veluddannet og kompetent arbejdsstyrke, der løbende videreuddanner sig. Vi har et konkurrencedygtigt og stærkt erhvervsliv med mange dygtige og innovative virksomheder og en offentlig sektor, der leverer kernevelfærd af høj kvalitet med dedikerede medarbejdere. Velfærd og velstand. Det skal vi bevare og udbygge.

Den økonomiske fremgang er med til at sikre grundlaget for, at vi kan sikre og yderligere forbedre kernevelfærden. Partierne har siden valget i 2015 arbejdet målrettet på at styrke dansk økonomi og forbedre de offentlige finanser. Og det er lykkedes.

Samtidig er tilstrømningen af udlændinge bremset op.

Under den tidligere SR-regering var Danmark blandt asylansøgernes foretrukne destinationer. Det var uholdbart. Særligt på asylområdet var udfordringerne store, og tilstrømningen til Danmark var ude af kontrol.

I perioden fra 00'erne frem til 2012 var antallet af asylansøgere i gennemsnit 5.100 årligt. Antallet steg til 7.500 i 2013, 14.800 i 2014 og nåede 21.300 i 2015. På finansloven for 2016 var prognosen for 2016 på 25.000 asylansøgere.

Regeringen har sammen med Dansk Folkeparti taget ansvar. Siden valget er der gennemført en lang række stramninger på udlændingeområdet. Det har gjort det mindre attraktivt at søge asyl i Danmark. Tilstrømningen er nu på det laveste niveau siden 2008. Der skal derfor nu anvendes væsentligt færre skattekroner på asylindkvartering, integrationsydelse mv. samt afledte udgifter på serviceydelser i kommuner og regioner som skoler, dagtilbud og sygehuse.

Hvis tilstrømningen til Danmark var fortsat på det historisk høje niveau i 2015, ville det demografiske træk have været i størrelsesordenen 8½ mia. kr. højere i 2025. Færre asylansøgere er dermed med til at reducere presset på kernevelfærden og understøtter, at vi kan yde en god og veludbygget service til borgerne i Danmark.

Vi står dermed på et stærkt økonomisk grundlag og har råd til at gøre det danske velfærdssamfund endnu bedre. Det skal vi udnytte. Pensionisterne skal have bedre vilkår. De skal også have glæde af fremgangen. Vi skal gøre det mere attraktivt for seniorer at blive længere på arbejdsmarkedet, og vi skal sikre bedre pensionsforhold for personer på overførselsindkomst.

Samtidig skal vi sætte en ny kurs for udlændingepolitikken. Regeringen og Dansk Folkeparti finder, at dem, der har behov for beskyttelse på grund af krig og ufred, skal have det. Men flygtninges ophold i Danmark skal være midlertidigt – ikke varigt. Når der er fred, eller man ikke længere risikerer forfølgelse, skal man tage ansvar for genopbygningen af sit hjemland ved at tage tilbage.

Med finansloven for 2019 er regeringen og Dansk Folkeparti på den baggrund enige om at gennemføre en række højt prioriterede indsatser:

- Bedre folkepension. Folkepensionister får et løft i deres pension og skal fremover fuldt ud have del i velstandsudviklingen, ved at folkepensionen reguleres med den almindelige lønudvikling. Samtidig bliver det mere attraktivt for seniorer at blive længere på arbejdsmarkedet gennem en seniorpræmie. Desuden øges fradraget for arbejdsindkomst, og modregningsreglerne lempes.

- Bedre pensionsforhold for overførselsmodtagere. Fra 2020 indbetaler staten hvert år ekstra 0,3 pct. af overførselsydelsen på en obligatorisk pensionsopsparing for en række grupper på indkomstoverførsler. Dermed får danskere, som i en periode af deres liv har været på overførselsindkomst, en højere indkomst som folkepensionister.

- Forliget om satspuljen fra 2015 opsiges med virkning fra næste folketingsvalg. Der afsættes samtidig en særskilt reserve til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområde m.v., herunder med særlig prioritet til socialområdet.

- En endnu stærkere udlændingepolitik. En ny politik for midlertidigt ophold, loft over familiesammenføringer, etablering af et udrejsecenter på øen Lindholm og markante strafskærpelser for udviste kriminelle og personer på tålt ophold, der overtræder udlændingeloven.

- En markant prioritering af kernevelfærd – ældre, sundhed og udsatte børn. Der sikres bedre behandling til folk med stærkt nedsat hørelse, en styrket indsats over for ensomme ældre og bedre forhold i daginstitutioner med mange udsatte børn.

- Mere tryghed og sikkerhed til danskerne. Der prioriteres en øget politiindsats og toldindsats mod udrejsende kriminelle ved de danske grænser og i lufthavne. Samtidig styrkes SØIK's indsats i forhold til bekæmpelse af hvidvask. Kriminalforsorgens muligheder for rekruttering forbedres ved etablering af en ny uddannelsessatellit i Vestdanmark.

- Ordnede forhold på arbejdsmarkedet: Der sikres en fortsat stærk indsats for ordnede forhold, og kontrolindsatsen på tungvognsområdet styrkes.

- Lavere afgifter og bedre forhold for erhvervslivet: Det gøres lettere at drive virksomhed i Danmark og samtidig gennemføres en række afgiftslempelser, som gør det billigere for virksomheder og danskerne, herunder sommerhusejere og personer, der er bosiddende på øer.

- Kultur til gavn for alle: Der foretages en klar prioritering af dansk kultur med fokus på bred forankring og formidling. Det gælder bl.a. indsatser i forhold til vores fælles historie og kulturarv, dansk kultur i verdensklasse og udvalgte projekter, som er vigtige for danskernes historie.

- Fremsynet infrastruktur: Der gennemføres en række VVM undersøgelser, der skal styrke beslutningsgrundlaget for fremtidige infrastrukturprojekter, og der igangsættes en proces i forhold til drøftelse af investeringer i infrastruktur efter 2020.

- Bedre klima, renere luft og mere natur: Der gennemføres en række indsatser, som vil føre til bedre luftkvalitet, mindre klimabelastning, bedre natur og renere miljø. Der sker bl.a. en markant prioritering af kystbeskyttelsen og en forbedring af luftkvaliteten via skrotningsordning for gamle brændeovne og højere skrotpræmier til gamle dieselbiler.

Hovedelementer i Aftale om finansloven for 2019

Regeringen og Dansk Folkeparti har indgået Aftale om finansloven for 2019. Aftaleparterne er enige om at gennemføre nye initiativer på følgende områder:

Bedre sundhed

- Sundhedsreform
- Stop for egenbetaling på kommunale akutpladser
- Donorblod fra homoseksuelle mænd m. fl.
- Effektivitet og sammenhæng på høreområdet
- Nedbringelse af ventetiden til offentlig høreapparatbehandling
- En endnu stærkere vaccinationsindsats
- Mere rationelt indkøb af lægemidler
- Pulje til sundhedsindsatser
- God lægedækning i alle dele af landet
- Styrket samarbejde mellem forsvarets SAR helikoptere og akutlægehelikopterne
- Tilskud til Danske Patienter
- Styrket indsats over for fødselsdepressioner
- Styrket vidensgrundlag om årsager til legionellasmitte

Styrket indsats til de mest syge patienter i psykiatrien

- Opkvalificering af sengepladser i voksenpsykiatrien
- Intensive børne- og ungdomspsykiatriske teams

Styrket ældrepleje

- Bekæmpelse af ensomhed, tab af livsmod, sorg og selvmord
- Styrket indsats mod uplanlagt vægttab og underernæring
- Rekruttering af kvalificeret arbejdskraft på sundheds- og ældreområdet
- Handlingsplan til bekæmpelse af udadreagerende adfærd overfor ansatte i ældreplejen
- Opfølgning på arbejdet med udvikling af kvalitetsindikatorer i ældreplejen
- 4-årig forsøg med landsdækkende ledsagerordning for ældre synshandicappede

1.000-dages-program – en bedre start på livet

- Dagtilbud af høj kvalitet
- Indsatser i hjemmet i barnets første 1.000 dage

Bedre undervisning og uddannelse i hele landet

- Dimensionering af sygeplejerskeuddannelsen
- Flere skal vælge en erhvervsuddannelse
- Gymnasier i tyndt befolkede områder
- Særlig indsats for bedre uddannelser i Region Sjælland
- Ligestilling af landbrugsuddannelser med andre kostskolemiljøer
- Flere togter på Skoleskibet Georg Stage
- Forhøjelse af fribeløbet for SU-modtagere

Udlændinge

- Fra integration til midlertidighed, selvforsørgelse og hjemsendelse
- Ophævelse af retskrav på permanent bolig til flygtninge
- Familiesammenføringsloft
- Valgret og valgbarhed til udlændinge
- Øget kontrol – bedre styr på, hvem der er i Danmark
- Ny konsekvent kurs over for udlændinge, der er uønskede i Danmark
- Udenlandsk finansiering af religiøse trossamfund, foreninger mv.

Tryghed og sikkerhed

- Grænsekontrol
- Særlig politiindsats og toldindsats mod udrejsende kriminelle
- Øget lufthavnskontrol
- Uddannelse af fængselsbetjente i Vestdanmark
- Styrkelse af SØIKs bekæmpelse af hvidvask
- Bedre arbejdsforhold for politibetjente
- Øget anvendelse af tryghedsskabende videoovervågning
- Specialiserede dyrevelfærdsenheder

Forbedret rådighedsbeløb for pensionister

- Folkepensionen løftes i 2019
- Folkepensionen følger lønudviklingen fra 2020 uden fradrag til satspuljen

Øget pension for personer, der har pensionsopsparing

- Forøgede fradragsgrænser for pensionister med små og mellemstore opsparinger

Fastholdelse af seniorer på arbejdsmarkedet

- Højere fradrag ved arbejdsindkomst
- Seniorpræmie
- Mindre modregning ved ægtefællers arbejde

Ordnede forhold på arbejdsmarkedet

- Styrkelse af politiets indsats på tungvognsområdet
- Fælles myndighedsindsats
- Sikring af Arbejdstilsynets bevilling

Lavere afgifter og bedre forhold for erhvervslivet

- Afskaffelse af administrationsgebyr for affaldshåndtering
- Nedbringelse af erhvervslivets byrder
- Opfølgning på vækstteams
- Styrket indsats mod brodne kar på selskabs- og regnskabsområdet
- Iværksætterevents
- Eksportindsats på fødevareområdet

- Lempet elvarmeafgift til sommerhuse
- Styrket mobilitet i yderkommuner og på øer
- Forbedret færgesejlads til øer
- Pantebrevsmodel for salg af visse ejendomme
- Styrkelse af iværksætterindsatsen på Lolland og Falster
- Maritim Montørordning
- Nedsættelse af satsen for lystfartøjsforsikringsafgiften
- Udvidelse af skattefrihed for visse selvejende institutioner og foreninger
- Afskaffelse af foderfosfatafgiften
- Hotellers rumvarmeafgift
- Indsats mod grænsehandel
- Afskaffelse af afgifter for registrering af ejer- og pantrettigheder for fly
- Fremrykning af nulmoms
- En ny model for importmoms
- Fornyelse af dele af Skatteministeriets IT-systemer

Landsbypulje

Indsatser for forbedret infrastruktur
- VVM-undersøgelser på transportområdet
- Forundersøgelse af en fast Kattegatforbindelse
- Søby Havn
- Investeringer i infrastruktur frem til 2030
- Øget hastighedsgrænse for lastbiler på landeveje
- Begrænsning af lastbilsoverhalinger på motorveje

Bedre klima og renere luft
- Ren luft i de store byer – miljøzoner up to date
- Højere skrotpræmie til gamle dieselbiler
- Bedre miljøkontrol med lastbiler
- Mere miljøvenlig krydstogtturisme i Østersøen
- Overvågning af svovludledning i danske farvande
- Nedsættelse af udvalg og pulje til ammoniakreducerende tiltag
- Mindre metanudslip fra biogasanlæg
- Tilskudsordning til investeringer i nye slagtesvinestalde
- Skrotpræmie til gamle brændeovne
- Styrkelse af klimavenlig adfærd gennem mærkningsordninger mm.
- Analyse til forbedrede opgørelser af CO_2-optag i jord og skov

Mere natur i 2030
- Grøn naturpulje
- Stærkere beskyttelse af de danske kyster
- Vrag og anlæg i Erdkehlgraven ved Christiania

- Pulje til håndtering af vilde dyr fra cirkus
- Dyrenes Vagtcentral
- Arbejdsgruppe om sætningsskader som følge af tørke

Styrket dansk kultur

- Kultur til børn i Danmark
- Fælles historie og kulturarv
- Kultur i verdensklasse – for alle danskere
- Kunstneriske uddannelser
- Bedre biblioteksservice for universiteterne
- Vikingeskibsmuseet i Roskilde
- REGAN Vest
- Den Store Danske
- Nationalmuseets mønt og medaljesamling
- Fejring af Dannebrogs 800-års jubilæum
- Restaurering af Dybbøl Mølle
- Dansk Skoleidræt
- National handlingsplan for kulturarv
- Danske Taler
- Danske computerspil
- Øvrige kulturindsatser i hele Danmark

Øvrige initiativer

- Tilskud til vanskeligt stillede ø-kommuner
- Udvidet kriminalitetsstatistik
- Gastro 2025
- Udmøntning af pulje til blinde og stærkt svagsynede
- Kortere sagsbehandlingstider
- Affald i etageejendommme

Finansiering

- Udmøntning af centrale reserver mv.

Bedre sundhed

Et sundhedsvæsen, der hænger sammen, er centralt for den borgernære velfærd. Borgerne skal have en effektiv og sammenhængende behandling af bedste kvalitet. Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at gennemføre en række initiativer, som vil styrke sundhedsområdet.

Sundhedsreform

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om behovet for en sundhedsreform. Reformen skal have fokus på at sikre et mere sammenhængende sundhedsvæsen, som er tættere på borgernes hverdag. Formålet er bl.a. at sikre bedre sammenhæng på tværs af sektorer og at understøtte en omstilling af behandlingen af bl.a. kronikere fra sygehusene til primærsektoren.

Der afsættes med aftalen en reserve på 120,5 mio. kr. i 2019, 138,5 mio. kr. i 2020, 138,6 mio. kr. i 2021 og 138,7 mio. kr. i 2022. Reserven udmøntes ifm. sundhedsreformen.

Regeringen og Dansk Folkeparti har endvidere med finansloven for 2016 afsat i alt 800 mio. kr. til investeringer i læge- og sundhedshuse i perioden 2017-2020. Heraf er 200 mio. kr. udmøntet.

Stop for egenbetaling på kommunale akutpladser

I takt med at kommunerne varetager et stigende antal komplekse opgaver på sundhedsområdet, har flere kommuner etableret akutfunktioner i hjemmesygeplejen, der kan varetage særlige sygeplejefaglige opgaver, som ikke kan håndteres i den almindelige hjemmesygepleje. Kommunale akutfunktioner kan fx organiseres som udkørende akutteams eller som kommunale akutpladser.

Det har aldrig været den politiske intention, at ydelser, som ydes via en kommunal akutfunktion, der er organiseret på en kommunal akutplads, skulle være forbundet med egenbetaling for de borgere, der modtager ydelsen.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at borgere ikke skal kunne opkræves egenbetaling for kost, linned, tøjvask o.lign. ved ophold på en kommunal akutplads. En nærmere vurdering har vist, at der er behov for at præcisere reglerne for, hvad der indgår i det vederlagsfrie tilbud om hjemmesygepleje givet ved en akutfunktion organiseret som en kommunal akutplads.

Parterne er enige om, at det i regelgrundlaget præciseres, at begrebet kommunal akutplads er en del af hjemmesygeplejen, som alene er reguleret efter sundhedsloven. Præciseringen indebærer, at kost, linned, tøjvask o.lign. indgår som en del af det vederlagsfrie tilbud om hjemmesygepleje givet ved en akutfunktion, der er organiseret som en kommunal akutplads.

Donorblod fra homoseksuelle mænd m. fl.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at mænd, der har sex med mænd (MSM), skal kunne donere blod efter en fire-måneders karantæneperiode. Derfor igangsættes konkrete tiltag, der skal sikre mulighed for MSM bloddonation og bidrage til, at donorblod i Danmark fortsat er af høj kvalitet, uden at patientsikkerheden bliver kompromitteret.

Der afsættes 11,4 mio. kr. i 2019 og 0,1 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022.

Effektivitet og sammenhæng på høreområdet

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke høreapparatsbehandlingen for at sikre, at borgere med høretab modtager en effektiv og uvildig behandling af høj kvalitet.

Der gennemføres derfor en række initiativer, der dels skal sikre patienten en nemmere vej gennem systemet, dels understøtte at patienten modtager behandling af høj kvalitet i både offentligt og privat regi.

Initiativerne omfatter bl.a. afprøvning af en ny model for visitation til høreapparatbehandling, samt indsatser, der skal skabe større gennemsigtighed omkring det private tilbud, herunder styrke informationen til borgeren.

Herudover skal der opstilles nationale kvalitetskrav til behandlingen, sikres en bedre brug af de faglige ressourcer på området og indsamles data til at opnå mere viden om effekt og kvalitet af behandlingen. Initiativerne skal ses i sammenhæng med en bredere ambition om at forenkle regler mv. – herunder også på høreapparatområdet.

Der afsættes 40 mio. kr. i 2019 og 25 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022.

Nedbringelse af ventetiden til offentlig høreapparatbehandling

Det vurderes, med en vis usikkerhed, at op mod 25.000 personer står på venteliste til høreapparatbehandling i regionerne, herunder både borgere med kompliceret og ukompliceret høretab. Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om, at der er behov for at nedbringe ventelisterne til høreapparatsbehandling i det offentlige allerede fra 2019.

Regionerne kan afvikle ventelisterne gennem bl.a. ved at gå i udbud og gøre brug af de private høreklinikker, behandle patienterne på offentlige audiologiske afdelinger eller ved at indgå aftale med privatpraktiserende ørelæger (puljeklinikker).

Derfor afsættes 25 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 udover budgettet i 2019 til at nedbringe ventetider på høreapparatbehandlingen. Regionerne vil på baggrund heraf bl.a. kunne prioritere patienter med kompliceret høretab samt børn og unge under 18 år, såfremt denne gruppe står på venteliste.

Aftaleparterne vil følge udviklingen på området, herunder kvalitet og resultater af indsatsen. Regeringen oversender status på ventelisterne halvårligt.

En endnu stærkere vaccinationsindsats

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at der skal tilbydes gratis HPV-vaccination til drenge på linje med piger, at vaccinationsdeltagelse i børnevaccinationsprogrammet skal øges, og at der skal sikres endnu bedre influenzavacciner.

Der afsættes 13 mio. kr. i 2019 og 26 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 til gratis HPV-vaccination af drenge, der fylder 12 år d. 1. juli 2019 eller derefter. HPV-vaccinenen kan forebygge analkræft og kønssygdomme.

Der afsættes 9 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til nye og mere effektive vacciner til borgere, der er i risikogruppen, og som hvert år tilbydes gratis influenza-vaccination. I 2019 afsættes der desuden 2 mio. kr. til at iværksætte en medicinsk teknologivurdering af influenzavaccinationer og 0,2 mio. kr. til informationsindsats mhp. at øge vaccinationsdeltagelsen.

Der afsættes 8,9 mio. kr. i 2019, 6,9 mio. kr i 2020, 6,8 mio. kr. i 2021 og 6,7 mio. kr i 2022 til en række initiativer som skal sikre, at flere børn får de anbefalede vaccinationer i børnevaccinationsprogrammet, herunder bl.a. en avanceret påmindelsesordning om børnevaccinationer.

Mere rationelt indkøb af lægemidler

Der er enighed om at styrke tilrettelæggelsen af indkøbet af lægemidler, så der også i fremtiden er råd til at tilbyde patienter ny og effektiv medicin.

Der afsættes 8 mio. kr. i 2019 og 12,5 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 til IT-understøttelse af et eksternt referenceprissystem, der skal sikre, at medicinpriserne er på niveau med sammenlignelige lande. Referenceprissystemet træder i kraft i 2020.

Der afsættes 2 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til dansk deltagelse i Beneluxa-initiativet for horizon scanning. Dermed vil Danmark få adgang til den nyeste viden om, hvilke nye lægemidler, der vil dominere udgiftsudviklingen og konkurrere med eksisterende medicin.

Pulje til sundhedsindsatser

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at afsætte en sundhedspulje til indsatser på sundhedsområdet. Puljen udmøntes til sundhedsinitiativer efter aftale mellem parterne. I den forbindelse prioriteres bl.a. mandecentre og nedbringelse af sagsbehandlingstiden i Medicinrådet for at understøtte hurtigere sagsbehandling af bl.a. medicin til livstruede patienter.

Der afsættes 25 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022.

God lægedækning i alle dele af landet

Siden indgåelsen af den politiske aftale om bedre lægedækning i februar 2017 er der implementeret en række initiativer for at komme udfordringen med lægemangel til livs. Bl.a. har regionerne fået mulighed for at drive regionsklinikker i en seksårig periode mod tidligere fire år. Der er også igangsat forsøgsordninger, hvor studerende gives større fleksibilitet i uddannelsesforløbet i forbindelse med lokalt/regionalt tilrettelagte videreuddannelsesforløb.

Herudover er dimensioneringen på medicinstudiet forøget med godt 250 pladser, hvilket har skabt muligheder for etablering af kandidatuddannelser i Køge og Esbjerg. Det skal sikre, at flere lægestuderende via deres uddannelse får kendskab til sygehusene i hhv. Region Sjælland og Region Syddanmark og potentielt kan styrke lægedækningen i de to regioner.

Regeringen og Dansk Folkeparti er endvidere enige om, at der fortsat er behov for initiativer for at sikre en god geografisk og specialemæssig fordeling af læger og speciallæger.

Parterne vil følge udviklingen i lægedækningen med henblik på at sikre, at alle dele af landet får adgang til de læger, der er behov for. Parterne vil gøre status for udviklingen i lægedækningen første gang i 2021 i takt med, at de nye kandidatuddannelser etableres.

Styrket samarbejde mellem forsvarets SAR helikoptere og akutlægehelikopterne

Regeringen og Dansk Folkeparti indgik den 29. juni 2018 aftale om placering af den fjerde akutlægehelikopter ved Saltum i den nordlige del af Jammerbugt Kommune. Helikopteren går i drift den 1. januar 2019 fra en midlertidig placering i Aalborg Lufthavn og vil kunne flyve fra basen i Saltum området, så snart den er anlagt.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke det nuværende samarbejde mellem forsvarets eftersøgnings- og redningstjeneste (SAR) helikoptere og akutlægehelikopterne.

Det fremtidige samarbejde drøftes i forbindelse med regeringens udspil til en sundhedsreform.

Tilskud til Danske Patienter

Parterne er enige om at styrke Danske Patienter, der er en paraplyorganisation for patient- og pårørendeforeninger i Danmark, herunder så der er mulighed for at optage og støtte flere små patientforeninger og sikre kvalificeret patient- og pårørenderepræsentation.

Der afsættes 5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022.

Styrket indsats over for fødselsdepression

Aftaleparterne er enige om, at det bør sikres, at forældre med fødselsdepression, som anslået rammer omkring 6-10 pct. af alle danske mødre og halvt så mange danske fædre, får den nødvendige støtte og behandling, samt at der tages hånd om barnet, hvis forældre har en fødselsdepression. Det er vigtigt, at forældre oplever en samlet indsats, der tager hånd om fødselsdepressioner – både når det handler om forebyggelse og behandling.

Regeringens fødselsudspil ”En god og sikker start på livet” fra januar 2018 lagde vægt på bedre og mere skræddersyede forløb. Der er også afsat midler til etablering af en digital vandrejournal, som kan styrke samarbejdet med og om den gravide i hele forløbet. Det står centralt i indsatsen at opspore tidlige tegn på fødselsdepressioner med henblik på, at både den gravide og de sundhedsfaglige, der er en del af den gravides forløb, kan sætte tidligt ind.

Regeringen og Dansk Folkeparti er i forlængelse heraf enige om at afsætte 5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til at styrke og fokusere indsatsen over for fødselsdepressioner. Midlerne afsættes til at udvikle en national strategi for forældre med fødselsdepression, der skal sikre en mere effektiv og forebyggende indsats.

Strategien vil bl.a. have fokus på at understøtte et tæt samarbejde på tværs af sektorer mellem fødesteder, jordemødre, praktiserende læger og den kommunale sundhedstjeneste.

Regeringen og Dansk Folkeparti vil i forlængelse af regeringens kommende udspil til en sundhedsreform drøfte mulighederne for at skabe større tryghed for særligt førstegangsfødende.

Styrket vidensgrundlag om årsager til legionellasmitte

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at der er behov for at øge vidensgrundlaget om årsagerne til legionellasmitte i Danmark for derigennem at kunne nedbringe risikoen for smitte.

Aftalepartierne er derfor enige om at afsætte 2 mio. kr. i 2019 til undersøgelser, som kan være med til at afklare årsagerne bag den seneste stigning i antallet af legionellasmittede.

Styrket indsats til de mest syge patienter i psykiatrien

Borgere med psykiske lidelser skal have samme kvalitet i behandlingen som borgere med fysiske lidelser. Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke indsatsen for borgere med de sværeste psykiske lidelser. Der afsættes i alt 100 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til at oprette intensive indsatser til børn og unge samt voksne. Derudover er der med Aftalen om satspuljen på sundhedsområdet for 2019-2022 afsat i alt ca. 900 mio. kr. i perioden 2019-2022 og med Aftale om regionernes økonomi for 2019 mellem regeringen og Danske Regioner prioriteret 200 mio. kr. til løft af psykiatrien.

Opkvalificering af sengepladser i voksenpsykiatrien

Regeringen og Dansk Folkeparti ønsker at udvikle og etablere sengeafsnit til intensiv behandling i voksenpsykiatrien, hvor der ydes en særlig og intensiv behandling samt målrettet tvangsforebyggelse for mennesker med alvorlige psykiske lidelser og komplekse problemstillinger.

Der afsættes 70 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022.

Intensive børne- og ungdomspsykiatriske teams

Parterne er enige om at styrke den tidlige, målrettede, og intensive specialiserede indsats til børn og unge. Det skal sikres ved, at der etableres nye intensive børne- og ungdomspsykiatriske specialiserede teams (IBUS).

Der afsættes 30 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022.

Styrket ældrepleje

Med finanslovsaftalerne for 2016, 2017 og 2018 har regeringen og Dansk Folkeparti prioriteret et markant løft af ældreområdet. Med Aftale om finansloven for 2019 er regeringen og Dansk Folkeparti enige om at afsætte yderligere ca. 650 mio. kr. i alt i perioden 2019-2022 til at understøtte en værdig alderdom for de mest udsatte ældre borgere, sikre et øget fokus på kvalitet og resultater samt bidrage til at forbedre arbejdsmiljøet i ældreplejen og imødegå fremtidige rekrutteringsudfordringer.

Bekæmpelse af ensomhed, tab af livsmod, sorg og selvmord

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at understøtte kommunernes arbejde med at opspore ensomme ældre og bekæmpe ensomhed, tab af livsmod, sorg og selvmord blandt ældre borgere, herunder med inddragelse af civilsamfundet.

Som led i initiativet ændres bekendtgørelsen om værdighedspolitikker for ældreplejen, så der indføres en forpligtigelse for kommunerne til at beskrive i deres værdighedspolitikker, hvordan ensomhed blandt ældre borgere bekæmpes.

Der afsættes 100 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022. Midlerne udmøntes til kommunerne som et særtilskud på baggrund af nøglen i tilskuds- og udligningssystemet for udgiftsbehovet på ældreområdet.

Styrket indsats mod uplanlagt vægttab og underernæring

Underernæring og uplanlagt vægttab kan have store konsekvenser for den enkelte ældre borgers helbred og livskvalitet.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at Dansk Selskab for Patientsikkerhed skal udvikle og afprøve en metode i regi af demonstrationsprojektet ”I sikre hænder”, der har vist, hvordan patientsikkerheden og kvaliteten kan forbedres i kommunerne med enkle og systematiske indsatser. Konkret skal den nye metode bidrage til at begrænse uplanlagt vægttab og underernæring hos ældre borgere, der modtager hjemmepleje eller hjemmesygepleje i eget hjem eller på plejehjem og plejecentre mv.

Der afsættes 5 mio. kr. i 2019.

Rekruttering af kvalificeret arbejdskraft på sundheds- og ældreområdet

Vores ældre borgere fortjener en alderdom med den rette pleje, hjælp og omsorg, når der er behov. Flere og flere ældre kan heldigvis klare sig selv. Men for dem, der har behov for en håndsrækning, skal vi sikre, at der er tilbud af høj kvalitet, der understøtter en tryg tilværelse med høj livskvalitet. Det kræver naturligvis, at der er tilstrækkeligt personale til at løfte denne vigtige opgave.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om, at der skal iværksættes en række initiativer for at støtte kommunerne i deres arbejde med at løse rekrutteringsudfordringerne på området.

Øget tilgang og gennemførsel på social- og sundhedsuddannelserne
Tilgangen til social- og sundhedsuddannelserne er faldet med ca. 40 pct. siden 2010. Samtidigt er der et for højt frafald på social- og sundhedsuddannelserne.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at flere skal vælge en social- og sundhedsuddannelse, og at flere elever skal gennemføre uddannelserne.

Regeringen og Dansk Folkeparti er desuden enige om, at det er afgørende for at løse rekrutteringsudfordringen på sundheds- og ældreområdet, at regeringen, KL, Danske Regioner og FOA indgår en ambitiøs aftale om dimensionering af praktikpladser på social- og sundhedsuddannelserne med et substantielt løft af antallet af praktikpladser. Det er derfor også vigtigt, at aftalen indgås hurtigst muligt, og at aftalens varighed bliver flerårig.

Styrket praktikvejledning
Social- og sundhedsuddannelserne oplever problemer med at fastholde eleverne. Frafaldet på hovedforløbet var i 2017 ca. dobbelt så højt på de to social- og sundhedsuddannelser (ca. 14 pct.) som gennemsnittet af alle erhvervsuddannelser (ca. 7 pct.). Oprettelsen af de to nye social- og sundhedsuddannelser i 2017 kan indebære behov for styrket dialog mellem social- og sundhedsskoler og praktiksteder med henblik på at understøtte en god overgang fra skolebænken til praksis.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om at styrke praktikvejledningen på området. Der afsættes 15,9 mio. kr. i 2019 og 14,4 mio. kr. årligt i 2020-2022 til flere praktikvejledere på social- og sundhedsskolerne, udvikling af en temadag til praktikvejledere i kommuner og regioner samt oplysningsmateriale til det praktikpladsopsøgende arbejde samt styrket dialog mellem skoler og praktiksteder.

Regeringen og Dansk Folkeparti er endvidere enige om at afsætte 30,0 mio. kr. årligt i 2020 og 2021 til et opstartstilskud til at styrke praktikvejledning i kommunerne med henblik på at understøtte kommunernes implementering af den kommende dimensioneringsaftale.

Bedre geografisk dækning
Kommende elever på social- og sundhedsuddannelserne kan opleve det som en barriere, hvis der er for langt til den nærmeste social- og sundhedsskole. Bedre muligheder for, at social- og sundhedsskoler kan etablere grundforløbsafdelinger i form af satellitafdelinger i områder med mere spredt dækning, kan også medvirke til at styrke søgningen.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om, at der afsættes 1,5 mio. kr. i 2021 og 3,0 mio. kr. i 2022 til etableringstilskud til nye satellitter med henblik på en bedre geografisk dækning af social- og sundhedsuddannelser i områder, hvor dækningen i dag er mangelfuld på grund af afstandsforholdene.

Undervisningsmateriale, kampagner, rådgivningsforløb
Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at det er væsentligt, at både unge og ældre samt piger og drenge har kendskab til omsorgsarbejdet og indsigt i de forskelligartede arbejdsopgaver, der løses i ældreplejen, samt de teknologiske hjælpemidler, der anvendes i ældreplejen, og som skal bidrage til at de ældre i højere grad er mere selvhjulpne i eget hjem.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at der afsættes

- 2,0 mio. kr. i 2019 til undervisningsmateriale om omsorgsarbejdet til folkeskolen og en kampagne om fritidsjobs.
- 1,0 mio. kr. i 2019 til et fælles udviklingsprogram om fastholdelse med de relevante parter på området.
- 0,7 mio. kr. årligt i 2019 og 2020 til særlige rådgivningsforløb med læringskonsulenter på social- og sundhedsskolerne.

Styrket fastholdelse i faget
Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at personalet på sundheds- og ældreområdet spiller en afgørende rolle i velfærdssamfundet. Det er afgørende at styrke fastholdelsen af medarbejdere på sundheds- og ældreområdet, blandt andet ved at øge fokus på den vigtige velfærdsopgave, medarbejderne løser, og styrke deres karriereveje.

Styrke social- og sundhedsuddannelsers image og oplysningskampagne målrettet kommuner
Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at der afsættes 2,0 mio. kr. i 2019, 4,0 mio. kr. i 2020 og 2,0 mio. kr. i 2021 til en kampagneindsats for at forbedre områdets image med henblik på at styrke attraktiviteten og fastholdelsen i faget. Dertil afsættes 1,0 mio. kr. i 2019 til en oplysningskampagne målrettet alle kommuner med fokus på kommunernes muligheder for at forbedre rekrutteringssituationen i lyset af de nye tiltag og de allerede eksisterende muligheder.

Styrkede karriereveje
Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at der er behov for at styrke karrierevejene for personalet. Der skal derfor fastsættes en konkret frist for arbejdsmarkedets parters udvikling af de voksen- og efteruddannelsesforløb, som blev aftalt i VEU-trepartsaftalen fra oktober 2017. Derudover afsættes der 0,3 mio. kr. i 2019 og herefter 4,0 mio. kr. årligt til to nye videreuddannelser for social- og sundhedsassistenter inden for psykiatri og demens.

Flere på fuldtid og lavere sygefravær
Lavere sygefravær og flere timer pr. medarbejder vil give bedre service til borgerne, højne medarbejdertilfredsheden og skabe bedre arbejdsmiljø. Det er en gevinst for både borgere og medarbejdere. Det er væsentligt, at medarbejderne på sundheds- og ældreområdet får mulighed for at bidrage med deres fulde potentiale. Omtrent 80 pct. af alle social- og sundhedsassistenter i kommunerne er deltidsbeskæftigede. Dertil kommer, at medarbejdere på det kommunale sundheds- og ældreområde har et højere sygefravær end andre kommunale medarbejdere.

Nedbringelse af sygefravær
Regeringen og Dansk Folkeparti noterer sig, at regeringen i samarbejde med KL i forlængelse af aftalen om kommunernes økonomi for 2019 vil drøfte opstillingen af en national målsætning for reduktion af sygefraværet i den offentlige sektor. Aftaleparterne lægger vægt på, at sygefraværet nedbringes og vil tage yderligere initiativer til at nedbringe sygefraværet i kommunerne, såfremt målet ikke nås.

Kommunepanel med fokus på øget fuldtidsbeskæftigelse og reduceret sygefravær for social- og sundhedspersonale
Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at der er behov for et betydeligt fokus på området med henblik på at understøtte, dels at flere medarbejdere på det kommunale sundheds- og ældreområde ansættes på fuldtid og dels at sygefraværet på det kommunale sundheds- og ældreområde reduceres.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om, at der frem mod forhandlinger om økonomiaftaler for kommuner og regioner nedsættes et kommunepanel med ældreministeren og finansministeren i spidsen, der har fokus på øget fuldtidsbeskæftigelse og reduceret sygefravær for social- og sundhedspersonale.

Aftaleparterne er desuden enige om, at regeringen i forbindelse med forhandlingerne om hhv. kommunernes og regionernes økonomi for 2020 vil drøfte med KL og Danske Regioner, hvordan kommunerne og regionerne som arbejdsgivere kan understøtte, at flere nye medarbejdere bliver ansat på fuld tid, og at flere eksisterende medarbejdere får mulighed for at øge deres ugentlige arbejdstid. Aftaleparterne lægger vægt på, at flere medarbejdere ansættes på fuld tid og vil tage yderligere initiativer, såfremt målet ikke nås.

Handlingsplan til bekæmpelse af udadreagerende adfærd overfor ansatte i ældreplejen

Udadreagerende adfærd i form af f.eks. vold eller trusler om vold i ældreplejen påvirker trivsel og arbejdsmiljø på plejecentre og har negative konsekvenser for de øvrige beboere og pårørende.

Der er i de senere år iværksat en række initiativer, som bidrager til at forbedre arbejdsmiljøet for medarbejderne ved at imødegå problemer med udadreagerende adfærd blandt ældre. Det gælder bl.a. praksisnært kompetenceløft på demensområdet, indretning af demensegnede boliger samt tydeliggørelse af servicelovens regler om magtanvendelse.

I forlængelse af de øvrige initiativer på området udarbejdes der en handlingsplan med henblik på at understøtte en mere målrettet og sammenhængende indsats til at reducere udadreagerende adfærd, herunder med særligt fokus på borgere med en demenssygdom.

Der afsættes 15 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022.

Opfølgning på arbejdet med udvikling af kvalitetsindikatorer i ældreplejen

Der er i de senere år foretaget markante prioriteringer af ældreområdet. Det har bidraget til at understøtte en værdig ældrepleje, hvor den enkelte borger er i centrum. Samtidig er det afgørende for de ældre borgeres livskvalitet, at vi får mest muligt ud af de mange ressourcer, som allerede anvendes på området i dag.

Regeringen og Dansk Folkeparti blev på den baggrund med Aftale om finansloven for 2018 enige om, at kvaliteten og resultaterne af indsatserne i ældreplejen bør være i fokus i fremtiden.

I forlængelse heraf samt Aftalen om kommunernes økonomi for 2019 er der nedsat en arbejdsgruppe, som skal komme med forslag til modeller for kvalitetsindikatorer, herunder valg af konkrete indikatorer. Arbejdsgruppen afrapporterer primo 2019.

Implementeringen af kvalitetsindikatorer afhænger af, hvilke data der lægges til grund for de enkelte indikatorer. Det er ambitionen, at evt. brugertilfredshedsundersøgelser, som kan danne grundlag for nye kvalitetsindikatorer, vil kunne udvikles i 2019, samt at implementeringen af de første indikatorer baseret på eksisterende datagrundlag vil kunne startes primo 2020 og udbygges frem mod 2022 i takt med, at ny data bliver tilgængelig. Der vil herefter også kunne tilføjes nye indikatorer.

Der afsættes 10 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til opfølgning på arbejdet med udvikling af kvalitetsindikatorer i ældreplejen.

4-årig forsøg med landsdækkende ledsageordning for ældre synshandicappede

Ældre synshandicappede oplever ofte, at deres handicap fører til isolation, da det er vanskeligt at begå sig uden for hjemmet, når synet svækkes i en sen alder.

Efter gældende lov skal kommunerne tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til personer under 67 år, som ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, herunder personer med synshandicap. Personer, som bevilliges ledsagelse før det 67. fyldte år, bevarer retten efter det fyldte 67. år, mens personer, som søger om ledsagelse efter det 67. fyldte år, ikke har ret til ledsagelse efter bestemmelsen.

Regeringen og Dansk Folkeparti ønsker at gøre det muligt at tilbyde ledsagelse til personer med synshandicap, der søger om dette, efter de er fyldt 67 år. Det vil give dem bedre muligheder for at deltage i samfundslivet og modvirke ensomhed og isolation. Aftaleparterne er på den baggrund enige om at oprette en landsdækkende pulje til forsøg med en ledsageordning for ældre synshandicappede. Puljen forankres i Børne- og Socialministeriet. Puljens indretning og deraf følgende udmøntning fastlægges nærmere efter aftale mellem parterne. Ordningen evalueres inden udgangen af perioden.

Der afsættes 20 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022.

1.000-dages-program – en bedre start på livet

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke indsatsen målrettet de første 1.000 dage for børn i sårbare familier med en række nye initiativer. Med udspillet vil regeringen og Dansk Folkeparti styrke samspillet mellem dagtilbud, familien og sundhedsplejen. Initiativerne skal sikre dagtilbud af endnu højere kvalitet og samtidig hjælpe og vejlede sårbare og udsatte familier med små børn. Aftaleparterne er på den baggrund enige om samlet at tilføre 250 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022.

Dagtilbud af høj kvalitet

Initiativerne giver plads til, at der kan ansættes ca. 475 flere uddannede pædagoger og pædagogiske assistenter med de faglige kvalifikationer, der er brug for, i daginstitutioner med en høj andel 0-2-årige børn fra sårbare og udsatte familier. Det bidrager til, at børnene kan få ekstra støtte til at styrke sproglige, emotionelle og sociale kompetencer og dermed bedre forudsætninger for at klare sig godt i livet. Desuden lægges der op til et markant kompetenceløft af ca. 1.800 pædagoger, 1.400 dagplejere og 300 pædagogiske assistenter i daginstitutioner for derigennem at sikre, at de har den nødvendige viden om og færdigheder til at fremme trivsel, læring og udvikling hos børn i udsatte positioner i de første 1.000 dage.

Initiativerne bygger videre på dagtilbudsaftalen 'Stærke dagtilbud' fra 2017 og sikrer samlet, at der i de 550 daginstitutioner med flest børn fra sårbare og udsatte familier kan ansættes ekstra pædagoger og pædagogiske assistenter. Det svarer til ca. hver syvende af landets daginstitutioner.

Der afsættes 43 mio. kr. i 2019 og 239 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 til flere og dygtigere pædagoger og pædagogiske assistenter med de faglige kvalifikationer, der er brug for.

Endelig afsættes der 75 mio. kr. i 2019 til kompetenceløft af pædagoger, dagplejere og pædagogiske assistenter. Midlerne søges som udgangspunkt fordelt i forhold til andelen af indskrevne svarende til fordelingen af børn på tværs af dagtilbud.

Der vil blive fulgt op på anvendelsen af midlerne ved, at kommuner, der modtager midler, årligt skal beskrive anvendelsen heraf, og hvordan det har bidraget til at højne kvaliteten for og læringen hos de 0-2-årige sårbare og udsatte børn i daginstitutioner.

Indsatser i hjemmet i barnets første 1.000 dage

Aftaleparterne er enige om at prioritere indsatser, der understøtter familiens rolle i hjemmet i barnets første 1.000 dage. Indsatserne skal bl.a. omfatte screening af mistrivsel, dialog med og vejledning af forældre og afprøvning af vejledende besøg i hjemmet af bl.a. frivillige foreninger og organisationer samt hjemmepædagoger.

Aftaleparterne vil herudover prioritere en øget sundhedsplejeindsats til udsatte og sårbare familier ved tilbud om besøg af sundhedsplejersken i hjemmet, når barnet er 1½ og 3 år, tilbud om besøg af sundhedsplejen i dagtilbud med fokus på udsatte børn samt målrettet efteruddannelse af sundhedsplejersker. Den øgede sundhedsplejeindsats vil bl.a. supplere og følge op på jordemødrenes vejledning af forældre.

Der afsættes 132 mio. kr. i 2019 og 11 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 til indsatser i hjemmet og øget sundhedsplejeindsats.

Bedre undervisning og uddannelse i hele landet

Dimensionering af sygeplejerskeuddannelsen

Sygeplejerskeuddannelsen er udvidet med 510 pladser i de seneste år fra 3.330 pladser i 2014 til ca. 3.840 pladser i 2018. I takt med, at kommunerne varetager stadig flere sygeplejefaglige opgaver, har de ansat flere sygeplejesker. Sygeplejerskerne gør en stor forskel for mange borgere og er med til at sikre et stærkt og trygt sundhedsvæsen. Det er derfor vigtigt, at vi uddanner tilstrækkeligt mange sygeplejersker til at dække efterspørgslen og sikre et sundhedsvæsen, der hænger sammen.

Regeringen og Dansk Folkeparti finder i forlængelse heraf, at det er vigtigt, at optaget på sygeplejerskeuddannelsen er tilstrækkeligt stort, så den fremtidige efterspørgsel kan efterleves. Regeringen vil gå i dialog med de relevante uddannelsesinstitutioner, KL og Danske Regioner for at øge optaget, herunder for at tilvejebringe det nødvendige antal praktikpladser.

Flere skal vælge en erhvervsuddannelse

Regeringen er enig med Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om aftalen Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til fremtiden. Med aftalen afsættes 383,3 mio. kr. i 2019, 504,7 mio. kr. i 2020, 654,8 mio. kr. i 2021 og 779,0 mio. kr. i 2022. Med aftalen gennemføres en lang række initiativer, der skal øge søgningen til og gennemførslen af erhvervsuddannelserne, herunder udvidelse af målgruppen for GF1, nyt GF+ og styrket praksisfaglighed i grundskolen. Samtidig videreføres kvalitetspuljen i 2019.

Initiativerne retter sig både mod indholdet og kvaliteten i erhvervsuddannelserne, og hvordan vejen fra folkeskolerne ind på erhvervsuddannelserne kan blive nemmere for de unge. Aftalen bygger videre på Aftale om afskaffelsen af omprioriteringsbidraget mellem regeringen og Dansk Folkeparti.

Gymnasier i tyndt befolkede områder

Regeringen og Dansk Folkeparti ønsker at understøtte almene gymnasier beliggende i tyndt befolkede områder og at understøtte et bredt geografisk udbud af gymnasier.

Der afsættes 10 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til et midlertidigt løft af tilskuddet til gymnasier med færre end 430 stx årselever, og hvor institutionens elever ville få mere end 20 km til det nærmeste gymnasium, hvis uddannelsestilbuddet på institutionen faldt bort. Det svarer til et tilskud på 0,5 mio. kr. årligt pr. gymnasium, der i dag modtager tilskuddet. Det indebærer i dag følgende gymnasier: Bjerringbro Gymnasium, Midtsjællands Gymnasium, Brønderslev Gymnasium og HF, Morsø Gymnasium, Fjerritslev Gymnasium, Nakskov Gymnasium og HF, Frederikssund Gymnasium, Odsherreds Gymnasium, Frederiksværk Gymnasium og HF, Ringkjøbing Gymnasium, Faaborg Gymnasium, Rønde Gymnasium, Grenaa Gymnasium, Struer Statsgymnasium, Grindsted Gymnasium & HF, Tørring Gymnasium, Lemvig Gymnasium, Vejen Gymnasium og HF, Maribo Gymnasium, Vestjysk Gymnasium Tarm.

Særlig indsats for bedre uddannelser i Region Sjælland

Regeringen og Dansk Folkeparti ønsker at styrke muligheden for uddannelse i hele Danmark. Med udspillet om Bedre Balance II i januar 2018 blev der godkendt 10 nye uddannelsesstationer, som sikrer et bredere og tættere uddannelsestilbud uden for de største byer.

Særligt Region Sjælland har et lavt uddannelsesniveau fsva. andelen med en videregående uddannelse. Derfor ønsker aftaleparterne at lave en ekstraordinær indsats for flere uddannelsesmuligheder i Region Sjælland.

Der afsættes ekstraordinært 10 mio. kr. i 2019 og 2,5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til Professionshøjskolen Absalon med henblik på at understøtte udviklingen af nye uddannelsesmuligheder og understøtte etablering af laboratoriefaciliteter, indkøb af udstyr m.v. på eksisterende uddannelser i Region Sjælland, f.eks. inden for diplomingeniør-området. Nye uddannelser vil skulle godkendes af uddannelses- og forskningsministeren på baggrund af indstilling fra Det rådgivende udvalg for vurdering af udbud af videregående uddannelser.

Regeringen og Dansk Folkeparti vil arbejde for at udbrede mulighederne for videregående uddannelse i hele landet. Uddannelses- og forskningsministeren vil invitere til nærmere drøftelser herom.

Ligestilling af landbrugsuddannelser med andre kostskolemiljøer

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at ligestille landbrugsuddannelsernes kostafdelinger med andre kostskolemiljøer. Derfor afsættes midler til at ligestille både landbrugsskolernes forplejningstilskud og grundtilskud med vilkår på øvrige kostafdelinger ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Der afsættes i alt 6,2 mio. kr. årligt i perioden 2019 og frem.

Flere togter på Skoleskibet Georg Stage

Regeringen og Dansk Folkeparti ønsker at understøtte den maritime sektor. På Skoleskibet Georg Stage udbydes grundkurset til skibsassistentuddannelsen. Aftaleparterne er på den baggrund enige om at prioritere et ekstra tilskud til skoleskibet, der giver mulighed for at gennemføre et ekstra togt i 2019. Dermed kan det nuværende antal elever på skibet fordobles i 2019. Tilskuddet evalueres efter det gennemførte togt.

Der afsættes et ekstra tilskud til skoleskibet på 8 mio. kr. i 2019.

Forhøjelse af fribeløbet for SU-modtagere

Regeringen og DF er enige om at afsætte 77,0 mio. kr. i 2019 og 95,0 mio. kr. årligt fra 2020 og frem med henblik på at løfte fribeløbet fra 7.749 kr. til 8.749 kr. pr. måned (i måneder med SU) for elever på ungdomsuddannelserne og fra 12.222 kr. pr. måned til 13.222 kr. pr. måned (i måneder med SU) for studerende på videregående uddannelser.

Regeringen og Dansk Folkeparti vil søge tilslutning til forhøjelsen af fribeløbet for SU-modtagere blandt partierne i SU-forligskredsen.

Forhøjelsen af fribeløbet vil give både elever på ungdomsuddannelserne og de studerende på de videregående uddannelser større frihed til at arbejde mere, fx i sommerferien, uden at de skal betale deres SU tilbage.

Aftaleparterne ser med bekymring på den stigning, der er sket i antallet af EU-borgere, som modtager dansk SU.

Der er forudsat et loft over udgifter til SU til EU-borgere, som har status som vandrende arbejdstagere, *jf. Aftale om reform af SU-systemet og rammerne for studiegennemførelse (2013)*. Såfremt udviklingen afviger væsentligt fra det forudsatte, har partierne i forligskredsen forpligtet sig på at sikre finansiering inden for SU-området og iværksætte relevante værnsinitiativer.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at følge udviklingen i udgifter til SU til EU-borgere tæt.

Parterne noterer sig endvidere, at regeringen vil nedsætte en ekspertgruppe, der bl.a. vil undersøge, hvordan SU'en påvirker uddannelsesvalg.

Udlændinge

Europa har de seneste år modtaget rekordmange asylansøgere. Under den tidligere SR-regering var Danmark i forhold til vores størrelse blandt asylansøgernes foretrukne destinationer i EU. Det var en uholdbar situation.

De borgerlige partier gennemførte efter regeringsskiftet i 2001 en markant ændring i den danske udlændingepolitik. Den udlændingepolitiske linje blev fastholdt op gennem 00'erne.

I perioden fra 00'erne frem til 2012 var antallet af asylansøgere i gennemsnit 5.100 årligt. Antallet steg til 7.500 i 2013, 14.800 i 2014 og nåede 21.300 i 2015. På finansloven for 2016 var prognosen for 2016 på 25.000 asylansøgere.

Nu udbygges udlændingepolitikken yderligere med en række markante initiativer, som skal sikre, at den midlertidige beskyttelse i Danmark ikke bliver til en permanent tilværelse, når beskyttelsesbehovet ophører.

Regeringen og Dansk Folkeparti har taget ansvar og siden valget gennemført en lang række stramninger på udlændingeområdet. Det har gjort det mindre attraktivt at søge asyl i Danmark.

Der er indført markant lavere ydelser til nyankomne med indførelse og løbende justeringer af integrationsydelsen. Retten til familiesammenføring er udskudt fra 1 år til 3 år for personer med midlertidigt beskyttelsesbehov. Der er sat en hårdere kurs over for kriminelle, og der er indført et hårdt regime overfor personer på tålt ophold. Der er indført midlertidig grænsekontrol.

Den udlændingepolitiske linje har været med til at sikre, at tilstrømningen nu er på det laveste niveau siden 2008. I 2016 var antallet af asylansøgere ca. 6.300, og i 2017 var antallet nede på 3.500. Det er forventningen, at antallet af asylansøgere i 2018 ender på godt samme niveau.

Også på andre parametre går det i den rigtige retning:

- Antallet af opholdstilladelser til asylansøgere er faldet med ca. 75 pct. fra 2015 til 2017.
- Antallet af familiesammenføringer til herboende flygtninge er mere end halveret fra 2015 til 2017.
- I 2017 blev ca. 700 midlertidige opholdstilladelser til flygtninge og familiesammenførte til flygtninge inddraget eller nægtet forlænget af Udlændingestyrelsen i første instans.
- Der var i 2017 fire gange så mange flere flygtninge og familiesammenførte til flygtninge (ca. 1.600), der udrejste end i tidligere år i perioden siden 1997 (knap 400).
- I 2018 forventes 800 nye flygtninge at blive boligplaceret i kommunerne mod næsten 11.000 i 2015.

Et lavere asylskøn indebærer, at der skal anvendes væsentligt færre skattekroner på udlændingeområdet til fx indkvartering og forsørgelse. De penge kan vi i stedet bruge til andre formål.

Samlet set har faldet i antallet af asylansøgere betydet, at de offentlige udgifter til asylindkvartering, integrationsydelse mv. forventes at falde fra 9,9 mia. kr. i 2016 til 5,7 mia. kr. i 2019. Hertil kommer sparede udgifter på serviceydelser i kommuner og regioner, herunder skoler, dagtilbud, sygehuse mv.

Det har givet mulighed for, at regeringen og Dansk Folkeparti har kunnet prioritere løft af kernevelfærden og trygheden i Danmark. Desuden har man kunnet gennemføre en markant øget indsats i nærområderne via udviklingsbistanden. Regeringen og Dansk Folkeparti finder, at dem, der har behov for beskyttelse på grund af krig og ufred, skal have det. Men når der er fred i hjemlandet, skal flygtningene hjem igen for at bidrage til at genopbygge deres land.

Hvis der ikke var kommet styr på tilstrømningen til Danmark, ville antallet af flygtninge have medført et betydeligt udgiftspres på den offentlige service nu og i de kommende år. Hvis tilstrømningen til Danmark var fortsat på det historisk høje niveau i 2015, ville det demografiske træk have været i størrelsesordenen 8½ mia. kr. højere i 2025.

Siden 2015 har regeringen og Dansk Folkeparti strammet op på udlændingeområdet og ført en konsekvent og stringent udlændingepolitik. Nu udbygges udlændingepolitikken med en række konkrete initiativer, som skal sikre, at den midlertidige beskyttelse i Danmark ikke bliver til en permanent tilværelse, når beskyttelsesbehovet ophører. Samtidig er det vigtigt, at den nuværende indsats fortsættes, så asyltallet fastholdes på et meget lavt niveau. Derfor er der enighed om at gennemføre en række initiativer.

* * *

Regler og praksis skal tilpasses, så en asyltilladelse ikke længere skal betragtes som en adgangsbillet til at bo i Danmark, når man ikke længere har et beskyttelsesbehov. Et midlertidigt ophold skal være midlertidigt, og opholdstilladelser skal inddrages, så snart det er muligt. Det er sund fornuft. Har man fået midlertidig beskyttelse i Danmark, skal det klare udgangspunkt med andre ord være, at man skal vende hjem og hjælpe med at genopbygge sit hjemland, når beskyttelsesbehovet ophører. Det flugter med den aktive indsats, som Danmark sammen med internationale partnere yder i nærområderne – både militært og humanitært – for at bane vejen for stabilitet, så hjemvenden bliver mulig.

Derfor skal myndighederne også understøtte overgangen fra at have haft opholdstilladelse i Danmark til at skulle udrejse, hvilket fremover vil være virkeligheden for mange flere flygtninge og familiesammenførte til flygtninge end i dag. En stor del af de udlændinge, der mister deres opholdstilladelse, forventes ikke umiddelbart at udrejse frivilligt. En tvangsmæssig udsendelse er ofte forbundet med væsentlige udgifter for det offentlige. Der er derfor også behov for initiativer, som skal tilskynde udlændinge til selv at betragte deres ophold i Danmark som midlertidigt. Og frivilligt rejse hjem hurtigst muligt, når opholdsgrundlaget ikke længere er til stede.

Endvidere skal der være styr på, hvem der er i Danmark. Og at de, der er i landet, også har ret til at være her. Det skal kontrolleres nøje, og med en øget indsats står udlændingemyndighederne bedre rustet end nogensinde før til hurtigt og effektivt at afdække svig med opholdstilladelser, identitet og andet misbrug. En øget kontrol forventes at have en mærkbar effekt i forhold til antallet af meddelte opholdstilladelser og inddragelse af opholdstilladelser.

Det sender tilmed et stærkt signal til omverdenen om, at Danmark ikke tillader misbrug af sit asylsystem, og at dansk gæstfrihed ikke er ubetinget.

Endelig er der i dag udlændinge, som ingen fremtid har i Danmark, og som derfor skal udsendes, når muligheden foreligger. Nogle af disse udlændinge bor i dag på Udrejsecenter Kærshovedgård. Andre optager pladser i de danske fængsler. Det er en uholdbar situation, som regeringen og Dansk Folkeparti ønsker at gøre noget ved.

* * *

Fra integration til midlertidighed, selvforsørgelse og hjemsendelse

Midlertidighed skal være en helt central og gennemgående faktor i de forskellige krav og tilbud, som flygtningene under opholdet i Danmark mødes af. Der må ikke være den mindste tvivl hverken hos myndighederne eller hos flygtningene eller de familiesammenførte til flygtninge om, at de skal rejse hjem, når det er muligt – uanset om det sker ad frivillighedens vej eller med tvang.

En opholdstilladelse til en nyankommen flygtning skal ikke udstedes uden bagkant – som flygtning er man på midlertidigt ophold i Danmark – det afspejler den nye politik, det såkaldte paradigmeskifte.

Opholdstilladelser til flygtninge og familiesammenførte til flygtninge skal således afspejle denne midlertidighed. Flygtninge og familiesammenførte til flygtninge i Danmark vil derfor blive mødt med dette rammevilkår allerede fra dag ét: Et ophold i Danmark er midlertidigt, og man skal vende hjem, så snart muligheden foreligger.

Langt de fleste af de flygtninge, som har fået midlertidig opholdstilladelse, opholder sig dog stadig i Danmark. En analyse viser, at 9 ud af 10 flygtninge eller familiesammenførte til flygtninge, som er kommet i løbet af de seneste 20 år, fortsat er i Danmark.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om, at der gennemføres en række målrettede initiativer og stramninger, så udgangspunktet i endnu højere grad vil være, at flygtninge skal vende hjem, når behovet for beskyttelse er væk. Opholdet i Danmark skal være midlertidigt.

Opholdstilladelser til flygtninge skal fremover alene udstedes med henblik på midlertidigt ophold i Danmark

Opholdstilladelser til konventionsflygtninge og udlændinge med beskyttelsesstatus er indtil nu givet ”med mulighed for varigt ophold”, mens opholdstilladelser til udlændinge med midlertidig beskyttelsesstatus er givet ”med henblik på midlertidigt ophold”.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at opholdstilladelser til flygtninge og familiesammenførte til flygtninge for alle flygtningegrupper alene udstedes med henblik på midlertidigt ophold.

Med forslaget gøres det klart, at opholdstilladelse grundet i et behov for beskyttelse som udgangspunkt alene opretholdes, når behovet for beskyttelse fortsat er til stede.

Løbende information om opholdets midlertidige status
Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at det fra begyndelsen af opholdet og løbende under opholdet her i landet skal kommunikeres tydeligt over for flygtninge og deres familier, at retten til ophold i Danmark som udgangspunkt vil ophøre, når der ikke længere er et behov for beskyttelse.

En tydelig kommunikation herom vil indgå i vurderingen af, hvornår inddragelse eller nægtelse af forlængelse kan ske under hensyntagen til Danmarks internationale forpligtelser.

Opholdstilladelser til flygtninge skal fremover altid inddrages, når det er muligt inden for Danmarks internationale forpligtelser
Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at indsætte en ny bestemmelse i udlændingeloven, hvorefter inddragelse/nægtelse af forlængelse af en opholdstilladelse til flygtninge og familiesammenførte til flygtninge alene skal undlades, hvis dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Det vil bl.a. indebære følgende:

- Hensyn som udlændingens tilknytning til arbejdsmarkedet vil blive tillagt mindst mulig betydning, når myndighederne skal vurdere, om inddragelse/nægtelse af forlængelse må antages at virke særligt belastende.

- Hensyn som udlændingens deltagelse i foreningsliv vil blive tillagt mindst mulig betydning, når myndighederne skal vurdere, om inddragelse/nægtelse af forlængelse må antages at virke særligt belastende.

- Hensyn som udlændingens danskkundskaber vil blive tillagt mindst mulig betydning, når myndighederne skal vurdere, om inddragelse/nægtelse af forlængelse må antages at virke særligt belastende.

- Det vil kunne tillægges yderligere vægt i myndighedernes sagsbehandling, at udlændingen har sprogkundskaber i forhold til det sprog, der tales i det land, som udlændingen må forventes at tage ophold i.

Myndighederne skal således – i modsætning til i dag – gå til grænsen af de konventionsmæssige forpligtelser, når der træffes afgørelse om inddragelse eller nægtelse af forlængelse af en opholdstilladelse. Det gælder også i forhold til arbejdsmarkedstilknytning. Integrationsgrunduddannelsen (IGU) og danskkundskaber har ikke i sig selv betydning for muligheden for inddragelse eller nægtelse af forlængelse af en opholdstilladelse.

Vægtning af børns selvstændige tilknytning til Danmark i inddragelsessager reduceres
Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at skærpe myndighedernes praksis i sager om inddragelse/nægtelse af forlængelse af opholdstilladelser således, at et barns selvstændige tilknytning til Danmark vil blive tillagt mindre betydning ved myndighedernes vurdering, end det er tilfældet i dag.

Den tilknytning, som et barn har opnået til Danmark indtil det er fyldt 8 år, vil ikke i udgangspunktet skulle indgå i vurderingen af, om der kan ske inddragelse eller nægtelse af forlængelse af opholdstilladelser til barnet og medlemmerne af barnets familie.

Justering af formålsbestemmelsen i integrationsloven
Formålsbestemmelsen i integrationsloven sætter rammerne for integrationspolitikken og favner alle udlændinge med ophold i Danmark.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at justere formålsbestemmelsen, så den er fuldt ud tidssvarende i forhold til en ny og klar ramme for udlændingepolitikken, hvor udgangspunktet i langt højere grad er et fokus på midlertidigt ophold, når det gælder flygtninge mv.

For det første udgår den nuværende § 1, stk. 4, således at betoningen af, hvad der skal til for at få tidsubegrænset opholdstilladelse ikke længere er en del af formålsbestemmelsen. Følgende tekst udgår således fra formålsbestemmelsen: ”Loven har endelig til formål at sikre, at nyankomne udlændinge har kendskab til, at en vellykket integration er en forudsætning for meddelelse af tidsubegrænset opholdstilladelse”.

For det andet indarbejdes et nyt element, der klart afspejler, at rammerne for udlændinges ophold i Danmark defineres af den enkeltes opholdsgrundlag, herunder at flygtninge og deres familiers ret til ophold her i landet er midlertidig.

Mål om selvforsørgelse og en forventning om midlertidigt ophold og hjemrejse
Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om en række initiativer, som skal understøtte overgangen fra ophold til udsendelse og hjemrejse ved at tilskynde alle flygtningegrupper til selv at betragte deres ophold i Danmark som midlertidigt. De nye initiativer omfatter alle flygtninge og familiesammenførte til flygtninge med midlertidigt ophold og ikke kun den særlige gruppe af flygtninge, der har fået midlertidig beskyttelsesstatus efter § 7 stk. 3.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at der under flygtninges ophold i Danmark skal være en ny klar ramme og en forventningsafstemning fra dag 1 om, at opholdet er midlertidigt, og at indsatsen rettet mod job og selvforsørgelse ikke ændrer på, at man skal vende tilbage til sit hjemland, så snart beskyttelsesbehovet ophører:

- Integrationsprogrammet for alle nyankomne flygtninge mv. ændrer navn til et selvforsørgelses- og hjemrejseprogram.

- Det skal samtidig fremgå af bemærkningerne, at en beskæftigelsesindsats rettet mod et job i Danmark også kan have en positiv effekt på den enkelte udlændings muligheder for at klare sig godt i hjemlandet.

- Det nuværende program omfatter også bl.a. familiesammenførte til danske statsborgere. Afgrænsning af målgruppen for det nye selvforsørgelses- og hjemrejseprogram vil derfor skulle fastlægges nærmere. For disse øvrige grupper, f.eks. familiesammenførte til danskere, ændres programmets navn til introduktionsprogram.

- Den nuværende erklæring, der underskrives af nyankomne udlændinge under selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet og introduktionsprogrammet justeres, så den betoner, at opholdet i Danmark for flygtninge mv. er af midlertidig karakter, og at der er fokus på selvforsørgelse under opholdet. Erklæringens navn justeres tilsvarende.

- For at markere, at nyankomne flygtninge mv., der indgår i et selvforsørgelses- og hjemrejseprogram befinder sig i en anden situation end en række øvrige personer, ændres navnet på integrationsydelsen. For udlændinge, der er omfattet af det kommende selvforsørgelses- og hjemrejseprogram benævnes ydelsen fremover selvforsørgelses- og hjemrejseydelse. For øvrige personer ændres ydelsens navn til overgangsydelse.

Der er under opholdet i Danmark og i indsatsen under selvforsørgelses- og hjemrejse programmet / introduktionsprogrammet et fortsat fokus på en indsats rettet mod, at den enkelte hurtigst muligt kommer i beskæftigelse og bliver selvforsørgende. Det kan understøtte, at personer på fx midlertidigt ophold står godt rustede til at deltage i opbygningen af deres hjemland, når de kan rejse tilbage.

Der afsættes 2 mio. kr. i 2019 til systemtilpasning mv. i forbindelse med ændring af ydelsens navn. Ændringen af ydelsens navn justeres parallelt med nedsættelse af ydelsen.

Ophævelse af retskrav på permanent bolig til flygtninge
Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at kommunerne får mulighed for fremover kun at anvise et midlertidigt opholdssted til flygtninge omfattet af reglerne om boligplacering. Dermed ophæves det såkaldte retskrav på permanente boliger til flygtninge efter integrationsloven.

Nedsættelse af selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse for forsørgere
Det skal ikke være attraktivt for nyankomne at leve af offentlig forsørgelse i stedet for at bidrage. Mens flygtningene opholder sig i Danmark, skal de ligge samfundet mindst muligt til last. Men mange års fejlslagen politik præget af berøringsangst i forhold til at stille krav har sat sine spor både socialt og økonomisk. Udgangspunktet er, at nyankomne kan og skal forsørge sig selv i den periode, de er i landet. Den indsats vil også gøre de nyankomne bedre rustet til at deltage i genopbygningen af deres hjemlande, når opholdet i Danmark slutter.

Regeringen og Dansk Folkeparti er på den baggrund derfor enige om at:

- Nedsætte satsen for selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse for enlige forsørgere med 2.000 kr. pr. måned.

- Nedsætte satsen for selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse for samboende og gifte forsørgere med 1.000 kr. pr. person pr. måned – svarende til 2.000 kr. pr. husstand.

Kontanthjælpslofterne for selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse justeres parallelt med ydelsesnedsættelsen. Ydelsesreduktionen træder i kraft, når målgruppen har optjent ret til halve børne- ungeydelser efter 3 års ophold i Danmark.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at afskaffe den statslige refusion på 50 pct. af kommunernes udgifter til tillægsydelser og enkeltydelser efter integrationsloven.

Initiativet indebærer et provenu på 34,3 mio. kr. i 2020, 30,0 mio. kr. i 2021 og 26,5 mio. kr. i 2022 efter skat og tilbageløb.

En udvidet og styrket repatrieringsordning
Regeringen og Dansk Folkeparti har med finanslovaftalen for 2018 styrket repatrieringsordningen ved at indføre en systematisk kommunal vejledningspligt, der betyder, at kommunerne nu i alle samtaler i den beskæftigelsesrettede indsats skal vejlede udlændinge om muligheden for at repatriere. Derudover blev der med aftalen afsat en pulje til bl.a. opkvalificering af kommunale medarbejdere i vejledningsindsatsen om repatriering.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om yderligere at styrke repatrieringsordningen på en række punkter:

- Der vil fremover kunne ydes økonomisk støtte til udlændinge fra områder, hvor der meddeles midlertidig beskyttelsesstatus – dvs. helt aktuelt Syrien. Udlændinge med under ét års ophold i Danmark undtages.

- Kommunerne vil fremover også få resultattilskuddet på 25.000 kr., når flygtninge med midlertidig beskyttelse repatrierer. Det svarer til det beløb, kommunerne i dag får pr. person, der repatrierer.

- Der gives mulighed for, at personer med dobbelt statsborgerskab (herunder dansk) kan frasige sig det danske statsborgerskab og derved få mulighed for at søge om repatrieringsstøtte.

- Kommunerne får mulighed for at give et tilbud om vejledning og opkvalificering i Danmark til alle udlændinge i målgruppen for repatriering, der hvor det kan understøtte igangværende beslutning om repatriering eller inddragelsesproces.

- Kommunerne skal fremover – som en fast del af den lokale beskæftigelsesplan – beskrive, hvordan de arbejder med rådgivning og information om repatriering.

Der afsættes 9,9 mio. kr. i 2019, 11,9 mio. kr. i 2020 samt 6,4 mio. kr. årligt i 2021-2022.

Videreførsel af repatrieringskoordinatorer i 2022
I Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 er der for 2019-2021 udmøntet en reserve, hvor der etableres et nyt team af repatrieringskoordinatorer, som skal understøtte og styrke kommunernes repatrieringsindsats og generelt følge udviklingen på området, ligesom der i tilknytning hertil udmeldes en ansøgningspulje målrettet kommunale repatrieringsindsatser.

Kommunerne kan søge om midler fra puljen til at styrke repatrieringsindsatsen fx til opsøgende indsatser og opkvalificering af målgruppens kompetencer med henblik på tilbagevenden til hjemlandet. Kommunerne vil herunder kunne søge om midler fra puljen til informati-

onsindsatser rettet mod udvalgte målgrupper, fx ældre udlændinge, der har nået pensionsalderen.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at forlænge repatrieringskoordinatorerne yderligere ét år og udmelde en ansøgningspulje på samme niveau som for perioden 2019-21.

Der afsættes 5 mio. kr. i 2022.

Styrket indsats i nærområderne
Den konsekvente udlændingepolitik, der er ført siden juni 2015, virker. Antallet af asylansøgere er faldet markant i de seneste år, og tilstrømningen er på sit laveste siden 2008. Det har givet mulighed for at gennemføre en markant øget indsats i nærområderne via udviklingsbistanden.

Indsatserne i nærområderne gennemføres i områder, der huser mange flygtninge og fordrevne, som f.eks. i Etiopien, Uganda og Mali, eller hvortil flygtninge og fordrevne vender tilbage. Det gælder bl.a. Somalia. Indsatserne medvirker til at understøtte en generel styrkelse af samfundsmæssig modstandskraft, stabilisering og udvikling i lande, der ofte gennem mange år har været ramt af krise og konflikt. Hermed muliggøres frivillig tilbagevenden og varig reintegration af flygtninge og internt fordrevne, både fra nærområderne og f.eks. Europa. I tillæg hertil vil forbedringer af forholdene i flygtninges hjemlande alt andet lige øge mulighederne for, at flere opholdstilladelser vil kunne inddrages eller nægtes forlænget, så flere kan rejse hjem og hjælpe med at genopbygge deres hjemland, idet beskyttelsesbehovet ikke længere vil være til stede.

En markant afledt effekt af disse investeringer er et mindsket behov blandt flygtninge og fordrevne for at søge bistand og beskyttelse uden for nærområderne, og dermed forventes færre at begive sig ud på de ofte farefulde rejser mod bl.a. Europa. I nogen udstrækning er der også tale om bidrag til forebyggelse og håndtering af irregulær migration. Indsatserne gennemføres i partnerskab med bl.a. FN-organisationer samt danske og internationale civilsamfundsorganisationer. Det sker gennem bidrag til fonde i bl.a. EU- og FN-regi, gennem en stribe landeprogrammer, Freds- og Stabiliseringsfonden, og endelig over den humanitære bistand, hvor der i 2019 er afsat et rekordhøjt beløb på 2,6 mia. kr. Det er det højeste beløb, der nogensinde er blevet afsat til humanitær bistand på finansloven, og bidrager til at de samlede indsatser i nærområderne er historisk store.

I og omkring Syrien bidrager Danmark til at styrke arbejdet med at forberede og understøtte frivillig tilbagevenden og varig reintegration af flygtninge og internt fordrevne, når forudsætningerne herfor er til stede. Det samlede engagement i og omkring Syrien forventes at beløbe sig til mindst 675 mio. kr. i 2019. Det vil omfatte indsatser i nabolandene Jordan og Libanon, som fortsat udbygges for at stabilisere sårbare flygtningegrupper og berørte lokalsamfund samt sikre forudsætningerne for varige løsninger, når disse bliver mulige.

I Syrien kan indsatserne bl.a. omfatte støtte til UNHCR, UN Habitat og Verdensbanken. Samtidig indgår også midler fra Freds- og Stabiliseringsfonden for at bidrage til en reduktion af den regionale usikkerhed, terrorisme, samt migration og intern fordrivelse.

Familiesammenføringsloft

Der er behov for at sende et klart signal om, at der er en grænse for, hvor mange familiesammenføringer til flygtninge Danmark kan håndtere.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om, at der med inspiration fra Tyskland indføres regler om et loft over familiesammenføring til flygtninge. Det er centralt, at tilstrømningen af flygtninge og deres familier ikke må true sammenhængskraften i Danmark, og at Danmark i videst muligt omfang selv styrer tilstrømningen. Det er afgørende, at Danmark ikke igen kommer i en situation som i efteråret 2015. Derfor skal Danmark have et familiesammenføringsloft.

Loftet skal give myndighederne et yderligere værktøj i en situation, hvor antallet af asylansøgere stiger kraftigt, og det på den baggrund kan forudses, at det samlede system til håndtering af flygtninge mv. bliver presset. Det kan f.eks. skyldes, at kapaciteten hos udlændingemyndighederne og absorptionsevnen i kommunerne, herunder i forhold til boligmassen eller selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet, er under meget stort pres eller helt brugt op. Loftet vil blive administreret inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser.

Loftet skal omfatte familiesammenføring til alle grupper af flygtninge, dvs. udlændinge med opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, stk. 1, 2 og 3, samt § 8. Loftet kan – i modsætning til det tyske loft – også omfatte konventionsflygtninge, fordi Danmark ikke er bundet af familiesammenføringsdirektivet.

Regeringen og Dansk Folkeparti er samtidig enige om at indføre et loft, der virker. Loftet over antallet af familiesammenføringstilladelser til familiemedlemmer til herboende flygtninge skal aktiveres administrativt af udlændinge- og integrationsministeren.

Loftet skal aktiveres, medmindre det med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser at foretage en ekstraordinær udskydelse af en anerkendt ret til familiesammenføring baseret på absorptionsmæssige og kapacitetsmæssige forhold. Det vil således blive fastsat ved lov, at udlændinge- og integrationsministeren har pligt til at aktivere loftet i disse tilfælde. Aftaleparterne mødes halvårligt for at drøfte status på udviklingen.

Loftet kan aktiveres, uanset om nødbremsen – som gør det muligt at afvise asylansøgere ved grænsen – aktiveres, fordi loftet er en ren national foranstaltning, som ikke direkte er afhængig af situationen i øvrige lande eller af Dublin-systemet. Loftet vil således i nogle tilfælde kunne aktiveres før nødbremsen.

Valgret og valgbarhed til udlændinge

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at valgret og valgbarhed til kommunale og regionale valg for andre udlændinge end EU-borgere og nordiske borgere fremover skal være betinget af 4 års forudgående fast bopæl i Danmark – mod 3 år i dag.

Øget kontrol – bedre styr på, hvem der er i Danmark

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om en række initiativer, som skal øge kontrollen for at sikre, at der er styr på, hvem der er i Danmark. Og at de, der er i landet, også har ret til at være her.

Fokus på udrejse og udsendelse

Regeringen og Dansk Folkeparti har af flere omgange styrket indsatsen på udsendelsesområdet.

Der er gennemført en betydelig styrkelse af incitamenterne til frivillig hjemrejse, som sparer ressourcer hos myndighederne og sikrer den enkelte en mere værdig tilbagevenden og et godt udgangspunkt for en vellykket reintegrationsproces i hjemlandet.

Det er bl.a. gennem etablering af et hjemrejsecenter og et yderligere udrejsecenter sikret, at udlændinge hurtigt oplever konsekvenser af at komme i udsendelsesposition – og et klart signal gennem overflytning til et udrejsecenter, hvis de ikke medvirker til hjemrejsen.

Regeringen har desuden fokus på at styrke samarbejdet med de relevante hjemlande ud fra en noget-for-noget tilgang og med det formål at samtænke indsatsen på udsendelsesområdet med regeringens udviklingspolitik, hvor relevant. Der er således bl.a. afsat en særlig bevilling (de fleksible udsendelsesmidler), hvoraf der kan ydes støtte til hjemlandets myndigheder, såfremt hjemlandet accepterer at samarbejde om udsendelse. Regeringen og Dansk Folkeparti har afsat 110 mio. kr. til dette formål i 2019.

Endelig er der gennemført en markant styrkelse af de danske myndigheder på udsendelsesområdet. Der er bl.a. ansat en udsendelsesrådgiver samt udsendt udlændingeattachéer (foreløbigt placeret på de danske ambassader i henholdsvis Kenya, Afghanistan og Iran). Der er endvidere udpeget en udsendelsesambassadør i Udenrigsministeriet, som understøtter udsendelsesindsatsen og samarbejdet med hjemlandene, herunder ved brug af de fleksible udsendelsesmidler.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om fortsat at følge området tæt og at reagere, hvis der opstår behov for yderligere tiltag for at sikre, at udlændinge, der ikke (længere) har ret til ophold i Danmark, faktisk også udrejser.

Styrkelse af kontrol- og inddragelsesindsatsen på asylområdet

Med finanslovaftalerne for 2017 og 2018 er der afsat betydelige midler til øget kontrol på udlændingeområdet.

Regeringen og Dansk Folkeparti er på baggrund af de positive erfaringer med de tidligere styrkelser enige om at afsætte yderligere ressourcer til gennemgang af konkrete sager, så der er maksimalt fokus på at sikre, at flygtninge og familiesammenførte til flygtninges midlertidige opholdstilladelser inddrages eller nægtes forlænget i alle de tilfælde, hvor det retligt set kan lade sig gøre.

Der afsættes endvidere midler til, at udlændingemyndighederne løbende gennemfører flere målrettede indsatser og dybdegående undersøgelser med henblik på at identificere nye konkrete sager, sagstyper og indsatsområder, hvor det er relevant at tage stilling til, om der er grundlag for inddragelse/nægtelse af forlængelse af flygtninges opholdstilladelser, f.eks. nationalitets- og identitetskontrol af flygtninge fra en eller flere udvalgte nationaliteter.

Formålet hermed vil være at sikre en indgående individuel bedømmelse af asylmotivet i den enkelte sag med henblik på at vurdere, om der er grundlag for at inddrage eller nægte forlængelse af en opholdstilladelse.

Der afsættes 13 mio. kr. årligt i 2019-2022.

Styrkelse af håndtering af forlængelsessager
Som led i en generel styrkelse af inddragelsesindsatsen er regeringen og Dansk Folkeparti enige om at afsætte ressourcer til at screene 300 forlængelsessager årligt fra flygtninge med opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, som kommer fra lande omfattet af landegruppe 3 i landelisten. Screeningen skal føre til en mere dybdegående vurdering af, om flygtningene fortsat opfylder betingelserne for at få asyl i Danmark på forlængelsestidspunktet. Initiativet vil alt andet lige øge muligheden for at nægte forlængelse af flere opholdstilladelser.

Der afsættes 2,4 mio. kr. årligt i 2019-2022.

Klar markering af ulovligt ophold
Udlændinge, der ikke længere har lovligt ophold i Danmark, skal konsekvent afskæres fra muligheden for fortsat at være en del af det danske samfund og fx uberettiget modtage ydelser. Der skal ske en klar markering i myndighedernes systemer, når en person ikke længere har lovligt ophold i Danmark.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om at igangsætte en analyse af mulighederne for at spærre eller markere i det Centrale Personregister (CPR) eller Udlændinge Informations Portalen (UIP). Dette skal blandt andet bidrage til at forebygge snyd med offentlige ydelser.

På baggrund af analysen vil aftaleparterne drøfte, hvordan det undgås, at personer uden lovligt ophold snyder med offentlige goder og ydelser mv.

Uddannelse af eksperter i fingeraftryk og ansigtssammenligning
Misbrug af ægte dokumenter udgør omkring en tredjedel af det samlede registrerede ID-misbrug i EU, og Frontex forventer, at det vil blive den mest udbredte metode inden for ID-misbrug i 2018. Der er således behov for at øge myndighedernes ekspertise inden for afsløring af misbrug af ægte dokumenter og look-alike-svindel.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om at udvide ekspertisen i Nationalt ID-center med en række eksperter i fingeraftryk og ansigtssammenligning.

Der afsættes 5,8 mio. kr. årligt i 2019-2022.

Etablering af visum-rejsehold ved korttidsudsendelse af medarbejdere med visumfaglig baggrund til de danske repræsentationer med henblik på skærpet kontrol
Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at understøtte og styrke den kontrol, som foregår på de danske repræsentationer i udlandet. Det aftales, at det udgående team, som yder bistand til danske repræsentationer, styrkes. Teamet yder bistand på de repræsentationer, hvor det vurderes, at risikoen for ulovlig indvandring er stor. Med initiativet bliver vi bedre til at håndtere ulovlig indvandring, inden den når til Danmark.

Der afsættes 1,6 mio. kr. årligt i 2019-2022.

Styrket indrejsekontrol på de danske repræsentationer med visumansøgninger.
Visumsagsbehandlingen på de danske repræsentationer foretages i vid udstrækning af lokalt ansatte medarbejdere. I en kontekst af bl.a. øget migrationspres og stigende sagsmængder kan det potentielt svække kontrollen med udlændinges indrejse i Danmark.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke kontrollen ved at samle sagsbehandlingen på færre enheder, hvor nyudsendte medarbejdere vil medføre et kvalitetsløft og en mere robust sagsbehandling.

Der afsættes 15 mio. kr. årligt i 2019 og 2020 samt 10 mio. kr. årligt i 2021 og 2022.

Udstationering af ID-attaché i udlandet
Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke ID-kontrollen allerede inden ankomsten til Danmark. Konkret udstationeres en ID-attaché med dokumentteknisk baggrund fra Nationalt ID-center på en dansk ambassade. ID-attachéer har ofte også et tæt samarbejde med de pågældende landes luftfartsmyndigheder og politiet i lufthavnene, hvor de er med til at vurdere, om passagerer har korrekt og gyldigt ID og derfor kan tillades at boarde fly til Europa.

Der afsættes 2 mio. kr. årligt i 2019-2022.

Ny konsekvent kurs over for udlændinge, der er uønskede i Danmark

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om en række initiativer, som skal skærpe kursen overfor udlændinge, der ikke er ønskede i Danmark. Det skal stå helt klart for denne gruppe, at manglende samarbejde med myndighederne har mærkbare konsekvenser. Regeringen og Dansk Folkeparti igangsætter derfor med aftalen en række markante initiativer, der skærper forholdene for uønskede udlændinge.

Kriminelle udlændinge skal sendes hjem. Indtil det bliver muligt at hjemsende udlændinge på tålt ophold og udviste kriminelle, skal de derfor opholde sig på Udrejsecenter Lindholm, hvor de pålægges opholds-, melde-, og underretningspligt. Overholder de ikke kontrolforpligtelserne, skal dette have mærkbare konsekvenser i form af skærpede fængselsstraffe.

Udrejsecenter Lindholm
Udviste kriminelle og udlændinge på tålt ophold har ingen plads i Danmark og skal udsendes, så snart det bliver muligt.

Disse udlændinge er som udgangspunkt pålagt opholds-, melde- og underretningspligt på Udrejsecenter Kærshovedgård.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at udlændinge på tålt ophold og udviste kriminelle ikke længere skal indkvarteres på Kærshovedgård.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om at igangsætte arbejdet med at etablere et nyt udrejsecenter, som placeres på Lindholm i Stege Bugt.

Målgruppen for Udrejsecenter Lindholm er:

- Udlændinge på tålt ophold
- Udlændinge, der er udvist som følge af kriminalitet eller af hensyn til statens sikkerhed mv.
- Fremmedkrigere
- Afviste asylansøgere, der dømmes for overtrædelse af straffeloven, våbenloven, knivloven og lov om euforiserende stoffer på eller omkring et udrejsecenter.

Udlændinge på tålt ophold og udlændinge, der er udvist som følge af kriminalitet eller af hensyn til statens sikkerhed mv., er som udgangspunkt omfattet af reglerne om opholds-, melde- og underretningspligt. Det samme vil komme til at gælde for bl.a. fremmedkrigere.

Udrejsecenteret bliver placeret på øen Lindholm, som ligger mere isoleret end Kærshovedgård, og hvor der ikke er naboer i umiddelbar nærhed. Der vil ikke være færgedrift fra sidst på aftenen til næste morgen. Endvidere har centeret en lavere kapacitet end de øvrige udrejsecentre.

Kriminalforsorgen vil på vegne af Udlændingestyrelsen være operatør af centeret. Politiet vil være til stede døgnet rundt, og der etableres detentionsfaciliteter, hvor anholdte kan opholde sig i kortere tid, indtil de kan transporteres væk fra øen. Der etableres endvidere en tryghedsskabende polititilstedeværelse omkring færgelejet i Kalvehave på Sjælland med henblik på at yde en tryghedsskabende indsats dér og i lokalområdet. Regeringen og Dansk Folkeparti vil sikre, at politiet ved meroptag på Politiskolen får ressourcer til at løse politiets opgaver på og omkring Udrejsecenter Lindholm.

Etableringen af centeret vil ske trinvist frem mod 2021, hvor det forventes, at centret kan tages i brug. Etableringen forventes at ske i følgende etaper:

I 2019 forventes DTU at fraflytte de eksisterende bygninger (ultimo året), og forhold vedrørende dekommissionering, renovering og planlov mv. vil blive afklaret yderligere. Dekommissioneringsarbejdet for de eksisterende bygninger forventes påbegyndt medio 2019, og Udlændingestyrelsen overtager herefter faciliteterne gradvist.

I løbet af 2020 vil der blive etableret faciliteter svarende til en centerkapacitet på 100 pladser med mulighed for yderligere 25 pladser (bufferpladser). Der vil endvidere blive etableret faciliteter til centrets medarbejdere og politiet.

I 2. halvår 2021 vil overflytning af de første beboere blive påbegyndt, og det forventes, at samtlige beboere vil være overflyttet inden udgangen af 2021.

Der afsættes en reserve på 34 mio. kr. i 2019, 300 mio. kr. i 2020, 200 mio. kr. i 2021 og 225 mio. kr. i 2022 til bl.a. etablering og drift af udrejsecentret samt øget operativ kapacitet til politiets indsats.

Aftaleparterne er enige om, at udrejsecenteret skal ibrugtages, så snart det er muligt, og regeringen vil arbejde for, at implementeringshorisonten er så kort som mulig. Etableringen vil skulle ske under hensyntagen til det forestående dekommissioneringsarbejde mv., hvorfor tidsplanen og udgiftsniveauet løbende vil blive konsolideret i takt med fremdriften i arbejdet. Aftalepartierne vil løbende drøfte etableringen af udrejsecenteret, herunder evaluere målgruppen.

Strafskærpelse for overtrædelser af opholds-, melde- og underretningspligt
Udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste har ingen plads i Danmark. Derfor er de underlagt en række krav om opholds-, melde- og underretningspligt. De pågældende udlændinge er underlagt kontrolforpligtigelserne for at sikre, at myndighederne ved, hvor de er, så politiet kan få fat i dem, når der opstår mulighed for udsendelse. Hvis de bryder de forpligtelser, de er pålagt, skal de i fængsel.

Regeringen og Dansk Folkeparti vil derfor skærpe straffen, så udlændinge på tålt ophold og udviste kriminelle, der overtræder opholds-, melde- og underretningspligten, fremover straffes markant hårdere end i dag.

Straffen for overtrædelse af opholds-, melde-, og underretningspligten vil allerede i 2019 som udgangspunkt blive mangedoblet i 1. gangstilfælde og i øvrigt skærpet i gentagelsestilfælde. I 1. halvår 2021 bliver straffen yderligere skærpet med som udgangspunkt mere end en 15-dobling i 1. gangstilfælde i forhold til i dag. Straffen i gentagelsestilfælde hæves også yderligere.

Eksempelvis vil en overtrædelse af opholds-, melde-, og underretningspligten 10 eller flere gange på en måned fremadrettet efter 2021 som udgangspunkt skulle straffes med 4 måneders ubetinget fængsel i et 1. gangstilfælde. I dag vil straffen som udgangspunkt være 7 dages ubetinget fængsel. Et 4. gangstilfælde, hvor der er sket overtrædelse af opholds-, melde-og underretningspligten 10 eller flere gange på en måned, vil fremadrettet efter 2021 som udgangspunkt skulle straffes med 1 års ubetinget fængsel.

Med de strafskærpelser, som træder i kraft i 2019, bliver en udlænding på tålt ophold eller en udvist kriminel, der i 1. gangstilfælde overtræder både opholds-, melde-, og underretningspligten, som udgangspunkt straffet med 40 dages fængsel allerede efter 2 dages udeblivelse. Dermed kan udlændingen varetægtsfængsles med henblik på strafforfølgning. I dag vil udlændingen som udgangspunkt slippe med en advarsel.

Strafskærpelsen indebærer behov for at etablere ca. 50 lukkede fængselspladser i tilknytning til udvisningsfængslet i Ringe.

Der afsættes 4,5 mio. kr. i 2019, 79,5 mio. kr. i 2020 og 37 mio. kr. årligt i 2021-2022.

Skærpelse af straf for overtrædelse af indrejseforbud
Regeringen og Dansk Folkeparti er som opfølgning på beslutningsforslag nr. B 107 fra foråret 2018 enige om at skærpe straffen for overtrædelse af et indrejseforbud.

Kriminelle udlændinge, der er udvist af Danmark, og som er udrejst eller udsendt, skal respektere deres udvisning og indrejseforbud. Aftaleparterne er enige om, at straffen for at genindrejse i strid med indrejseforbuddet skal skærpes på en sådan måde, at der sendes et

klart og mærkbart signal. Udlændinge, der har begået alvorlig kriminalitet, skal ikke kunne spekulere i at trodse et indrejseforbud og vende tilbage til Danmark for i værste fald at begå ny kriminalitet.

Derfor skærpes straffen fra i dag normalt 10 dage – 2 måneders fængsel i 1.gangs tilfælde til minimum 1 års fængsel for de udlændinge, som oprindelig er udvist ved dom i forbindelse med en straf på mindst 3 måneders ubetinget fængsel, men som alligevel genindrejser i strid med et indrejseforbud.

Strafskærpelsen kan implementeres i løbet af 2019. Der afsættes 5,1 mio. kr. i 2019 og 20,3 mio. kr. årligt i 2020-2022.

Etablering af fængselspladser i udlandet
Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at udvisningsdømte kriminelle ikke skal belaste det danske fængselsvæsen og det danske samfund. Derfor bør de fremfor at afsone i danske fængsler afsone deres straf i udlandet.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om, at der hurtigst muligt og senest med udgangen af 2019 skal indgås en aftale med et partnerland om etablering af danske fængselspladser i udlandet med henblik på at påbegynde etableringen i umiddelbar forlængelse af aftalens indgåelse. Regeringen er allerede i tæt dialog med et konkret partnerland, som har udvist stor interesse for at indgå i realitetsforhandlinger med henblik på at indgå en aftale snarest muligt.

Der afsættes en reserve på 10 mio. kr. i 2019 og 20 mio. kr. årligt i 2020-2021.

Fælles udrejsecenter uden for EU
Regeringen og Dansk Folkeparti ønsker at reducere de incitamenter, der får økonomiske migranter uden et egentligt beskyttelsesbehov til at tage den farlige rejse mod Europa. Og der skal sørges for, at man effektivt kan tilbagesende dem, der ikke har et lovligt ophold i Europa.

Etableringen af et udrejsecenter vil gøre det muligt at overføre visse afviste asylansøgere fra Danmark til et land uden for EU i de tilfælde, hvor det ikke er muligt at udsende dem til deres hjemlande.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at regeringen skal fortsætte bestræbelser på at få etableret et udrejsecenter uden for EU. Aftaleparterne noterer sig i den forbindelse, at regeringen har drøftelser om asylområdet med en større gruppe ligesindede europæiske lande, der blandt andet indebærer, at muligheden for at realisere et pilotprojekt om et udrejsecenter for afviste asylansøgere uden for EU afsøges i samarbejde med Østrig. Ved at flytte afviste asylansøgere, der ikke medvirker til frivillig hjemrejse fra Danmark, sender man et klart signal om, at de ikke frit kan vælge, hvilket land i Europa de søger om asyl og tager ophold i.

Udsendelsesrådgiver med særlig fokus på humanitære sager
En del af de asylansøgere, der kommer til Danmark, har primært valgt destinationen grundet deres helbredsforhold og ønsket om at få humanitær opholdstilladelse her i landet.

Udlændinge med humanitært ophold må – ligesom anerkendte flygtninge – anses for alene at have en forventning om at kunne blive i Danmark, så længe forholdene i hjemlandet ikke gør det muligt at vende tilbage.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om at styrke indsatsen for at få inddraget humanitære opholdstilladelser ved at oprette en stilling som udsendelsesrådgiver med særlig fokus på de humanitære sager.

Der afsættes 2,5 mio. kr. årligt i 2019-2022.

Udenlandsk finansiering af religiøse trossamfund, foreninger mv.

Der blev i 2016 indført en ordning med nationale lister med navngivne udenlandske religiøse forkyndere, som kan udelukkes fra indrejse til Danmark under henvisning til, at de må anses for en trussel mod den offentlige orden i Danmark (hadprædikanter).

Regeringen og Dansk Folkeparti er i forlængelse af denne ordning enige om, at udenlandske pengedonationer til trossamfund, foreninger mv., hvis formålet med donationen er at modarbejde og underminere demokrati og grundlæggende frihedsrettigheder, skal bekæmpes. Aftaleparterne er derfor enige om at indføre en ordning, som inden for rammerne af grundloven og Danmarks internationale forpligtelser målrettet kan forhindre sådanne donationer. Den konkrete model drøftes på baggrund af et oplæg fra regeringen inden udgangen af 2018.

Tryghed og sikkerhed

Danmark skal fortsat være et trygt og sikkert samfund at leve i.

Der er de seneste år gennemført en række initiativer for at styrke borgernes sikkerhed og tryghed – bl.a. i de grænsenære områder. Der er opsat ANPG-kameraer (automatisk nummerpladegenkendelse) ved samtlige 13 dansk-tyske grænseovergange, som kan passeres i køretøjer, og politiets indsats ved de indre og ydre grænser er generelt intensiveret. Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at gennemføre en række yderligere initiativer, som skal styrke borgernes sikkerhed og tryghed.

Grænsekontrol

Der afsættes en reserve på 95 mio. kr. i 2019 til merudgifter som følge af ekstraordinære indsatser i grænseområderne mv., herunder midlertidig grænsekontrol.

Særlig politiindsats og toldindsats mod udrejsende kriminelle

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke politiets og toldmyndighedernes indsats overfor udrejsende kriminelle samt toldmyndighedernes kontrol af varer ind og ud af Danmark.

Der afsættes ressourcer til særlige politiindsatser i de grænsenære område i Sønderjylland og Lolland-Falster. Indsatsen målrettes personer, som er rejst ind i Danmark med det formål at begå berigelseskriminalitet, og som forsøger at fragte tyvekosterne mv. ud af landet via bl.a. landegrænsen mod Tyskland og via færgerne i Rødbyhavn og Gedser.

Politiindsatserne vil blive gennemført som særlige kontroller, hvor politiet vil øge polititilstedeværelsen i grænseområdet betydeligt. Der vil blive gennemført en række målrettede kontrolindsatser.

Der afsættes 2,8 mio. kr. i 2019 og 5,8 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 til den særlige politiindsats mod udrejsende kriminelle.

Aftaleparterne er endvidere enige om at afsætte samlet 52,5 mio. kr. i perioden 2019-2022 til en styrkelse af toldkontrollen af varer, der ind- eller udføres af Danmark. Det svarer til et løft på ca. 20 yderligere toldere og bedre udstyr, så der kan gennemføres flere kontroller.

Med styrkelsen ansættes yderligere toldere til fysisk og finansiel kontrol af varer ved de danske landegrænser samt af post- og pakkeforsendelser. Indsatsen vil både sigte mod legale varer, dvs. kontrol af korrekt afregning af moms, afgifter og told, og mod illegale varer, herunder fx euforiserende stoffer, våben mv. Styrkelsen vil bl.a. omfatte indsatser ved de danske landegrænser.

Der afsættes 7,5 mio. kr. i 2019 og 15,0 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 til at styrke toldkontrollen.

Regeringen og Dansk Folkeparti er endvidere enige om, at der skal være et stærkt fokus på samarbejdet mellem politiet og toldmyndighederne. Der nedsættes derfor en arbejdsgruppe med deltagelse fra politiet og toldmyndighederne, der skal kigge på aktuelle og mulige samarbejder mellem myndighederne, herunder politiets reaktion ved Toldstyrelsens beslaglæggelser mv. Der afrapporteres på arbejdsgruppen i 2019. Aftalepartierne indkaldes til drøftelse på baggrund heraf.

Øget lufthavnskontrol

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke den eksisterende lufthavnskontrol rettet mod personer, der uberettiget har modtaget en ydelse under ophold i udlandet.

Kontrollen gennemføres som manuelle stikprøver i danske lufthavne af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering.

Der afsættes yderligere 2 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til en styrkelse af indsatsen.

Uddannelse af fængselsbetjente i Vestdanmark

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at det også skal være muligt at uddanne sig til fængselsbetjent i Vestdanmark. Det forventes at skabe et øget rekrutteringsgrundlag i Vestdanmark og dermed bedre muligheder for at imødekomme behovet for at uddanne nye fængselsbetjente i fremtiden.

Der etableres derfor en uddannelsessatellit for fængselsbetjente i det vestlige Danmark med plads til ca. 50 studerende årligt.

Der afsættes 49,1 mio. kr. i 2019 og 21,2 mio. kr. årligt fra 2020-2022.

Kriminalforsorgen har i 2018 kørt omfattende kampagner for at rekruttere fængselsbetjente og betjente til den nye transportbetjentuddannelse. Der er bl.a. igangsat rekrutteringskampagner på de sociale medier, udarbejdet ny rekrutteringshjemmeside og udviklet nyt kampagne-, billed- og budsskabsmateriale. Kriminalforsorgen har endvidere på en række forskellige måder, f.eks. på informationsmøder på tværs af landet, aktivt kommunikeret om kriminalforsorgen som arbejdsplads for at øge viden om og interesse for arbejdet som fængselsbetjent.

Kriminalforsorgen vil – udover etableringen af en uddannelsessatellit i det vestlige Danmark – igangsætte dels en rekrutteringsanalyse, der skal bidrage til at øge antallet af elever på fængselsbetjentuddannelsen, dels en afgangsanalyse med henblik på at iværksætte målrettede fastholdelsesinitiativer for fængselsbetjente.

Aftaleparterne er enige om, at det skal undersøges, hvordan der sikres tilfredsstillende arbejdsvilkår for de ansatte i kriminalforsorgen, herunder for at forebygge tilfælde af posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD) og hjælpe afgåede fængselsfunktionærer, der er ramt af PTSD.

Styrkelse af SØIK's bekæmpelse af hvidvask

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at prioritere ressourcer fra politiet og anklagemyndigheden til markant at styrke indsatsen mod hvidvask hos Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK).

Konkret vil SØIK blive tilført ca. 30 årsværk til indsatsen mod hvidvask, svarende til omtrent en fordobling af den eksisterende indsats på hvidvaskområdet i SØIK.

Styrkelsen indebærer etablering af en ny efterforskningsenhed i SØIK, en styrkelse af SØIK's sporingsenhed og en yderligere styrkelse af Hvidvasksekretariatet i SØIK.

En samlet opprioritering af indsatsen på hvidvaskområdet i SØIK vil styrke både det forebyggende arbejde med forhindring af hvidvask og højne retshåndhævelsen på området, da flere underretninger fra pengeinstitutter mv. i sidste ende kan føre til domme for hvidvask og anden form for økonomisk kriminalitet.

Bedre arbejdsforhold for politibetjente

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at sikre bedre arbejdsforhold for politibetjente i form af bedre udstyr, så politiet har bedre forudsætninger for at løse politiets opgaver.

Der anskaffes konkret ca. 8.500 nye flerlags-patruljejakker til politibetjente, som anvender patruljejakke i den daglige opgaveløsning. De nye flerlags-patruljejakker vil forbedre den enkelte politibetjents mulighed for at tilpasse påklædningen til de konkrete vejrhold. Derudover indkøbes der yderligere ca. 1.150 personlige beskyttelsesveste til alle medarbejdere i det operative beredskab med skydekompetence til pistol og maskinpistol.

Der afsættes 11,2 mio. kr. i 2019, 13,0 mio. kr. i 2020, 14,2 mio. kr. i 2021 og 14,1 mio. kr. i 2022.

Øget anvendelse af tryghedsskabende videoovervågning

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at øge anvendelsen af videoovervågning af frit tilgængelige steder, hvor der er behov for en særlig tryghedsskabende indsats.

Der afsættes en pulje til politikredsene til tryghedsskabende videoovervågning. Kameraerne vil blive opsat på lokationer, hvor der jævnligt er episoder med vold og uro.

Der afsættes 2,0 mio. kr. i 2019.

Specialiserede dyrevelfærdsenheder

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at der skal oprettes tre specialiserede dyreværnsenheder, hvor viden, kompetencer og ressourcer på området er samlet.

De personer i politiet, der skal arbejde i dyreværnsenhederne, vil være uddannede i dyrevelfærd og have særligt kendskab til dyreværnsloven, så de kender mulighederne for at gribe ind. Enhederne vil kunne efterforske dyreværnssager med henblik på at opfange flere vanrøgtssager i opløbet, og de vil have ressourcer til at behandle dyreværnssager, herunder tilfælde der kræver akut handling samt overtrædelser af hundeloven. Medarbejderne i enhe-

derne vil først og fremmest beskæftige sig med dyrevelfærd, men kan dog i særlige situationer benyttes til andre opgaver.

Der afsættes 6 mio. kr. i 2019, 10 mio. kr. årligt i 2020-2021 og 12 mio. kr. i 2022 til formålet.

Parterne mødes for at følge indsatsen.

Forbedret rådighedsbeløb for pensionister og fastholdelse af seniorer på arbejdsmarkedet

Det er afgørende for regeringen og Dansk Folkeparti, at vi som samfund har gode forhold for de ældre, så alle borgere kan se frem til at få en tryg og værdig alderdom og en rimelig levestandard. Det har regeringspartierne og Dansk Folkeparti vedvarende haft som fokus igennem mange år.

Med finanslovsaftalen for 2003 mellem den daværende VK-regering og Dansk Folkeparti blev den supplerende pensionsydelse (ældrechecken) indført og fra 2004 blev den gjort permanent og efterfølgende hævet ad flere omgange. Ældrechecken har bidraget til, at en enlig pensionist med lav supplerende indkomst og formue har haft samme stigning i disponibel indkomst som fuldtidsbeskæftigede set over de seneste 10 år.

Efter valget i juni 2015 er der med finanslovsaftalerne for 2016, 2017 og 2018 endvidere prioriteret en række betydelige løft af ældreområdet med henblik på at understøtte en værdig pleje med gode tilbud af en høj kvalitet for alle ældre, der har behov for hjælp og støtte.

Med finanslovsaftalen for 2016 blev der fx afsat 1 mia. kr. årligt (værdighedsmilliarden) til at understøtte udbredelsen og implementeringen af en værdighedspolitik i alle kommuner, mens regeringen og Dansk Folkeparti med finanslovsaftalen for 2017 prioriterede ekstra hjælp til plejehjemsbeboere i form af et klippekort samt en pulje til at renovere, etablere og genetablere køkkener på landets plejehjem. Med finanslovsaftalen for 2018 prioriterede regeringen og Dansk Folkeparti yderligere ca. 2,7 mia. kr. i 2018-2021 til at understøtte en værdig ældrepleje gennem bedre bemanding i hjemmeplejen og på plejehjem, plejecentre og friplejehjem m.m.

Nu er turen kommet til yderligere at øge og sikre udviklingen i pensionisters rådighedsbeløb, ligesom pensionisters incitament til at arbejde i deres seniorliv skal forbedres.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at gennemføre et generelt løft af folkepensionen i 2019 og at folkepensionen fra 2020 følger lønudviklingen. Ved at folkepensionen fremover følger lønudviklingen frem for gældende regler med satsregulering løftes folkepensionen med op til 0,3 pct. point årligt fra 2020, idet fradraget til satspuljen afskaffes. Det vil sikre, at folkepensionister fuldt ud får del i velstandsstigningen i samfundet.

Afskaffelsen af fradrag til satspuljen fra 2020 vil således bidrage til at forøge folkepensionisters indkomster.

De bidrag, som tidligere blev givet til satspuljen fra øvrige overførselsindkomstmodtagere, vil fra 2020 blive målrettet til en obligatorisk opsparing for en række indkomsterstattende ydelser. Det betyder, at overførselsindkomst-modtagere får en større pensionsopsparing og dermed en højere indkomst som pensionist.

Parterne er enige om, at idet nytilførsler til satspuljen ophører, så vil der skulle ske en særlig prioritering på finansloven for 2020 af socialområdet i 2020 og 2021.

Regeringen og Dansk Folkeparti er endvidere enige om at prioritere et særligt løft til gruppen af pensionister med mellemindkomster, som har sparet op til egen alderdom og således har en pensionsopsparing, der giver anledning til aftrapning af supplerende pensionsydelse (ældrechecken) og pensionstillægget. Gruppen har sparet op til deres egen pension, selvom der har været et samspilsproblem. Derfor skal disse seniorer have et særligt løft.

Vi har de seneste år været vidne til at beskæftigelsen blandt seniorer er steget. Det er meget positivt og det vil regeringen og Dansk Folkeparti gerne understøtte. Seniorerne på arbejdsmarkedet har en utrolig stor erfaring, som samfundet og de næste generationer kan drage stor nytte af. Regeringen og Dansk Folkeparti vil derfor med aftalen øge seniorers tilskyndelse til at fortsætte på arbejdsmarkedet ad frivillighedens vej. Med denne aftale øges fradraget for pensionistens egen arbejdsindkomst, så seniorer kan tjene et større beløb end i dag uden at der sker modregning i pensionsydelsen. Endvidere lempes modregningsregler for ægtefælles/samlevers indkomst både for folkepensionister og førtidspensionister (på ny og gammel ordning), og der indføres en ny skattefri seniorpræmie.

Med aftalen om finansloven for 2019 vil pensionister få en markant fremgang i de disponible indkomster fremadrettet. Det skal også ses i lyset af, at de seneste årtiers øgede udbredelse af arbejdsmarkedspensioner gradvist slår igennem på de ældres indkomster, og at stadig flere arbejder efter folkepensionsalderen og dermed opretholder en erhvervsindkomst.

Parterne er enige om at indføre en række initiativer med henblik på at *øge rådighedsbeløbet for pensionister* fra 1. januar 2019:

Direkte løft af folkepension

Folkepensionsydelserne – grundbeløb, pensionstillæg og supplerende pensionsydelse (ældrecheck) – løftes i 2019 med ekstra 0,2 pct. ift. 2018. Fradragsgrænserne for folkepension (som også gælder for førtidspension med tilkendelser før 2003) løftes tilsvarende.

Bedre vilkår for seniorer på arbejdsmarkedet

For at gøre det mere attraktivt for pensionister at fastholde en tilknytning til arbejdsmarkedet forhøjes fradragsbeløbet i indtægtsgrundlaget før indtægtsregulering af pensionstillægget samt fradragsbeløbet i indtægtsgrundlaget før fastsættelse af den personlige tillægsprocent, der ligger til grund for udbetaling af den supplerende pensionsydelse (ældrechecken), helbredstillægget, varmetillægget og mediechecken, begge med 15.000 kr. for enlige og med 30.000 kr. for par i 2019. Således øges grænsen for aftrapning af den personlige tillægsprocent fra 20.900 kr. til 35.900 kr. for enlige og fra 41.400 kr. til 71.400 kr. for par, mens grænsen for indtægtsregulering af pensionstillægget øges fra 72.600 kr. til 87.600 kr. for enlige og fra 145.700 kr. til 175.700 kr. for par. Forhøjelsen af fradragsgrænserne udfases gradvist over 15 år og er således bortfaldet i 2034.

Med henblik på at *forøge pensionisters egen og evt. ikke-pensionerede ægtefællers/samlevers tilskyndelse til beskæftigelse* indføres følgende initiativer med virkning fra 1. januar 2019:

Højere fradrag ved arbejdsindkomst

Folkepensionister har efter gældende regler et bundfradrag på 60.000 kr. pr. år i arbejdsindtægten efter AM-bidrag, før indtægtsgrundlaget for beregning af pensionstillæg og personlig tillægsprocent opgøres. For at øge gevinsten ved beskæftigelse for pensionister, som har begrænsede arbejdsindkomster, er parterne enige om at forhøje det nuværende fradrag fra 60.000 kr. til 100.000 kr.

Seniorpræmie

Parterne er enige om at indføre en ny skattefri seniorpræmie på 30.000 kr. for alle personer, som er beskæftiget i et omfang, der svarer til i gennemsnit mindst 30 timer ugentligt i det første år efter folkepensionsalderen (svarende til i alt 1.560 betalte arbejdstimer inkl. ferie). Præmien kan optjenes, fra personen når folkepensionsalderen og 12 måneder frem. Præmien udbetales efter disse 12 måneder. Seniorpræmien indføres med virkning for årgange, der når folkepensionsalderen fra og med 2019, dvs. personer født 1/1 1954 (som når folkepensionsalderen fra 2. halvår 2019) eller senere. Første udbetalinger sker dermed i 2. halvår 2020. Seniorpræmien reguleres med satsreguleringsprocenten.

Lempet aftrapning som følge af ægtefællers indkomst

For at øge rådighedsbeløbet og lempe aftrapningen for folkepensionister og førtidspensionister på gammel ordning (med tilkendelser før 2003), der er gift/samlevende med en ikke-pensionist, er parterne enige om at øge det eksisterende fradrag i indtægtsgrundlaget for den sociale pension som følge af en ikke-pensioneret ægtefælle/samlevers indkomst. For folkepensionister og førtidspensionister på gammel ordning hæves det maksimale fradrag i indtægtsgrundlaget på 113.650 kr. (½ × 227.300 kr.) med 40.000 kr. i 2019-niveau. I praksis implementeres forhøjelsen ved at øge satsen på 227.300 kr. med 80.000 kr.

For at øge rådighedsbeløbet og lempe aftrapningen for førtidspensionister på ny ordning (tilkendelser efter 2003) øges fradraget for ægtefælles/samlevers indkomst på 196.728 kr. ligeledes med 40.000 kr. i 2019-niveau.

For at øge rådighedsbeløbet for pensionister og styrke tilskyndelsen for seniorer til at arbejde, er der med aftalen i alt umiddelbare merudgifter (efter skat og boligstøtte) på ca. 1¾ mia. kr. i 2019 og ca. 1½ mia. kr. i 2025. Efter tilbageløb og adfærd svarer det til ca. 1¼ mia. kr. i 2019 og ca. 1 mia. kr. i 2025.

Regeringen fremsætter hurtigst muligt lovforslag om pensionstiltagene i aftalen. Lovforslagene vil have virkning fra 1. januar 2019. Der ventes, som følge af tidspunktet for vedtagelsen af lovforslag, at være behov for at efterregulere ydelser.

Parterne er enige om at reservere et beløb til dækning af eventuelle administrative udgifter i 2019. Parterne er i givet fald enige om at udmønte midlerne i 2019 ved aktstykke.

Der henvises herudover til særskilt *Aftale om ny regulering af folkepensionen og indførelse af obligatorisk opsparing for overførselsmodtagere.*

Ordnede forhold på arbejdsmarkedet

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at prioritere indsatsen for ordnede forhold på arbejdsmarkedet. Aftaleparterne er enige om, at Arbejdstilsynets samlede bevillinger i 2019 skal fastholdes på samme niveau som i 2018. Det indebærer, at der igangsættes og videreføres initiativer, som bidrager til indsatsen for ordnede forhold.

Der afsættes i 2019 13 mio. kr. til Arbejdstilsynet samt 2 mio. kr. til øvrige indsatser vedrørende ordnede forhold.

Løftet sikrer, at bevillingerne til Arbejdstilsynet samt til ordnede forhold samlet set i 2019 videreføres uændret i forhold til 2018.

Styrkelse af politiets indsats på tungvognsområdet

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke politiets indsats på tungvognområdet.

Den styrkede indsats vil bl.a. blive målrettet de områder, hvor politiet vurderer at kunne finde uordnede forhold på transportområdet. Der vil således blive anvendt en risikobaseret tilgang til kontrollen med fokus på de steder, hvor uordnede forhold typisk forekommer, f.eks. på rastepladser og i forhold til internationale transporter. De tilførte midler skal bidrage til at udvikle kvaliteten i de gennemførte kontroller og øge kontroltrykket.

Der afsættes 5 mio. kr. i 2019, 10 mio. kr. årligt i 2020 og 2021 og 15 mio. kr. i 2022 til formålet.

Regeringen og Dansk Folkeparti er endvidere enige om, at Danmark i EU bl.a. skal arbejde for at dæmme op for systematisk misbrug af cabotagekørsel, som undergraver ordnede forhold på det danske arbejdsmarked.

Fælles myndighedsindsats

Aftaleparterne er enige om, at der igangsættes et fælles arbejde, der kan danne grundlag for en bredere drøftelse mellem regeringen og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre (partierne bag aftalen om en styrket arbejdsmiljøindsats) i foråret 2019 om ordnede forhold, herunder fælles myndighedsindsats.

Det skal indgå i drøftelserne, hvorledes der kan fastlægges en fortsat stærk og flerårig indsats i perioden efter 2019, herunder skal bevillingen fastlægges, bl.a. for Arbejdstilsynet.

En fremtidig indsats skal bl.a. bidrage til, at der følges op på hændelsen i Padborg, hvor flere udenlandske chauffører var indlogeret under dårlige og uhygiejniske forhold.

Lavere afgifter og bedre forhold for erhvervslivet

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at gennemføre en række initiativer med henblik på at gøre det lettere at drive virksomhed i Danmark. Det gælder bedre forhold for mindre virksomheder, en styrket digital omstilling og erhvervsudvikling i en række vigtige internationalt konkurrenceudsatte erhverv, bl.a. turisme, fødevarer, søfart, handel og de grønne erhverv.

Samtidig skal nedsættelsen af afgifterne bl.a. dæmme op for grænsehandel og være med til at sikre danske arbejdspladser.

Regeringen og Dansk Folkeparti ønsker endvidere at øge aktiviteten i sommerhusområderne og styrke turismeerhvervet samt mobiliteten i bl.a. yderkommuner.

Afskaffelse af administrationsgebyr på erhvervsaffald

Ca. 250.000 virksomheder opkræves et lovpligtigt administrationsgebyr, der dækker kommunens generelle administrationsomkostninger på erhvervsaffaldsområdet, fx udgifter til udarbejdelse af affaldsregulativer, affaldsplanlægning, anvisningsordninger mm. Desuden finansierer gebyret de statslige databaser NSTAR og Affaldsdatasystemet.

Kommunerne opkræver samlet set i størrelsesordenen 100 mio. kr. årligt via administrationsgebyret. Heraf vurderes det, at op til omkring halvdelen går til opkrævning og kommunernes sagsbehandling af virksomheders ansøgning om fritagelse fra gebyret.

Aftaleparterne er enige om at afskaffe administrationsgebyret på erhvervsaffald pr. 1. januar 2019.

Der reserveres en ramme på op til 50 mio. kr. årligt til at afskaffe administrationsgebyret.

Såfremt den afsatte ramme helt eller delvist ikke udmøntes i forbindelse med afskaffelsen, er aftaleparterne enige om, at et resterende beløb udmøntes til punktafgiftslempelser mv.

Nedbringelse af erhvervslivets byrder

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke arbejdet med at fjerne byrder for erhvervslivet.

Der afsættes 40 mio. kr. årligt i 2019 og 2020 samt 25 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til initiativer, som kan bidrage til at indfri målsætningen.

Opfølgning på vækstteams

Der afsættes en reserve til opfølgning på regeringens fire nedsatte vækstteams for hhv. kreative erhverv, grøn energi- og miljøteknologi, handel og logistik samt ingrediensbranchen. Reserven gør det muligt at følge op på større udgiftskrævende forslag fra de fire vækstteams, som kan understøtte vækst og udvikling i erhvervslivet.

Der afsættes 30 mio. kr. i 2019, 45 mio. kr. i 2020 og 65 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til opfølgningen på forslag fra de fire vækstteams.

Styrket indsats mod brodne kar på selskabs- og regnskabsområdet

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke indsatsen mod virksomheder, som ikke overholder reglerne i årsregnskabsloven og selskabslovgivningen mv.

Brugen af såkaldt machine-learning og indførelsen af digitale regnskaber har gjort det nemmere end tidligere at identificere virksomheder, som ser ud til at overtræde reglerne på selskabs- og regnskabsområdet. Desværre er der også indikationer på, at der findes flere brodne kar end hidtil forudsat.

Der afsættes 15 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til at styrke Erhvervsstyrelsens selskabs- og regnskabskontrol. Med midlerne kan der fremover igangsættes væsentligt flere kontrolsager og den opfølgende manuelle indsats over for evt. ulovlige forhold kan styrkes. Det vil samtidig understøtte tilliden til erhvervslivet uden at pålægge lovlydige virksomheder nye byrder.

Iværksætterevents

Der eksisterer flere iværksætterevents i Danmark, som er med til at understøtte iværksætterkulturen og markedsføre Danmark internationalt som en stærk iværksætternation. Der er endvidere en række internationale iværksætterevents, hvor der dog aktuelt ikke er koordineret dansk deltagelse.

Det kan være vanskeligt at fastholde og styrke ambitionsniveauet for større iværksætterarrangementer på almindelige markedsvilkår. På den baggrund har regeringens Iværksætterpanel anbefalet at støtte iværksætterevents, hvilket der nu følges op på med puljen til iværksætterevents.

Der afsættes en pulje på 5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til medfinansiering af større iværksætterevents i Danmark samt markedsføring af Danmark som iværksætternation ved større internationale iværksætterevents.

Eksportindsats på fødevareområdet

Fødevarestyrelsen blev i Aftale om Fødevare- og Landbrugspakken tilført ekstra midler i perioden 2016-2018 til åbning, fastholdelse og udnyttelse af eksportmarkeder.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at forlænge satsningen frem til 2022.

Der afsættes 7,2 mio. kr. i 2019 og 7,9 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022.

Lempet elvarmeafgift til sommerhuse

Efter gældende regler betaler elopvarmede helårsboliger en nedsat afgift på ca. 25 øre pr. kWh af det elforbrug, der overstiger 4.000 kWh. Med Energiaftalen lempes såvel el- som elvarmeafgiften fremadrettet.

Aftaleparterne er enige om, at udvide ordningen til også at gælde for sommerhuse, hvilket ligestiller sommerhuse med helårsboliger.

Der afsættes ca. 90 mio. kr. i 2019, ca. 100 mio. kr. i 2020, ca. 110 mio. kr. i 2021 og ca. 110 mio. kr. i 2022 til at finansiere mindreprovenu som følge af lempelsen (efter tilbageløb og adfærd). Varigt udgør lempelsen ca. 50 mio. kr. (efter tilbageløb og adfærd).

Permanentgørelse af styrket mobilitet i yderkommuner og på øer

Den gældende regel om forhøjet befordringsfradrag i de 25 udpegede yderkommuner udløber med udgangen af 2018. Omfattede pendlere får befordringsfradrag med fuld sats for kørsel over 120 km dagligt (1,98 kr./km i 2019). Pendlere i andre kommuner får halv sats over 120 km dagligt.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at styrke mobiliteten i yderkommunerne og på øer ved:

- At permanentgøre det forhøjede befordringsfradrag for yderkommuner og samtidig udvide ordningen med de 10 danske småøer Aarø, Baagø, Egholm, Endelave, Hjarnø, Mandø, Nekselø, Orø, Sejerø og Tunø, således at alle 27 ikke-brofaste småøer i Sammenslutningen af Danske Småøer omfattes.

- At indføre et nyt fradrag på godt 200 kr. pr. overnatning til pendlere, som bor på en ikke-brofast ø i de 25 udpegede yderkommuner eller på en af de 10 danske småøer Aarø, Baagø, Egholm, Endelave, Hjarnø, Mandø, Nekselø, Orø, Sejerø og Tunø, og som ikke har mulighed for at komme hjem og overnatte på grund af afstanden mellem arbejde og bopæl.

- At sidestille kørsel over broforbindelsen ved Frederikssund (Kronprinsesse Marys bro) med de øvrige brugerbetalte broforbindelser (Storebælt og Øresund) ved indførelse af et fradrag for pendleres passage.

Der afsættes 35 mio. kr. i 2019, 45 mio. kr. i 2020, 50 mio. kr. i 2021 og 60 mio. kr. i 2022 til at finansiere mindreprovenu som følge af initiativerne (efter tilbageløb og adfærd). Varigt udgør lempelserne ca. 90 mio. kr. (efter tilbageløb og adfærd).

Forbedret færgesejlads til øer

Regeringspartierne og Dansk Folkeparti har gennem en række initiativer styrket grundlaget for færgebetjening af øerne, bl.a. via det såkaldte landevejsprincip. Der er afsat midler til lavere færgetakster for både biler og passagerer uden for højsæsonen for at styrke grundlaget for erhverv og bosætning uden for fastlandet. Det er sket med aftale om vækst og udvikling i hele Danmark fra 2016 og med finansloven for 2017.

Når kommuner med øer i dag indkøber færger, er det typisk den individuelle kommune, der køber ind ud fra egne behov, så udviklingen eller indkøbet af en ny færge starter forfra fra projekt til projekt. For flere kommuner med egne øer er der et ønske om, at der introduceres en 'standardfærge'. Standardfærgen kan lejes enten i længere perioder eller i kortere perioder med fx driftsstop på en eksisterende færge. Initiativet er anbefalet af vækstteamet for Det Blå Danmark 2018.

Der er i november 2018 indgået *Aftale om justering af tilskudsordningerne til nedsættelse af færgetakster for personbefordring og godstransport på ikke-statslige færgeruter til og fra visse øer* mellem regeringen og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti. Som led i aftalen får kommuner med små øer større fleksibilitet til, hvornår tilskuddet på passagerområdet anvendes, og både tilskudsordningen på passager- og godsområdet forenkles. Derudover indebærer aftalen, at tilskudsordningen på passagerområdet tilføres 5,3 mio. kr. årligt fra 2019 og frem til kompensation af de kommuner, som ellers ville få et tab i tilskud som følge af, at aftalen ændrer fordelingsnøglen på passagerområdet.

Med aftalen afsættes en reserve på 15 mio. kr. i perioden 2019-2022 til at dække et eventuelt driftsunderskud i forbindelse med en standardfærge, som i regi af Færgesekretariatet er under udvikling.

Bedre mulighed for generationsskifte i landbruget

For at skabe bedre muligheder for generationsskifte for unge landmænd er regeringen og Dansk Folkeparti enige om at skabe mulighederne for at indføre en såkaldt sælgerpantebrevsmodel ved salg af blandt andet landbrug, hvor op til 10 pct. af købssummen kan genanbringes i den solgte erhvervsejendom. Det vil blandt andet skulle fastlægges, hvilke ejendomme der kan omfattes af modellen. Parterne drøfter den konkrete model efter et oplæg fra regeringen.

Der afsættes 70 mio. kr. i 2020, 60 mio. kr. i 2021 og 55 mio. kr. i 2022 til udmøntning af modellen. Den varige udgift er 35 mio. kr.

Styrkelse af iværksætterindsatsen på Lolland og Falster

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at afsætte midler til samarbejde mellem erhvervsorganisationen Business Lolland-Falster og Roskilde Universitet til videreudvikling af den eksisterende iværksætterindsats på Lolland og Falster. Indsatsen skal bidrage til, at yderområderne får del i viden, vækst og beskæftigelse på samme niveau, som i de store universitetsbyer.

Der afsættes 1,5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2021 til Business Lolland-Falster.

Maritim montørordning

Der arbejdes videre med muligheden for at etablere en maritim DIS Montørordning eller en tilsvarende ordning. En sådan ordning vil skulle godkendes i henhold til EU´s statsstøtteregler og sikre, at de danske maritime virksomheders globale konkurrenceevne styrkes markant. Såfremt en sådan montørordning kan etableres, er Regeringen og Dansk Folkeparti enige om at drøfte finansieringen.

Nedsættelse af satsen for lystfartøjsforsikringsafgiften

Efter gældende regler betales der årligt afgift af kaskoforsikringer på lystfartøjer. Satsen udgør 1,34 pct. af forsikringssummen.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at reducere omkostningerne forbundet med forsikring af lystfartøjer ved at nedsætte satsen for lystfartøjsforsikringsafgiften til 1,0 pct. af forsikringssummen.

Der afsættes ca. 20 mio. kr. årligt til at finansiere mindreprovenuet som følge af nedsættelsen (efter tilbageløb og adfærd).

Udvidelse af skattefrihed for visse selvejende institutioner og foreninger

Selvejende institutioner og foreninger er som udgangspunkt skattepligtige af indkomst ved erhvervsmæssig virksomhed. En række selvejende institutioner med konkrete formål er dog helt undtaget fra beskatning. Det gælder fx hospitaler og skoler samt selvejende teatre og daginstitutioner.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at skattefritage selvejende institutioner for ældre, handicappede og udsatte samt almennyttige institutioner og foreninger på kultur- og idrætsområdet. Det vil forbedre vilkårene og mindske den administrative belastning for institutionerne. Det vil være et krav, at et eventuelt overskud forbliver i institutionen og udelukkende kan anvendes til institutionens formål.

Den nærmere afgrænsning fastlægges i forbindelse med det lovforberedende arbejde, herunder under hensyntagen til, at konkurrenceretten overholdes i de situationer, hvor der kan være private aktører.

Initiativet vurderes ikke at være forbundet med et mindreprovenu.

Afskaffelse af foderfosfatafgiften

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at afskaffe foderfosfatafgiften og dermed lempe byrderne for danske landbrugsvirksomheder.

Der prioriteres 20 mio. kr. i 2019 og 25 mio. kr. årligt fra 2020. Indfasningen skal ske under hensyntagen til Danmarks internationale forpligtelser på miljøområdet.

Hotellers rumvarmeafgift

Efter gældende regler betaler hoteller, på linje med andre momsregistrerede virksomheder, rumvarmeafgift på ca. 55,5 kr./GJ af energiforbrug til opvarmning og komfortkøling, herunder til varmt brugsvand. Af procesforbrug godtgøres afgiften ned til 4,5 kr./GJ. For elvarme betales elvarmesatsen, der i 2018 udgør 25,7 øre/kWh.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om fra og med 2020 at lempe beskatningen af rumvarme i forbindelse med udlejning af værelser og lignende inden for hotelsektoren og tilsvarende sektorer. Afgiften nedsættes til processatsen på 4,5 kr. pr. GJ. Tilsvarende lempes afgiften for el til opvarmning til processatsen på 0,4 øre/kWh.

Der afsættes 60 mio. kr. i 2020 og 50 mio. kr. årligt i 2021-2022 til initiativet. Varigt udgør lempelsen 50 mio. kr. årligt.

Mindre grænsehandel

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at nedsætte ølafgiften. Der afsættes 70 mio. kr. i 2019, 90 mio. kr. årligt i 2020 og 2021 og 85 mio. kr. i 2022 til finansiering af lempelsen.

Regeringen og Dansk Folkeparti er endvidere enige om at nedsætte vinafgiften. Der afsættes 25 mio. kr. i 2019 og 35 mio. kr. i 2020 og 30 mio. kr. årligt i 2021-2022 til finansiering af lempelsen.

Afskaffelse af afgifter på registrering af ejer- og pantrettigheder for fly

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at afskaffe afgiften for registrering af ejerrettigheder over fly (Nationalitetsregistret) og afgiften for registrering af pantrettigheder i fly (Rettighedsregistret over Luftfartøjer) hurtigst muligt efter 1. januar 2019.

Der vil fortsat skulle afholdes et gebyr i forbindelse med registrering af ejer- og pantrettigheder.

Der afsættes 5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til afskaffelsen af afgiften. Varigt udgør lempelsen 5 mio. kr.

Fremrykning af nulmoms

Regeringen og Dansk Folkeparti noterer sig, at det juridiske grundlag i EU for at sidestille elektroniske og trykte nyhedsmedier momsmæssigt snart forventes etableret. Regeringen vil på den baggrund forsøge at fremskynde nulmoms på internetbaserede nyhedsmedier, så den kan træde i kraft d. 1. juli 2019.

En ny model for importmoms

I Danmark er der, som i hovedparten af alle andre EU-lande, en bagatelgrænse på 80 kr. for, hvornår småforsendelser sendt fra lande uden for EU pålægges importmoms. Det er transportøren, der skal afregne importmomsen, når en vare kommer til EU. Transportøren kan i den forbindelse opkræve et gebyr for importmoms- og toldbehandlingen.

I 2021 træder nye EU-regler i kraft. De indebærer, at bagatelgrænsen for småforsendelser på 80 kr. ophæves, og momsen opkræves af sælgerne, herunder specielt platforme og markedspladser, som kan anvende et One Stop Shop-system til angivelse og betaling af momsen.

Sverige har allerede indgået frivillige aftaler med Wish om momsafregning

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at regeringen vil tage initiativ til at opfordre Post Danmark til at igangsætte en dialog med Wish og evt. andre relevante onlineplatforme. Formålet er at gøre det mere attraktivt for den danske forbruger gennem etablering af en ordning, hvor sælgere som fx Wish i perioden frem til 2021 afregner importmomsen og administrationsgebyret.

Parterne orienteres om dialogen i 1. kvartal 2019.

Fornyelse af dele af Skatteministeriets IT-systemer

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige, om, at der afsættes 5 mio. kr. i 2019 på Skatteministeriets område til en forundersøgelse af den forretnings- og it-mæssige understøttelse af nye it-systemer for bilafgifterne.

Parterne gør status for forundersøgelsen i 1. halvår 2019.

Administrative omkostninger

Initiativerne på skatteområdet vurderes at have administrative omkostninger på samlet ca. 3 mio. kr. som finansieres inden for rammerne af aftalen.

Landsbypulje

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke udviklingen i landdistrikterne. Der er i dag afsat 58 mio. kr. årligt i 2019-2020 til nedrivning og istandsættelse af dårligt vedligeholdte boliger i landsbyer i Puljen til Landsbyfornyelse. Aftaleparterne er enige om at styrke denne indsats ved at omprioritere midlerne fra det statslige tilskud til kommunal byfornyelse og samle midlerne i en ny samlet Landsbypulje. De nærmere kriterier fastlægges efter drøftelse mellem aftalepartierne. Aftalepartierne er enige om at finansiere puljen ved at omprioritere midlerne fra det statslige tilskud til kommunal byfornyelse.

Der afsættes herved yderligere 68 mio. kr. i 2019, 85 mio. kr. årligt i perioden 2020-2021 og 95 mio. kr. i 2022 til landsbyfornyelse. Det indebærer, at bevillingen til den nye Landsbypulje samlet bliver 126 mio. kr. i 2019, 143 mio. kr. i 2020, 85 mio. kr. i 2021 og 95 mio. kr. i 2022.

Indsatser for forbedret infrastruktur

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at god mobilitet og et velfungerende vejnet er vigtigt for at sikre et Danmark i balance. I forlængelse heraf igangsættes en række tiltag.

VVM-undersøgelser på transportområdet

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at igangsætte VVM-undersøgelser samt udarbejde beslutningsgrundlag for en række konkrete anlægsprojekter:

- Vejforbindelse til Stevns
- Opgradering af E55 ved Nykøbing
- Omfartsvej ved Mariager
- Udbygning af kryds v. Rute 11 og 26 mod Thisted
- Udbygning af rute 15 Herning-Ringkøbing
- 2+1 forbindelse mellem Ålbæk og Skagen
- Opdatering af VVM-undersøgelse for en 3. Limfjordsforbindelse
- Forundersøgelse af kapacitetsforbedring på Amagermotorvejen
- Opdatering af VVM-undersøgelse for Frederikssundsmotorvejen (3. etape)

Undersøgelserne vil sikre, at kommende beslutninger om infrastruktur er baseret på et aktuelt og retvisende grundlag om fx anlægsoverslag, samfundsøkonomiske gevinster mv.

Regeringen og Dansk Folkeparti anerkender, at Aalborg Kommune tager medansvar for finansieringen af forundersøgelsen af en 3. Limfjordsforbindelse med et bidrag på 2,5 mio. kr. i 2020. Staten afholder på den baggrund de resterende udgifter på 2,5 mio. kr.

Der afsættes i alt 23 mio. kr. i 2019, 41,5 mio. kr. i 2020 og 15,0 mio. kr. i 2021 til gennemførsel af VVM-undersøgelser og udarbejdelse af beslutningsgrundlag for infrastrukturprojekterne.

Forundersøgelse af en fast Kattegatforbindelse

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at prioritere 60 mio. kr. til en forundersøgelse af en potentiel Kattegatforbindelse. Forundersøgelsen vil være den første konkrete planlægningsundersøgelse af en Kattegatforbindelse og vil således give et billede af, hvordan en fremtidig forbindelse potentielt kan se ud.

Der afsættes 15 mio. kr. i 2019, 25 mio. kr. i 2020 og 20 mio. kr. 2021 til forundersøgelsen.

Søby havn

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at støtte projektet vedrørende en udvidelse af Søby Havn. Projektet vil styrke Søby Erhvervshavn og herved biddrage til at styrke hele lokalsamfundet på Ærø.

Der afsættes 25 mio. kr. årligt i perioden 2019-2021 i tilskud til projektet.

Investeringer i infrastruktur frem til 2030

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at drøfte de langsigtede prioriteringer i infrastruktur i starten af 2019 på baggrund af et oplæg fra regeringen.

Der er bl.a. i forlængelse af aftalen om en grøn transportpolitik fra 2009 gennemført store investeringer i infrastrukturen frem mod 2020. Parterne noterer sig, at Danmark har en velfungerende infrastruktur og høj mobilitet, der understøtter fortsat vækst og velstand.

Unødig trængsel skal minimeres, og det skal være let at komme på arbejde eller fragte varer uanset, hvor man bor eller driver virksomhed i Danmark.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om at drøfte en fortsat udvikling af infrastrukturen efter 2020. Parterne er enige om, at fremtidige infrastrukturprojekter skal understøtte en høj mobilitet, et sammenhængende Danmark og give større vægt til forbedring af kapaciteten og vedligeholdelsen af det danske vejnet.

Øget hastighedsgrænse for lastbiler på landeveje

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at hæve hastighedsgrænsen fra 70 km/t til 80 km/t for lastbilers uden for tættere bebygget område og på motortrafikveje for at fremme mobiliteten og sikre bedre vilkår for transporterhvervet. For at fastholde et højt niveau for trafiksikkerhed fastholdes hastighedsgrænsen på 70 km/t i timen på de strækninger, hvor øget hastighed ikke er forsvarligt. Der afsættes derfor midler, så der kan nedskiltes på relevante kommunale og statslige veje.

Der afsættes 30 mio. kr. i 2019 til en pulje, hvorfra kommunerne kan ansøge om midler til skiltning. Der afsættes samtidig 1,5 mio. kr. i 2019 til skiltning på statsvejsnettet.

Begrænsning af lastbilsoverhalinger på motorveje

Mange bilister er generet af lastbiler, der overhaler. Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at lastbiler samt lette og tunge vogntogs mulighed for at overhale på tosporede motorveje fremadrettet skal begrænses på yderligere 270 km af landets 2-sporede motorvejstrækninger. Formålet er at skabe mere ro i trafikken på en række 2-sporede strækninger med høj trafikintensitet.

Der afsættes 15 mio. kr. i 2019 til Vejdirektoratets arbejde med skiltning af overhalingsbegrænsningen på de statslige motorvejsstrækninger.

Bedre klima og renere luft

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at gennemføre en række initiativer og indsatser, der peger frem mod opfyldelsen af Danmarks klimamål i EU i 2030 og forbedrer luftkvaliteten og miljøet i Danmark.

Ren luft i de store byer – miljøzoner up to date

Regeringen vil opdatere reglerne for miljøzoner og dermed give mulighed for, at kommunerne kan stille skærpede miljøkrav i København, Aarhus, Odense, Aalborg og Frederiksberg. Derudover er regeringen og Dansk Folkeparti enige om at stramme op på håndhævelsen af miljøzonereglerne ved at digitalisere ordningen og automatisere håndhævelsen. Miljø- og Fødevareministeriet udmønter den konkrete opdatering af miljøzonereglerne i lovforslag herom.

Der afsættes 3,5 mio. kr. 2019, 9,5 mio. kr. i 2020 og 12 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til en ramme til opdatering og håndhævelse af regler mv.

Højere skrotpræmie til gamle dieselbiler

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om midlertidigt at hæve skrotningspræmien for ældre dieselbiler. Der afsættes derfor en pulje til at øge skrotningspræmien for gamle dieselbiler i 2019 til 2020. Ejere af dieselbiler fra før 2006 vil således kunne få en skrotpræmie på i alt 5.000 kr. ved skrotning af deres bil.

Der afsættes 70 mio. kr. 2019, 29 mio. kr. i 2020 og 1 mio. kr. i 2021. Herudover afsættes 29,2 mio. kr. i 2019 og 23,5 mio. kr. i 2020 til finansiering af afledte økonomiske konsekvenser af initiativet. Initiativet har positive afledte konsekvenser i 2021 på 0,3 mio. kr.

Bedre miljøkontrol med lastbiler

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke indsatsen mod NOx-snyd for lastbiler. Der igangsættes derfor et projekt om at udvikle og implementere bedre metoder og værktøjer til brug for håndhævelsen af reglerne om lastbilers udledning af luftforurening.

Der afsættes 3 mio. kr. årligt i 2019 og 2020.

Mere miljøvenlig krydstogtturisme i Østersøen

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at tage initiativ til et internationalt samarbejdsprojekt for at fremme mere miljøvenlig krydstogtsturisme i Østersøregionen i samarbejde mellem erhverv, myndigheder og turistorganisationer mv. Det nye internationale samarbejde skal især se på, hvilke fælles initiativer der kan tages fremadrettet i forhold til at fremme mere miljøvenlig krydstogtturisme.

Der afsættes 2,5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022.

Overvågning af svovludledning i danske farvande

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at prioritere en effektiv håndhævelse af svovlreglerne ved at overvåge og kontrollere skibes udledningerne af svovl i danske farvande, således at der sikres en øget overholdelse af kravene herfor.

Der afsættes 3 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022.

Nedsættelse af udvalg og pulje til ammoniakreducerende tiltag

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke indsatsen for reduktion af udledning af ammoniak til luften. Der nedsættes et udvalg, der skal se på mulighederne for at reducere udledningerne af ammoniak fra landbruget. Herudover afsættes der en pulje til opfølgning på konkrete tiltag fra udvalgets arbejde.

Til den samlede indsats afsættes der 10 mio. kr. i 2019, 25 mio. kr. i 2020, 50 mio. kr. i 2021 og 75 mio. kr. i 2022.

Mindre metanudslip fra biogasanlæg

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at igangsætte en målrettet indsats, der i samarbejde med biogasbranchen, skal mindske metangasudslippet fra danske biogasanlæg.

Der afsættes 5 mio. kr. årligt i 2019 og 2020. Herudover afsættes 10 mio. kr. årligt i 2020-2022 til finansiering af afledte økonomiske konsekvenser af initiativet.

Tilskudsordning til investeringer i slagtesvinestalde

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at etablere en EU-finansieret tilskudsordning til investeringer i slagtesvinestalde, der skal udbrede ammoniak- og drivhusgasreducerende teknologier, som fx anlæg til gylleforsuring. Ordningen vil give mulighed for at støtte investeringer i staldanlæg.

Der afsættes 2,4 mio. kr. i 2019 til administration af ordningen.

Skrotpræmie til gamle brændeovne

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at etablere en midlertidig national skrotningsordning for gamle brændeovne for at accelerere udskiftningen af de ældste og mest forurenende brændeovne. Ordningen vil gælde for brændeovne fra ca. før 1995 og løbe i perioden 2019-2020.

Der afsættes 30 mio. kr. i 2019 og 16 mio. kr. i 2020. Herudover har initiativet positive afledte økonomiske konsekvenser på 3,2 mio. kr. i 2019, 2,1 mio. kr. i 2020, 0,5 mio. kr. i 2021 og 0,2 mio. kr. i 2022.

Styrkelse af klimavenlig adfærd gennem mærkningsordninger mm.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at igangsætte et arbejde, der skal styrke forbrugerinformationen om klimabelastningen ved forbrugervalg og -adfærd i hverdagen.

Der afsættes 6 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022.

Analyse til forbedrede opgørelser af CO_2-optag i jord og skov

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at forbedre opgørelser og fremskrivninger af kulstofbalancen i jorder og skove. Forbedring af kulstofbalancen i jorder og skove kan frem mod 2030 bidrage til at generere såkaldte LULUCF-kreditter, der bidrager til at opfylde Danmarks forpligtelse til at reducere drivhusgasudledningen inden for de ikke-kvotebelagte sektorer i 2021 til 2030.

Der afsættes 3 mio. kr. i 2019 til analyse af bedre opgørelser og fremskrivninger af LULUCF.

Mere natur i 2030

Grøn naturpulje

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at afsætte midler til at indfri ambitiøse naturmål frem mod 2030. Naturmålene skal sætte retning på naturbeskyttelsen i staten og hos kommunerne. Sigtet er bl.a. mere sammenhængende naturarealer, at arealer med enge og overdrev øges og beskyttes bedre samt udlægning af arealer med urørt skov.

Der afsættes 50 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022.

Stærkere beskyttelse af de danske kyster

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at prioritere at genopbygge kysten på de strækninger, som er omfattet af fællesaftalerne og omfatter kystbeskyttelsesindsatsen på den jyske vestkyst gennem de kommende fællesaftaler ved Lodbjerg-Nymindegab, Blåvand, Lønstrup og Skagen.

Der afsættes 115 mio. kr. i 2019 til at forlænge de eksisterende fællesaftaler fra 2014-2018 og til at gennemføre VVM-undersøgelser af de kommende fællesaftaler. Derefter afsættes 185 mio. kr. årligt i perioden 2020-2024 til nye fællesaftaler.

Regeringen og Dansk Folkeparti enige om, at der udover de kommende fællesaftaler afsættes en pulje, hvorfra kommuner og digelaug kan søge om finansiering til kystbeskyttelses- og digeprojekter. Midlerne målrettes til fælleskommunale projekter i områder, hvor risikoen for erosion er størst ifølge Kystanalysen fra 2016. Der er på forslag til finanslov for 2019 afsat en pulje på 30 mio. kr. årligt i perioden 2020-2021. Aftaleparterne er enige om at øge puljen med yderligere 10 mio. kr. årligt i 2020 og 2021.

Puljen skal kunne tildele støtte til flere virkemidler, herunder blød kystbeskyttelse og hård kystbeskyttelse mv., hvor det ikke skader nabostrækningen.

Midlerne uddeles af Kystdirektoratet efter dialog om virkemidler med de berørte borgere og kommuner.

Samlet set afsættes der 1,1 mia. kr. frem mod 2024 til indsatsen.

Vrag og anlæg i Erdkehlgraven ved Christiania

Regeringen og Dansk Folkeparti noterer sig, at der i en årrække har været placeret et større antal anlæg og fartøjer i Erdkehlgraven, herunder Fredens Havn, ved Christiania, i strid med kystbeskyttelseslovens bestemmelser om anlæg på søterritoriet. Parterne noterer sig, at Miljø- og Fødevareministeren har igangsat et arbejde med henblik på at finde en løsning på oprydningsopgaven.

Pulje til håndtering af vilde dyr fra cirkus

Et flertal i Folketinget har tilkendegivet opbakning til at indføre et forbud fremsat i Folketinget mod vilde dyr i cirkus.

Regeringen og Dansk Folkeparti er på den baggrund enige om at sikre dyrevelfærden for vilde dyr, herunder elefanter, efter de i forbindelse med et forbud pensioneres fra cirkus. Der afsættes midler til håndtering af vilde dyr fra cirkus med henblik på at sikre, at dyrene forbliver i Danmark under gode forhold.

Der afsættes 7 mio. kr. i 2019.

Dyrenes Vagtcentral

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at Dyrenes Vagtcentral udfører et stort og vigtigt arbejde for dyr i nød. Vagtcentralen modtager 110.000 opkald årligt fra borgere om nødstedte dyr. Aftaleparterne er enige om at prioritere flere midler til Dyrenes Vagtcentral, så indsatsen kan styrkes yderligere i 2019.

Der afsættes 6 mio. kr. i 2019.

Arbejdsgruppe om sætningsskader som følge af tørke

Gennem sommeren har der været flere eksempler på husejere, som oplever, at deres huse revner i sommervarmen, og at dette ikke har været omfattet af forsikringsdækning.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at der skal nedsættes en arbejdsgruppe, som skal undersøge forholdene omkring tørkeskader på huse og forsikringsvilkår relateret hertil samt mulige modeller for løsninger fremadrettet.

Styrket dansk kultur

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at kulturen skal komme flest muligt til gavn. Kulturen skal nå ud i alle egne af landet til såvel børn som voksne. Parterne er enige om at give kulturen et mærkbart løft.

Kultur til børn i Danmark

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at det er en vigtig opgave at bringe kulturen ned i børnehøjde. Aftaleparterne er derfor enige om en fortsættelse af 'Kend dit land', der giver børn mulighed for at rejse til andre egne af landet og møde Danmarks mangfoldige natur, historie og kultur.

Der afsættes 25,8 mio. kr. i 2019, 23,9 mio. kr. i 2020, 13,3 mio. kr. i 2021 og 9,9 mio. kr. i 2022 til initiativet.

Fælles historie og kulturarv

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at Danmarks kulturarv er vigtig. Aftaleparterne er derfor bl.a. enige om at øge Rigsarkivets formidlingsindsats. Der afsættes 1,5 mio. kr. i 2021 og 3 mio. kr. i 2022 hertil.

Aftaleparterne er endvidere enige om at tilføre midler til de statslige museer med henblik på, at museerne åbner udstillinger for bredere publikumsgrupper og styrker formidlingsindsatsen samt får mulighed for at opprioritere bevaringen af den danske kulturarv.

Der afsættes derfor i alt 9 mio. kr. i 2019, 6 mio. kr. i 2020 og 9 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til de statslige museer.

Parterne er desuden enige om at tilføre midler til museer i hele landet. Der afsættes derfor 10 mio. kr. årligt i 2020-2022 til en reserve til statsanerkendte museer. Reserven kan fx anvendes til en overgangsordning i forbindelse med en reform af museumsområdet.

Aftaleparterne er desuden enige om at afsætte 7,5 mio. kr. i 2019 og 2,5 mio. kr. i 2020 til et tilskud til etableringen af et museum i Varde for formidling af historien om tyske krigsflygtninge efter 2. verdenskrig.

Kultur i verdensklasse – for alle danskere

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at kulturen skal ud i hele landet. Aftaleparterne er derfor enige om at tilføre midler til scenekunstområdet og at styrke den klassiske orkestermusik på tværs af Danmark ved at øge tilskuddene til samtlige landsdelsorkestre.

Der afsættes 27 mio. kr. i 2019, 30 mio. kr. i 2020, 26,5 mio. kr. i 2021 og 28,5 mio. kr. i 2022 til at bringe kulturen ud i hele landet.

Kunstneriske uddannelser

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke de kunstneriske uddannelser.

Der afsættes 8 mio. kr. årligt i 2019 og 2020 og 12 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til at styrke undervisningen på de kunstneriske uddannelser under Kulturministeriet.

Bedre biblioteksservice for universiteterne

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at adgang til relevante materialer og biblioteksservices er en vigtig forudsætning for forskning af høj kvalitet. Der afsættes derfor 13,9 mio. kr. i 2019, 11,2 mio. kr. i 2020 samt 16,7 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til at styrke Det Kongelige Biblioteks universitetsbiblioteksfunktion og samarbejde med universitetsbibliotekerne.

Vikingeskibsmuseet i Roskilde

Regeringen og Dansk Folkeparti har på finansloven for 2018 afsat 5 mio. kr. i 2018 og 5 mio. kr. i 2019 til at undersøge mulighederne for at sikre vikingeskibene mest hensigtsmæssigt. Vikingeskibsmuseets bestyrelse har tilkendegivet, at bestyrelsen ønsker et nyt museum, og de afsatte midler anvendes i forlængelse heraf bl.a. til afholdelse af arkitektkonkurrence mv.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om fortsat at prioritere vikingeskibene på Vikingeskibsmuseet i Roskilde, der udgør en væsentlig del af dansk kulturarv. Regeringen og Dansk Folkeparti vil således yde et statsligt tilskud på 75 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 under forudsætning af, at museet tilvejebringer ekstern finansiering til at gennemføre projektet.

REGAN Vest

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at den atombombesikre bunker REGAN Vest udgør et unikt indblik i forholdene under Den Kolde Krig, og at en åbning af REGAN Vest for offentligheden vil styrke den samlede formidling af Danmark under Den Kolde Krig.

Parterne er på den baggrund enige om at afsætte et tilskud på 10 mio. kr. årligt i 2019 og 2020 til Nordjyllands Museum med henblik på åbning af REGAN Vest for offentligheden. Tilskuddet ydes under forudsætning af, at museet tilvejebringer ekstern finansiering til at gennemføre projektet.

Den Store Danske

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at adgang til autoritativ viden er en af demokratiets hjørnesten. Aftaleparterne er på den baggrund enige om, at indholdet i den internetbaserede encyklopædi, Den Store Danske, fortsat bør opdateres og ajourføres.

Der afsættes 7 mio. kr. i 2019, 6 mio. kr. i 2020 og 5 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 hertil. Der gives mulighed for, at opdateringen kan sammentænkes med andre lignende værker.

Nationalmuseets mønt- og medaljesamling

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at Nationalmuseets mønt- og medaljesamling udgør en enestående samling af danske og udenlandske betalingsmidler. Aftaleparterne er derfor enige om at prioritere midler til, at de unikke genstande i samlingen fortsat kan bevares og formidles.

Der afsættes derfor 1 mio. kr. i 2019 og 0,5 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 til museets arbejde med bevarelse og digitalisering og formidling af mønt- og medaljesamlingen.

Fejring af Dannebrogs 800-års jubilæum

Dannebrog kan i 2019 fejre 800-års jubilæum. Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om at afsætte 3 mio. kr. i 2019 til fejringen af 800-året for Dannebrog. Udmøntningen skal drøftes med bl.a. Danmarks-Samfundet.

Restaurering af Dybbøl Mølle

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at 100-året for genforeningen af Sønderjylland med Danmark i 2020 er en vigtig kulturhistorisk begivenhed, og derfor har parterne tidligere afsat midler til markeringen heraf. Aftaleparterne er samtidig enige om at afsætte yderligere midler hertil.

Der afsættes 2,5 mio. kr. i 2019, der øremærkes tilskud til restaurering af Dybbøl Mølle.

Dansk Skoleidræt

Der afsættes 2,0 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til Dansk Skoleidræt med henblik på at understøtte arbejdet med øget fokus på idræt og bevægelse på skolerne.

National handlingsplan for kulturarv

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at bevaring af kulturarven for fremtidige generationer er vigtig. Aftaleparterne ønsker målrettet at prioritere bedre bevaringsforhold og tilstand af kulturarvsgenstande på museerne. Der skal derfor laves en national handlingsplan for kulturarv.

Der afsættes 5 mio. kr. i 2019 til bevaring og digitalisering af kulturarven.

Danske Taler

Danske Taler indsamler løbende taler og formidler en stor dansk talesamling. Danske Taler kan benyttes frit af enhver med interesse for de danske taler. Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at støtte Danske Taler med midler, der kan bidrage til at professionalisere Danske Talers sekretariat og dermed arbejdet med at understøtte indsamling og formidling af danske taler.

Der afsættes 0,8 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022.

Danske computerspil

Regeringen og Dansk Folkeparti ønsker at styrke den danske branche for computerspil. Der afsættes derfor 5 mio. kr. i 2019 til formålet.

Øvrige kulturindsatser i hele Danmark

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at styrke en række kulturinitiativer i hele Danmark. Aftaleparterne er derfor enige om at støtte følgende aktiviteter:

- *Kunst og kultur i udsatte boligområder:* Der afsættes 5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til at fremme dansk kunst og kultur i udsatte boligområder.

- *Sprog:* Der afsættes 0,5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 til at styrke Dansk Sprognævns indsats inden for sprogteknologi.

- *Handicappedes muligheder:* Der afsættes 1,1 mio. kr. i 2019, 0,8 mio. kr. i 2020 samt 1,3 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til Notas arbejde med blinde, ordblinde mv.

- *Folkehøjskolerne:* Der afsættes 2 mio. kr. årligt i 2019 og 2020 samt 4 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til miljø- og energiforbedringer på de danske folkehøjskoler.

- *Mindre initiativer:* Der afsættes 0,2 mio. kr. i 2019, 0,1 mio. kr. i 2020, 0,2 mio. kr. i 2021 og 0,1 mio. kr. i 2022 til Akademiraadet og Statens Værksteder for Kunst.

Øvrige initiativer

Tilskud til vanskeligt stillede ø-kommuner

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at gøre en særlig indsats for de mindste og vanskeligst stillede ø-kommuner med særlige strukturelle udfordringer. Der afsættes til dette formål 30 mio. kr. årligt i 2019 og 2020. Tilskuddet fordeles med 10 mio. kr. årligt til hhv. Ærø, Samsø og Læsø Kommuner.

Udvidet kriminalitetsstatistik

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at der udvikles og vedligeholdes en udvidet statistik over kriminalitet i relation til herkomst, oprindelsesland og statsborgerskab. Statistikken skal bl.a. indeholde oplysninger om dømte personers statsborgerskab, og om hvor mange, der begår overtrædelser af straffeloven igen efter en betinget udvisning.

Der afsættes 1,1 mio. kr. i 2019, 1,2 mio. kr. i 2020 og 0,4 mio. kr. årligt i perioden 2021-2022.

Gastro 2025

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at afsætte midler til at styrke dansk gastronomi.

Det høje niveau i dansk gastronomi kan blandt andet bruges til at styrke afsætningen af danske fødevarer, understøtte turisme og udvikle bedre måltidsvaner hos børn og voksne.

Der afsættes 10 mio. kr. årligt i perioden 2019-22.

Udmøntning af pulje til blinde og stærkt svagsynede

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om udmøntningen af puljen til blinde og stærkt svagsynede på 10,1 mio. kr. årligt i 2019-2022, *jf. Medieaftale for 2019-2023*.

Der afsættes:

- 2,5 mio. kr. i 2019 og 1,6 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 til oplæsning af lokalaviser.
- 1,0 mio. kr. i 2019 og 0,7 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 til en podcast om og til mennesker med synshandicap.
- 6,6 mio. kr. årligt og 7,8 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 til udvikling af digitale løsninger til blinde, fx forbedring af tilgængelighed på apps.

Kortere sagsbehandlingstider

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at sagsbehandlingstider skal nedbringes til gavn for borgere og virksomheder.

Aftaleparterne er derfor enige om at afsætte en reserve til udvalgte højt prioriterede områder, hvor der er særligt behov for at afvikle sagspukler. Reserven målrettes bl.a. til sager om erstatning til ofre under Erstatningsnævnet, til arbejdsskadesager og til sager inden for plan-

området samt indenfor natur-, miljø-, landbrug-, fiskeri- og fødevareområdet under Nævnenes Hus. Reserven udmøntes ud fra en konkret vurdering af, hvor der er størst behov for at styrke indsatsen for lavere sagsbehandlingstider, og efter aftale mellem parterne. I forlængelse heraf er parterne enige om at prioritere, at ofre for straffelovsovertrædelser skal have deres erstatning hurtigst muligt.

Der afsættes 25 mio. kr. i 2019, 30 mio. kr. årligt i 2020-2021 og 35 mio. kr. i 2022 til formålet.

Affald i etageejendomme

I bygningsreglementet (BR18) gælder et funktionskrav om, at der ved opførelse af boliger skal etableres affaldssystemer, idet bygherrer selv kan vælge den konkrete løsning, som passer bedst til det enkelte byggeri. Kravet kan opfyldes med forskellige typer affaldssystemer, der lever op til hensyn til kildesortering, sundhed, energiforbrug samt komfort, samtidig med, at alle beboere selv kan bortskaffe husholdningsaffald. Der gælder endvidere i bygningsreglementet et krav om etablering af elevator i bygninger med 3 etager, hvilket sammen med funktionskravet understøtter ældres og gangbesværedes adgang til at bortskaffe affald.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige i, at det er vigtigt at sikre, at ældre og gangbesværede har let adgang til at bortskaffe affald. Parterne vil derfor drøfte, hvordan dette kan sikres.

Finansiering

Finansloven for 2019 er fuldt finansieret inden for ansvarlige økonomiske rammer. Med Aftale om finansloven for 2019 er regeringen og Dansk Folkeparti enige om at gennemføre de budgetforbedringer, der er indbudgetteret på regeringens forslag til finanslov for 2019.

Regeringen og Dansk Folkeparti er herudover enige om at forhøje rentesatsen for selskabers restskat med et fast tillæg på 2 pct.-point. Forhøjelsen vil tilskynde virksomhederne til at sikre en korrekt acontobetaling af selskabsskat for at undgå restskat. Tiltaget skønnes at indebære et finansieringsbidrag på ca. 70 mio. kr. i 2019 efter tilbageløb og adfærd stigende til ca. 120 mio. kr. i varig virkning. Finansieringsbidraget prioriteres til lavere afgifter og bedre forhold for erhvervslivet, *jf. ovenfor*. Initiativet træder i kraft fra indkomståret 2019.

Udgiftslofter 2019-2022

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at stemme for lovforslag om ændrede udgiftslofter for 2019-2022 og lovforslaget om udgiftslofter for 2022 (nyt fjerde år) med tilhørende ændringsforslag, som følger af Aftale om finansloven for 2019 samt politiske aftaler vedtaget i tilknytning hertil.

Aftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti om:

Ny regulering af folkepensionen og indførelse af obligatorisk opsparing for overførselsmodtagere

(30. november 2018)

Aftale om en ny regulering af folkepensionen og indførelse af obligatorisk opsparing for overførselsmodtagere

Danskernes pensioner hviler solidt på tre søjler. Først og fremmest på folkepensionen og Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP). Dertil kommer for det andet, at de fleste danskere har arbejdsmarkedspensioner, og for det tredje har mange også frivillige pensionsopsparinger.

Kombinationen af folkepension og opsparingsbaseret pension gør pensionssystemet robust, og sikrer som udgangspunkt gode og trygge indkomster i seniorlivet.

Gennem tiden er pensionssystemet blevet udbygget og gjort endnu bedre. Regeringen og Dansk Folkeparti har som en del af dette i de senere år indgået en række aftaler, der kommer nuværende og kommende pensionister til gode.

Regeringen og Dansk Folkeparti har med *Aftale om lavere skat på arbejdsindkomst og større fradrag for pensionsindbetalinger* og *Aftale om flere år på arbejdsmarkedet* taget hånd om det såkaldte ”samspilsproblem” for personer med indbetalinger svarende til en almindelig arbejdsmarkedspension. Samspilsproblemet betød, at nogle havde begrænset tilskyndelse til selv at spare op til pensionen fordi egen opsparing førte til modregning i de offentlige ydelser. De to reformer betyder tilsammen, at alle får styrket tilskyndelsen til både at fortsætte på arbejdsmarkedet og til at spare op til egen forsørgelse i pensionisttilværelsen. Dermed er fundamentet under det danske pensionssystem styrket betydeligt.

Regeringen og Dansk Folkeparti er med *Aftale om ny regulering af folkepensionen og indførelse af obligatorisk opsparing for overførselsmodtagere* enige om at styrke både folkepensionen og den opsparingsbaserede pension yderligere.

Regeringen og Dansk Folkeparti vil fremover lade folkepensionen følge lønudviklingen, så alle folkepensionister får større del i den generelle velstandsfremgang i samfundet. Med den nye regulering af folkepensionen vil folkepensionisterne generelt – og særligt også folkepensionister uden betydelig supplerende indkomst – få udsigt til større indkomstfremgang. Folkepensionisterne kan herudover se frem til en fremgang i den disponible indkomst, hvilket bl.a. skal ses i lyset af den øgede udbredelse af arbejdsmarkedspensioner, der gradvist slår igennem på ældres indkomster, og at stadig flere arbejder efter folkepensionsalderen.

Regeringen og Dansk Folkeparti finder, at det er vigtigt for hvert enkelt individ at bidrage til at sikre sin egen indkomst i seniorlivet. Derfor vil regeringen og Dansk Folkeparti sikre, at de opsparingsbaserede pensioner styrkes, så den enkelte også i perioder med overførselsindkomst sparer op til egen alderdom. Beskeden pensionsopsparing kan være et problem for den enkelte, der risikerer at få en lavere levestandard i seniorlivet. Og det er svært at rette op på, når man først har nået pensionsalderen.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om at indføre en obligatorisk opsparing for overførselsmodtagere. Førtidspensionister omfattes også af obligatorisk opsparing for at sikre, at alle førtidspensionister har en opsparing -og for at bidrage til en mere jævn indkomstudvikling ved overgang til folkepension.

De midler, der i dag i kraft af satsreguleringen overføres til satspuljen, skal frem mod 2030 gå til overførselsmodtagerenes egen pensionsopsparing. Målet er, at en større del af befolkningen indbetaler til egen pension i alderdommen, og at restgruppen af borgere, som ikke eller i ringe omfang sparer op til pension, reduceres.

Regeringen og Dansk Folkeparti er med henblik på at øge pensionisternes rådighedsbeløb og sikre, at overførselsmodtagere har tilstrækkelig opsparing til pensionisttilværelsen, enige om følgende:

- Fra 2020 reguleres folkepensionen med lønudviklingen (dvs. 2,0 pct. + tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. *Lov om en satsreguleringsprocent*) fremfor med satsreguleringsprocenten. Det gælder både satser og satsregulerede grænser efter gældende regler.

- Fra 2020 indføres en obligatorisk opsparingsordning for en række indkomsterstattende ydelser, jf. bilag 1, der i dag bidrager til satspuljen. Staten indbetaler 0,3 pct. af overførselsydelsen på en obligatorisk fradragsberettiget livsvarig pensionsordning i 2020. I 2021 indbetaler staten 0,6 pct., i 2022 indbetaler staten 0,9 pct. og så fremdeles frem til 2030, hvor statens indbetaling bliver 3,3 pct. Senest i 2029 tager parterne stilling til eventuelle yderligere forhøjelser i indbetalingsprocenten.

- De indkomsterstattende ydelser omfattet af obligatorisk opsparing (jf. bilag 1) reguleres fra 2020 med 1,7 pct. + tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, fremfor med satsreguleringsprocenten. Det svarer til en regulering på 2,0 pct. + tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. *Lov om en satsreguleringsprocent,* fratrukket et fast fradrag på 0,3 pct. point. Det gælder både satser og satsregulerede grænser efter gældende regler. Dog gælder for førtidspensionister med tilkendelser efter gældende regler før 2003 (gammel ordning), at de satsregulerede grænser efter gældende regler også fremover følger grænserne for folkepension.

- Andre ydelser, der i dag indgår i grundlaget for satspuljen, men som ikke omfattes af den obligatoriske opsparing, reguleres fortsat med satsreguleringsprocenten. Eventuel forskel mellem satsreguleringsprocenten og lønudviklingen (2,0 pct. + tilpasningsprocenten) vil ved ophør af nytilførsler til satspuljen fra 2020 (jf. nedenfor) bidrage til finansieringen af obligatorisk opsparing. Dog gælder, at selvforsørgelses- og hjemrejseydelsen

og overgangsydelsen (tidligere integrationsydelse) reguleres med 1,7 pct. + tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, fremfor med satsreguleringsprocenten, men selvforsørgelses- og hjemrejseydelsen og overgangsydelsen (tidligere integrationsydelse) omfattes ikke af obligatorisk opsparing.

- Alle øvrige ydelser og ordninger, der enten er reguleret med satsreguleringsprocenten eller hvis regulering er koblet til denne, herunder fx regulering af beløbsgrænserne i personskatteloven §20, fortsætter efter gældende regler.

- Den obligatoriske pensionsopsparing administreres af ATP. De fleste danskere har allerede i dag indbetalinger til ATP i løbet af arbejdslivet, så herved kan de administrative konsekvenser minimeres.

- I forlængelse af *Aftale om principperne for satspuljens tilvejebringelse og udmøntning mv.* fra 2015 er parterne enige om, at den allerede aftalte regulering af visse indkomstoverførsler i 2019-2023 som følge af *Aftale om skattereform 2012* fastholdes.

- Parterne kan ikke uden at opsige aftalen fremsætte eller stemme for forslag i Folketinget om at fjerne eller ændre satsreguleringen, reguleringen af folkepensionen, reguleringen af ydelser omfattet af den obligatoriske opsparing samt den allerede aftalte regulering af visse overførsler som følge af *Aftale om skattereform 2012*.

Nytilførsler til satspuljen ophører fra 2020. Parterne vil invitere de øvrige nuværende satspuljeforligspartier (S, SF, RV, ALT) til en årlig udmøntning af en reserve svarende til de resterende frigivne midler i fremtidige finansår, der følger af *Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019*, samt et beløb svarende til niveauet for den gennemsnitlige årlige tilførsel til satspuljen som følge af uforbrugte midler og omprioritering af opsparing i perioden 2015-2019. Reserven anvendes fortsat til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområde m.v., men der gives helt særlig prioritet til socialområdet, som dermed vil modtage langt hovedparten af midlerne. Herudover vil det blive prioriteret at understøtte et velfungerende civilsamfund. Samtidig ophører aktuelle forligsbindinger på eksisterende satspuljebevillinger. Derfor – og for at forenkle administrationen – følges der ikke særskilt op på uforbrugte midler, der således ikke genudmøntes i regi af satspuljen.

Parterne er enige om at opsige forliget om satspuljen fra 2015 med virkning fra næste folketingsvalg. Øvrige forlig og aftaler, der helt eller delvist er finansieret af satspuljebevillinger, gælder fortsat uagtet opsigelsen af satspuljeforliget.

Aftalen har karakter af et politisk forlig med virkning fra næste folketingsvalg. Andre partier fra det hidtidige satspuljeforlig kan tilslutte sig.

De gældende regler om, at finansministeren fastsætter nærmere regler om selve beregningen af satsreguleringsprocenten mv. er fortsat gældende, *jf. Lov om en Satsreguleringsprocent (§7)*.

Parterne noterer sig i forlængelse heraf, at Finansministeriet iværksætter et arbejde om et statistisk grundlag for opgørelse af den procentvise ændring i årslønnen, som ligger til grund for beregningen af satsreguleringsprocenten mv., *jf Bekendtgørelse om beregning af*

satsreguleringsprocenten m.v. Dette statistiske grundlag vil i videst muligt omfang korrigere for såkaldte sammensætningseffekter i lønudviklingen. Dette arbejde vil danne grundlag for den fremtidige regulering af indkomstoverførsler mv., som afhænger af satsreguleringsprocenten mv. Statistikudvalget med deltagelse af arbejdsmarkedets parter vil fungere som følgegruppe i dette arbejde. Det nye grundlag forventes at kunne blive anvendt fra 2022. Indtil der foreligger et nyt grundlag vil opgørelsen af den procentvise ændring i årslønnen, som ligger til grund for satsreguleringsprocenten mv., fortsætte som hidtil.

Bilag

Bilag 1. Ydelser omfattet af obligatorisk pensionsindbetaling

Bilag 2: Sammenhæng mellem årsløn og regulering ved gældende og nye regler (pct.)

Bilag 3. Administrative konsekvenser

Bilag 4. Reserve til frigivne midler fra satspuljen

Bilag 1. Ydelser omfattet af obligatorisk pensionsindbetaling

Med indførelsen af en obligatorisk opsparing for en række overførselsindkomster indbetales i 2020 0,3 mia. kr. til ATP stigende til 2,0 mia. kr. i 2025 og 3,8 mia. kr. i 2030 (2019-niveau). De fradragsberettigede indbetalinger medfører en gradvis svækkelse af den offentlige saldo (inkl. adfærd) med ca. 0,2 mia. kr. i 2020 stigende til ca. 1,0 mia. kr. i 2025 stigende til ca. 1,7 mia. kr. i 2030, på grund af udskydelse af skat og tilbageløb af indbetalingerne. Saldovirkningen vil indebære et finansieringsbidrag fra det finanspolitiske råderum inden for målet om strukturel balance i 2025. Saldovirkningen er målt i forhold til grundforløbet i de mellemfristede fremskrivninger, hvor de tidligere fradrag til satspuljen beregningsteknisk indgår som overførselsindkomst fra 2020.

Efterhånden som pensionsopsparingen giver anledning til pensionsudbetalinger, vil øgede skatteindtægter og aftrapning af offentlige pensionsydelser i stigende omfang modvirke den svækkelse af den offentlige saldo, som udskydelsen af skat og tilbageløb af indbetalingerne isoleret set medfører på kort sigt.

Følgende indkomsterstattende overførselsindkomster omfattes af den obligatoriske opsparing:

- Arbejdsløshedsdagpenge
- Barselsdagpenge
- Efterløn
- Feriedagpenge
- Fleksydelse
- Førtidspension
- Kontanthjælp
- Uddannelseshjælp
- Flekslønstilskud
- Ressourceforløbsydelse
- Ledighedsydelse
- Revalideringsydelse
- Statens voksenuddannelsesstøtte
- Sygedagpenge

Bilag 2. Sammenhæng mellem årsløn og regulering ved gældende og nye regler (pct.)

Tabel 1

Sammenhæng mellem årsløn og regulering ved gældende og nye regler (pct.)

	Folkepension		Ydelser omfattet af obligatorisk opsparing			Ydelser der ikke omfattes af obligatorisk opsparing[1)]	
Stigning i årsløn (tilpasnings-procent + 2,0)	Gældende regler (satsregule-ringsprocent)	Nye regler (2,0 + tilpas-ningsprocent)	Gældende regler (satsregule-ringsprocent)	Nye regler (1,7 + tilpas-ningsprocent)	Nye regler inkl. opsparing til pension	Gældende regler (satsregule-ringsprocent)	Nye regler (uændret regulering)
A	B	C = A	D = B	E = A - 0,3	F = E + 0,3	G = B	H = G = B
1,4	1,4	1,4	1,4	1,1	1,4	1,4	1,4
1,5	1,5	1,5	1,5	1,2	1,5	1,5	1,5
1,6	1,6	1,6	1,6	1,3	1,6	1,6	1,6
1,7	1,7	1,7	1,7	1,4	1,7	1,7	1,7
1,8	1,8	1,8	1,8	1,5	1,8	1,8	1,8
1,9	1,9	1,9	1,9	1,6	1,9	1,9	1,9
2,0	2,0	2,0	2,0	1,7	2,0	2,0	2,0
2,1	2,0	2,1	2,0	1,8	2,1	2,0	2,0
2,2	2,0	2,2	2,0	1,9	2,2	2,0	2,0
2,3	2,0	2,3	2,0	2,0	2,3	2,0	2,0
2,4	2,1	2,4	2,1	2,1	2,4	2,1	2,1
2,5	2,2	2,5	2,2	2,2	2,5	2,2	2,2
2,6	2,3	2,6	2,3	2,3	2,6	2,3	2,3
2,7	2,4	2,7	2,4	2,4	2,7	2,4	2,4
2,8	2,5	2,8	2,5	2,5	2,8	2,5	2,5
2,9	2,6	2,9	2,6	2,6	2,9	2,6	2,6
3,0	2,7	3,0	2,7	2,7	3,0	2,7	2,7

Anm.: Satsreguleringsprocenten for et givent finansår fastsættes på baggrund af lønudviklingen to år forud (lønåret). Fx er satsreguleringsprocenten for finansåret 2019 beregnet med udgangspunkt i lønstigningen for 2017 opgjort efter metoden beskrevet i *Bekendtgørelse om beregning af satsreguleringsprocenten mv.*
Tabellen viser den generelle sammenhæng mellem udviklingen i årslønnen i lønåret og reguleringen ved gældende og nye regler. De nye regler træder i kraft fra 2020. Hertil kommer oveni virkningen af den aftalte regulering i årene 2020-2023 fra *Aftale om skattereform 2012*.

1) Selvforsørgelses- og hjemrejseydelsen og overgangsydelsen (tidligere integrationsydelse) reguleres med 1,7 + tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, fremfor med satsreguleringsprocenten, men omfattes ikke af obligatorisk opsparing.

Kilde: *Lov om en satsreguleringsprocent mv.* og egne beregninger.

Bilag 3. Administrative konsekvenser

Regeringen fremlægger i 2019 lovforslag med henblik på at etablere lovgrundlaget for de obligatoriske pensionsordninger for overførselsmodtagere (ændringer af ATP-loven, ændringer af lovgivningen for de omfattede ydelser mv.) samt justeringer af lov om satsregulering.

Parterne er enige om at stemme for lovforslagene med henblik på ikrafttræden i 2020. Lovforslagene kan, som følge af forligsbindingen på satsreguleringen, først træde i kraft efter det kommende folketingsvalg.

Med henblik på at holde administrationsomkostningerne nede er parterne enige om at knytte de obligatoriske opsparinger til ATP's eksisterende Livslang Pension.

Parterne er enige om at reservere et beløb til dækning af eventuelle statslige udgifter til administration af de obligatoriske pensionsordninger mv. i 2019. Parterne er enige om at udmønte midlerne i 2019 ved aktstykke, når beløbets størrelse er endeligt fastlagt.

Bilag 4. Reserve til frigivne midler fra satspuljen

Satspuljen betegner de midler, der i medfør af Lov om en satsreguleringsprocent mv. anvendes til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet med henblik på forbedring af vilkårene for overførselsindkomstmodtagere og svage grupper.

Den eksisterende akkumulerede satspulje udgør 15,7 mia. kr. (2019-pl). En del af den akkumulerede satspuljeramme er bundet i eksisterende projekter, der i dag er omfattet af satspuljeforliget, ligesom en del af satspuljen som følge af udløb af eksisterende projekter og reserver afsat til senere års udmøntning ikke endnu er disponeret af satspuljepartierne (frigivne midler). I praksis betegner frigivne midler forskellen mellem den akkumulerede satspulje (summen af tilførte puljebeløb) og omfanget af satspuljemidler bundet i eksisterende prioriteter.

Det nye forlig, som træder i stedet for det hidtidige satspuljeforlig, indebærer, at der fremover ikke tilføres nye midler til satspuljen (puljebeløb). Samtidig afsættes en særskilt reserve svarende til de frigivne, dvs. ikke-disponerede, midler i satspuljen i fremtidige finansår, som er opgjort på baggrund af Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019. Herudover tilkendegiver parterne, at de på finanslovsforslaget for 2020 vil tillægge reserven et beløb på 70,0 mio. kr. årligt svarende til niveauet for den gennemsnitlige årlige tilførsel til satspuljen som følge af uforbrugte midler og omprioritering af opsparing i perioden 2015-2019, som vil blive reserveret til socialområdet. Det nye forlig indebærer samlet set, at der afsættes og udmøntes en reserve på 90,0 mio. kr. i 2020, 141,1 mio. kr. i 2021, 544,2 mio. kr. i 2022, 858,5 mio. kr. i 2023, 843,7 mio. kr. i 2024, 737,1 mio. kr. i 2025 og så fremdeles, jf. tabel 1.

Tabel 1
Opgørelse af frigivne midler 2020-2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Mio. kr., 2019-pl						
Satspulje til udmøntning	15.966,9	15.842,8	15.793,9	15.683,6	15.683,6	15.683,6
Samlet udmøntning	15.946,9	15.771,7	15.319,7	14.895,1	14.909,9	15.016,5
Rest til udmøntning (frigivne midler)	-	51,1	454,2	788,5	773,7	667,1
Tilbageførsel sfa. svindelsag i Socialstyrelsen	20,0	20,0	20,0	-	-	-
Ekstra tilførsel af midler	70,0	70,0	70,0	70,0	70,0	70,0
Total, rest til udmøntning	90,0	141,1	544,2	858,5	843,7	737,1

Anm.: Endelig konsolidering af tallene foretages i forbindelse med valideringen af projektoversigten for satspuljen for 2019 efter finanslovens vedtagelse. Det kan medføre mindre afvigelser i 2023 og frem.
Kilde: Satspuljedatabasen samt egne beregninger.

Reserven udmøntes årligt fra 2020 og frem og anvendes fortsat til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet mv. samt til at understøtte et velfungerende civilsamfund. Der gives helt særlig prioritet til socialområdet, som dermed vil modtage langt hovedparten af midlerne. Reserven anvendes som altovervejende udgangspunkt til midlertidige initiativer. Udmøntning aftales af partierne bag det nye forlig (V, LA, K og DF), ligesom de øvrige nuværende satspuljeforligspartier (S, SF, RV, ALT) inviteres til at deltage i udmøntningen. Reserven sikrer, at de resterende frigivne midler, som følger af den gamle satspuljeordning, disponeres af satspuljepartierne. Der gøres status i 2022.

Samtidig ophører den hidtidige satspuljeordning. Den eneste kobling til den nuværende satspuljeordning er, at reservens størrelse svarer til de frigivne midler i fremtidige finansår, der følger af Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019.

Ovenstående indebærer, at den aktuelle satspuljeforligsbinding på eksisterende satspuljebevillinger ophører. Som følge heraf – og for at forenkle den nuværende omfattende administration af satspuljen – føres der ikke særskilt, løbende status for de eksisterende over 700 satspuljeprojekter, herunder heller ikke i forhold til uforbrugte midler, der således ikke administreres og genudmøntes som led i de årlige forhandlinger om den nye reserve. Aftalen påvirker ikke de regnskabsregler mv., som de enkelte ministerier skal efterleve. De eksisterende regler og krav til bevillingskontrol og regnskabsopfølgning, som gælder for alle finanslovsbevillinger, er således fortsat gældende.

Øvrige forlig og aftaler, der helt eller delvist er finansieret af satspuljebevillinger, gælder fortsat uagtet opsigelsen af satspuljeforliget.

Aftale mellem regeringen og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om:

Fordeling af forskningsreserven (provenu fra reform af førtidspension og fleksjob af juni 2012) samt øvrige forskningsprioriteringer i 2019

(2. november 2018)

Aftale om fordeling af forskningsreserven (provenu fra reform af førtidspension og fleksjob af juni 2012) samt øvrige forskningsprioriteringer i 2019

Med denne aftale udmønter partierne 1.394 mio. kr. i 2019 til forskning og udvikling.

Partierne konstaterer, at forskningsreserven udgør 958 mio. kr., som stammer fra provenuet fra aftalen om reform af førtidspension og fleksjob fra 2012.

I finanslovsforslaget for 2019 er der udover forskningsreserven afsat i alt 436 mio. kr. i 2019 til videreførelse af eksisterende forskningsinitiativer og igangsættelse af nye initiativer.

Denne aftale omfatter forskning inden for en række områder, der understøtter FN's verdensmål. I aftalen er der for de større forskningsområder skitseret den umiddelbare understøttelse af målene. Verdensmålene skal ses i et holistisk perspektiv og dermed ses i en sammenhæng frem for individuelle mål.

Tabel 1

Aftale om fordeling af forskningsreserven samt øvrige forskningsprioriteringer i 2019

Mio. kr. (2019-pl)	**2019**
Forskningsprioriteringer i alt	**1.394**
Herunder forskningsreserve (FØP/Fleks provenu)	*958*
Herunder yderligere midler	*436*
1. Danmarks innovationsfond	**390**
1.1 Forskning i grøn vækst	95
1.2 Forskning i bedre sundhed	80
1.3 Forskning i nye teknologiske muligheder	215
2. Udviklings- og Demonstrationsprogrammer	**343**
2.1 Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (MUDP)	63
2.2 Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP)	250
2.3 Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP)/Internationalt Center for Økologisk Jordbrugs- og Fødevaresystemer (ICROFS)	30
3. Danmarks Frie Forskningsfond	**262**
3.1 Forskning i digitale teknologier (AI, mv.)	80
3.2 Mennesker og samfund	50
3.3 Sapere Aude og nationalt ERC-støtteprogram	55
3.4 Frie midler til Danmarks Frie Forskningsfond	77
4. Større forskningsinitiativer	**331**
4.1 Pionercentre	180
4.2 ESS-fyrtårnsmiljøer	35
4.3 Dansk medlemskab af ILL (Institut Laue-Langevin)	12
4.4 Forskningstiltag i klimastrategi for landbruget	30
4.5 Grand Challenge-konkurrence	10
4.6 Nye basisforskningsmidler til CBS og ITU	63
5. Videreførelse af mindre bevillinger til forskning og udvikling	**68**
5.1 Internationalt forskningssamarbejde	12
5.2 Arktisk Universitet	3
5.3 EliteForsk	10
5.4 EUopSTART	6
5.5 Grundtvig Centeret	10
5.6 Fonden for Entreprenørskab	25
5.7 Videnskab.dk	1

Anm.: Heraf anvendes 1,5 pct. af midlerne til administration af initiativerne.

1. Danmarks Innovationsfond

Der afsættes 390 mio. kr. til forskning i Danmarks Innovationsfond. Midlerne afsættes til forskning inden for områder, hvor forskningen kan bidrage til at løse samfundsudfordringer, og/eller hvor offentligt-privat forskningssamarbejde kan bidrage til udvikling og vækst i erhvervslivet. FORSK2025 udgør grundlaget og rettesnoren for Danmarks Innovationsfonds udmøntning, og fordelingen inden for Danmarks Innovationsfond følger også hovedområderne i FORSK2025.

1.1 Grøn vækst

Der afsættes 95 mio. kr. til hovedområdet "Grøn vækst". Teknologiske og videnbaserede svar på store nationale og globale udfordringer skal bruges til at styrke dansk eksport, vækst og velfærd samt bidrage til at værne om vores fælles natur og miljø og bekæmpe klimapåvirkninger fra f.eks. transportområdet. En forskningsindsats skal bidrage til at udnytte det danske potentiale for at udvikle konkurrencedygtige miljø-, energi- og transport-teknologier og -løsninger, der kan imødekomme fremtidens behov for energi, materialer, vand, transport og mobilitet, mens belastningen af vand, hav, natur og klima reduceres. Forskningen skal bl.a. bidrage til omstillingen til en mere cirkulær økonomi og kan bl.a. inddrage det nationale bioøkonomipanels anbefalinger. Forskningen skal samtidig bidrage til en ressourceeffektiv samt ikke mindst miljø- og klimavenlig produktion af fødevarer og andre biologiske produkter, herunder marine ressourcer og udvikling af præcisionslandbrug.

Forskningen skal endvidere ruste os til tilpasning til – og modvirkning af – klimaforandringer og inkludere arktisk forskning. Det skal bl.a. bidrage til, at der tilvejebringes tilstrækkelige virkemidler til opfyldelse af Danmarks mål for reduktion af udledning af drivhusgasser fra landbruget under hensyn til produktionen og erhvervet. Herudover skal forskningen bidrage til den fortsatte udvikling af bæredygtigt kvalitetsbyggeri, byggeprocesser og -styring, fysisk infrastruktur og attraktive byer. I udmøntningen skal der tages systemiske hensyn, således at der tænkes i både arbejdsdeling og samarbejde med aktører og programmer (ikke mindst EUDP, MUDP og GUDP), der understøtter andre dele af forsknings- og innovationsværdikæden.

Forskningen inden for Grøn vækst kan blandt andet understøtte verdensmål 6. Rent vand og sanitet, 7. Bæredygtig energi, 9. Industri, innovation og infrastruktur, 11. Bæredygtige byer og lokalsamfund, 13. Klimaindsats, 14. Livet i havet og 15. Livet på land.

1.2 Bedre sundhed

Der afsættes 80 mio. kr. til hovedområdet "Bedre sundhed". Sundhed er afgørende for borgernes livskvalitet. Sundhedsområdet udgør en stor del af de offentlige udgifter, og life science-industrien er vigtig for dansk eksport og vel-standsskabelse. Mange lande, bl.a. Danmark, står overfor store udfordringer relateret til bl.a. kræft, neurologiske og psykiatriske sygdomme, kroniske lidelser, antimikrobiel resistens samt fysisk, psykisk og kemisk arbejdsmiljø, herunder hvordan fysisk og psykisk nedslidning i f.eks. byggebranchen eller landbruget bedst reduceres. Udviklingen skaber en stor dansk og international efterspørgsel efter ny viden, klinisk forskning, herunder metastudier på effekter og bivirkninger, psykofarmaka vs. non-farmakologiske interventioner, teknologi og løsninger til bedre og billigere forebyggelse, diagnostik, behandling og rehabilitering inden for såvel somatikken som psykiatrien. Personlig medicin er et særligt lovende område, hvor perspektiverne for patienter, sundhedsvæse-

net og industrien er store, f.eks. på. kræftområdet, og hvor internationalt forskningssamarbejde er væsentligt.

Af midlerne til bedre sundhed skal 25 mio. kr. anvendes til anvendelsesorienteret og praksisnær forskning i et borgernært og teknologiunderstøttet sundhedsvæsen. Forskningen skal bidrage til at udvikle og implementere teknologiske løsninger, som kan understøtte et velfungerende sundhedssystem og gøre den enkelte borger mere selvhjulpen og dermed styrke den enkeltes personlige frihed. Forskningen skal herunder give mulighed for at inddrage borgerne mere direkte i forebyggelse, behandling og rehabilitering gennem bl.a. nye teknologiske udviklinger. Endvidere skal forskningen understøtte en effektiv indretning af et sammenhængende sundhedsvæsen, hvor borgere og sundhedspersonale oplever gode forløb. Dette skal blandt andet bidrage til at styrke det forskningsmæssige udgangspunkt for kompetenceudvikling i sundhedsvæsnet.

Forskningen inden for Bedre sundhed kan blandt andet understøtte verdens-mål 3. Sundhed og trivsel.

1.3 Nye teknologiske muligheder

Der afsættes 215 mio. kr. til hovedområdet "Nye teknologiske muligheder". Teknologiudviklingen forandrer vores samfund med stadig større hastighed, og der er stor grund til at forvente, at tempoet, hvormed nye teknologier fremover forandrer borgeres og virksomheders hverdag og vilkår, vil stige yderligere i fremtiden. Midlerne rettes mod forskning inden for bio- og life science, materialeudvikling, produktionsteknologi og -systemer, herunder digitalisering og automatisering til at forbedre arbejdsmiljøet og forebygge nedslidning i sektorer med hårdt fysisk arbejde. Midlerne skal igennem de næste år understøtte udviklingen af det digitale fagområde og som udgangspunkt bidrage til – bl.a. tværdisciplinær – forskning i kunstig intelligens, big data, Internet of Things, kvantecomputing, it-sikkerhed, blockchain, interaktionsdesign og digital omstilling (FORSK2025). Forskningen kan inddrage etiske og moralske aspekter af den nye teknologiske udvikling, og brug af kunstig intelligens og big data i en dansk kontekst.

Af midlerne til forskning i nye teknologiske muligheder skal 100 mio. kr. anvendes til aktiviteter i et nationalt center på tværs af forskningsinstitutionerne i Danmark. Forskningscenteret skal indgå som del af initiativet Digital Hub Denmark fra regeringens strategi for Danmarks digitale vækst.

Uddannelses- og Forskningsministeriet tager initiativ til, at der i samarbejde med relevante ministerier udarbejdes en national strategi for udvikling af robotteknologi, herunder anvendelsen af droner. Strategien og eventuel understøttelse af strategien drøftes i aftalekredsen, når den foreligger i løbet af 2019 med henblik på at drøfte behovet for at afsætte midler ved forhandlingerne om forskningsreserven for 2020. Af midlerne til nye teknologiske muligheder skal 20 mio. kr. anvendes til forskning inden for robotter og droner.

Forskningen inden for Nye teknologiske muligheder kan blandt andet under-støtte verdensmål 8. Anstændige jobs og økonomisk vækst, 9. Industri, innovation og infrastruktur og 12. Ansvarligt forbrug og produktion

2. Udviklings- og demonstrationsprogrammer

2.1 Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (MUDP)
Der afsættes 63 mio. kr. til Det Miljøteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (MUDP). MUDP vil fortsat have fokus på at styrke Danmarks position i forhold til udviklingen af nye teknologier til miljø- og naturbeskyttelsesformål inden for områderne klimatilpasning og vand, ressourceeffektivitet og affald, støj og luftforurening samt kemikalier.

Midler inden for MUDP kan blandt andet understøtte verdensmål 6. Rent vand og sanitet, 7. Bæredygtig energi, 12. Ansvarligt forbrug og produktion 13. Klimaindsats, 14. Livet i havet og 15. Livet på land.

2.2 Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP)
Der afsættes 250 mio. kr. til Det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP), der har til formål at støtte forskning, udvikling og demonstration af ny energiteknologi, som skaber vækst og arbejdspladser, øger forsyningssikkerheden og bidrager til at gøre Danmark uafhængig af fossil energi i 2050. Midlerne understøtter samtidig målet for energiforskning i Mission Innovation.

Midler inden for EUDP kan blandt andet understøtte verdensmål 7. Bæredygtig energi.

2.3 Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP)
Der afsættes 30 mio. kr. til Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP). Midlerne afsættes til økologiforskning i samarbejde med ICROFS (Internationalt Center for Økologisk Jordbrug og Fødevaresystemer).

Midler inden for GUDP kan blandt andet understøtte verdensmål 12. Ansvarligt forbrug og produktion, 14. Livet i havet og 15. Livet på land.

3. Danmarks Frie Forskningsfond

Der afsættes i alt 262 mio. kr. til forskning i Danmarks Frie Forskningsfond. Midlerne afsættes til fortsættelse af Danmarks Frie Forskningsfonds arbejde med at udvikle dansk forskning, herunder til Sapere Aude, nationalt ERC-støtteprogram, digitale teknologier og FORSK2025-hovedområdet Mennesker og samfund.

3.1 Forskning i digitale teknologier (AI mv.)
Der afsættes 80 mio. kr. til digitale teknologier som kunstig intelligens (AI), big data, Internet of Things, it-sikkerhed mv. (FORSK2025) med fokus på kapacitetsopbygning af den danske talentmasse, som er afgørende for at understøtte og udbygge Danmarks position som digitalt foregangsland.

Forskning i digitale teknologier kan blandt andet understøtte verdensmål 8. Anstændige jobs og økonomisk vækst.

3.2 Mennesker og samfund (FORSK2025)
Der afsættes 50 mio. kr. til hovedområdet "Mennesker og samfund". Den offentlige sektor løfter en bred vifte af væsentlige opgaver. Der er bl.a. behov for praksisnær og anvendelses-

orienteret forskning, der sigter på at styrke professionernes arbejde (bl.a.ift. tværfagligt samarbejde og forældresamarbejde) med bl.a. børn og unge på dagtilbuds- og uddannelsesområdet ("tidlig indsats"), der kan understøtte trivsel, udvikling og læring, samt hvad der påvirker unges uddannelsesvalg, herunder uddannelsesvalg, omvalg og frafald i forhold til videregående uddannelser. Forskningen skal omfatte barnets første 1.000 dage, som vurderes at have stor betydning for børns videre færden. Forskningen skal også have fokus på social mobilitet og indsatser, som virker over for udsatte borgere, familier og ikke mindst børn, så flere kommer til at udfolde deres fulde potentiale og integreres, færre marginaliseres, tendenser til modborgerskab og parallelsamfund reduceres, og samfundets sammenhængskraft styrkes. Forskningen skal også bidrage til udviklingen af en effektiv og digital offentlig sektor. Forskningen kan blandt andet omfatte de samfundsmæssige effekter ved mere effektiv skattekontrol og digitalisering af erhvervsregulering mv. En del af midlerne kan gå til forskning i sociale mediers rolle i samfundet, herunder i forhold til demokrati og den offentlige debat. Forskningen kan bl.a. bidrage til viden om, hvordan samfundet skal forholde sig til nye medier og teknologiers fremkomst og herunder deres betydning for værdifællesskaber, borgere og børns trivsel og sundhed. Forskningen kan omfatte kønsforskning, f.eks. med henblik på en bedre kønsbalance i de danske forskningsmiljøer.

Forskningen inden for Mennesker og samfund kan blandt andet understøtte verdensmål 3. Sundhed og trivsel, 4. Kvalitetsuddannelse, 10. Mindre ulighed og 16. Fred, retfærdighed og stærke institutioner.

3.3 Sapere Aude og nationalt ERC-støtteprogram

Regeringen har med den forsknings- og innovationspolitiske strategi "Danmark – klar til fremtiden" foreslået at styrke forskertalentprogrammet Sapere Aude Forskningsleder og det nationale ERC-støtteprogram.

Der afsættes 55 mio. kr. til at udvide forskertalentprogrammet Sapere Aude Forskningsleder og til at videreføre det nationale ERC-støtteprogram, heraf op til 10 mio. kr. til det nationale ERC-støtteprogram. Dette skal bidrage til at fortsætte indsatsen for fremtidens topforskere. Midlerne til Sapere Aude Forskningsleder skal støtte særligt talentfulde yngre forskere, som er parate til at udvikle og styrke egne forskningsidéer og til at lede et forskningsprojekt med flere deltagere på højt internationalt niveau. Samtidig skal videreførelsen af det nationale ERC-støtteprogram styrke talentfulde yngre forskeres mulig-heder for at få bevillinger fra ERC (European Research Council) til excellent og banebrydende forskning baseret på forskernes egne ideer inden for alle forskningsfelter.

Midler til Sapere Aude og ERC-støtteprogram kan understøtte samtlige verdensmål.

3.4 Frie midler til Danmarks Frie Forskningsfond

Der afsættes 77 mio. kr. til fortsættelse af hovedaktiviteter i Danmarks Frie Forskningsfond med henblik på at støtte og fremme de mest originale idéer og initiativer i dansk forskning og at udvikle dansk forskning til højeste internationale niveau. Danmarks Frie Forskningsfond bidrager til at sikre excellence og nybrud i dansk forskning og støtter den nysgerrighedsdrevne og forskerinitierede forskning inden for grundforskning såvel som anvendelsesorienteret forskning. Danmarks Frie Forskningsfond spiller desuden en væsentlig rolle for hele forskningens fødekæde fra ph.d. til professor samt for internationaliseringen af dansk forskning.

De frie forskningsmidler i Danmarks Frie Forskningsfond kan understøtte samtlige verdensmål.

4. Større forskningsinitiativer

Der afsættes i alt 331 mio. kr. til større forskningsinitiativer.

4.1 Pionercentre

Der afsættes 180 mio. kr. til at etablere få særlige og fremragende forskningscentre, de såkaldte Pionercentre. Initiativet forankres administrativt i Danmarks Grundforskningsfond. Pionercentrene vil være et supplement til eksisterende strukturer og bevillinger for forskningsfinansiering, herunder til de eksisterende Centers of Excellence. Med Pionercentrene gives særligt udvalgte forskningsledere i international særklasse mulighed for at etablere helt ekstraordinære eliteforskningsmiljøer, som skal kunne måle sig med verdens bedste forskningsmiljøer. Pionercentrene søges etableret i samarbejde med private fonde.

Midlerne til Pionercentrene kan understøtte samtlige verdensmål.

4.2 ESS-fyrtårnsmiljø

Der afsættes 35 mio. kr. til etablering af ét internationalt førende forskningsmiljø i tilknytning til European Spallation Source (ESS-fyrtårnsmiljø). ESS-fyrtårnsmiljøet skal etableres på et dansk universitet og skal bidrage til kapacitetsopbygning i den danske forskningsverden med henblik på, at de danske forskningsinstitutioner og dansk erhvervsliv kan realisere de store potentialer, der er knyttet til det danske medværtsskab af ESS.

Midlerne til ESS-fyrtårnsmiljøer kan blandt andet understøtte verdensmål 3. Sundhed og trivsel, 6. Rent vand og sanitet, 7. Bæredygtig energi, 9. Industri, innovation og infrastruktur, 13. Klimaindsats.

4.3 Dansk medlemskab af Institut Laue-Langevin

Der afsættes 12 mio. kr. til det danske medlemskab ved Institut Laue-Langevin (ILL). Danmark indgik i 2012 et seksårigt medlemsskab ved Institut Laue-Langevin (ILL) med henblik på at opbygge det danske neutronforskningsmiljø, som led i det danske medværtsskab af European Spallation Source (ESS). ILL benytter neutroner til at analysere materialer på atomart niveau. Mens ESS stadig er under opbygning, er ILL i dag verdens mest kraftfulde reaktorbaserede neutronkilde med cirka 40 forskellige instrumenter.

Midlerne til Institut Laue-Langevin kan blandt andet understøtte verdensmål 3. Sundhed og trivsel, 6. Rent vand og sanitet, 7. Bæredygtig energi, 9. Industri, innovation og infrastruktur, 13. Klimaindsats.

4.4 Forskningstiltag i klimastrategi for landbruget

Der afsættes 30 mio. kr. til forskning i fremtidsrettede, omkostningseffektive løsninger for dansk landbrug. Forskning vil ske inden for følgende tre hovedområder; jordsystemer og arealanvendelse, den klimavenlige gård – husdyr, stald og gyllelager og fremtidens landbrugsproduktion.

Midlerne til forskningstiltag i klimastrategi for landbruget kan blandt andet understøtte verdensmål 13. Klimaindsats.

4.5 Grand Challenge-konkurrence
Der afsættes 10 mio. kr. til Grand Challenges, hvor forskere, virksomheder og organisationer m.fl. konkurrerer om at udvikle innovative løsninger på væsentlige samfundsmæssige udfordringer.

Midlerne til Grand Challenge-konkurrence kan understøtte samtlige verdensmål.

4.6 Nye basisforskningsmidler til CBS og ITU
Der afsættes 63 mio. kr. til nye basisforskningsmidler til Copenhagen Business School (CBS) og IT-Universitetet, heraf 38 mio. kr. til CBS og 25 mio. kr. til ITU.

Nye basismidler til CBS og ITU kan blandt andet understøtte verdensmål 4. Kvalitetsuddannelse, 8. Anstændige jobs og økonomisk vækst og 9. Industri, innovation og infrastruktur.

5. Videreførelse af mindre bevillinger til forskning og udvikling
Der afsættes i alt 68 mio. kr. til videreførelse af en række mindre bevillinger til forskning og udvikling. Bevillingerne videreføres på samme niveau som i 2018.

5.1 Internationalt forskningssamarbejde
Der afsættes 12 mio. kr. til fortsat internationalisering af dansk forskning, så bevillingen til internationalt forskningssamarbejde udgør i alt 19 mio. kr. i 2019. Midlerne skal give danske videnmiljøer bedre rammer og incitamenter for samarbejde med strategisk udvalgte internationale partnere om forskning, uddannelse og innovation. Midlerne kan bl.a. anvendes til forsknings- og studieophold på udenlandske uddannelses- og forskningsinstitutioner, afholdelse af videnskabelige workshops, konferencer og andre netværksaktiviteter samt understøttelse af aktiviteter på de danske innovationscentre.

Midlerne til internationalt forskningssamarbejde kan understøtte samtlige verdensmål.

5.2 Arktisk Universitet
Der afsættes 3 mio. kr. til Arktisk Universitet, som har til formål at styrke cirkumpolar mobilitet og faglige netværk for rigsfællesskabets arktiske uddannelses- og forskningsinstitutioner. Arktisk Universitet har været støttet med 3 mio. kr. årligt på finansloven siden 2010, og der opleves en stigende interesse for Arktisk Universitet fra de relevante institutioner i rigsfællesskabet, som har gavn af de aktiviteter, der understøttes gennem bevillingen. Midlerne anvendes til forsknings- og studiemobilitet, understøttelse af tværgående netværk, mindre projektbevillinger og driftsstøtte til sekretariatet hos Arktisk Universitet.

Midlerne til Arktisk Universitet kan blandt andet understøtte verdensmål 11. Bæredygtige byer og lokalsamfund, 13. Klimaindsats, 14. Livet i havet.

5.3 EliteForsk
Der afsættes 10 mio. kr. til at videreføre EliteForsk-initiativet, som har til formål at synliggøre, styrke og pleje nogle af landets dygtigste og mest talentfulde unge forskere og bidrage til at styrke unge talenters interesse for en karriere som forsker. EliteForsk belønner og hædrer unge forskertalenter i Danmark ved en årlig begivenhed, hvor EliteForsk-priserne overræk-

kes. Der iværksættes også formidlende initiativer, der synliggør årets prismodtagere som rollemodeller for unge med interesse for forskning.

Midlerne til EliteForsk kan understøtte samtlige verdensmål.

5.4 EUopSTART
Der afsættes 6 mio. kr. til EUopSTART, således at bevillingen udgør i alt 21 mio. kr. i 2019. EUopSTART-ordningen understøtter danske virksomheders og videninstitutioners adgang til forskningsmidler fra bl.a. EU ved at medfinansiere potentielle danske deltageres forberedende arbejde rettet mod deltagelse i fælleseuropæiske og andre internationale forskningsprojekter mv. Konkret kan der ydes tilskud til udarbejdelse af Horizon 2020-ansøgninger, forhandling af tilskudsaftaler og andre længerevarende strategiske aktiviteter. I 2016 modtog ordningen i alt 382 ansøgninger fra danske forskere og virksomheder.

Midlerne til EUopSTART kan understøtte samtlige verdensmål.

5.5 Grundtvig Centeret
Der afsættes 10 mio. kr. til at videreføre Grundtvig Centerets arbejde. Grundtvig Centeret blev oprettet ved Aarhus Universitet med finanslovaftalen for 2009 med henblik på at gøre Grundtvigs forfatterskab offentligt tilgængeligt via digitalisering og kommenterede udgaver. Samtidig er formålet at fremme det almene studie af Grundtvig og hans virkningshistorie gennem forskning, under-visning og formidling.

Midlerne til Grundtvig Centeret kan blandt andet understøtte verdensmål 4. Kvalitetsuddannelser.

5.6 Fonden for Entreprenørskab
Der afsættes 25 mio. kr. til at videreføre Fonden for Entreprenørskab. Fonden for Entreprenørskab er en selvstændig erhvervsdrivende fond, der arbejder for at styrke innovation og entreprenørskab i uddannelserne.

De afsatte midler skal primært bruges til at udvikle og udbrede undervisningsmateriale i entreprenørskab til elever og studerende på grundskoler, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Desuden skal midlerne gå til efteruddannelse af lærere og undervisere, så det sikres, at de har de rette kompetencer til at undervise eleverne i entreprenørskab med den fornødne kvalitet. Endelig vil midlerne gå til forskning i, hvordan entreprenørskabsundervisning kan tilrettelægges, så den får den største effekt.

Midlerne til Fonden for Entreprenørskab kan blandt andet understøtte verdensmål 4. Kvalitetsuddannelser, 9. Industri, Innovation og infrastruktur.

5.7 Videnskab.dk
Der tilføres 1 mio. kr. til forskningsportalen Videnskab.dk, som har til formål at udbrede forståelsen for forskningens samfundsmæssige betydning.

Midler til videnskab.dk kan understøtte samtlige verdensmål.

6. Kvinder i forskning – alle talenter i spil

Aftalepartierne er enige om, at det er vigtigt, at alle talenter bringes i spil. Partierne konstaterer, at der er en væsentlig udfordring, at andelen af kvindelige professorer kun udgør 22 pct. og at andelen af kvinder falder i takt med udviklingen i forskerkarrierer fra ph.d. (49 pct.) til professor (22 pct.). Der er et særligt fokusområde på NAT/TEK-området, hvor andelen af kvindelige professorer i 2017 udgjorde 15 pct.

Alle universiteter har enten i nogen grad eller i høj grad taget initiativer til at fremme ligestillingen af mænd og kvinder i forbindelse med rekruttering til lederstillinger. Partierne er enige om, at det er vigtigt, at universiteterne skaber gode rammer for de dygtige kvindelige forskere, så der i de kommende år bliver en bedre kønsbalance, herunder især på professorniveau.

Partierne er enige om, at bred rekruttering og en god udnyttelse af den samlede talentmasse er vigtig for at fremme kvaliteten i dansk forskning.

Partierne er derfor enige om at følge udviklingen i kønsbalancen, herunder især andelen af kvindelige professorer både samlet og inden for alle hovedområder. Status og udvikling opgøres årligt og publiceres i UFM's talentbarometer. Næste talentbarometer udkommer omkring årsskiftet 2018/2019.

På baggrund af talentbarometeret vil ministeriet årligt drøfte arbejdet med at få flere kvindelige talenter i spil med universiteterne. Efter drøftelsen vil der blive udarbejdet en orientering, der oversendes til Uddannelses- og Forskningsudvalget.

7. Danmarks grønne nationalprodukt og GREEN REFORM

Aftaleparterne noterer sig, at der er igangsat to forskningsprojekter i regi af Carlsbergfondet "Danmarks grønne nationalprodukt" og "GREEN REFORM". Aftaleparterne er enige om at orientere sig i resultaterne efter forskningsprojekternes afslutning og drøfte, hvorvidt der er behov for at afsætte yderligere midler til forskningstemaet ved efterfølgende forskningsreserveforhandlinger. Partierne noterer sig endvidere, at der er afsat 7 mio. kr. i perioden 2019-2020 til at "videreføre det grønne nationalregnskab" som led i aftale om cirkulær økonomi fra oktober 2018.

Aftale mellem regeringen,
Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti,
Enhedslisten, Alternativet,
Radikale Venstre og Socialistisk
Folkeparti og Dansk Folkeparti om:

Fødevareforlig 4 – på vej mod verdens bedste fødevarekontrol

(24. oktober 2018)

Fødevareforlig 4 – på vej mod verdens bedste fødevarekontrol

Danske fødevarer er kendt for at have en høj fødevaresikkerhed. Det giver tryghed hos de danske forbrugere og store fordele på eksportmarkederne. En afgørende faktor er den danske fødevarekontrol, som møder tillid og respekt både i Danmark og i udlandet. Denne unikke position skal opretholdes.

Mikrobiologiske trusler mod fødevaresikkerheden er fortsat til stede. Derfor skal indsatsen for at opretholde og videreudvikle den mikrobiologiske fødevaresikkerhed fastholdes, så færre bliver syge af maden, og danske virksomheder fortsat har fordele ved dokumenteret høj fødevaresikkerhed i forbindelse med eksport.

Regeringen er sammen med Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti enige om et nyt fireårigt fødevareforlig, som skal gælde frem til og med 2022. Med dette forlig bliver fødevarekontrollen opgraderet til den nye virkelighed, som ses i hele kæden fra jord til bord, og hvor den teknologiske og digitale udvikling i stigende grad gør det muligt at målrette kontrollen.

Det nye er en individuelt tilpasset og datadrevet kontrol, hvor ambitionen er en fødevarekontrol, der bliver mere målrettet overfor virksomheder med problemer og tilgodeser virksomheder, der kan og vil overholde reglerne – med færre kontroller til gengæld for mere vejledning.

Målet er at fokusere den fysiske kontrol mod de virksomheder, der overtræder lovgivningen. Med den rette dataudvikling og brug af data vil det blive muligt i højere grad at segmentere virksomhederne i dem, der ikke er i stand til at overholde reglerne og derfor har brug for kontrol, og dem, der både kan og vil overholde lovgivningen og som har brug for andre hjælpemidler end kontrol, fx selvhjælpsværktøjer. På den baggrund vil det være muligt at reducere gradvist i den fysiske kontrol samtidig med, at fødevaresikkerheden styrkes.

Forliget indeholder fire hovedområder:

1. Nyt koncept for kontrol og vejledning
2. Udvikling af datadrevet kontrol og digitale selvhjælpsværktøjer
3. Mikrobiologisk fødevaresikkerhed og styrket beredskab
4. Indsats over for ulovlig import, brodne kar, svindel og ulovlig nethandel

Danmark har et særligt godt ry i forhold til dyresundhed og fødevaresikkerhed. Dette ry er anerkendt både i ind- og udland, og den høje fødevaresikkerhed herhjemme sikrer tryghed

for forbrugerne i Danmark og efterspørgsel på danske fødevarer i udlandet. Denne fødevaresikkerhed må vi ikke sætte over styr, uanset om varerne produceres af små, mellemstore eller store fødevarevirksomheder.

Forligsparterne er samtidig enige om, at der er behov for særligt fokus på småskala-producenterne. Der er flere og flere små innovative virksomheder, der ønsker at starte fødevareproduktion i Danmark, og de skal understøttes heri. Virksomhederne kan være med til både at udfordre og tænke nyt i forhold til produktionsformer og udvikle helt nye produkter, der ikke fandtes for bare 10 år siden. I forligsperioden ønskes det at skabe forenkling og bedre rammer for de små fødevarevirksomheder, som blandt andet imødekommer nye fødevaretrends. Der vil derfor blive udarbejdet en småskala-pakke med oplæg til, hvordan konkrete udfordringer for disse virksomheder kan afhjælpes, og hvordan innovation kan understøttes, herunder se på at lette byrder for de små virksomheder. Erfaringer fra allerede etablerede små virksomheder vil blive inddraget i arbejdet med småskala-pakken for at sikre de bedste vilkår og rammer for denne type virksomheder. Småskala-pakken vil blive fremlagt for forligskredsen medio 2019.

Nyt koncept for kontrol og vejledning

Forliget introducerer et nyt koncept for kontrol og vejledning. Særligt små nye fødevarevirksomheder skal hjælpes godt i gang, så de nemmere kan omsætte den gode ide til virkelighed. Derfor tilbydes starthjælp til alle nye virksomheder, hvor der er sat ekstra god tid af til vejledning. Virksomheder, der kan og vil overholde reglerne, får mindre kontrol og i stedet mulighed for mere vejledning, enten i form af rekvireret vejledning og forhåndsgodkendelse eller via digitale platforme og anmeldte dyberegående kontrol- og vejledningskampagner.

Kontrolkonceptet skal derfor også ses i sammenhæng med de øvrige indsatser i forliget, hvor Fødevarestyrelsens vejledning bliver mere operationel og let tilgængelig for virksomheder. Det giver øget viden om og forståelse for reglerne blandt virksomheder, der har viljen til at overholde dem. Og det giver mulighed for at fokusere kontrolindsatserne mod virksomheder med større kontrolbehov og særlige risici.

Mere konkret skal kontrollen på den ene side være endnu mere målrettet over for virksomheder med kontrolbehov, og på den anden side tilgodese virksomheder, der har evnen og viljen til at overholde reglerne. Fordi indsatserne i højere grad bliver formålsbestemte, fleksible og datadrevne, kan Fødevarestyrelsen løbende tilpasse og målrette kontrollen efter virksomhedernes individuelle behov.

Det nye koncept for kontrol og vejledning er på denne måde en yderligere risiko- og behovsorientering af kontrollen i forhold til Fødevareforlig 3. Er der tale om en virksomhed i ”den gode ende”, hvor data dokumenterer, at den kan og vil, så bliver kontrollen i højere grad anmeldt. Formålet med anmeldt kontrol er at øge effekten af vejledning i virksomhederne, da de rette personer fra virksomheden er til stede ved kontrollen. En styrke ved det nye kontrolkoncept er også, at både de enkelte indsatser og det samlede koncept er fleksibelt. Fødevarestyrelsen kan derfor løbende prioritere mellem indsatserne for at tilpasse kontrollen til det aktuelle risikobillede.

Virksomheder, der kan og vil overholde reglerne, bliver på denne måde belønnet med mindre kontrol til gengæld for bedre service i form af vejledning og flere anmeldte kontroller. Dermed understøtter konceptet Miljø- og Fødevareministeriets kontrolstrategi.

Kontrolkonceptet er opdelt i tre segmenter:

- Opstart og basiskontrol, som sikrer, at alle nye fødevarevirksomheder kommer godt i gang samt en fortsat høj fødevaresikkerhed og en god understøttelse af eksport og vækst i fødevarebranchen.

- Dybdegående kontrol, som er en målrettet og dybdegående kontrol og en vejledning, der sikrer håndtering af risici, virksomheder med problemer eller større kontrolbehov samt forbrugeranmeldelser.

- Opfølgende kontrol, som hjælper virksomheder med overtrædelser tilbage på sporet ved grundig opfølgning. Rejseholdets indsats mod brodne kar og fødevaresvindel sættes ind, når det er nødvendigt.

Forbrugeranmeldelser er værdifulde observationer, som kan være tegn på, at noget er galt i en virksomhed. Derfor vil forbrugeranmeldelser altid medføre drøftelse med anmelder (hvis denne er kendt) og som udgangspunkt medføre et kontrolbesøg.

En del af fødevarevirksomhederne er organiseret i forskellige typer af kæder. Forligsparterne noterer sig, at Fødevarestyrelsen i forligsperioden vil undersøge mulighederne for at gøre hovedkontoret ansvarlig for systemiske overtrædelser af relevante dele af fødevarelovgivningen i kædevirksomhederne, i det omfang disse har direkte eller indirekte indflydelse herpå.

Kontrolkonceptet får afledte konsekvenser for Smileyordningen, ligesom nye markedsføringsmetoder via internettet har det. Kontrollen i den enkelte virksomhed bliver mere individuelt fastsat, og derfor kan der gå længere tid mellem kontrolbesøgene i nogle virksomheder, mens andre vil modtage hyppigere besøg. Smileyordningen er en succes, men også den skal holdes opdateret til en digital tidsalder. Derfor vil ordningen blive evalueret i løbet af forligsperioden. Det vil indgå i evalueringen af smiley-ordningen, hvilken effekt en given smiley har for kontrolfrekvensen i den enkelte virksomhed.

Udvikling af datadrevet kontrol og digitale selvhjælpsværktøjer

Den høje tillid til den danske fødevarekontrol bunder især i den store åbenhed og transparens, der er omkring kontrolresultaterne. Hvis forbrugerne og markederne også i de kommende år skal have samme høje tillid, er det nødvendigt, at Fødevarekontrollen fortsat er på omgangshøjde med den udvikling, der er i erhvervet.

En moderne og omstillingsparat fødevareregulering og -kontrol kræver investeringer i både IT og kompetencer. Det vil medføre en gradvis omstilling fra fysisk kontrol til dataovervågning, analyser og målrettet kontrol, som er baseret på langt mere individualiserede risikovurderinger og rettet mod konkrete virksomheder og produkter.

For eksempel vil mere tidstro og valide data i fremtiden føre til bedre og hurtigere beredskab, hvor tilbagekaldelser bliver hurtigere og mere præcise med mindre spild og større tillid til følge.

En succesrig transformation til en digital tidsalder kræver, at Fødevarestyrelsen i langt højere grad involverer borgere, fødevarevirksomheder, brancher og forskningsinstitutioner i at eksperimentere og udvikle kontrol- og serviceløsninger, som matcher de udfordringer og de muligheder, der ligger lige forude.

Udviklingen af ny teknologi, digitalisering og brug af data giver muligheder for både virksomheder og kontrol. Derfor skal fødevarekontrollen udnytte potentialerne i teknologi, digitalisering og data i en fremtidig datadrevet fødevareregulering og fødevarekontrol, så kontrollen bliver målrettet yderligere, og virksomheder, der kan og vil, får lettet kontroltrykket og nye muligheder for hjælp-til-selvhjælp via moderne formidling og med forventet samme eller øget effekt på virksomhedens regelefterlevelse og fødevaresikkerhedskultur.

Med en mere datadrevet, risiko- og behovsorienteret kontrol kan der frigøres kontrolressourcer uden at gå på kompromis med fødevaresikkerheden. Over forligsperioden vil der derfor blive foretaget en trinvis reduktion af de planlagte kontroller i forhold til antallet af planlagte kontroller i 2018. Reduktionen vil ske efter følgende model: I 2020 reduceres antallet af planlagte kontroller fra 49.500 i 2018 til 46.000. I 2021-22 reduceres yderligere 2.000 kontroller årligt, således at der i 2022 gennemføres 42.000 planlagte kontroller, dvs. 7.500 færre kontroller end i 2018. Forligskredsen er enige om at drøfte iværksættelse af de årlige kontrolreduktioner på baggrund af afrapportering fra Fødevarestyrelsen om, at de årlige milepæle er opnået. Kontrolreduktioner beror på, at der er udviklet de fornødne datamodeller. Såfremt forligskredsen ikke beslutter kontrolreduktioner, skal den videre udvikling af datamodeller finansieres på anden vis inden for forligets ramme.

Der er behov for nytænkning i arbejdet med fødevareregulering og fødevarekontrol. I samarbejde med erhvervet og forskningen skal nye måder at regulere og kontrollere på undersøges. Målet er at sikre vækst og videnopbygning i erhvervet, en fortsat effektiv fødevareregulering og kontrol og at højne fødevaresikkerheden.

Mikrobiologisk fødevaresikkerhed og styrket beredskab

Uanset hvor høj fødevaresikkerheden og hvor kompetent kontrollen er i Danmark, kan det ikke undgås, at der en gang imellem opstår problemer. Bakterier er alle vegne, og der kan begås fejl. Fejl er ofte utilsigtede, men kan også være det modsatte. Det skete for eksempel i foråret 2017, hvor æg forurenet med fipronil blev eksporteret til Danmark. I sådanne situationer er det altafgørende at have et effektivt fødevareberedskab, så produkterne hurtigt kan spores og trækkes tilbage fra markedet.

I forliget bliver fødevareberedskabet styrket, krisestyringen optimeret og fødevareberedskabets kompetencer udviklet, så fødevarekriser og sygdomsudbrud kan opklares så hurtigt og effektivt som muligt. Derfor oprettes der en central krisestab i Fødevarestyrelsen, der kan håndtere sygdomsudbrud fra fødevarer og sygdom blandt husdyr samtidigt. Et solidt datagrundlag er afgørende for opklaring af fødevarebårne udbrud. Det kræver, at der fortsat arbejdes med at udvikle analysemetoder, særligt fuldgenomsekventering, som gør det muligt

at matche fødevarer til fødevarebårne udbrud på DNA-niveau. Der vil også blive udviklet en ny fælles myndighedsdatabase med mikrobiologiske analyseresultater fra både mennesker, dyr og fødevarer, som kan sikre en hurtigere adgang til data, og dermed medvirke til hurtigere opklaring af sygdomsudbrud.

Danske fødevarevirksomheder er i front gastronomisk og fødevaresikkerhedsmæssigt. For at sikre og fremme denne position kræver det en stadig udvikling af nye produkter og produktionsmetoder. Det er virksomhedernes ansvar, at deres fødevarer er i orden. Men erfaringen viser, at en lille og nystartet virksomhed kan have vanskeligt ved at overskue risici i forbindelse med for eksempel produktudvikling. Disse virksomheder skal have hjælp i form af viden og de rette værktøjer, så det bliver nemmere for dem at forholde sig til fødevaresikkerhedsmæssige risici, inden de går i gang med nye aktiviteter.

Listeria har med succes været et fokusområde i Fødevareforlig 3. Der er opnået gode resultater, og indsatsen overgår nu til almindelig drift. Fokus og indsats bliver i stedet flyttet til fødevarebårne vira som norovirus og hepatitis virus, som er en væsentlig årsag til fødevarebåren sygdom. I 2016 blev der registreret 18 fødevarebårne udbrud med næsten 1.200 syge i Danmark, hvilket svarer til ca. 1/3 af alle registrerede fødevareudbrud. Det reelle antal syge er betydeligt højere. For at vende denne udvikling er der behov for en helhedsorienteret indsats, som bl.a. kræver mere viden på området, både blandt virksomhederne og de tilsynsførende, men også hos forbrugerne.

Samtidig er det vigtigt fortsat at arbejde for at reducere fødevarebårne sygdomme fra især campylobacter, men også salmonella. Campylobacter er den bakterie, der forårsager flest syge af fødevarer i Danmark, og her er initiativerne i campylobacterhandlingsplanen i fokus. For salmonella er der en tendens til færre syge, men det er vigtigt at fastholde de gode resultater og den høje fødevaresikkerhed. Resistens i fødevarer er et stigende globalt problem. Det kan have uoverskuelige konsekvenser, hvis det kommer ud af kontrol. En fokuseret indsats skal fastholde det lave niveau af resistens i danske produktionsdyr og fødevarer.

Indsats over for ulovlig import, brodne kar, svindel og ulovlig nethandel

Fremtidens trusler mod fødevaresikkerheden ændrer sig, fordi teknologien udvikler sig. Samtidig bliver handel og pengestrømme stadigt mere globale. Svindel med fødevarer, forfalskninger af både produkter og ledsagedokumenter samt økonomisk kriminalitet knyttet til handlen med fødevarer udgør både en fare for forbrugersikkerheden og for en lige og fair konkurrence. Muligheden for anonymt at anmelde ulovlige forhold i en fødevarevirksomhed til Fødevarestyrelsen vil blive gjort mere synlig for både virksomhedsansatte og forbrugere.

I takt med at markedsføring af fødevarer via internettets mange platforme vinder frem, er der behov for, at fødevarekontrollen i højere grad har fokus på salg af fødevarer via nethandel. Samtidig øger befolkningens stigende appetit på udenlandske fødevarer presset på importkontrollen, der blandt andet bliver udfordret af systematisk svindel med indførsel af fødevarer med ukendt oprindelse og snyd med afgifter.

Med en videreførelse af indsatserne fra Fødevareforlig 3, samt en styrkelse af henholdsvis det opsøgende rejsehold og grænsekontrollen, bliver Fødevarerejseholdets indsats på disse områder forbedret. Samtidig bliver kontrolindsatsen intensiveret ved hjælp af nye værktøjer, herunder datamodeller til håndtering af de brodne kar i fødevarebranchen, der gang på gang

overtræder reglerne. Endelig skal der fortsat være kontrol med kosttilskud og de anprisninger, som i stadig stigende grad forsøger at lokke forbrugerne med lidt for gyldne løfter.

Fødevarestyrelsen vil inkludere et afsnit om håndteringen af miljømæssige og etiske påstande på fødevarer samt et afsnit om brugen af frivillige mærkningsordninger i mærkningsvejledningen i 2019. Dette vil ske i dialog med Forbrugerombudsmanden og med inddragelse af dennes praksis, hvor det er relevant.

Forligsparterne er endvidere enige om, at der er brug for styrket forbrugerinformation om sundhed og ernæring og bekæmpelse af ikke-evidensbaseret information på fødevareområdet. Derfor støtter forligskredsen initiativet fra den tværministerielle regeringsstrategi for mad, måltider og sundhed fra august 2018 om, at myndighederne skal gå mere aktivt ind i sundhedsdebatten og afvise misinformation. Forligskredsen støtter endvidere, at Fødevarestyrelsen gør en aktiv indsats for at berigtige misinformation uanset, om den fremføres i traditionelle medier, på internettet eller andre elektroniske platforme, og at afsenderen holdes ansvarlig ved overtrædelser af fødevarelovgivningen.

Videreførte initiativer fra Fødevareforlig 3

Forligspartierne er enige om at videreføre følgende initiativer fra Fødevareforlig 3:

- Gebyrbelagt opfølgende kontrol ved indskærpelser
- Kontrolordning for 3. partscertificeringer
- Kædekontrol
- Prioriteret kontrol
- Fødevarekontrollens Rejseholds udvidede bemanding
- Styrket kontrol med nethandel
- Styrket importkontrol
- Kontrol med kosttilskud – styrkelse af kosttilskudsgruppen
- Kontrol af effektiv tilbagetrækning af fødevarer i alle led af handelskæden
- Handlingsplaner for salmonella og campylobacter
- Fortsat styrket indsats overfor resistens i fødevarer
- Gebyrfinansiering af kampagnekontrollen
- Yderligere styrkelse af kontrollen i henhold til efterforskning og sanktionering af ulovlige virksomheder og i sager om svindel i alle afskygninger
- Kontrolkampagner rettet mod vildledning, anprisning og svindel
- Udvikling af analysemetoder til beredskabet
- Rekvireret vejledning
- Forhåndsgodkendelser
- Whistleblower-ordning

Forligsparterne mødes hvert år for at følge op på aftalen. Der udarbejdes årligt en kort redegørelse for status.

Forligskredsen er enige om at mødes, når der er behov for særskilte drøftelser af emner omfattet af forliget fx relateret til større fødevarebårne sygdomsudbrud. Rapporter af relevans for emner inden for forliget vil også blive forelagt forligskredsen til drøftelse.

Økonomi

Der afsættes i alt 346,3 mio. kr. til Fødevareforlig 4 (2019-22).

Tabel 1
Finansiering af Fødevareforlig 4

	2019	2020	2021	2022	I alt
Samlet ramme	**86,2**	**88,0**	**86,7**	**85,4**	**346,3**
Nyt koncept for kontrol og vejledning	48,6	48,0	45,3	43,1	185,1
Udvikling af datadrevet kontrol og digitale selvhjælps-værktøjer	5,8	6,5	7,9	8,6	28,8
Mikrobiologisk fødevaresikkerhed og styrket beredskab	23,3	24,9	25,0	25,2	98,5
Indsats over for ulovlig import, brodne kar, svindel og ulovlig nethandel	8,5	8,5	8,5	8,5	34,0
Finansiering	**86,2**	**88,0**	**86,7**	**85,4**	**346,3**
Gebyrfinansiering	27,4	32,6	32,6	32,6	125,2
Bevillingsfinansiering	58,8	55,4	54,1	52,8	221,1

Bilag til politisk aftale om Fødevareforlig 4

Hovedområde 1:
Nyt Kontrolkoncept

1.1 Opstart og basiskontrol

Indsatsen består af starthjælp, basiskontrol efter standardfrekvenser og stikprøvebaseret basiskontrol. Kombinationen er en nytænkning af basiskontrollen, som betyder, at kontrollen i højere grad målrettes virksomheder med identificerede risici og behov samtidig med, at virksomheder med evne og vilje til at overholde reglerne får mindre kontrol. Indsatsen implementeres fra 2020.

Starthjælp: Starthjælpen er en videreudvikling og udbygning af den udvidede førstegangskontrol. Formålet er bl.a., at nye virksomheder får forståelse for kontrollens formål, deres eget ansvar samt viden om, hvor og hvordan de kan finde relevant vejledningsmateriale. Det nye er, at starthjælp bliver tilbudt til flere virksomheder, at besøgene er selvstændige kontrolbesøg, og at besøgene indeholder ekstra tid til vejledning. Besøgene er i udgangspunktet anmeldte for at sikre, at virksomheden er forberedt og åben for vejledningen, og at de rette personer er til stede.

Basiskontrol efter standardfrekvenser: Indsatsen er en videreførelse af basiskontrollen, og målgruppen er primært engrosvirksomheder med produktion af fødevarer, enkelte detailvirksomheder med stor fødevareproduktion, virksomheder med fødevareeksport samt virksomheder med aktiviteter med særligt kontrolbehov, herunder eksport, import og økologi. Basiskontrol efter standardfrekvenser fokuserer på fødevarevirksomheder med risikofyldte aktiviteter. Desuden skal indsatsen sikre grundlaget for en fortsat stærk fødevareeksport.

Stikprøvebaseret basiskontrol: Som et led i omprioritering af basiskontrollen får en stor del af fødevarevirksomhederne basiskontrol på baggrund af årlige udpegninger frem for faste frekvenser. Målgruppen er fødevarevirksomheder (detail- eller engrosaktiviteter) med mindre eller ingen produktion. Udpegning til kontrol sker dels på baggrund af den individuelle risikokarakterisering og andre data. dels ved tilfældig udpegning (nulpunktskontrol). Alle virksomheder har dermed en vis sandsynlighed for kontrol, men virksomheder med højere risiko har større sandsynlighed for kontrol end virksomheder med lavere risiko.

Kædekontrol: Den frivillige kontrolordning for kæder videreføres. Kædevirksomheder med god regelefterlevelse får i dag reduceret deres samlede kontrolfrekvens. Med det nye kontrolkoncept vil mange kædevirksomheder ikke længere have en fast kontrolfrekvens, som kan reduceres. I stedet vil kædevirksomheder med god regelefterlevelse få nedsat kontrolsand-

synlighed, mens kædevirksomheder med en dårlig regelefterlevelse får en øget sandsynlighed for kontrol.

Evaluering af Smiley-ordningen: Med det nye, agile kontrolkoncept vil der være længere mellem kontrolbesøgene i detailvirksomheder med god regelefterlevelse, mens detailvirksomheder, der overtræder reglerne, får hyppigere kontrol. Forbrugernes adfærd og informationsbehov har desuden ændret sig. Smiley-ordningen skal derfor evalueres. Det vil indgå i evalueringen af smiley-ordningen, hvilken effekt en given smiley har for kontrolfrekvensen i den enkelte virksomhed.

1.2 Dybdegående kontrol

Indsatsen består af kontrol som følge af forbrugeranmeldelser, prioriteret indsats og kampagnekontrol. Kombinationen er en faglig styrkelse af den målrettede og dybdegående kontrol og skal sikre agil håndtering af relevante risici, virksomheder med problemer og forbrugeranmeldelser. Indsatserne implementeres fra 2020.

Kontrol som følge af forbrugeranmeldelser: Forbrugeranmeldelser er værdifulde observationer, der indikerer, at de aktuelle virksomheder muligvis har et kontrolbehov. Når Fødevarestyrelsen modtager en anmeldelse fra forbrugere eller andre, følger Fødevarestyrelsen op på de eventuelle problemer, som forbrugerne oplever. En initial screening afgør, om den kan håndteres telefonisk, eller der skal udføres et kontrolbesøg. Som noget nyt bliver kontrol som følge af forbrugerklager i højere grad en selvstændig kontrolindsats, som et værdifuldt supplement til den stikprøvebaserede basiskontrol.

Prioriteret indsats: Kontrolindsatsen er målrettet virksomheder med øget behov for dybdegående kontrol og især vejledning om fødevarereglerne eller om særlige risikoområder. Indsatsen kan både rettes mod enkelte virksomheder med problemer og mod grupper af virksomheder med relevante risici. Det er en agil indsats, der fx kan målrettes opståede risici eller nye trends i fødevareerhvervet. Kontroludvælgelsen baseres på data og de tilsynsførendes viden om virksomhederne. Som noget nyt vil ”prioriteret indsats” fokusere på at gå i dybden med udpegede problemstillinger frem for at ligne basiskontrollen i kontrolemner og –omfang. Fx vil man i den prioriterede indsats i højere grad kunne afse tid til at lave bilagskontrol med fødevarevirksomhederne. I de virksomheder, hvor der er et særligt vejledningsbehov, vil kontrollen i udgangspunktet være anmeldt for at sikre, at virksomheden er forberedt og åben for øget vejledning. Denne anvendelse af anmeldt kontrol er i overensstemmelse med Miljø- og Fødevareministeriets fælles kontrolstrategi.

Kampagnekontrol: Kampagnekontrollen videreføres. Indsatsen rettes mod de fødevareaktiviteter og virksomheder, hvor risikoen og behovet for mere dybdegående kontrol og vejledning er størst. Kontrollen er målrettet et eller flere kontrolemner, og kontrollen og vejledningen er ofte dybdegående inden for de specifikke emner. Det er en agil indsats, der kan sættes ind over for nye risici, fx svindel, og også benyttes til at indsamle viden, som kan bruges fremadrettet. Gennem information før, under og efter kampagnerne kan virksomheder gøres opmærksom på og få vejledning om reglerne.

1.3 Opfølgende kontrol

Virksomheder, der får sanktioner, retter typisk op inden den opfølgende kontrol, men har samtidig tendens til at få nye sanktioner senere. Derfor skal en sanktion fremover udløse to gebyrbelagte kontrolbesøg i stedet for ét. Det første besøg er målrettet overtrædelsen, og kun ved åbenlyse problemer i virksomheden tages andre emner op. Det andet besøg er en fuld kontrol. Formålet er dels at løfte regelefterlevelsen på længere sigt hos de virksomheder, der har fået en sanktion, dels at styrke incitamentsstrukturen og øge den præventive effekt af kontrollen. Ud fra fastsatte kriterier kan Fødevarestyrelsen undtagelsesvist vurdere, at det første opfølgende besøg er tilstrækkeligt, fx hvis en veldreven virksomhed har haft ejerskifte og ved en forglemmelse ikke har meddelt dette. Den udvidede opfølgende kontrol implementeres fra 2020, hvor basiskontrollen omlægges.

1.4 Understøttende IT og datamodeller

Videreudvikling og modernisering af Fødevarestyrelsens eksisterende understøttende IT og datamodeller er forudsætninger for et fortsat solidt datagrundlag, som understøtter det nye koncept for kontrol og vejledning. De skal videreudvikles til at understøtte tilrettelæggelse og planlægning af de enkelte kontrolindsatser i det nye koncept og fleksibiliteten mellem kontrol- og vejledningsindsatserne.

Desuden skal datamodellerne understøtte, at kontrol og andre virkemidler i den enkelte virksomhed bliver målrettet virksomheden og dens kontrolhistorik – fx i form af overskuelige kontrolforberedende rapporter. I nye virksomheder skal datamodellerne medvirke til at øge effekten af vejledning baseret på data om tilsvarende virksomheder, som allerede er i drift, og forebygge overtrædelser inden for identificerede risikoområder.

1.5 Fortsættelse af ordningerne rekvireret vejledning og forhåndsgodkendelser

Ordningerne rekvireret vejledning og forhåndsgodkendelser, hvor virksomheder på egne præmisser og mod gebyr kan gøre brug af Fødevarestyrelsens ekspertise for at understøtte virksomhedernes vækst og regelefterlevelse, fortsættes.

Rekvireret vejledning: Den rekvirerede vejledning ligger udover den vejledning, der allerede ydes i forbindelse med kontrol til opfyldelse af styrelsens forvaltningsretlige forpligtelser. Forskellen er, at det rekvirerede vejledningsbesøg omfatter netop de emner, som virksomheden ønsker vejledning om, og kan finde sted på et tidspunkt, som passer ind i virksomhedens drift.

Forhåndsgodkendelser: Ordningen gælder p.t. indretning af fødevarevirksomheder. Afgørelsen, som er bindende for styrelsen, tager stilling til, om den indretning, en fødevarevirksomhed påtænker af hele eller dele af sin virksomhed, er i overensstemmelse med fødevarelovgivningen. Virksomheden kan på den måde opnå tryghed i investeringerne og spare en evt. efterfølgende korrektion af indretningen.

1.6 Styrket faglighed og professionalisme hos Fødevarestyrelsens tilsynsførende

De tilsynsførende skal mestre balancen mellem stærk faglighed, kommunikation og professionalisme i mødet med virksomhederne. Målet er, at erhvervet i mødet med kontrollen oplever

et højt fagligt niveau, et ensartet vidensniveau og en sammenlignelig adfærd hos de tilsynsførende. Fremtidens virksomheder er mere komplekse og har ofte flere typer produktion, og der er derfor behov for, at de tilsynsførende har redskaber og kompetencer til at tage udgangspunkt i virksomhedens situation og i højere grad se den som en helhed. Udvikling af de tilsynsførendes kompetencer til bedre brug af datamodellerne i det nye kontrolkoncept er også et væsentligt nyt element mod mere datadreven kontrol.

Hovedområde 2:
Udvikling af datadrevet kontrol og digitale selvhjælpsværktøjer

2.1 Datadrevet kontrol

Ny teknologi, avancerede analysemetoder og brug af flere og bedre data om fx virksomhedernes produktion og adfærd skal bruges til at forbedre Fødevarestyrelsens kontrol og vejledning. Det gælder i forhold til at finde frem til de relevante virksomheder, der har behov for kontrol og vejledning. Og det gælder i forhold til at give Fødevarestyrelsens medarbejdere de bedst mulige forudsætninger for at gennemføre en effektfuld samt effektiv kontrol og vejledning, når de står ude i virksomhederne.

Nye risiko- og behovsmodeller for kontroludvælgelse vil blive udviklet bl.a. ved at undersøge potentialerne i udveksling af data med andre myndigheder samt brug af virksomhedernes egne data i kontroltilrettelæggelsen. I første omgang vil fokus være på offentligt genererede data, der har forklaringskraft i forhold til virksomhedernes adfærd, fx antallet af ansatte, deres uddannelse, virksomhedens omsætning, import og eksport mv.

I takt med at Fødevarestyrelsen øger mængden af data om virksomhederne og om relevante risici og bliver bedre til at benytte sig af den teknologiske og digitale udvikling, kan der frigøres kontrolressourcer uden at gå på kompromis med fødevaresikkerheden. På den baggrundvil antallet af fysiske kontroller blive reduceret med 7.500 ved udgangen af forligsperioden. Reduktionen vil ske efter følgende model: I 2020 reduceres antallet af planlagte kontroller fra 49.500 i 2018 til 46.000. I 2021-22 reduceres yderligere 2.000 kontroller årligt, således at der i 2022 gennemføres 42.000 planlagte kontroller, dvs. 7.500 færre kontroller end i 2018.

2.2 Styrkelse af mødet med kunderne – hjælp til virksomheder, der kan og vil

Fødevarestyrelsen vil styrke mødet med kunderne via andre indsatser end kontrol ved at stille viden og information til rådighed. Det kan fx ske gennem udvikling af en ”digital tilsynsførende” til virksomheder, der kan og vil overholde reglerne, og en chatbot til håndtering af (simple) henvendelser fra forbrugere og virksomheder.

Det vil give bedre betingelser for virksomhederne til at vækste inden for de nye trends, der løbende viser sig på fødevareområdet. Desuden vil det være muligt at lette kontroltrykket på virksomheder, der både kan og vil overholde reglerne.

2.3 Videreførelse af kundeindsatser, videreudvikling af hjemmeside og ”Min Side”

Fødevarestyrelsen vil imødekomme sine kunder bedst muligt og på en professionel måde, både fagligt og kommunikativt ved at sikre, at der fortsat er let adgang til relevant og tilpasset viden for den enkelte virksomhed, fx på ”Min Side”. Online informationsmateriale på styrelsens hjemmeside, der tager udgangspunkt i kundernes kontekst og behov, skal hjælpe virksomheder til at finde svar på spørgsmål.

Hovedområde 3:
Mikrobiologisk fødevaresikkerhed og styrket beredskab

3.1 Styrket beredskab

Fødevareberedskabet vil blive udviklet, så komplekse og samtidige fødevarekriser og sygdomsudbrud kan opklares så hurtigt og effektivt som muligt. Der etableres en central krisestab, som kan håndtere flere samtidige kriser som sygdomsudbrud fra fødevarer og sygdom blandt husdyr uanset type og kompleksitet. Fødevarebårne sygdomsudbrud skal opklares hurtigere ved en øget anvendelse af den gen-baserede analysemetode fuldgenomsekventering (WGS). Og der skal udvikles en ny fælles myndighedsdatabase med mikrobiologiske analyseresultater fra både mennesker, dyr og fødevarer, som skal styrke myndighedernes arbejde med opklaring af sygdomsudbrud og sikre en hurtigere tilgang til data.

3.2 Hjælp til selvhjælp – håndtering af nye trends i fødevarevirksomheder

For at understøtte og styrke erhvervets muligheder for vækst via nye innovative produkter og produktionsmetoder, optimeret ressourceforbrug og færre barrierer ved handel over landegrænser vil Fødevarestyrelsen stille risikobaserede, sikre og videnskabeligt funderede faglig informationer og vejledning til rådighed, så især små og mellemstore virksomheder ikke finder det uoverskueligt at forny sig og at vækste optimalt.

Der udarbejdes dels et generisk beslutningsværktøj for nye produkter og nye produktionsmetoder til virksomheder, dels it-værktøj på basis af matematiske modeller til brug for virksomheder til at understøtte fleksible opbevaringstemperaturer. Endvidere vil der blive skaffet flere videnskabelige data til understøttelse af mere vandeffektive tiltag i fødevareproduktionen uden at gå på kompromis med fødevaresikkerheden.

3.3 Færre syge af fødevarebårne vira

Som et nyt initiativ iværksættes en helhedsindsats overfor fødevarebårne vira. Dette omfatter at generere og samle mere viden om biologi, forekomst, smitteveje og metoder til at forebygge de hyppigste virus i fødevarer, ligesom de eksisterende analysemetoder og undersøgelser af relevante fødevarer for virus skal optimeres.

Viden om kilder til virus, smitteveje og muligheder for at forebygge problemer med virus skal formidles videre til forskellige typer af virksomheder – både primærproducenter, slagterier, importører af frugt og grønt, storkøkkener og restauranter – og til forbrugerne. Indsatsen

fokuseres omkring information, oplysningskampagner og udvikling af et brugervenligt vejledningsmateriale baseret på den nyeste viden og internationale anbefalinger.

3.4 Fortsat indsats mod campylobacter, salmonella og resistens

Handlingsplanen for campylobacter 2018-21 gennemføres i forligsperioden. Campylobacter er stadig den bakterie, der forårsager flest fødevarebårne sygdomstilfælde.

Indsatsen i form af diverse handlingsplaner overfor salmonella har over årene haft en stor effekt på antallet af syge, og den lave forekomst af salmonella i produktionen skal fastholdes. For at nå målet om at udrydde Salmonella Dublin i kvæg bliver indsatsen forstærket. For svinekød er indsatsen fra januar 2018 overgået til en driftsplan, som skal fastholde den lave forekomst af salmonella i svinekød. Æg og kyllingekød er fri for salmonella, og Danmarks særstatus i EU for salmonella i konsumæg og kyllingekød skal fastholdes. Udviklingen følges løbende, så der kan sættes ind, hvis det måtte vise sig nødvendigt.

I forhold til resistens fortsættes indsatsen med at afdække betydningen humant for forekomst af resistens i fødevarer. Der arbejdes fortsat på at tilvejebringe data for at vurdere, hvor eksponeret danskerne er for ESBL fra fjerkræ. I svineproduktionen skal resultater fra Fødevareforlig 3 udvides til at belyse, hvor eksponerede danskerne er for kritiske resistenstyper fra svin. Resistensovervågningen i dyr og fødevarer, som er en vigtig del af DANMAP-overvågningen, skal optimeres, bl.a. ved at afprøve og evaluere den gen-baserede metode ”metagenomsekventering” samt ved at indarbejde en mere risikobaseret tilgang til prøveudtagning.

Hovedområde 4:
Indsats over for ulovlig import, brodne kar, svindel og ulovlig nethandel

4.1 Videreførelse af det udvidede og opsøgende rejseholds indsats overfor svindel, herunder også i forbindelse med e-handel med fødevarer

Formålet med indsatsen er fortsat at dæmme op for svindel på fødevareområdet herunder svindel i forbindelse med markedsføring på diverse elektroniske platforme. Fødevarestyrelsen har via Fødevarerejseholdet, skabt kapacitet og kompetencer til at kunne håndtere svindelsager. Dette er understøttet af et tæt samarbejde med Skat og andre myndigheder. Den udvidede bemanding videreføres.

Indsatsen mod handel på de elektroniske platforme vil bl.a. indeholde information rettet mod forbrugere og virksomheder, og der vil ske en udvikling og implementering af en tidssvarende og systematisk kontrol af markedsføring af fødevarer på elektroniske platforme med fokus på svindel og ulovlig markedsføring.

4.2 Videreførelse af importkontrollen

Den styrkede importkontrol videreføres. Formålet med indsatsen er fortsat at vejlede virksomhederne og fagligt at styrke kontrollen af fødevarer, der indføres til Danmark, dels for at sikre danske forbrugere, dels for at bekæmpe svindel og manglende regelefterlevelse.

Som noget nyt skal der sikres en mere fair konkurrence for erhvervet ved at forhindre virksomheder i at omgå reglerne, fx ved køb fra udenlandske uregistrerede virksomheder og brug af falske dokumenter. Der skal indledes et tættere samarbejde med andre myndigheder i nordeuropæiske lande, som er Danmarks tætteste samhandelspartnere. Det skal bidrage til en øget regelefterlevelse og bekæmpelse af svindel, når der handles med fødevarer over grænsen.

4.3 Videreførelse og faglig styrkelse af indsatsen overfor brodne kar

Den nuværende indsats over for brodne kar – dvs. virksomheder der har fået anmærkninger ved mindst tre af de seneste fire foregående kontrolbesøg, eller hvis der er tale om en ny virksomhed, der har fået anmærkning ved de tre første kontrolbesøgskal – videreføres.

Derudover skal der i kontrolkampagner arbejdes med en dybdegående analyse af data om brodne kar samt en segmentering af virksomhedsprofiler med henblik på at kunne målrette kontrollen yderligere i overensstemmelse med Kontrolstrategiens indsatser.

4.4 Videreførelse af kontrollen med kosttilskud samt ernærings- og sundhedsanprisninger

Indsatsen skal nedbringe antallet af farlige kosttilskud anmeldt til markedsføring og markedsført på internettet. Kontrollen har hidtil vist, at kosttilskuddene indeholder ingredienser med en virkningsfuld effekt, nogle gange grænsende op til en effekt som et lægemiddel. Indsatsen er en videreført fagligt styrket kontrol af anmeldte kosttilskud, så der er tilstrækkelige ressourcer til at kontrollere det øgede antal af anmeldte kosttilskud og følge op på konstaterede overtrædelser.

Indsatsen i forhold til ernærings- og sundhedsanprisninger skal forhindre, at forbrugerne vildledes, når virksomhederne bl.a. anpriser fødevarerne med helbredende virkninger. En fortsat fagligt styrket kontrol med ernærings- og sundhedsanprisninger vil sikre tilstrækkelige ressourcer til at følge op på anmeldelserne på området.

Aftale mellem regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om:

Filmaftale 2019-2023
(1. november 2018)

Filmaftale 2019-2023

Der er enighed mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om følgende:

Filmaftalen sætter rammerne for den statslige støtte til danske spillefilm, kort- og dokumentarfilm, animationsfilm, digitale spil, digitalisering af filmarven mv. Filmaftaleperioden løber fra 2019-2023 ligesom Medieaftalen, da de to aftaler har en indbyrdes sammenhæng. Aftaleperioden er ekstraordinær, og det er intentionen, at fremtidige filmaftaler bliver 4-årige.

Aftalekredsen vil ikke udelukke, at der kan findes yderligere midler på finansloven eller eksterne midler til finansiering af dansk film, herunder til digitalisering og andre filmformål.

En fleksibel og ubureaukratisk filmstøtte

Filmloven har til formål at fremme filmkunst, filmkultur og biografkultur i Danmark.

Filmstøtten skal sikre et rigt og varieret udbud af danske film, der opfylder befolkningens ønsker til dansk film og bryder nye veje. Der skal være film til de mange, de unge, børnene og de nysgerrige. Til dem der går i biografen, dem der bliver hjemme og dem der tager filmen med på farten.

Formålet med støttetildelingen er at sikre:

- Udvikling af kunstnerisk og populær kulturel kvalitet.
- Økonomisk bæredygtige filmproduktioner[1].
- Filmens evne til at ramme sin målgruppe – herunder ved valg af distributionskanaler og lancering.

Der er følgende overordnede mål for filmstøtten:

- Danske filmproduktioner skal i gennemsnit over aftaleperioden have en markedsandel på minimum 29 % af antal solgte billetter i danske biografer.

- Hvert år skal mindst 10 danske film være set af et samlet publikum på over 1.000.000 på tværs af relevante platforme eksempelvis biograf, video on demand, tv, efter 36 måneder[2], eller mindst 250.000 solgte billetter i gennemsnit for de 10 bedst sælgende film.

[1] Ved en økonomisk bæredygtig film forstås, at der ved budgetlægningen og i finansieringsplanen sigtes mod, at filmen tjener sig selv hjem. I finansieringen indgår også filmstøtten.
[2] Målingen tager afsæt i film støttet i aftaleperioden 2019-2023 og 36 måneder efter premieren, hvorfor første måling foretages i 2022.

- Der skal hvert år være hhv. 8-10 danske spillefilm og 10-12 danske dokumentarfilm repræsenteret på de førende internationale filmfestivaler[3].

- Den statslige støtte til Det Danske Filminstitut og filmfondene skal sikre, at det i aftaleperioden er muligt at opretholde en produktion af danske film, der svarer til niveauet i foregående aftaleperiode[4]. Aftalekredsen følger årligt op på antallet af støttede film.

Filmstøtten skal være fleksibel og filmens forskellige kvaliteter skal – fremfor bestemte støttekvoter – være styrende for allokeringen af støtten.

Der kan ydes støtte til alle typer af produktioner og formater. Lav- såvel som højbudgetfilm, produktioner til biografen og til andre distributionsformer.

Der skal i forbindelse med støttetildelingen tilstræbes en større variation af produktionsbudgetter for dansk film.

Det Danske Filminstitut skal understøtte innovation og nytænkning på lanceringsområdet bl.a. i forhold til udvikling af publikumsengagement. Lanceringsstøtte tildeles i sammenhæng med den øvrige produktionsstøtte efter dialog mellem producenten og Det Danske Filminstitut. Producenten er ansvarlig for udarbejdelse og implementeringen af en lanceringsplan. Det Danske Filminstitut skal tilbyde rådgivning om lancering.

Støtten til dansk film ydes af Det Danske Filminstitut, regionale filmfonde eller som fælles finansiering mellem Det Danske Filminstitut og en filmfond.

Der kan – bortset fra kort- og dokumentarfilm – ikke ydes støtte efter filmloven[5] til indhold, der støttes af Public Service-Puljen. Der kan i særlige tilfælde undtages fra dette, hvis der er tale om en stor produktion eller en produktion rettet mod børn og unge, og indholdet samtidig produceres til flere formater herunder film. Der gives i sådanne tilfælde kun støtte efter filmloven til filmproduktionen. Der skal ske en koordinering af støttetildelinger mellem de to ordninger.

Producenten bag den enkelte film skal i samarbejde med distributør/biograf sikre, at mindre sælgende filmtitler hurtigt kan blive tilgængelige for publikum på de digitale platforme. Såfremt dette ikke lykkes inden for aftaleperiodens første år, mødes aftalekredsen for at gøre status og drøfte situationen.

Generelle vilkår for den statslige støtte

Danmark bygger på ordnede forhold på arbejdsmarkedet, og aftalekredsen forventer, at filmbranchen udøver sin virksomhed i respekt for dette. Alle statslige støttemidler er underlagt Det Danske Filminstituts vilkår for tilbagebetaling, brug af aftalelicens og rettigheder.

[3] Det drejer sig om Cannes, Venedig, San Sebastian, Berlin, Sundance, Oscar, IDFA Amsterdam og Toronto. For dokumentarfilm tæller repræsentation på CPH:DOX ikke med.
[4] Niveauet for aftaleperioden 2019-2023 vil være 102-130 spillefilm og 150-175 dokumentarfilm.
[5] For så vidt angår støtte efter filmloven gælder det for støttetildelinger fra både DFI og filmfondene.

Film fra og i hele landet

Der skal produceres film i hele Danmark.

De regionale filmfonde på Fyn og i Vestdanmark styrkes, og nye filmfonde uden for hovedstadsområdet[6] hilses velkomne. Kommuner fra hovedstadsområdet kan indgå i en regional filmfond under forudsætning af, at kommunerne uden for hovedstadsområdet bidrager med mindst 7,5 mio. af en samlet kommunal finansiering på minimum 10 mio. kr. årligt til filmfonden.

De eksisterende filmfonde uden for hovedstadsområdet modtager tilskud under forudsætning af, at lokal medfinansiering som minimum opretholdes på det nuværende niveau. Filmfondene på Fyn og i Vestdanmark kan modtage yderligere tilskud, hvis den lokale medfinansiering øges. Nye filmfonde kan modtage tilskud under forudsætning af lokal medfinansiering på et niveau svarende til de eksisterende filmfonde. Nye tilskud til regionale filmfonde finansieres af tilskudsrammen til spille- og dokumentarfilm med op til 69 mio. kr. årligt.

FilmFyn og Den Vestdanske Filmpulje støttes hver med 23,7 mio. kr. årligt til produktion af danske spillefilm, animationsfilm og kort- og dokumentarfilm, jf. tabel 1.

Tabel 1
Beregning af fordelingen af midler til de Regionale Filmfonde

Mio. kr. (2019-niveau)	
Finansiering	**47,4**
Midler til regionale filmfonde fra medieaftalen 2019-2023	35,0
Midler fra DFI's tilskud til regional filmproduktion	7,0
Støttemidler til regionale filmfonde (tidl. amtslige midler)	5,4
Fordeling	**47,4**
FilmFyn	23,7
Den Vestdanske Filmpulje	23,7

Fondene kan yde støtte til film, der ikke støttes af Det Danske Filminstitut, og skal i forvaltningen af den statslige støtte følge filmaftalen.

Kendskabet til filmarven skal styrkes og gøres tilgængelig i hele landet. Cinematekets aktiviteter videreføres, og der skal sikres en større geografisk spredning af Cinematekets museale forpligtigelse – herunder en fortsat udvidelse af samarbejdet med biografer i hele landet.

Det Danske Filminstitut anvender årligt 0,3 mio. kr. til registrering af dansk filmmusik i samarbejde med Dansk Filmmusik-Arkiv.

[6] Hovedstadsområdet forstås som Region Hovedstaden, undtaget Bornholm.

Udbygningen af ”Danmark på Film” fortsættes på nuværende niveau[7].

Nye talenter – nye veje

For at udvikle dansk film er det nødvendigt at sikre tilgang af talenter, der kan finde nye veje i dansk film. Talentet skal opdages og motiveres i skolealderen og have mulighed for at udvikle sig frem til, at talentet kan stå på egne ben.

Talentindsatsen retter sig mod tre målgrupper:

Filmtalentet i skolealderen
Børn og unge i hele landet skal have mulighed for at lære om film og filmproduktion. Der afsættes derfor 7,0 mio. kr. årligt til videreførelse af Station Nexts nuværende aktiviteter og til styrkelse af institutionens bistand til forskellige talentudviklingsprojekter i hele landet – herunder ved at stille koncepter og læringsmaterialer til rådighed. Aktiviteterne under Film X fortsættes og udbredes til resten af landet.

Det unge filmtalent
Unge i hele landet skal have mulighed for at prøve kræfter med filmproduktion med hjælp af professionel vejledning og adgang til produktionsudstyr. Det Danske Filminstitut yder støtte til filmværksteder for unge filmtalenter gennem Filmtalent. Der stilles krav om, at der skal være kommunal medfinansiering fra en eller flere kommuner på minimum 1,2 mio. årligt for hvert filmværksted. Den samlede statslige ramme for tilskud til filmværkstederne fordeles af Filmtalent og er på 12 mio. kr. årligt. Kravet om kommunal medfinansiering træder i kraft fra 2020.

Det professionelle filmtalent
Talentordningen New Danish Screen for det professionelle filmtalent videreføres. Ordningen skal have et bredt fokus og give plads til udvikling inden for alle genrer, formater og platforme. Det Danske Filminstitut er ansvarlig for ordningen, men skal søge samarbejde med relevante parter, herunder DR og TV2. Det Danske Filminstitut skal anvende minimum 32 mio. kr. årligt på talentudvikling i aftaleperioden.

Støtte til digitale spil

Spilordningen til støtte af digitale spil, hvor der ydes støtte til udvikling, produktion og formidling af danske digitale spil med et kulturelt indhold eller til leg og læring, videreføres. Det Danske Filminstitut skal som minimum anvende 10 mio. kr. årligt i perioden af tilskudsmidlerne til støtte af digitale spil.

Børn og unge

Børn og unges medieforbrug er i hastig forandring, men filmmediet er stadig af kulturel betydning for børn og unge. Det er derfor vigtigt, at dansk filmproduktion er relevant for børn og unge.

Det Danske Filminstitut og filmfondene skal anvende mindst 25 pct. af filmstøtten til produktioner rettet mod børn og unge. Støtten skal tilpasses børn og unges aktuelle

[7] Der anvendes 17 mio. kr. i perioden 2016-2019 til formålet.

medievaner, og der kan derfor støttes flere typer filmformater, f.eks. filmserier i korte formater. Der skal sikres tilgængelighed på de platforme - eksempelvis Youtube - som børn og unge anvender.

Det Danske Filminstitut skal fortsat udvikle undervisnings- og formidlingstilbud i tæt samarbejde med brugere og interessenter.

Til Medierådet for Børn og Unges arbejde med mediekundskab anvendes 2 mio. kr. årligt.

Dansk film som udstillingsvindue for Danmark

Danske film, instruktører og skuespillere nyder stor opmærksomhed og anerkendelse i udlandet og fungerer som en effektiv branding af Danmark og dansk kultur.

Der kan ydes støtte til 5-10 spillefilm i aftaleperioden rettet mod et internationalt publikum (dvs. ikke med dansk sprog) og støtte danske producenters deltagelse i internationale koproduktioner med en udenlandsk hovedproducent.

Minor-ordningen videreføres således, at forholdet mellem danske investeringer i udenlandske film og udlandets investeringer i film med en dansk hovedproducent opretholdes til fordel for danske producenter.

Det Danske Filminstitut kan give flerårig støtte til danske filmfestivaler og kan øge støtten til internationalt orienterede filmfestivaler på dansk grund i aftaleperioden.

Piratkopiering af film

Ulovlig download og streaming af film er en alvorlig udfordring i branchen, og piratkopiering er med til at begrænse mulighederne for at finansiere skabelsen af nye film. Der lægger derfor vægt på en effektiv håndhævelse af krænkelser af ophavsrettigheder på internettet.

Kulturministeriet har afsat i alt 3 mio. kr. til at videreudvikle Share With Care-platformen, som har til formål at gøre internettet mere lovligt ved at flytte brugerne fra ulovlige til lovlige tjenester og ved at oplyse om de skadelige effekter af piratkopiering. Der lægges vægt på, at det fremtidige arbejde fortsætter med at være et samarbejde mellem Kulturministeriet og private aktører fra internettets værdikæde, herunder i forhold til tilvejebringelse af ekstern finansiering.

Det er tilfredsstillende, at der i regi af Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) er nedsat en specialiseret enhed for Intellectual Property Rights (IPR). Som led i den forstærkede indsats mødes politiet halvårligt med rettighedshaverne med henblik på at få input til og information om aktuelle udfordringer i relation til IPR-kriminalitet.

Aftalekredsen forventer, at denne nye enhed vil have en mærkbar effekt. Justitsministeren og kulturministeren vil i aftaleperioden afholde et årligt møde med aftalekredsen og orientere om resultaterne af politiets og anklagemyndighedens indsats mod krænkelser af immaterielle rettigheder.

Den økonomiske ramme for den filmpolitiske indsats 2019-2023

Den økonomiske ramme for filmaftalen fremgår af tabel 2.

Tabel 2
Økonomisk ramme for filmstøtten 2019-2023 i mio. kr. (2019-niveau)

	2019	2020	2021	2022	2023	2019-2023
Økonomisk ramme for filmaftale i alt	**566,9**	**559,4**	**557,0**	**554,7**	**552,5**	**2.790,5**
- Heraf tilskud til filmformål	290,7	290,7	290,7	290,7	290,7	1.453,5
- Heraf driftsmidler til DFI	118,8	111,4	109,1	106,9	104,8	551,0
- Heraf filmstøttemidler, *jf. medieaftalen 2019-2023*	145,0	145,0	145,0	145,0	145,0	725,0
- Heraf støttemidler til regionale filmfonde (tidligere amtslige tilskud uden for lov)	5,4	5,3	5,2	5,1	5,0	26,2
- Heraf midler til Station Next	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	35,0

Anm.: Afvigelser ved summeringer skyldes afrundinger. Området vil være omfattet af generelle tværgående effektiviseringsinitiativer, bevillingsreduktioner mv.

Udmøntningen af den økonomiske ramme fremgår af tabel 3.

Tabel 3
Udmøntning af filmstøtten 2019-2023 i mio. kr. (2019-niveau)

	2019	2020	2021	2022	2023	2019-2023
1. Tilskudsmidler administreret af de regionale filmfonde	**47,4**	**47,4**	**47,4**	**47,4**	**47,4**	**237,0**
Heraf FilmFyn	23,7	23,7	23,7	23,7	23,7	118,5
Heraf Den Vestdanske Filmpulje	23,7	23,7	23,7	23,7	23,7	118,5
2. Tilskudsmidler administreret af DFI	**400,7**	**400,6**	**400,5**	**400,4**	**400,3**	**2002,5**
Tilskudsmidler til udvikling, produktion og formidling af spille-, dokumentar og kortfilm.	349,4	345,0	344,9	344,9	344,8	1729,0
Tilskudsmidler talentudvikling (New Danish Screen)	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	160,0
Tilskudsmidler til digitale spil	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	50,0
Tilskudsmidler til Station Next	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	35,0
Tilskudsmidler til digitalisering af filmarven	0,0[1)]	4,3	4,3	4,2	4,2	17,0
Tilskudsmidler til mediekundskab	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	10,0
Tilskudsmidler til registrering af filmmusik	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	1,5
3. Driftsmidler til DFI	**118,8**	**111,4**	**109,1**	**106,9**	**104,8**	**551,0**
I alt	**566,9**	**559,4**	**557,0**	**554,7**	**552,5**	**2790,5**

Anm.: Afvigelser skyldes afrundinger.
1) I 2019 er der afsat 5,0 mio. kr. til digitalsering af filmarven under DFIs driftsbevilling.

Aftalekredsen noterer sig, at det i Medieaftalen er aftalt, at DR og TV2 fortsat skal engagere sig i dansk producerede kort-, dokumentar- og spillefilm i et omfang svarende til det nuværende i forhold til antallet af titler fordelt på kort-, dokumentar- og spillefilm. Det medfører yderligere midler til filmproduktion end dem, der fremgår af denne aftale.

Analyse af Det Danske Filminstituts driftsmidler

Kulturministeriet foretager i samarbejde med Det Danske Filminstitut en ekstern analyse af Det Danske Filminstituts drift for at afdække eventuelle effektivisering- og rationaliseringsmuligheder.

Opfølgning

Aftaleparterne er enige om at følge aftaler mellem DR, TV2 og filmproducenter i forhold til prissætningen på markedsvilkår, vilkår for rettigheder mv. og diskutere dette, hvis der opstår problemer.

Midtvejs i aftaleperioden evalueres aftalen med henblik på at vurdere behovet for eventuelle justeringer i forhold til udviklingen på filmområdet.

Inden udgangen af april 2023 skal Det Danske Filminstitut gennemføre en samlet opsamling af filmaftalens effekter i perioden 2019-2022 samt de forventede effekter i 2023.

Aftale mellem regeringen
Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti,
Radikale Venstre
og Socialistisk Folkeparti om:

Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser i fremtiden

(22. november 2018)

Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser i fremtiden

Indledning

En erhvervsuddannelse er en spændende mulighed for mange unge. Det er en uddannelse, der kræver, at både hovedet og hænderne er godt skruet på. Det er en uddannelse, som åbner mange døre til et alsidigt og interessant arbejdsliv og til videre uddannelse.

Derfor er det aftaleparternes ambition, at flere unge vælger en erhvervsuddannelse, og at flere gennemfører uddannelsen. Men det vigtigste er, at de unge vælger en erhvervsuddannelse for deres egen skyld. At blive faglært er et solidt afsæt til at skabe sig en god fremtid.

I Danmark har vi en lang tradition for at uddanne dygtige faglærte, der kan være med til at drive samfundets udvikling frem. Faglærte, som er stolte af deres fag og erhverv. Danmark er både et videns-, service og produktionssamfund, og både offentlige og private virksomheder har brug for dygtige faglærte, der både kan omsætte teori til praksis og udvikle nye produkter og løsninger med afsæt i praktiske erfaringer. Der venter mange gode jobs forude. Alligevel er der alt for få, der vælger en erhvervsuddannelse, og mange falder fra undervejs i deres uddannelsesforløb.

I de sidste 18 år er andelen af unge, der vælger en erhvervsuddannelse direkte fra grundskolen, faldet fra over 30 procent i 2000 til godt 19 procent i 2018. Desuden er tilgangen de seneste år faldet for elever over 18 år.

Cirka halvdelen af en 9. klasses årgang vælger i dag at gå videre i 10. klasse, men efter 10. klasse vælger kun 25 procent af disse at forsætte i en erhvervsuddannelse.

Der er store kommunale forskelle i søgningen til erhvervsuddannelserne direkte fra grundskolen. I 2018 er det kun hver tredje kommune, som opfylder 2020-målet om en søgning på 25 procent, og en række kommuner har en søgning på under 10 procent.

Mange unge træffer omvalg og gennemfører mere end én ungdomsuddannelse. Efter erhvervsuddannelsesreformen har cirka hver tredje elev på grundforløbet tidligere fuldført en ungdomsuddannelse, primært en gymnasial uddannelse. Frafaldet er fortsat for højt, da mindre end halvdelen af eleverne forventes at fuldføre erhvervsuddannelserne.

Med erhvervsuddannelsesreformen fra 2014 blev der gennemført en række grundlæggende ændringer og forbedringer af erhvervsuddannelsernes indhold og struktur. Desuden blev der indført fire klare mål for erhvervsuddannelsernes udvikling for at øge søgningen og styrke gennemførelsen.

Reformen ser ud til at have haft en effekt på både søgningen og frafaldet. Der er dog stadig langt til at opfylde reformmålene om, at mindst 25 procent i 2020 og 30 procent i 2025 skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen, samt at fuldførelsen skal stige til mindst 60 procent i 2020 og mindst 67 procent i 2025.

Aftaleparterne er enige om at bygge videre på de gode takter fra henholdsvis erhvervsuddannelsesreformen fra 2014, trepartsaftalen om tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft i hele Danmark og praktikpladser fra 2016, FGU-aftalen fra 2017 samt aftalen om styrket praksisfaglighed i folkeskolen fra 2018.

Aftalens indsatser skal afspejle både de fremtidige behov for arbejdskraft og de enkelte erhvervsuddannelsers (tekniske, merkantile og sundhedsmæssige) tyngde i erhvervsuddannelsesudbuddet.

Aftaleparterne er desuden enige om, at der er behov for nye ambitiøse tiltag og en helt særlig indsats for at styrke søgningen til og gennemførelsen af erhvervsuddannelserne.

Intentionen med aftalen er at sikre, at erhvervsskolerne har gode rammer, der kan understøtte høj faglig kvalitet samt styrke søgningen til og gennemførelsen af erhvervsuddannelserne ved at:

- Styrke praksisfagligheden i folkeskolen
- Skabe et stærkere fundament for de unges valg af ungdomsuddannelse
- Kommunerne skal have større ansvar for søgningen
- Styrke dannelse og iværksætteri i erhvervsuddannelserne samt videreuddannelsesmulighederne
- Skabe attraktive undervisningsmiljøer, styrke kompetenceudviklingen af erhvervsuddannelseslærerne, nedbringe elevfraværet og skabe bedre uddannelsesmuligheder i tyndt befolkede områder
- Skabe enklere og mere sammenhængende uddannelsesforløb gennem adgangskurser for voksne på erhvervsskolerne, udvidet adgang til grundforløbets første del og nyt grundforløb+
- Høj kvalitet skal få flere til at gennemføre en erhvervsuddannelse
- Skabe større sikkerhed for at få en praktikplads
- Social- og sundhedsuddannelserne skal appellere til flere
- Afbureaukratisere og give erhvervsskolerne større frihed til at løse kerneopgaven

Desuden er intentionen at

- Følge effekten af ændrede rammebetingelser
- 10. klasse fortsat skal bidrage til at øge søgningen til erhvervsuddannelserne

Regeringen og Dansk Folkeparti indgik den 5. november 2018 aftale om annullering af omprioriteringsbidraget, jf. bilag 1. De øvrige aftaleparter tilslutter sig hermed aftalen.

Aftaleparterne er i forlængelse heraf enige om at videreføre kvalitetspuljen afsat af regeringen og Dansk Folkeparti med finanslovaftalen i 2018 på 168 mio. kr. til 2019. Derved får erhvervsuddannelserne de samme økonomiske rammer i 2019 som i 2018. Midlerne udmøntes efter samme principper som i 2018.

1. Mere praksisfaglighed i folkeskolen

Eleverne skal møde både boglige og praktiske udfordringer i folkeskolen, men gennem en årrække er de praktiske, kreative og håndværksmæssige fag gledet i baggrunden i folkeskolen. Der er behov for at rette op på den balance. Første skridt hertil blev taget i forbindelse med aftalen om styrket praksisfaglighed i folkeskolen fra juni 2018, og nu bliver andet skridt taget.

Aftaleparterne vil sikre mere praksisfaglighed i folkeskolen ved at skabe bedre rammer for et mere forpligtende samarbejde mellem folkeskoler og erhvervsskoler. Folkeskolens udskolingselever skal have et større kendskab til erhvervsuddannelserne og en fortrolighed med erhvervsskolernes faciliteter og lærere. Dette skal ske ad flere veje – ved at udskolingseleverne kan tage deres valgfag på erhvervsskolerne, og ved at erhvervsskolelærerne kan varetage undervisning i folkeskolen.

Derudover skal der være en obligatorisk prøve i det praktiske/musiske valgfag, som eleven har i 7. og 8. klasse. En prøve giver faget en større vægt og skaber en bedre balance mellem boglige og praktiske fag på prøveområdet.

Stærke lærerkompetencer ud i at gennemføre praktisk og anvendelsesorienteret undervisning er også afgørende for elevernes oplevelse og udbytte af de praksisfaglige fag. Derfor skal læreruddannelsen i højere grad give de studerende redskaber til at tilrettelægge praksisfaglige forløb.

Aftaleparterne ønsker at understøtte virksomhederne i at invitere skoleeleverne ind i deres virkelighed, så eleverne kan se, hvordan undervisningen kan bruges i praksis. I den forbindelse ønsker aftaleparterne også at betone vigtigheden af, at det vejledningsmateriale om erhvervspraktik, som aftaleparterne i juni 2018 aftalte at få udviklet, skal indeholde eksempler på, hvordan kommuner og skoler kan understøtte og tilrettelægge erhvervspraktikken med henblik på blandt andet at imødekomme skoletrætte elever. Det kan blandt andet ske ved at fordele erhvervspraktikken over en længere periode, hvor skoleeleverne er på praktikstedet i for eksempel 4 til 8 timer om ugen.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Erhvervsskolerne får mulighed for at udbyde valgfag for elever i folkeskolens 7.-9. klasse på erhvervsskolerne. Valgfagenes emner vælges af erhvervsskolen ud fra hvilke lærerkompetencer, erhvervsskolen råder over og skal følge de kommunale regler for valgfag og de regler for valgfag, som følger af folkeskoleloven. Kommunalbestyrelsen vil fortsat have det overordnede ansvar for undervisningen i folkeskolen og skal derfor sikre sig, at den kan føre tilsyn med den undervisning, der gennemføres på erhvervsskolen, herunder med at lærerne har de fornødne kvalifikationer, f.eks. i form af en diplomuddannelse i erhvervspædagogik.

- Erhvervsskolerne skal have mulighed for at udbyde undervisningen i de obligatoriske praktiske/musiske valgfag i 7. og 8. klasse på folkeskolerne. Undervisningen tilrettelægges af lærere fra erhvervsuddannelserne, som har kompetencer og kvalifikationer sva-

rende til en person med særlige kvalifikationer til at undervise i enkelte fag, jf. folkeskolelovens § 28, stk. 2. Skolelederen vil fortsat have det overordnede ansvar for undervisningen på skolen og skal derfor føre tilsyn med undervisningen, herunder med at lærerne har de fornødne kvalifikationer, f.eks. i form af en diplomuddannelse i erhvervspædagogik.

- Erhvervsskolerne skal have mulighed for at udbyde relevante forløb, der opfylder kravene i Fælles Mål for fagene, og facilitere praksisfaglige aktiviteter på folkeskolerne som led i den understøttende undervisning i større omfang, end hvad rammerne for åben skole i dag tillader. Undervisningen tilrettelægges af lærere fra erhvervsuddannelserne, som har kompetencer og kvalifikationer svarende til en person med særlige kvalifikationer til at undervise i enkelte fag, jf. folkeskolelovens § 28, stk. 2. Skolelederen vil fortsat have det overordnede ansvar for undervisningen på skolen og skal derfor føre tilsyn med undervisningen, herunder med at lærerne har de fornødne kvalifikationer, f.eks. i form af en diplomuddannelse i erhvervspædagogik.

- Undervisningsministeriet udarbejder et vejledende takstkatalog for erhvervsskolernes aktiviteter, som erhvervsskoler og kommuner kan tage afsæt i, når de indgår aftaler og overenskomster.

- Den aftalte prøve i 8. klasse i elevens obligatoriske praktiske/musiske valgfag gøres obligatorisk.

- Den obligatoriske prøve i 8. klasse i elevens obligatoriske praktiske/musiske valgfag skal tælle med i beregningen af, om eleven har bestået folkeskolens afgangseksamen.

- Undervisningsministeren gennemfører et rammeforsøg efter folkeskolelovens § 55 med etablering af udskolingslinjer vedrørende EUD8/9, hvor eleverne i 8. og 9. klasse modtager undervisning i en reduceret fagrække (dansk, matematik, engelsk og fysik/kemi) i folkeskolen og undervisning i praksisorienterede fag (valgfag) på erhvervsskolen. Der afsættes en økonomisk ramme i 2019-2022 til udmøntning af forsøget. Den nærmere udmøntning vil blive drøftet med folkeskoleforligskredsen.

- Der nedsættes en tværministeriel arbejdsgruppe til at gennemgå reglerne om skoleelevers ophold på virksomheder med henblik på at fjerne unødige barrierer, der står i vejen for, at flere produktionsvirksomheder får mod på at indgå i samarbejder om åben skole og erhvervspraktik. Arbejdet skal inden skoleåret 2019/20 munde ud i vejledninger til virksomheder og skoler om både erhvervspraktik og åben skole.

- Folkeskolernes anvendelse af erhvervspraktik skal følges, og der afsættes en økonomisk ramme til at afprøve og udbrede erfaringer med få ugentlige timer til erhvervspraktik samt andre tiltag, der kan tilrettelægge erhvervspraktikken med henblik på at imødekomme skoletrætte elever.

- Det skal drøftes med professionshøjskolerne, hvordan de i højere grad kan indtænke relevante praktiske og anvendelsesorienterede undervisningsmetoder i læreruddannelsen.

- Følge og drøfte realiseringen af intentionerne om mere praksisfaglighed i udskolingen i forlængelse af aftalen om styrket praksisfaglighed i folkeskolen fra juni 2018 samt initiativer i denne aftale i regi af folkeskoleforligskredsen.

2. Et stærkere fundament for valg af ungdomsuddannelse

Nationalt program for valg af ungdomsuddannelse

Ingen skoleelever er ens, og alle har ressourcer og potentialer. Det er derfor vigtigt, at eleverne i højere grad udfordres i deres valg af ungdomsuddannelse, og at de får en bedre og mere sammenhængende introduktion til alle de mange muligheder, der findes. Elever i udskolingen møder allerede i dag en række aktiviteter, som skal ruste dem til at vælge og gennemføre en ungdomsuddannelse. Men nogle kommuner mangler viden og værktøjer til systematisk introduktion til ungdomsuddannelserne. Der er brug for et samlet program, som skal bidrage til at sikre, at alle elever i grundskolen præsenteres for en systematisk, koordineret og struktureret indsats, hvor undervisningsbaserede udskolingsaktiviteter og vejledning kobles tæt sammen. Det er vigtigt for alle elever at møde en tidlig og alsidig introduktion til ungdomsuddannelserne. Det er deres fremtid, det handler om,

Ud over forældrene er lærerne vigtige i forhold til unges valg af uddannelse. Derfor er det afgørende, at lærerne får en fremtrædende rolle i forhold til at hjælpe og støtte eleverne i at træffe de bedste uddannelsesvalg. Eleverne skal have et realistisk billede af, hvad de forskellige uddannelser kræver og indeholder, hvilke jobs de kan føre til, og hvilket fagligt niveau disse kræver. På den måde kan der i højere grad gøres op med automatvalget og sikres, at eleverne rent faktisk vælger uddannelse ud fra deres evner, interesser og fremtidsdrømme.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Etablere et nationalt program for valg af ungdomsuddannelse, som skal bidrage til at sikre, at alle elever i grundskolen præsenteres for en systematisk, koordineret og struktureret indsats, hvor undervisningsbaserede udskolingsaktiviteter og vejledning kobles tæt sammen, og hvor lærerne får en fremtrædende rolle i forhold til elevernes valgkompetence.

- Det nationale program er en samlet retningsgivende ramme for indsatser relateret til valg af ungdomsuddannelse i udskolingen og omfatter en række indsatser og initiativer, der bidrager til, at eleverne udfordres i deres valg af ungdomsuddannelse.

- Programmet skal understøtte en ny praksis i udskolingsaktiviteterne og blandt andet indeholde metoder og materialer til brug i de aktiviteter, der skal sikre en styrket vejlednings- og afklaringsindsats i udskolingen.

- Den eksisterende formålsbestemmelse i vejledningsloven justeres, så det tydeliggøres, at vejledningen også skal sikre en tydelig afklaring og forventningsafstemning holdt op imod en realistisk forståelse hos eleven af muligheder og forudsætninger på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet. Ændringen af formålsbestemmelsen ændrer ikke ved elevens frie valg og det eksisterende krav om målrettet progression i vejledningsindsatsen.

- Undervisningsministeriet nedsætter et fagligt panel i perioden 2020 til 2022, der kvalificerer indsatser og tiltag herunder udvikling af materialer og værktøjer i det nationale program.

Systematisk tilgang til uddannelsesvalget

Elever i udskolingen deltager allerede i dag i en række aktiviteter, som skal klæde dem på til at vælge og gennemføre en ungdomsuddannelse. Der er et klart behov for bedre koordination og større sammenhæng i aktiviteterne. Det skal være sådan, at alle elever og forældre, uanset hvor i landet de bor, mødes af en sammenhængende plan for udskolingsaktiviteterne.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Elever i 8. og 9. klasse skal understøttes i deres afklaring af uddannelsesvalg via en sammenhængende plan af indsatser i udskolingen. Eksisterende og nye vejlednings- og undervisningsbaserede aktiviteter skal kædes sammen og integreres i undervisningen. Den enkelte kommune har ansvaret for udarbejdelse af planen i den enkelte kommune og for at sikre, at indsatserne opleves sammenhængende for den enkelte elev og forældrene.

- Det faglige panel bistår Undervisningsministeriet med at udvikle materialer, som skal give eleverne en klar forståelse for og indsigt i, hvad der møder dem i udvalgte fag i ungdomsuddannelserne. Materialet har for eksempel fokus på de matematikfaglige kompetencekrav eller kompetencekrav i andre fag i ungdomsuddannelserne. Andre materialer skal understøtte elevernes selvrefleksion i tilknytning til uddannelsesparathedsvurderingerne i 8. og 9. klasse. Det er ikke obligatorisk at anvende materialerne.

Nye modeller for uddannelsesparathedsvurdering og introducerende forløb

I dag får eleverne deres første uddannelsesparathedsvurdering i 8. klasse. Vurderingen bliver givet ud fra elevernes eget ønske om valg af ungdomsuddannelse. Eleverne har mulighed for at vælge én eller flere ungdomsuddannelser, som lærere og vejledere skal uddannelsesparathedsvurdere eleven på baggrund af.

Der er behov for, at eleven åbner uddannelsesvalget op og forholder sig til flere ungdomsuddannelser.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- De tre ungdomsuddannelser ligestilles i forhold til, at alle elever i grundskolen skal uddannelsesparathedsvurderes til både de treårige gymnasiale uddannelser, 2-årigt hf og erhvervsuddannelser uanset valg af ungdomsuddannelse. Når eleven er blevet uddannelsesparathedsvurderet i forhold til de tre ungdomsuddannelser, er det fortsat sådan, at eleven har ret til en særlig skole- og vejledningsindsats, hvis eleven er vurderet ikke-uddannelsesparat til elevens ønskede uddannelse.

- Der er behov for at nedsætte en ekspertgruppe, som kommer med vurderinger og anbefalinger til følgende punkter:

    - Uddannelsesparathedsvurderingen skal understøtte elevens progression, en realistisk forventningsafstemning i forhold til uddannelsesvalg og elevens ønsker. Uddannelsesparathedsvurderingen skal bidrage til at vejlede i forhold til det faktiske faglige niveau, som de enkelte uddannelser har, med udgangspunkt i elevens ditto.

    - En model, der sikrer, at alle elever ved udgangen af 9. klasse har en plan med konkrete mål for en ungdomsuddannelse, FGU eller andet. Dette skal afspejles i vejledningen af eleverne.

    - Hvordan den fremtidige helhedsvurdering i uddannelsesparathedsvurderingen skal indrettes. De nuværende elementer i uddannelsesparathedsvurderingen udgøres af de faglige, personlige, sociale og praksisfaglige forudsætninger.

    - Model for hvordan og i hvilket omfang arbejdet med uddannelsesparathedsvurderingen og den nye forenklede elevplan kan sammentænkes i ét redskab.

    - Ekspertgruppens arbejde og anbefalinger skal sammentænkes og koordineres i videst muligt omfang med rådgivningsgruppen relateret til forenklet elevplans anbefalinger og vurderinger med henblik på at sikre en sammenhængende løsning.

Introduktionskurser i 8. klasse og brobygning i 9. klasse er aktiviteter, der potentielt kan give de unge et konkret indblik i de forskellige muligheder. Når eleven kommer ud i virkeligheden på ungdomsuddannelsesinstitutionerne og virksomhederne kan det åbne nye horisonter og være med til at give eleven mere afklaring af valget af ungdomsuddannelse.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Der skal udarbejdes en fremtidig model for introduktion til ungdomsuddannelserne inden for den nuværende økonomiske og tidsmæssige ramme til introduktionskurser og brobygning, hvor valg af ungdomsuddannelse er i hovedfokus. Aftaleparterne er enige om, at introduktionskurser og brobygning i 8. og 9. klasse ikke fungerer hensigtsmæssigt i dag.

- Modellen skal tage højde for, at introduktionen til ungdomsuddannelserne skal ske på baggrund af et samarbejde mellem blandt andet folkeskolen, ungdomsuddannelserne og eventuelt virksomheder m.v. og at eleverne skal stifte bekendtskab med ungdomsuddannelserne og de respektive ungdomsuddannelsesmiljøer. Introduktionen skal endvidere sammentænkes med de øvrige udskolingsaktiviteter i folkeskolen. Endelig skal ekspertgruppen forholde sig til det obligatoriske emne uddannelse og job.

Styrket kollektiv vejledning i udskolingen

I den kollektive vejledning bliver eleverne indført i ungdomsuddannelserne, uddannelsessystemet og ansøgningsprocessen. Der er mellem kommunerne stor variation i forhold til, hvordan den kollektive vejledning gennemføres, og hvordan opgaven med at formidle viden om erhvervsuddannelserne gribes an. Det er intentionen med den kollektive vejledning, at den

skal bidrage til, at eleverne udfordres i deres forestilling om valg af uddannelse og job. Denne hensigt samt bestræbelsen på, at flere skal søge en erhvervsuddannelse, gør det relevant at sikre større ensartethed og øget kvalitet i den kollektive vejledning af eleverne i udskolingen.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Den kollektive vejledning skal som i dag have særligt fokus på at vejlede eleverne om valget af ungdomsuddannelse. For at understøtte dette udvikles der et nationalt informationsmateriale til anvendelse i den kollektive vejledning, som stilles til rådighed for vejledere, som varetager opgaven. Materialet udarbejdes af Undervisningsministeriet i samarbejde med et fagligt panel, jf. ovenfor om nationalt program for valg af ungdomsuddannelse.

- Ud over de emner, som den kollektive vejledning indeholder i dag, vil der blive udarbejdet vejledninger og forslag til blandt andet didaktiske modeller for den kollektive vejledning og konkret beskrivelse af, hvordan den kollektive vejledning kan tilrettelægges.

- Samarbejdet mellem lærerne og professionelle vejledere er vigtigt. Det er ikke aftaleparternes hensigt, at der skal ske en svækkelse af den professionelle vejledning.

Kompetenceudvikling af vejledere og folkeskolelærere

Lærerne skal spille en mere aktiv rolle i forbindelse med elevens valg af ungdomsuddannelse, og lærere og vejledere skal være med til at udvide elevernes horisont og gøre op med automatvalget. Men langt de fleste lærere og vejledere har en læreruddannelse, og de kender derfor ikke så meget til erhvervsuddannelserne i praksis. Kun 12 procent af lærerne mener, at de har et godt kendskab til erhvervsuddannelserne. Det kan være vanskeligt at indføre eleverne i uddannelser, man ikke kender selv, og derfor er der også større risiko for, at fokus bliver på gymnasiet. Der er derfor brug for, at lærerne får en større viden om erhvervsuddannelserne og de mange muligheder og karriereveje, uddannelserne giver.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Der etableres et kompetenceudviklingsprogram for folkeskolelærere og vejledere, som skal sikre, at de får en stærkere viden om erhvervsuddannelserne og de muligheder, valget af en erhvervsuddannelse giver. Kompetenceudviklingsprogrammet har endvidere til formål at styrke lærerkompetencerne til varetagelse af undervisningen i ”Uddannelse og Job” og skal understøtte lærerne i at arbejde med en systematisk tilgang til uddannelsesvalget.

- Kompetenceudviklingsprogrammet, som udvikles af Undervisningsministeriet, indeholder to spor:

    - *Konkret kompetenceudvikling og understøttelse af lærerne.* Opkvalificering af lærerne skal ske i form af et særligt tilrettelagt program i regi af Undervisningsministeriets læringskonsulentkorps. Programmet udarbejdes i samarbejde med videnspersoner på området, herunder faglige udvalg, organisationer m.m.

    - *Understøttende materialer.* Der samles og udvikles en række materialer, som kan anvendes i den konkrete understøttelse af lærernes kompetencer.

- Afsætte en økonomisk ramme til understøttelse af at folkeskolelærere og vejledere kan komme i praktik på erhvervsskolerne.

- Som led i opfølgningen af en igangværende evaluering af læreruddannelsen i Uddannelses- og Forskningsministeriet vil det blive undersøgt, hvorvidt "Uddannelse og job" i lighed med læreruddannelsens øvrige frivillige kurser i folkeskolens obligatoriske emne kan opdateres og styrkes.

3. Kommunerne skal have større ansvar for søgningen

Målsætningen for søgning til erhvervsuddannelserne er en national og landsdækkende målsætning. Søgningen til ungdomsuddannelserne er forskellig fra kommune til kommune. Det har betydning for elevernes valg om, de for eksempel bor i by- eller landkommune, det socioøkonomiske indeks for kommunen, antallet af erhvervsskoler og gymnasier beliggende i kommunen m.m. I nogle kommuner søger under 5 procent af en årgang ind på en erhvervsuddannelse efter 9. eller 10. klasse – i andre kommuner, er det næsten 40 procent.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Kommunalbestyrelsen forpligtes til at udarbejde lokale måltal for søgningen til ungdomsuddannelserne med henblik på at understøtte, at kommunerne aktivt arbejder for at øge søgningen til erhvervsuddannelserne. Hver enkelt kommune skal fastsætte egne mål for elevernes uddannelsesvalg i forlængelse af 9. og 10. klasse, dvs. overgang til erhvervsuddannelser og gymnasiale ungdomsuddannelser. Måltallet samt de aktuelle søgetal skal offentliggøres på kommunens hjemmeside. Hvis de aktuelle søgetal til erhvervsuddannelserne ligger under 10 procent, skal kommunen offentliggøre en handlingsplan for, hvad kommunen vil gøre for at øge søgningen til erhvervsuddannelserne. Det understøttes, at kommunerne kan følge deres elever. Af hensyn til det lokale ressourceforbrug stilles der ikke krav til kommuner med søgetal på over 10 procent om, at strategier mv. indsendes centralt eller offentliggøres.

- Stifte en pris, som undervisningsministeren overrækker ved en årlig ceremoni. Prisen tildeles den kommune, som har haft den største stigning (i procentpoint) i søgningen til erhvervsuddannelserne. Kun kommuner med en søgning på minimum 10 procent kan komme i betragtning til prisen. Stigningen i søgetallet skal omfatte mindst 10 elever. Prisen består blandt andet af et beløb på 100.000 kr. Undervisningsministeren kan desuden uddele en ”Falke-pris” til en kommune, som har gjort sig særligt bemærket i forhold til at forbedre søgningen eller ved en særlig indsats for at øge søgningen.

4. Følge effekten af ændrede rammebetingelser

Der er med aftalen om erhvervsuddannelsesreformen fra 2014 indført adgangskrav til erhvervsuddannelserne. Der blev ligeledes med gymnasiereformen fra 2016 indført nye adgangsforudsætninger til de gymnasiale uddannelser, og i samme forbindelse blev folkeskolens afgangsprøve ændret til en afgangseksamen.

Aftaleparterne er enige om, at:

- Følge effekten af de ændrede rammebetingelsers betydning for søgningen til ungdomsuddannelserne.

5. 10. klasse skal fortsat bidrage til at øge søgningen til erhvervsuddannelserne

I mange år har cirka halvdelen af en 9. klasses årgang valgt at gå videre i 10. klasse. Men når det ekstra skoleår er slut, vælger kun hver fjerde elev i 10. klasse at fortsætte på en erhvervsuddannelse. Meget tyder på, at det hænger sammen med, at mulighederne med erhvervsuddannelserne ikke eksponeres tilstrækkeligt for eleverne i 10. klasse. På linje med at den målrettede indsats i udskolingen skal understøtte en øget søgning til erhvervsuddannelserne, skal 10. klasse fortsat bidrage til at øge søgningen til erhvervsuddannelserne.

Det er allerede i dag muligt for en kommune – efter driftsoverenskomst – at henlægge 10. klasseaktivitet til en erhvervsskole, og flere erhvervsskoler har erfaringer med at udbyde 10. klasse på vegne af én eller flere kommuner.

Aftaleparterne noterer sig, at:

- Regeringen vil nedsætte et ekspertudvalg, som inden udgangen af 2019 blandt andet skal komme med anbefalinger til, på hvilke måder 10. klasse indholdsmæssigt kan rettes imod erhvervsuddannelserne. Udvalgsarbejdet skal tage afsæt i, at 10. klasse og udskolingen også fremadrettet skal rumme relevante udfordringer for elever, der primært orienterer sig mod de gymnasiale uddannelser. Ekspertgruppens anbefalinger skal rette sig imod alle skoleformer, der i dag udbyder 10. klasse og 10. skoleår, herunder folkeskoler, ungdomsskoler, efterskoler, frie fagskoler, frie grundskoler, dagbehandlingstilbud, behandlingshjem samt kommunale specialtilbud. Det skal i den forbindelse tages højde for, at nogle af skoleformerne – herunder efterskolerne – er kostskoler med et døgntilbud, så det skal udbydes i en tillempet form, der tager afsæt i skoleformens særlige karakteristika. Aftalekredsen orienteres undervejs.

Aftaleparterne er enige om, at:

- For at understøtte at flere erhvervsskoler og kommuner indgår driftsoverenskomster om at udbyde 10. klasse, afsættes der 45 mio. kr. til erhvervsskoler og kommuner, der skal bidrage til, at flere erhvervsskoler fremadrettet udbyder 10. klasseaktivitet på vegne af kommunen.

- Tilskuddet udmøntes som en præmie til erhvervsskoler og kommuner i ligelig fordeling, idet erhvervsskolen og kommunen indfrier præmien for hver kommune, hvor der indgås en ny driftsoverenskomst, hvor mere end halvdelen af kommunens 10. klasseelever er omfattet. Præmien gradueres, så der tages højde for, hvor mange elever driftsoverenskomsten omfatter, således at der udbetales i alt 2 mio. kr. til deling, hvis overenskomsten omfatter mere end 100 elever, 1,5 mio. kr. til deling for overenskomster for mellem 50-100 elever og 1 mio. kr. til deling, hvis overenskomsten omfatter under 50 elever. Beregningen af elevtallet bygger på elevtallet i 10. klasse for det aktuelle skoleår, hvor overenskomsten indgås. Præmien udbetales i den rækkefølge, driftsoverenskomsterne indsendes til Undervisningsministeriet. Såfremt der indgås flere driftsoverenskomster, end

der er afsat midler til i det pågældende finansår, skubbes præmieudbetalingen til det følgende finansår. Præmieordningen evalueres i 2023.

- Undervisningsministeriet vil jævnligt offentliggøre den aktuelle status på antallet af præmieudbetalinger. Hvis erhvervsskoler og kommuner samlet set i perioden overopfylder i forhold til tilskuddets formål, således at de afsatte midler er opbrugt inden udgangen af 2022, vil det blive offentliggjort, at der ikke længere kan hentes præmier. Såfremt erhvervsskoler og kommuner indgår færre driftsoverenskomster, end der er afsat midler til, anvendes de overskydende midler til samme formål, for eksempel til aktiviteter, der relaterer sig til anbefalingerne fra ekspertgruppen om 10. klasse.

- For at understøtte indgåelsen af driftsoverenskomster, udarbejder Undervisningsministeriet en vejledning m.v. til kommuner og erhvervsskoler. Det præciseres i den forbindelse, at driftsoverenskomsten skal omhandle procedurer for, hvordan elever, der ikke overholder de fastsatte ordensregler, håndteres, herunder i forhold til de eksisterede muligheder for at udskrive en elev i 10. klasse, jf. § 8 i bekendtgørelse om fremme af god orden i folkeskolen.

6. Dannelse, iværksætteri og videreuddannelsesmuligheder

Dannelse og iværksætteri i erhvervsuddannelserne

Erhvervsuddannelserne og erhvervsskolerne er en stærk ramme for dannelse, forstået som karakterdannelse og faglig stolthed. På en erhvervsuddannelse udvikler eleven eksempelvis vedholdenhed, omsorg og beslutsomhed. Gennem tilegnelsen af erhvervsuddannelsernes fagområder og faglige håndværk styrkes eksempelvis elevernes personlige integritet, omsorg og respekt for håndens arbejde.

For at understøtte og tydeliggøre erhvervsskolerne og erhvervsuddannelserne som stærke dannelsesmiljøer og derved tiltrække flere unge direkte fra grundskolen, er der behov for et styrket fokus på, at unge i høj grad dannes, når de går på en erhvervsuddannelse, og at det er erhvervsskolernes opgave at sætte dette aftryk i de faglige miljøer.

Undervisningen i iværksætteri skal styrkes, så unge også støttes i ønsket om at etablere egen virksomhed.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Der gennemføres et program, der skal udvikle og afprøve redskaber til den enkelte erhvervsskolers arbejde med karakterdannelse. Programmet skal adressere dannelsesaspektet gennem eksempelvis erfaring og viden om håndværk, industri, service og formgivning. Formålet med programmet er således at nære den faglige stolthed i erhvervsuddannelserne, og programmet vil tage udgangspunkt i emner som eksempelvis handlekraft, nærvær, ordentlighed og civilsamfund.

- Styrke og tydeliggøre dannelsesaspektet i erhvervsuddannelserne gennem ændring af formålsbestemmelsen i erhvervsuddannelsesloven, så det fremgår, at karakterdannelse og faglig stolthed er et af flere formål med uddannelserne.

- Styrke erhvervsskolernes arbejde med iværksætteri ved, at der – med inspiration i allerede eksisterende materiale – udarbejdes praksisnært undervisningsmateriale i at etablere egen virksomhed til EMU.dk. Materialet skal konkret kunne anvise, hvordan man starter egen virksomhed, og skal kunne anvendes både i erhvervsfagene på grundforløbets 1. del, på grundforløbets 2. del og i hovedforløbet.

- Opfordre de faglige udvalg til at overveje, om det vil være relevant at have særligt fokus på at fastsætte obligatoriske mål for iværksætteri og ledelse i hovedforløbet.

Videreuddannelsesmuligheder og studiekompetence

Der er allerede som følge af erhvervsuddannelsesreformen givet gode muligheder for, at personer med en erhvervsuddannelse kan optages på en videregående uddannelse. Der er dog fortsat både reelle og oplevede barrierer for at videreuddanne sig på baggrund af en erhvervsuddannelse.

Der er behov for en overskuelig model for videreuddannelsesmuligheder på erhvervsuddannelserne, blandt andet fordi adgangskravene varierer for hver enkelt erhvervsuddannelse på grund af forskellene i erhvervsuddannelsernes indhold og niveau.

Erhvervsuddannelserne er både erhvervskompetencegivende og giver kompetence til at videreuddanne sig. Der er behov for at tydeliggøre, at erhvervsuddannelserne ikke er et endeligt erhvervsvalg, og at tydeliggøre at erhvervsuddannelser både giver erhvervs- og studiekompetence.

Erhvervsuddannede, der ønsker at læse videre, kan have behov for at supplere med gymnasiale fag for at leve op til specifikke adgangskrav på de videregående uddannelser.

Elever fra erhvervsuddannelserne kan ikke søge om optag på en videregående uddannelse via kvote 1 med frist den 5. juli. Eleverne skal derfor ansøge gennem kvote 2 med frist den 15. marts, hvilket kan udgøre en barriere for nogle.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Antallet af elever med en erhvervsuddannelse, der påbegynder en videregående uddannelse skal stige fra det nuværende niveau på cirka 4.200 personer. Samlet overgang til videregående uddannelser inden for fem år opgøres fordelt på enkeltuddannelser. Aftaleparterne vil følge udviklingen via årlige afrapporteringer og årligt drøfte udviklingen med henblik på at sikre gode muligheder for videre uddannelse.

- Styrke professionshøjskolernes muligheder for udvikling af udbud af adgangskurser på gymnasialt niveau til udvalgte professionsbacheloruddannelser for erhvervsuddannede, som det kendes fra adgangskurser til maskinmester- og ingeniøruddannelserne. Der udvikles kurser til de to professionsbacheloruddannelser: Pædagoguddannelsen og finansbacheloruddannelsen. Der afsættes en økonomisk ramme til udvikling af adgangskurser.

- Det er ambitionen, at flere faglærte får adgang til erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser – enten med eller uden supplering, og uden at det går ud over kvaliteten i uddannelserne. Dette vil i de kommende år være et særligt opmærksomhedspunkt i de årlige drøftelser med udbydere af erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne om adgangskrav. Der skal ligeledes ses på, hvordan de relevante muligheder for supplering i fag på gymnasialt niveau kan styrkes for erhvervsuddannede.

- Etablere en simpel kommunikativ model (for eksempel farvekoder) for inddeling af erhvervsuddannelser i forhold til videreuddannelsesmuligheder. Modellen skal give øget gennemskuelighed om konkrete videreuddannelsesmuligheder ved den enkeltes uddannelsesvalg, herunder adgangskrav.

- Erhvervsuddannelserne i formålsbestemmelsen for lov om erhvervsuddannelser defineres som studiekompetencegivende i tillæg til at være erhvervskompetencegivende, hvilket vil betyde, at videreuddannelsesmulighederne fremhæves på lige fod med beskæftigelsesmulighederne.

- Fjerne krav om fag på C-niveau for at få adgang til Gymnasiale Suppleringskurser (GSK).

- Optagelsesmuligheder for erhvervsuddannede inddrages i Uddannelses- og Forskningsministeriets kommende arbejde med at belyse mulighederne for et bedre optagesystem, der iværksættes som opfølgning på anbefalingerne fra Udvalg om bedre universitetsuddannelser.

7. Attraktive undervisningsmiljøer, kompetenceudvikling af erhvervsskolelærerne, mindre elevfravær og bedre uddannelsesmuligheder i tyndtbefolkede områder

Undervisningsmiljøer

Elevernes vurdering af ungdomsuddannelsesmiljøet viser, at 40 procent af dem, der kommer direkte fra 9./10. klasse, og kun 23 procent af de øvrige elever under 25 år er helt enige i, at der er et godt ungdomsuddannelsesmiljø på skolen. Mellem 42 og 57 procent af skolerne har igangsat nye tiltag, der er rettet mod de unge elevers udvikling af erhvervsfaglig identitet. Eleverne skal sikres mere sammenhængende forløb fra start til slut og et attraktivt undervisningsmiljø for unge og ældre elever med øget elevinddragelse, stærk identitetsskabelse og fælleskab.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Igangsætte en landsdækkende indsats for at udvikle og udbrede god praksis om undervisningsmiljøer, herunder et forslagskatalog til den gode modtagelse og afslutning. Indsatsen skal blandt andet have fokus på at tiltrække flere piger og kvinder til traditionelle mandefag og flere drenge og mænd til traditionelle kvindefag.

- Der afsættes midler til ritualer og traditioner for afslutning, herunder øget anvendelse af medaljer. Arbejdsmarkedets parter inddrages sammen med erhvervsskolerne, herunder eleverne, i udviklingen af indsatsen.

- Der indføres krav til erhvervsskolerne om øget elevinddragelse, herunder i opfølgning på trivselsmålingerne, med henblik på øget fokus på eleverne og inddragelse af deres perspektiv.

Kompetenceudvikling af erhvervsuddannelseslærerne

Det kræver stærke pædagogiske kompetencer og miljøer at uddanne en så differentieret målgruppe, som erhvervsuddannelseseleverne udgør. Lærere på erhvervsuddannelserne skal i dag gennemføre en erhvervspædagogisk læreruddannelse. Supervision af lærernes undervisning kan desuden medvirke til at løfte det faglige undervisningsniveau.

Følgeforskningen viser, at der overordnet set har været en negativ udvikling i skolernes forberedelse af, opfølgning på og inddragelse af elevernes praktik. Samtidig er andelen af elever, som oplever en god sammenhæng mellem skole og praktik – før og efter reformen – faldet. Lærere, der har haft samtaler med og eventuelt også besøg på praktikstederne, finder det givtigt, men også ressourcekrævende.

Aftaleparterne er enige om, at erhvervsskolerne med annullering af omprioriteringsbidraget får mulighed for at understøtte kvaliteten i undervisningen. Det er afgørende, at erhvervsuddannelseslærerne teknologisk og fagligt er opkvalificerede til fortsat at levere tidssvarende undervisning af høj kvalitet. Aftaleparterne har derfor en klar forventning om, erhvervsskolerne vil arbejde på vedvarende at:

- Styrke nye erhvervsuddannelseslæreres undervisningspraksis gennem decentral supervision af undervisningen.

- Sende erhvervsuddannelseslærerne på virksomhedsforløb med henblik på faglig og teknologisk opkvalificering og for at styrke sammenhængen mellem skole og praktik.

Aftaleparterne er desuden enige om, at:

- Det er centralt for at sikre høj faglig kvalitet i undervisningen, at erhvervsskolerne har fokus på kompetenceudviklingsindsatsen. Der fastsættes ikke konkrete modeller og måltal for erhvervsskolernes gennemførelse af supervision og virksomhedsforløb. Det er derfor op til den enkelte skole at prioritere den samlede kompetenceudviklingsindsats.

Aftaleparterne er desuden enige om, at:

- Uddannelses- og Forskningsministeriet drøfter behovet for øget fokus på lærerhåndværket i den erhvervspædagogiske diplomuddannelse med professionshøjskolerne. Det kan for eksempel være emner som tilrettelæggelse af undervisning, brug af relevante digitale værktøjer og kompetencer, fagdidaktik og teamsamarbejde.

Mindre elevfravær på erhvervsuddannelserne

Erhvervsskolerne skal løbende registrere elevernes fravær, herunder om fraværet har haft lovlig grund. Der findes i dag en teknisk løsning, der kan give praktikvirksomheden besked (pr. sms/mail), når læreren registrerer fravær for virksomhedens elever typisk på hovedforløbet. I dag er der i statistikken ikke nogen opgørelser af fravær, men kun opgørelser af tilstedeværelse og holddeltagelse.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Hver enkelt elev på erhvervsuddannelserne skal – ligesom eleverne på de gymnasiale uddannelser – opleve, at det er vigtigt at møde op hver dag – både på skolen og i praktikken. Skolerne skal have fokus på elevernes fravær og arbejde målrettet for at reducere det samlede fravær. Der skal være gennemsigtighed om fravær på den enkelte institution, og skolerne skal følge op på elever med højt fravær.

- Iværksætte en informationskampagne om den eksisterende abonnementsordning (pr. sms/mail) og at udarbejde standardmateriale, som erhvervsskolerne kan give til virksomhederne ved indgåelse af uddannelsesaftale. Formålet er at sikre, at virksomheder får oplysninger om elevernes fravær, når eleven er lønnet af virksomheden.

- Indføre krav om, at erhvervsskolerne fremover skal registrere elevernes fravær elektronisk.

- Elevernes fravær skal indberettes fra erhvervsskolernes studieadministrative systemer til Undervisningsministeriet, så fravær fremover kan indgå i Datavarehuset/uddannelsesstatistikken.

- Oplysninger om den enkelte elevs fravær skal være tilgængelige for elevens praktikvirksomhed under elevens ansættelse på praktikpladsen.dk, som er den fremtidige platform for dialog om praktikpladser mellem praktiksted, elev og skole.

Bedre uddannelsesmuligheder i tyndt befolkede områder

Etablering af kostafdelinger (skolehjem) kan understøtte et godt ungemiljø. Skoler med skolehjem fremhæver, at elevernes større tilknytning til skolen er med til at skabe et godt socialt miljø og kan bidrage til tryghed i uddannelsesmiljøet generelt.

Det skal være mere attraktivt for de unge at flytte til erhvervsskoler, der ligger i tyndt befolkede områder og muligt at opretholde flere uddannelsestilbud samt skabe en større mobilitet.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Gennemføre forsøg i perioden 2019-2022 med optag på skolehjem for elever, som kunne have søgt en uddannelse tættere på egen bopæl (inden for 5 kvarters transportafstand), med henblik på at de kan bo og uddanne sig på en anden skole med skolehjem, hvis denne skole ligger i et tyndt befolket område. Der er tale om en forsøgsordning, der skal understøtte flere uddannelsestilbud i tyndt befolkede områder og skabe en større mobilitet blandt de unge. Dette skal blandt andet ske ved at have pædagogisk opmærksomhed på at skabe velfungerende sociale tilbud til elever, der tager ophold på skolehjem langt fra deres egne hjem. Forsøget skal også have fokus på at vejlede grønlandske og færøske elever til at tage deres uddannelser på skoler med skolehjem i tyndt befolkede områder.

- Der afsættes en økonomisk ramme i 2019 til et særtilskud i form af et tillæg til små erhvervsskoler, der modtager udkantstilskud, og som har under 450 årselever.

- Der afsættes desuden en økonomisk ramme i 2020 til 2022 til at øge udbuddet af erhvervsuddannelser i tyndt befolkede områder. Midlerne udmøntes af undervisningsministeren.

8. Adgangskurser, udvidet adgang til grundforløbets første del og nyt grundforløb+

Adgangskurser for voksne på erhvervsskolerne

Voksne ansøgere til erhvervsuddannelserne, som ikke opfylder adgangskravene på 02 i dansk og matematik, skal i dag opkvalificere sig på via en anden uddannelsesinstitution (VUC), før de kan optages og påbegynde på en erhvervsuddannelse. Voksne, der ikke opfylder adgangskravene til erhvervsuddannelserne, skal have enklere og mere sammenhængende uddannelsesforløb.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Erhvervsskolerne får ret til at udbyde selvstændige adgangskurser i dansk, dansk som andetsprog og matematik på niveau med folkeskolens 9. klasseprøver til voksne fra 25 år, der ønsker at søge ind på erhvervsuddannelserne.

- Adgangskurserne skal være et nyt selvstændigt uddannelsesforløb begrænset til voksne, der ønsker at søge optagelse på erhvervsuddannelserne, som supplement til den eksisterende mulighed med almen voksenuddannelse (avu) på VUC. Adgangskurserne skal alene målrettes voksne, som ikke opfylder adgangskravene, og som ønsker at søge optagelse på en erhvervsuddannelse.

- Målgruppen optages på en erhvervsuddannelse betinget af, at de opfylder adgangskravene efter gennemført adgangskursus og forud for erhvervsuddannelsens påbegyndelse. Elever kan optages på adgangskursus, hvis de efter erhvervsskolens vurdering er tæt på at have forudsætninger for at påbegynde en erhvervsuddannelse og er motiverede for at tilegne sig de nødvendige kvalifikationer, så de opfylder adgangskravet til erhvervsuddannelserne.

- Følge aktiviteten på adgangskurserne årligt. Hvis aktiviteten stiger uhensigtsmæssigt i forhold til det forudsatte på op imod 300 årselever, eller der i øvrigt er indikationer på uhensigtsmæssig adfærd vedrørende rekruttering af elever, kan aftaleparterne beslutte, at taksten helt eller delvist gøres afhængig af, at eleven starter på en erhvervsuddannelse inden for 6 måneder, efter eleven har afsluttet adgangskurset.

- Undervisningen i fagene skal tage udgangspunkt i læreplaner for Forberedende Grunduddannelse (FGU), som har et praksisfagligt indhold og er rettet mod erhvervsuddannelserne, men med samme faste varighed og niveau som de nuværende avu-fag. Adgangskursernes fag skal kunne udbydes på basisniveau og på G-niveau. Det skal kun være muligt at tage et fag én gang på hvert niveau med mulighed for at få dispensation i helt særlige tilfælde. Adgangskurserne oprettes med deltagerbetaling på cirka 120 kr., som svarer til de nuværende avu-fag, for ikke at skabe en skæv incitamentsstruktur mellem VUC og erhvervsskolerne.

- Søge SU-forligskredsens opbakning til, at der skabes mulighed for, at elever på de nye adgangskurser på erhvervsskoler kan modtage SU på kurser af kortere varighed end 3 mdr. Denne mulighed gælder ikke for elever på andre forløb herunder VUC's avu-forløb.

Aftaleparterne noterer sig, at det i Aftale om bedre adgang til uddannelse og job (FGU-aftalen) fremgår, at:

"Aftalepartierne er opmærksomme på, at den geografiske dækning af VUC-udbud, herunder særligt i landdistrikter, kan svækkes som følge af reformen. Der er afsat en pulje på 60 mio. kr. (2017-niveau) i perioden 2019-2021 til nødlidende VUC'er, som institutionerne vil kunne ansøge om del i efter nogle objektive kriterier. På baggrund af ekspertgruppen for voksen-, efter- og videreuddannelses anbefalinger og de igangværende trepartsforhandlinger herom vil der skulle ske en samlet stillingtagen til voksen- og efteruddannelsestilbuddene."

Udvidet adgang til grundforløbets første del

Frafaldet på grundforløbets anden del blandt de 15-19 årige er lavere, hvis eleverne forinden har været på grundforløbets første del (cirka 10 procentpoint). Følgeforskningen om erhvervsuddannelsernes grundforløb viser, at skolernes lærere og ledelser generelt vurderer, at grundforløbets første del fungerer godt. Erhvervsuddannelsesaftalekredsen igangsatte i 2018 et etårigt forsøg med udvidet optag til grundforløbets første del. Forsøget blev efterfølgende forlænget til også at omfatte optag i 2019.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Udvide adgangen til grundforløbets første del, så unge, inklusive unge der har gået på FGU, har adgang i op til to år efter afsluttet 9. og 10. klasse. Grundforløbets første del vil således fortsat være et tilbud til de helt unge elever. Undtaget fra adgang er unge, der har gået på en gymnasial uddannelse i mere end et år. Eleverne skal – som i dag – opfylde adgangskravene for at blive optaget. Der ændres ikke på den nuværende regel om, at elever, der har været optaget på og afbrudt grundforløbets første del, ikke kan optages på et nyt forløb på grundforløbets første del.

Grundforløb+ (GF+)

Frafaldet undervejs på grundforløbet er faldet fra cirka 27 procent i 2014/2015 til cirka 20 procent i 2015/2016. Det dækker dog over store forskelle mellem forskellige elevgrupper. Ses der alene på frafaldet på grundforløbets anden del, er dette lavest blandt grundskoleeleverne, som forinden har taget grundforløbets første del, og højest blandt unge elever 18-24 år, som starter direkte på grundforløbets anden del.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Tilbyde unge og voksne elever GF+ med en samlet fast varighed på 10 uger forud for påbegyndelse af grundforløbets 2. del. Forløbet er ikke obligatorisk. Det endelige uddannelsesvalg sker fortsat først ved påbegyndelsen af grundforløbets 2. del. Forløbet er for uafklarede elever samt elever med behov for opkvalificering af deres generelle almene og erhvervsfaglige kompetencer med henblik på senere at kunne opfylde overgangskravene til hovedforløbet. Elever, der ikke er undtaget fra adgang til GF+, kan frit opta-

ges. Forløbet skal tilrettelægges som et særskilt forløb for målgruppen, dvs. uafhængigt af grundforløbets 1. del for de unge. Elever på GF+ er omfattet af mulighed for SU.

- Følgende elever ikke har adgang til GF+:
  - Elever, der tidligere har gennemført en ungdomsuddannelse
  - Elever, der tidligere har påbegyndt grundforløbets første del eller grundforløb+
  - Elever, der har adgang til grundforløbets første del
  - Elever, der har haft adgang til, men har fravalgt grundforløbets første del for at begynde på grundforløbets anden del
  - Elever, der har gennemført grundforløbets anden del, herunder hvis dette helt eller delvist er erstattet af grundlæggende praktisk oplæring i virksomhed (ny mesterlære)

- Det faglige indhold på GF+ skal bestå af afklarende og introducerende elementer, herunder erhvervsfag (for eksempel arbejdspladskultur, metodelære, arbejdsplanlægning og samarbejde samt faglig kommunikation), og et kombinationsfag, der tones fagligt i forhold til fagretningen og indeholder danskfaglige, samfundsfaglige og sproglige kompetencer samt færdigheder i regning og praktikpladssøgning.

- Følge antallet af elever, der optages på GF+ samt frafald og overgang til grundforløbets anden del og til hovedforløbet.

9. Høj kvalitet skal få flere til at gennemføre en erhvervsuddannelse

Fremtidssikrede erhvervsuddannelser

Den teknologiske udvikling stiller store krav til institutionernes digitaliseringsgrad samt undervisernes faglige kompetencer. Et stærkt og levende uddannelsesmiljø er et vigtigt redskab til at skabe bedre trivsel og gennemførsel. For at skabe et stærkt uddannelsesmiljø er det blandt andet centralt, at eleverne møder engagerede, erfarne og dygtige lærere, som har den nyeste viden på området og kan formidle begejstringen for det konkrete fag og håndværk.

Aftaleparterne er enige om, at erhvervsskolerne med annullering af omprioriteringsbidraget får mulighed for at understøtte kvaliteten i undervisningen blandt andet ved at fremme skolernes indsatser inden for styrket digitalisering og inddragelse af eksterne undervisere i undervisningen. Desuden lægger aftaleparterne vægt på, at skolerne skal arbejde med at etablere attraktive undervisningsmiljøer for både unge og ældre elever, jf. aftalens kapitel 7.

Aftaleparterne er desuden enige om, at kvalitetspuljen i 2019 skal understøtte attraktive undervisningsmiljøer, inddragelse af eksterne undervisere i undervisningen, kompetenceudvikling af faglærere mv.

Aftaleparterne noterer sig, at:

- Regeringen i forbindelse med Sammenhængsreformen vil se på, om det eksisterende taxametersystem understøtter den rette balance mellem kvalitet, aktivitet, effektivitet og geografisk nærhed for den unge gennem et større eftersyn af området.

- Ved Folketingets vedtagelse nr. 52 fra 8. maj 2018, inviteres Folketingets partier til en drøftelse af konkrete tiltag, som sikrer lige vilkår for, at personer med handicap kan gennemføre en erhvervsuddannelse.

Øget gennemsigtighed om erhvervsskolernes nøgletal

Der er behov for endnu større åbenhed og gennemsigtighed om erhvervsskolernes nøgletal, så elever, forældre, vejledere og praktikvirksomheder får et bedre grundlag for at følge og sammenligne skolernes præstationer. Der findes i dag ikke et digitalt Danmarkskort med et fyldestgørende og retvisende samlet overblik over placering af udbydere og udbuddet af erhvervsuddannelser baseret på seneste aktivitet.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Der udvikles brugervenlige og fleksible præsentationer af nøgletal (dashboards), som skal bygge på eksisterende data i Datavarehuset og gøre benchmark muligt ved sammenligning af de enkelte uddannelser – også ned på skole- og uddannelsesniveau, da det i praksis har vist sig, at det nuværende Datavarehus af mange opleves som vanskeligt tilgængeligt. Hvis en elev for eksempel overvejer at læse til smed, skal det være muligt at sammenligne alle de erhvervsskoler, der udbyder smedeuddannelsen. Det skal

også være muligt at sammenligne smedeuddannelsen med andre erhvervsuddannelser. Nøgletal fra initiativet om styrket kvalitetstilsyn kan indgå.

- Der udvikles et kort, hvor de unge kan se den geografiske placering af erhvervsskolernes nuværende udbud af de enkelte erhvervsuddannelser fordelt på grundforløbets 1. del, grundforløbets 2. del, hovedforløb og praktikcentre. Det skal desuden være muligt at få et samlet overblik over, hvor alle udbydere af erhvervsuddannelser er placerede, herunder også private, og det samlede nationale udbud af uddannelser.

Styrket kvalitetstilsyn og skærpede sanktioner

I det risikobaserede kvalitetstilsyn screenes skolerne med udgangspunkt i indikatorerne for EUD-reformens fire klare mål. Screeningen sker på baggrund af indikatorer med nøgletal for blandt andet frafald, søgning og trivsel. Screeningen sker ud fra institutionens aggregerede nøgletal frem for på for de enkelte uddannelser. Det gør det vanskeligere at identificere eventuelle udfordringer med for eksempel højt frafald på enkelte uddannelser. Der har været en historisk tendens til, at strenge sanktioner (tilbagebetaling af tilskud, afsat bestyrelse m.v.) helt primært har været anvendt i forbindelse med økonomisk uorden og i mindre omfang meget dårlig kvalitet.

Aftaleparterne noterer sig, at:

- Det risikobaserede kvalitetstilsyn justeres på baggrund af delaftalen om parallelsamfund på undervisningsområdet. Delaftalen indebærer, at der indføres to nye sanktioner, hvor undervisningsministeren fremadrettet vil kunne: 1) Fratage en institution eller afdeling af en institution adgangen til at optage elever ved optagelsesprøve m.v. og 2) træffe beslutning om, at en institution skal nedlægges, sammenlægges eller spaltes med en eller flere institutioner, hvis institutionen ikke inden for en treårig periode har indfriet de fastsatte mål i den med ministeren indgåede indsatsaftale.

Aftaleparterne er enige om, at:

- Justere det risikobaserede kvalitetstilsyn, så det ikke kun inddrager aggregerede tal for institutionen men også anvender nøgletal på afdelingsniveau og uddannelsesområder samt enkeltuddannelser. Dette skal også ses i lyset af initiativerne om afskaffelse af de obligatoriske handlingsplaner for øget gennemførelse og øget frihed til erhvervsskolerne. Det er aftalekredsens intention, at sanktionstrappen anvendes i sin fulde skala ved vedvarende dårlig kvalitet på linje med økonomisk uorden i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og gældende lovgivning. Dette skal blandt andet understøtte, at uddannelsernes kvalitet bliver et naturligt omdrejningspunkt for bestyrelser og direktion. Uddannelsernes kvalitet måles – som i dag – ud fra objektive kriterier. Uddannelsernes kvalitet kan for eksempel måles ved beskæftigelsesfrekvens, andelen af elever i skolepraktik og frafald.

10. Større sikkerhed for at få en praktikplads

Praktikpladstilsagn

I dag kan valg af en erhvervsuddannelse virke uoverskueligt for de unge blandt andet på grund af de oplevede udfordringer, der er forbundet med at finde en praktikplads. Desuden er der store regionale forskelle på andelen af elever, der har tilmeldt sig en erhvervsuddannelse, og som møder op ved uddannelsesstart. En tidlig relation til erhvervsskolen og til en virksomhed, som viser interesse for eventuelt at indgå en uddannelsesaftale på et senere tidspunkt, kan bidrage til at tydeliggøre uddannelsesvejen samt fastholde eleverne og deres interesse for at tage en erhvervsuddannelse.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Indføre mulighed for, at en praktikvirksomhed og en kommende EUD-elev i løbet af udskolingen giver hinanden et praktikpladstilsagn. Formålet er at styrke relationen mellem den unge, praktikvirksomheden og erhvervsskolen. Praktikpladstilsagnet er en hensigtserklæring fra virksomheden om, at virksomheden har intention om at ansætte den unge i en uddannelsesaftale på et senere tidspunkt. Tilsagnet har ikke karakter af formel ansættelse og binder hverken eleven eller virksomheden til at indgå en uddannelsesaftale. Tilsagnet har ingen sammenhæng med EMMA-kriterierne. Undervisningsministeriet inddrager arbejdsmarkedets parter i udformningen af praktikpladstilsagnet. Praktikpladstilsagnet skal ses i sammenhæng med initiativet om positiv italesættelse af virksomheder, der lever op til måltal, som en del af indsatsen for at sikre, at flere får en uddannelsesaftale på et tidligere tidspunkt.

- Praktikpladstilsagnet skal indgå i den nye vejledningsindsats, herunder erhvervspraktik og udskolingsaktiviteterne. Tilsagnet skal genovervejes af virksomhed og elev senest 8 uger før afslutningen af grundforløbets 2. del, hvor der skal tages stilling til, om der skal indgås en uddannelsesaftale. Der lægges op til, at virksomhed og elev har løbende dialog med henblik på at afstemme forventninger og fastholde den gensidige interesse i en kommende uddannelsesaftale.

- Www.praktikpladsen.dk anvendes til at understøtte indgåelsen samt erhvervsskolens registrering af praktikpladstilsagnet. Der udvikles et nyt format med praktikpladstilsagn, som understøttes digitalt i Praktikportalen, hvor parterne kan oprette og ændre i tilsagnet og underskrive tilsagnet digitalt.

- Erhvervsskolerne skal tage initiativ til at skabe relationer til de kommende EUD-elever fra 9. og 10. klasse. Skolerne skal allerede efter modtagelse af tilmeldingen til ungdomsuddannelserne pr. 1. marts kontakte de kommende elever med tilbud om, at eleverne kan kontakte skolen for at få vejledning om og bistand til at indgå en uddannelsesaftale eller et praktikpladstilsagn.

Status på praktikpladssituationen med arbejdsmarkedets parter

Trepartsaftale II fra 2016 indebar blandt andet en målsætning om mindst 8-10.000 flere praktikpladser årligt i 2025 i forhold til 2015. Antallet er praktikpladser er stigende, blandt andet som følge af trepartsaftalen.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Regeringen inviterer arbejdsmarkedets parter til drøftelser om status på praktikpladssituationen primo 2019.

Udredningsarbejde vedrørende reglerne om elevers ansættelsesforhold

Virksomheden og eleven kan i dag ophæve en uddannelsesaftale inden for de første 3 måneder af praktiktiden uden varsel og uden grund (prøvetid). Derefter kan uddannelsesaftalen ophæves, hvis begge parter er enige, eller ensidigt af virksomheden eller eleven, hvis der er tale om væsentlig misligholdelse.

Det er vigtigt, at der skabes den rette balance mellem at sikre virksomhederne fleksibilitet i aftaleindgåelsen og at sikre eleverne sikkerhed i ansættelsen. Der er de seneste år observeret en markant stigning i andelen af virksomheder, der anvender korte uddannelsesaftaler, som tilsyneladende sker på bekostning af et fald i virksomhedernes ordinære uddannelsesaftaler. Således er antallet af ordinære aftaler faldet med 19 procent i perioden 2013-2018, mens antallet af restaftaler efter skolepraktik og korte aftaler steg med henholdsvis 42 og 91 procent.

Aftaleparterne er enige om, at:

- Der – sammen med arbejdsmarkedets parter – igangsættes et udredningsarbejde med sigte på at belyse fordele og ulemper for elever såvel som for virksomheder ved de nuværende regler om elevers ansættelsesforhold, prøvetid, sikkerhed i ansættelsen m.v., herunder reglerne om ophævelse af uddannelsesaftaler ved væsentlig misligholdelse samt om erstatning og godtgørelse i tilknytning hertil. Udredningsarbejdet kan munde ud i anbefalinger til regeljusteringer i det omfang, det skønnes relevant for, at der indgås flere uddannelsesaftaler. Der skal skabes den rette balance mellem at sikre virksomhederne fleksibilitet i aftaleindgåelsen og at sikre eleverne sikkerhed i ansættelsen. Eventuelle anbefalinger til regeljusteringer vil blive forelagt erhvervsuddannelsesaftalekredsen.

Praktikportalen videreudvikles samt udvikling og relancering af AMU-kurser i praktikvejledning

Frafaldet for elever på hovedforløbet er fortsat for højt (24 procent). Praktikken udgør typisk omkring 2/3 af hovedforløbet. Følgeforskningen viser, at der overordnet set har været en negativ udvikling i skolernes forberedelse af, opfølgning på og inddragelse af elevernes praktik.

Der er i Trepartsaftale II fra 2016 afsat midler til udvikling af en ny Praktikportal, som styrker dialogen mellem skole og virksomheder, som er relevant i forbindelse med indgåelse af en uddannelsesaftale. Dialogen mellem skole og praktikvirksomhed i løbet af uddannelsen skal styrkes.

Praktikvirksomhederne skal desuden have bedre redskaber til at tilrettelægge og gennemføre elevers praktikperiode i virksomheden, så eleverne får det bedste udbytte af praktikforløbet.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Praktikportalen udvikles til også at understøtte virksomhedernes dialog med skolerne om elevens uddannelsesforløb, fremdrift og resultater. Det drejer sig blandt andet om skolevejledninger, praktikerklæringer og fraværsoplysninger, som det i dag er muligt at udveksle i Elevplan. Dialogen vil ske via praktikportalen og i skolernes studieadministrative systemer, hvor kun udvalgte medarbejdere på elevens praktikvirksomhed, udvalgte medarbejdere på elevens skole, og eleven selv har adgang til oplysningerne via login med NemID. Det skal sikres, at oplysningerne om eleverne behandles dataetisk forsvarligt. Det indebærer blandt andet, at der skal kommunikeres tydeligt til eleverne, hvilke oplysninger der behandles, hvad oplysningerne anvendes til, og hvem der har adgang til dem. Derudover skal der indføres tidsfrister for sletning af oplysningerne for at sikre, at personoplysningerne ikke opbevares i længere tid end nødvendigt.

- AMU-kurserne i virksomhedernes praktikvejledning af elever relanceres. Undervisningsministeriet vil gå i dialog med de relevante efteruddannelsesudvalg om udvikling af praktikvejlederkurser og af undervisningsmateriale, så alle brancher dækkes, herunder mulighederne for, at kurserne kan stilles til rådighed som online kurser, så virksomhederne oplever deltagelse i kurserne som fleksible.

Positiv italesættelse af virksomheder, der lever op til måltal for praktikpladser

Trepartsaftale II fra 2016 indebar blandt andet indførelse af et praktikpladsafhængigt AUB-bidrag. Antallet er praktikpladser er stigende, blandt andet som følge af trepartsaftalen. Der skal ske en styrkelse af virksomhedernes incitamenter til at oprette praktikpladser og dermed understøtte den positive praktikpladsudvikling.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Igangsætte en indsats med positiv italesættelse af virksomheder, der lever op til deres måltal for antallet af praktikpladser i forbindelse med praktikpladsafhængigt AUB-bidrag, for eksempel mulighed for at virksomhederne kan anvende det i markedsføring i form af et logo mv. Initiativet udvikles med inspiration fra lignende udviklingsprogrammer. Initiativet skal ses i sammenhæng med initiativet om nyt praktikpladstilsagn.

11. Uddannelsesspecifikke initiativer: Social- og sundhedsuddannelserne og de merkantile uddannelser

Forsøgsramme til social- og sundhedsuddannelserne

Kommunerne har i flere sammenhænge peget på, at der kan blive mangel på social- og sundhedspersonale blandt andet som følge af, at de kommunale opgaver har ændret sig. Samtidig kræver social- og sundhedsassistentuddannelsen i dag praktik i det nære sundhedsvæsen (kommunalt), psykiatrien (kommunalt el. regionalt) og somatikken (regionalt). Kommunerne kan derfor ikke egenhændigt oprette flere praktikpladser på denne uddannelse.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Der afsættes en forsøgsramme i 2019 og 2020 til forsøg med social- og sundhedsuddannelserne for at tilvejebringe flere praktikpladser, for eksempel forsøg hvor eleverne har mere praktiktid i kommunerne og sikre hurtigere gennemførsel af praktiktid eller kortere forløb i regionerne. Forslaget skal ses i lyset af de kommende drøftelser om rekrutteringsudfordringer på sundheds- og ældreområdet. Forsøget udmøntes i samarbejde med Kommunernes Landsforening, Danske Regioner, Danske SOSU-skoler og FOA.

Aftaleparterne noterer sig, at:

- Regeringen har igangsat en kortlægning af udfordringerne med at rekruttere social- og sundhedspersonale i særligt kommunerne, og at der på den baggrund gennemføres forhandlinger om rekruttering til social- og sundhedsuddannelserne. Aftaleparterne noterer sig også, at regeringen er i dialog med arbejdsmarkedets parter om en flerårig praktikpladsaftale, som skal styrke tilgangen til og gennemførelsen af social- og sundhedsuddannelserne.

Gymnasiale studenter i de merkantile erhvervsuddannelser

I dag stilles der krav om, at gymnasiale studenter, der ønsker at påbegynde en merkantil erhvervsuddannelse skal have et afkortet grundforløb, inden de kan starte på hovedforløbet. Hhx-studenter skal have et grundforløb på 5 uger, mens de øvrige studenter (htx, stx, eux og hf) skal have et grundforløb på 10 uger. På finansuddannelsen er grundforløbet 1 uge for alle gymnasiale studenter.

Det vurderes, at hhx-studenter i kraft af deres 3-årige merkantile gymnasiale uddannelse har tilstrækkelige forudgående kompetencer til at kunne relatere den merkantile grundviden til den konkrete arbejdsplads og den konkrete uddannelse uden grundforløbsundervisning.

Det er ligeledes vurderingen, at de øvrige gymnasiale studenter – givet deres forudgående niveau – kan tilegne sig tilstrækkelige merkantile kompetencer inden for 5 ugers grundforløb i stedet for de nuværende 10 uger.

Det har været et bredt ønske, at den nuværende overgangsordning for studenterne i de merkantile erhvervsuddannelser forlænges med 3 år, således at hovedforløbet for gymnasiale studenter først afkortes 2023.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Hhx-studenter, der ønsker at påbegynde en merkantil erhvervsuddannelse (finansuddannelsen undtaget) fremover får standardmerit for hele grundforløbet, og dermed begynder direkte på hovedforløbet.

- Stx-, htx-, hf- og eux-studenter, der ønsker at begynde på en merkantil erhvervsuddannelse (finansuddannelsen undtaget), får afkortet grundforløbet fra i dag 10 uger til 5 uger.

- Høre det faglige udvalg for finansuddannelsen, om de ønsker at gymnasiale studenter skal have standardmerit for hele grundforløbet. Hvis dette er tilfældet, beslutter aftaleparterne, at stx-, hhx-, htx-, hf- og eux-studenter fremover får standardmerit for hele grundforløbet på finansuddannelsen, og dermed begynder direkte på hovedforløbet.

- Overgangsordningen for studenter i de merkantile erhvervsuddannelser forlænges med tre år frem til 1. august 2023.

- Antallet af studenter, der har en uddannelsesaftale, når de starter på grundforløbet på de merkantile erhvervsuddannelser skal øges fra det nuværende niveau på cirka 22 procent.

- Gennemføre tiltag, der kan reducere omfanget af uhensigtsmæssig dobbeltuddannelse, og at de vil overveje virkemidler til at understøtte en hensigtsmæssig uddannelsesadfærd. Det skal give rum til i stedet at prioritere kvalitet i uddannelse. Tiltagene kan for eksempel omfatte økonomiske incitamenter samt vejledning og pædagogiske tiltag i starten af de gymnasiale uddannelser for de elever, hvor det måtte være relevant.

12. Afbureaukratisering, frihed og forenkling

Adgang til at udfordre oprettelsen af nye erhvervsuddannelser

Arbejdsmarkedets behov for uddannet arbejdskraft ændrer sig med stor hastighed både lokalt og nationalt og på tværs af eksisterende brancher og eksisterende overenskomster. Der er derfor behov for, at erhvervsskoler, virksomheder og organisationer får mulighed for at supplere de eksisterende erhvervsuddannelser ved at stille forslag om at oprette nye erhvervsuddannelser for bedre at imødekomme de skiftende behov for uddannet arbejdskraft i virksomhederne.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Erhvervsskoler, virksomheder og organisationer løbende kan ansøge om oprettelse af nye erhvervsuddannelser. Ansøgningen skal ses i sammenhæng med de faglige udvalgs aflevering af de årlige udviklingsredegørelser. Ansøgningen skal sandsynliggøre et udækket uddannelsesbehov. Undervisningsministeriet udvikler en procedurebeskrivelse for ansøgning, bemanding, nedsættelse af udviklingsudvalg m.v. Undervisningsministeren vurderer efter høring af Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU), om der kan etableres et fagligt udvalg, eller om der skal nedsættes et udviklingsudvalg, herunder udvalgets sammensætning.

- Udviklingsudvalget eller et fagligt udvalg skal udarbejde en 10-punkts-plan, herunder afdække behovet for oprettelse af nye erhvervsuddannelser. Hvis udvalget på den baggrund vurderer, at der er et udækket uddannelsesbehov, kan udvalget indstille til undervisningsministeren, at der oprettes en ny erhvervsuddannelse. Undervisningsministeren godkender oprettelsen af den nye erhvervsuddannelse. REU afgiver indstilling herom. Hvis udvalget vurderer, at der allerede findes et fagligt udvalg inden for et nært beslægtet fagområde, kan udvalget anmode det faglige udvalg om at overtage ansvaret for oprettelsen og den videre udvikling af den nye erhvervsuddannelse. Hvis det faglige udvalg ikke vil overtage ansvaret for uddannelsen, fungerer udviklingsudvalget som fagligt udvalg, indtil der kan nedsættes et fagligt udvalg.

Forenkling og mere ensartede procedurer for de faglige udvalgs godkendelse af praktikvirksomheder

Aftaleparterne noterer sig, at:

- Der som opfølgning på trepartsaftale II fra 2016 er igangsat et arbejde med at gøre de faglige udvalgs krav til- og procedurer for godkendelse af praktikvirksomheder mere enkle og overskuelige, så flere virksomheder ønsker at blive godkendt.

Forenkling af beskrivelsessystemet

Styringen af hver enkelt uddannelse fra formål og beskrivelse af kompetencemål i uddannelsesbekendtgørelser til undervisning og læring på skoler er i dag en kompleks proces. Selv om uddannelsesordninger og lokale undervisningsplaner udarbejdes i et nært samarbejde mellem faglige udvalg og skoler, kan det til tider være vanskeligt for skolerne at omsætte uddannelsesordninger til konkret undervisning. Omvendt er skolerne afhængige af forholds-

vis detaljerede beskrivelser af mål og indhold for at tilrettelægge undervisningen, ligesom sådanne er nødvendige for at sikre den nationale kompetence.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Det samlede beskrivelsessystem skal forenkles og afbureaukratiseres. Formålet er at få enklere og tydeligere mål for skolernes tilrettelæggelse af undervisningen. Derfor iværksætter Undervisningsministeriet et udvalgsarbejde med erhvervsskolerne og arbejdsmarkedets parter med henblik på at udarbejde forslag til et nyt styrings- og beskrivelsessystem for erhvervsuddannelserne. Udgangspunktet for arbejdet er, at den nuværende kompetencefordeling mellem skolerne, ministeriet og de faglige udvalg er uændret. Udvalgsarbejdet skal afsluttes inden udgangen af juni 2019.

- Udvalgsarbejdet skal resultere i forslag til et nyt beskrivelses- og styringssystem, der sikrer, at den nationale kompetence i uddannelserne fastholdes, og at uddannelserne smidigt og hurtigt kan tilpasses ændringer i arbejdsmarkedets behov. Desuden skal det sikres, at beskrivelsesarbejdet i forhold til kompetencemål, fag og krav til bedømmelse etc. så vidt muligt er fælles for skolerne for at undgå dobbeltarbejde. Udvalgsarbejdet skal desuden komme med forslag til, hvordan der kan skabes større ensartethed mellem beskrivelserne af uddannelserne gennem anvendelse af fælles skabeloner og fælles rammer for detaljeringsniveau. Som grundlag for udvalgsarbejdet fastsætter Undervisningsministeriet minimumsvarigheder for de uddannelsesspecifikke fag. Intentionen er, at varigheden af hvert uddannelsesspecifikt fag i hovedforløbet, herunder de valgfrie specialefag, fastsættes med længst mulig varighed, dog minimum 1 uge. For hver erhvervsuddannelse bestemmer det faglige udvalg uddannelsens formål, varighed, struktur, overgangskrav fra grund- til hovedforløb, slutmål og afsluttende prøve samt de faglige mål for fagene inden for de generelle rammer. Arbejdet med skabeloner ændrer ikke denne arbejdsdeling. Undervisningsministeriet igangsætter udarbejdelsen af en taksonomisk vejledning, der systematisk beskriver niveauer og progression i elevernes læring. Vejledningen skal danne grundlag for en fælles taksonomi til beskrivelse af erhvervsuddannelserne, der skal anvendes i beskrivelsen af uddannelserne i den konkrete undervisningstilrettelæggelse og som nøgle til vurdering af elevens opnåede kompetencer.

- Der etableres erhvervsskolenetværk for de enkelte uddannelser. Skolenetværkene skal sikre et stærkere samarbejde mellem skolerne og udgøre en platform for dialogen og samarbejdet om udfyldelse af de undervisningsmæssige rammer, der er fastsat for fag og prøver i den enkelte uddannelse, så undervisningen har et mere ensartet afsæt og output overalt i landet. Skolenetværkene skal udføre deres arbejde i dialog med de faglige udvalg for at sikre den fælles forståelse af fagenes mål.

Deregulering (handlingsplaner, talentspor og eud+)

Erhvervsuddannelsesreformens indførelse af særlige forløb for talent, voksne, eux mv. medførte en øget og utilsigtet detailstyring af uddannelsernes tilrettelæggelse og indhold. Det har resulteret i knap 50 forskellige kombinationer af elevtyper for hver enkelt uddannelse, dvs. kombinationer af baggrund (for eksempel 9. klasse eller gymnasiet) og forløb (for eksempel eux eller mesterlære), hvilket utilsigtet komplicerer skolernes muligheder for at tilrettelægge og gennemføre undervisningen samt sikre den faglige kvalitet.

Eud+ blev indført som en særlig adgang for unge under 25 år til at tage efterfølgende trin uden uddannelsesaftale på grundlag af beskæftigelse efter trin 1. Behovet for eud+ er bortfaldet, og ordningen anvendes stort set ikke af skolerne.

For at give erhvervsskolerne øget frihed og tid til undervisningen, som er kerneopgaven, erstattes centralt fastsatte krav til skolernes tilrettelæggelse med lokal udvikling.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Afskaffe kravet om de obligatoriske handlingsplaner for øget gennemførelse, så skolerne får friere rammer til tilrettelæggelsen af den lokale kvalitetsudvikling. Initiativet fjerner ikke kvalitetsreglernes krav til skolerne om at lave evalueringsprocesser og opfølgningsplaner, men fjerner kravet om at opfølgningen skal indeholde en handlingsplan for øget gennemførelse. Dermed vil skolerne fremover selv kunne bestemme, hvordan skolens ledelse og bestyrelse præsenterer evalueringsprocesser og opfølgningsplaner, der dog fortsat skal være offentligt tilgængelige. Der vil fortsat blive fulgt op på reformmålene som led i den styrkede opfølgning og kvalitetstilsynet.

- Afskaffe kravet om, at skolerne skal tilbyde talentspor, hvor indholdet er fastlagt af de faglige udvalg. I stedet skal skolerne selv lokalt kunne tilrettelægge og beslutte indholdet i talentudviklingsforløb. Skolerne fastholdes således på kravet om at skulle arbejde med talentindsats i erhvervsuddannelserne.

- Afskaffe eud+.

Forsøg med erhvervsuddannelserne

Undervisningsministeren igangsatte primo 2018 forsøg med erhvervsuddannelserne, som gav erhvervsskolerne øget frihed og fleksibilitet. Der kunne gennemføres forsøg, der ikke medførte statslige merudgifter, alene krævede fravigelse af erhvervsuddannelsesreglerne og lå inden for intentionerne i erhvervsuddannelsesreformen fra 2015.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Erhvervsskolerne fremadrettet løbende kan søge om udgiftsneutrale forsøg med erhvervsuddannelserne, herunder eux, som indebærer fravigelse af erhvervsuddannelsesloven med tilhørende bekendtgørelser. Undervisningsministeren afgør, om forsøgene kan godkendes efter høring af Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede uddannelser.

Professionalisering af bestyrelserne på erhvervsskolerne

Flere bestyrelser oplever, at det er en udfordring at tiltrække personer med de rette kompetencer til at indgå i bestyrelsesarbejdet på erhvervsskolerne. Når de nødvendige kompetencer ikke er til stede i bestyrelserne, er der risiko for, at institutionerne ikke drives optimalt, herunder at uddannelserne ikke modsvarer arbejdsmarkedets behov. Samtidig ses et behov for at fremhæve det ansvar, som bestyrelserne skal leve op til.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Beløbsgrænserne for bestyrelseshonorarerne hæves generelt for formandskab og menige bestyrelsesmedlemmer.

- Erhvervsskoler, som Undervisningsministeriet har sat under skærpet tilsyn på grund af økonomi og/eller kvalitet, skal kunne pålægges at gennemføre en ekstern analyse af bestyrelsens arbejde med henblik på at vurdere, om Undervisningsministeriet skal udskifte bestyrelsen.

- Der udarbejdes generelle vejledende kompetenceprofiler for medlemmer af bestyrelserne, som afspejler institutionernes uddannelsesmæssige kompleksitet og økonomi. De eksisterende kompetenceprofiler skærpes således, at bestyrelsesmedlemmer blandt andet udpeges med udgangspunkt i opdateret og relevant erhvervserfaring i forhold til institutionens virkefelt.

- Indføre krav om gennemførsel af kort bestyrelsesuddannelse for nye bestyrelsesmedlemmer på erhvervsuddannelsesinstitutioner, såfremt de ikke har tilsvarende formelle eller uformelle kompetencer andetsteds fra.

- Iværksætte en årlig bestyrelseskonference med fokus på aktuelle uddannelsespolitiske og bestyrelsesorienterede opgaver.

Ændring af indrapportering af kommunal rekvireret aktivitet

Kommunal rekvireret aktivitet er undervisning, der finansieres af kommunen. Det er reguleret i betalingsloven. Når elever og kursister er omfattet af betalingsloven, har det den konsekvens, at tilskud, som uddannelsesinstitutionen ville have fået fra Undervisningsministeriet, skal opkræves hos kommunen. De nuværende omstændelige betalingsregler kan forenkles betydeligt. Betalingslovselever kan for eksempel være elever, der er fyldt 18 år, og som modtager uddannelseshjælp, kontanthjælp, integrationsydelse m.v.

Der er behov for at lette forretningsgangene mellem institutioner og kommuner.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Forenkle de tilmeldingsblanketter, som kommunerne skal bruge, når de indgår aftaler med institutionerne om betalingslovselever i sammenhæng med en afsøgning af mulighederne for at digitalisere de forenklede blanketter.

Udvikling af digitale revisorerklæringer til alle uddannelsesinstitutioner

Afrapportering af uddannelsesinstitutionernes tilskudskontrol til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet foregår i dag ved, at institutionerne indsender en pdf-kopi af ledelses-og revisorerklæringerne. Dette medfører administrativt tunge arbejdsgange.

Alle institutioner på Undervisningsministeriets område har en digital signatur. Det er en udfordring at øge brugen af denne sådan, at institutionerne også bruger den digitale signatur ved de indberetninger til Undervisningsministeriet, som kræver en underskrift.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Revisorerklæringerne vedrørende tilskudskontrol fremover skal kunne indberettes elektronisk i sammenhæng med aktivitetsindberetninger.

- Det undersøges, om eksisterende systemløsninger i Undervisningsministeriet kan tilpasses med fællesoffentlige elementer, herunder NemLogin, så institutionerne i højere grad kan benytte digital signatur ved indberetninger til Undervisningsministeriet.

13. Aftalens øvrige elementer

Følgende dele af aftalens kapitel 1 er omfattede af folkeskoleforliget:

- Valgfag i 7.-9. klasse på erhvervsskolerne
- Lærere fra erhvervsskolerne skal gennemføre undervisning, forløb og aktiviteter i folkeskolen
- Obligatorisk prøve i det obligatoriske praktiske/musiske valgfag i 8. klasse
- Følge og drøfte realiseringen af intentionerne om mere praksisfaglighed i udskolingen

Følgende del af aftalen skal der søges SU-forligskredsens opbakning til:

- At der skabes mulighed for, at elever på de nye adgangskurser på erhvervsskoler kan modtage SU på kurser af kortere varighed end tre måneder.

Aftalen har i øvrigt karakter af en stemmeaftale.

Regeringen og aftaleparterne er enige om følgende finansiering af aftalen:

- Reserve for EUD og Disruption (1.646 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Provenu fra lov om befordringsrabat (128 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Provenu fra korrektion af PL (44 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Reserve fra undervisnings-, uddannelses-, og kulturområdet svarende til erhvervsuddannelsernes andel (130 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Kvalitetsudviklingspulje, eud-reformen 2014 (130 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Reserve til nyt trin 3 på merkantile erhvervsuddannelser, eud-reformen 2014 (45 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Afkortning af gymnasiale studenters grundforløb på merkantile uddannelser (199 mio. kr. i perioden 2019-2022)

Bilag 1. Aftale om annullering af omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne (5. november 2018)

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at erhvervsuddannelserne skal være attraktive, så flere tager en erhvervsuddannelse, særligt efter grundskolen. Aftalepartierne kan imidlertid konstatere, at EUD-reformens intentioner om blandt andet, at mindst 25 pct. af unge i 2020 og mindst 30 pct. i 2025 skal vælge en erhvervsuddannelse, ikke ser ud til at blive realiseret.

Regeringen og Dansk Folkeparti er derfor enige om, at der er behov for en ekstraordinær indsats for erhvervsuddannelserne.

Danmark har en lang tradition for stærke erhvervsuddannelser, der giver gode job- og karrieremuligheder. Dygtige og initiativrige faglærte er et centralt omdrejningspunkt i Danmark. De tænker nyt, skaber nye produkter eller udvikler nye måder at gøre tingene på. Det skaber vækst og de nye jobs, som vi har brug for. Og vi har behov for de dygtige faglærte, der udfylder de jobs. Vi har behov for mennesker, der kan bruge både hovedet og hænderne.

Samtidig kræver den teknologiske udvikling stærke tekniske og faglige kompetencer, som kan bidrage til at fremtidssikre de danske virksomheder og samfundet. Vi har brug for de dygtige faglærte også i fremtiden.

For at styrke optimisme på skolerne og for at understøtte det politiske ønske om at få flere unge til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse, er regeringen og DF enige om at afskaffe omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne fra 1. januar 2019 og frem. Erhvervsskolerne får derved bedre muligheder for at tiltrække og fastholde elever.

Aftaleparterne er enige om, at erhvervsskolerne med bortfald af omprioriteringsbidraget får mulighed for at understøtte kvaliteten i undervisningen ved fx at inddrage eksterne undervisere i undervisningen og give underviserne mulighed for virksomhedspraktik. Endvidere lægger aftalepartierne vægt på, at skolerne skal arbejde med at etablere attraktive undervisningsmiljøer for både unge og ældre elever.

Regeringen og Dansk Folkeparti er desuden enige om, at der er behov for konkrete initiativer til at styrke søgningen til og gennemførslen af erhvervsuddannelserne. Aftaleparterne vil derfor invitere de øvrige partier i EUD-aftalekredsen til at tilslutte sig aftalen om annullering af

omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne og samtidig fortsætte forhandlingerne med afsæt i regeringens udspil om styrkede erhvervsuddannelser.

I de videre forhandlinger vil regeringen og Dansk Folkeparti sikre forslagene om GF1, GF+, obligatorisk prøve i de praksisfaglige valgfag, understøttelse af 10. klasse på erhvervsuddannelserne, understøttelse af ungdomsmiljøer, kommunale målsætninger om søgning til EUD samt styrket kvalitetstilsyn.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at søge at finde finansieringsforslag, der kan udvide rammen, der vil muliggøre andre elementer i EUD-udspillet, herunder vil regeringen og Dansk Folkeparti søge aftalepartiernes tilslutning til anvendelse af udisponerede midler i eksempelvis kvalitetsudviklingspuljen mv.

Aftale om annullering af omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne har karakter af en stemmeaftale.

Bilag 2. Økonomi

Tabel 1

Samlet økonomioversigt, Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelserne til fremtiden (initiativer med udgiftsvirkning, mio. kr., 2019 pl.)

	2019	2020	2021	2022	I alt
Initiativer					
Annullering af omprioriteringsbidraget	129	268	403	535	1.336
Kvalitetspuljen forlænges (undervisningsmiljøer, eksterne undervisere, kompetenceudvikling m.v.)	168	0	0	0	168
1. Mere praksisfaglighed i folkeskolen					
Valgfag i 7.-9. klasse på erhvervsskolerne	6	15	15	15	51
Obligatorisk praksisfaglig eksamen	0	0	28	28	56
Praksisfaglighed i læreruddannelsen	1	0	0	0	1
Udvidelse af forsøg med EUD8/9	4	4	4	4	16
Økonomisk ramme til understøttelse af erhvervspraktik	2	2	0	0	4
2. Et stærkere fundament for valg af ungdomsuddannelse					
Et nationalt program for valg af ungdomsuddannelse for alle elever i 7. - 9. klasse	1	1	1	1	4
Systematisk tilgang til uddannelsesvalget	4	4	2	1	11
Introducerende tilbud i 8. og 9. klasse	0	0	0	0	0
Ny model for uddannelsesparathedsvurdering	1	3	1	1	6
Styrket kollektiv vejledning i udskolingen	1	0	0	0	1
Kompetenceudvikling af vejledere og folkeskolelærere	5	6	6	3	20
Økonomisk ramme til understøttelse af folkeskolelærere og vejledere i praktik på erhvervsskoler	2	2	2	2	8
3. Kommunerne skal have større ansvar for søgningen					
Kommunale måltal for søgning til eud	2	1	1	1	4
Falke-prisen	0	0	0	0	0
5. 10. klasse skal fortsat bidrage til at øge søgningen til erhvervsuddannelserne					
Understøttelse af 10. klasse på erhvervsskolerne	11	10	12	12	45
6. Dannelse, iværksætteri og videreuddannelsesmuligheder					
Udvikling af udbud af adgangskurser til professionsbacheloruddannelser	1	1	0	0	2
Alle erhvervsuddannede får adgang til Gymnasiale Suppleringskurser (GSK)	10	10	9	9	38
Dannelse i erhvervsuddannelserne	1	2	2	0	5

Tabel 1

Samlet økonomioversigt, Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelserne til fremtiden (initiativer med udgiftsvirkning, mio. kr., 2019 pl.)

	2019	2020	2021	2022	I alt
7. Attraktive undervisningsmiljøer, kompetenceudvikling af erhvervsuddannelseslærerne, mindre elevfravær og bedre uddannelsesmuligheder i tyndt befolkede områder					
Styrkelse af undervisningsmiljøer, herunder udvikling af nye ritualer og traditioner	3	5	5	5	19
Information til praktikvirksomheder om elevfravær under skoleophold	0	0	0	0	1
Forsøg med bedre muligheder for kostophold på erhvervsskoler i tyndt befolkede områder	3	6	6	4	18
Særtilskud til små erhvervsskoler, der modtager udkantstilskud, og som har under 450 årselever	10	0	0	0	10
Økonomisk ramme til udbud af erhvervsuddannelser i tyndtbefolkede områder	0	10	10	10	30
8. Adgangskurser, udvidet adgang til grundforløbets 1. del og nyt grundforløb+					
Adgangskurser på erhvervsskolerne for voksne i dansk, dansk som andetsprog og matematik	0	0	0	0	0
Adgang til grundforløbets første del udvides til op til to år efter 9. og 10. klasse	0	63	62	62	188
Nyt 10-ugers introducerende og afklarende grundforløb (GF+) for de lidt ældre unge og for voksne	1	69	69	69	208
9. Høj kvalitet skal få flere til at gennemføre en erhvervsuddannelse					
Øget gennemsigtighed gennem præsentationer af data over erhvervsskolernes nøgletal og kort over den geografiske placering af erhvervsskolernes udbud af erhvervsuddannelser	1	1	0	0	2
Kvalitetstilsynet opgraderes	4	5	5	5	19
10. Større sikkerhed for at få en praktikplads					
Nyt praktikpladstilsagn	3	3	2	2	11
Praktikportalen videreudvikles	1	3	3	3	10
Positiv italesættelse af virksomheder, der lever op til måltal for antallet af praktikpladser	1	0	0	0	1
11. Uddannelsesspecifikke elementer: Social- og sundhedsuddannelserne og de merkantile uddannelser					
Forsøgsramme til forsøg på social- og sundhedsuddannelserne, for eksempel hvor eleverne har mere praktiktid i kommunerne og mindre praktiktid i regionen	2	2	0	0	3
12. Afbureaukratisering, frihed og forenkling					
Adgang til at udfordre oprettelsen af nye erhvervsuddannelser	1	1	0	0	2
Forenkling af beskrivelsessystemet	2	3	2	2	10
Deregulering (handlingsplaner, talentspor og eud+)	4	4	3	3	14
Udvikling af digitale revisorerklæringer til alle uddannelsesinstitutioner	0	1	1	1	4
I alt	**383**	**505**	**655**	**779**	**2.322**

Aftale mellem regeringen og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om:

Udmøntning af satspuljen for 2019

(November 2018)

Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019

Der er den 9. november 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019. Udmøntningen af satspuljen sker i overensstemmelse med *tabel 1-3* nedenfor.

Aftalen indebærer, at der i perioden 2019-2022 udmøntes i alt ca. 3,3 mia. kr. til at forbedre vilkårene for udsatte grupper mv.

I *bilag 1-8* ses aftaleteksterne fra de decentrale satspuljeforhandlinger i henholdsvis Børne- og Socialministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Udlændinge- og Integrationsministeriet samt Finansministeriet.

Parterne bag forhandlingsresultatet er regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti.

Tabel 1
Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
		Initiativer under socialområdet	**283,8**	**279,0**	**287,4**	**289,0**	**238,8**	**1.139,2**
		Socialinitiativer	**279,5**	**276,1**	**284,6**	**284,9**	**235,4**	**1.125,1**
1		Virksomme indsatser for udsatte børn og unge og deres familier	73,2	52,3	61,5	70,8	71,5	257,8
2	D	Ro og stabilitet for udsatte børn og unge	4,7	1,5	0,6	0,6	0,6	7,4
3		Inspirationsmateriale om anbragte børn og unges faglige progression og trivsel i skolen	1,5	0,8	-	-	-	2,3
4		Styrket indsats til personer med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen	10,0	22,4	14,4	14,4	-	61,2
5	D	Styrkelse af forældres retssikkerhed i anbringelsessager	-	1,8	1,8	1,8	1,8	5,4
6		Handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer 2019-2022	14,4	20,6	19,3	10,7	-	65,0

Tabel 1

Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
7		Hjælp til stalkingudsatte og stalkere - driftstilskud til Dansk Stalking Center	5,5	6,5	8,0	8,0	8,0	28,0
8		Støtte til ungekrisecentre	3,0	6,0	6,0	6,0	-	21,0
9		Styrket indsats til mænd i krise	5,6	0,8	0,8	0,8	-	8,0
10		Driftstilskud til Ventilen	1,0	1,0	-	-	-	2,0
11		Driftstilskud til Fonden for Socialt Ansvar	5,0	-	-	-	-	5,0
12		Driftstilskud til Reden Aalborg	2,5	2,5	2,5	2,5	1,8	10,0
13		Driftstilskud til SIND Ungdom	0,5	0,5	0,5	0,5	-	2,0
14		Driftstilskud til Projekt UNIK	2,5	-	-	-	-	2,5
15		Driftstilskud til Børn, Unge og Sorg	2,0	2,0	2,0	2,0	-	8,0
16		Driftstilskud til Landsforeningen Spædbarnsdød	-	-	1,2	1,2	-	2,4
17		Driftstilskud til Landsforeningen af Værestеder	0,2	0,2	0,7	0,7	-	1,8
18		Driftstilskud til OMBOLD	1,0	-	-	-	-	1,0
19		Driftstilskud til Idræt for Sindet	1,5	-	-	-	-	1,5
20		Videreførelse af Bedre inklusion af nytilkomne grønlændere i Danmark	-	4,1	-	-	-	4,1
21		Børnerådets Børneportal -		0,5	0,5	0,5	-	1,5
22		Hanne Mariehjemmet - understøttelse under overgang til takstfinansiering	3,4	-	-	-	-	3,4
23		Forebyggelse af udsathed og mistrivsel blandt LGBTI-personer - Driftsstøtte til LGBT Danmark mv.	1,5	1,5	1,9	2,0	1,5	6,9
24		Ung under eget tag - støtte til unge hjemløse	12,0	-	-	-	-	12,0
25		Whistleblowerordning og retningslinjer for good governance i den frivillige sociale sektor	2,6	2,7	3,5	1,8	-	10,6
26		Styrkelse af borgernes retssikkerhed	3,0	3,0	3,0	3,0	-	12,0
27	D	Styrkelse af borgernes retsstilling i servicelovens hjælperordninger	1,0	0,3	0,3	0,3	0,3	1,9
28	D	Straffeattester for personale i tilbud omfattet af socialtilsynet	-	1,0	1,0	1,0	1,0	3,0
				-	-	-	-	

Tabel 1

Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
29		Modernisering og tilpasning af puljen til tilgængeligheds-foranstaltninger i eksisterende byggeri (Tilgængelighedspuljen)	7,4					7,4
30	D	Hjælpemidler ved stemmeafgivning	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	3,2
31		Videreførelse af BPA-rådgivning	0,8	-	-	-	-	0,8
32		Handicappuljen - ændring af anvendelsesperioden	3,0	-	-	-	-	3,0
33		Ordbog over dansk tegnsprog	0,8	-	-	-	-	0,8
34		Støtte til etablering af midlertidige nødovernatningstilbud	4,0	-	-	-	-	4,0
35		Støtte til julehjælp	4,0	-	-	-	-	4,0
36		Støtte til sommerferiehjælp	5,0	-	-	-	-	5,0
37		EU-fond om hjælp til de socialt dårligst stillede i Danmark (FEAD) – regulering af national medfinansiering	0,5	-	-	-	-	0,5
38		International adoptionsformidling	1,3	1,8	-	-	-	3,1
39		Retfærdighed for ofre	3,9	3,9	3,9	3,2	-	14,9
40	D	Ét samlet familieretligt system	56,5	59,4	56,8	58,4	54,9	231,1
41	D	Obligatorisk læringstilbud til 1-årige børn i udsatte boligområder	30,6	76,7	93,2	93,2	93,2	293,7
42		Opfølgning på revision af magtanvendelsesreglerne	3,3	1,5	0,4	0,7	-	5,9
		Administrationsudgifter	**4,3**	**2,9**	**2,8**	**4,1**	**3,4**	**14,1**
43		Administrationsudgifter	4,3	2,9	2,8	4,1	3,4	14,1
		Socialområdet i alt	**283,8**	**279,0**	**287,4**	**289,0**	**238,8**	**1.139,2**
		Initiativer under sundhedsområdet	**249,0**	**249,3**	**248,3**	**248,3**	**126,6**	**994,9**
		En styrket indsats i psykiatrien	**226,7**	**230,0**	**229,3**	**231,6**	**121,4**	**917,6**
44		Lokal forankring af afstigmatiseringskampagnen EN AF OS	-	1,0	1,0	-	-	2,0
45		Bedre inddragelse af mennesker med psykiske						

Tabel 1

Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
		lidelser og deres pårørende gennem civilsamfundet	5,5	2,0	2,4	2,5	-	12,4
46		Viden om og udbredelse af peer-projekter	6,0	5,0	3,5	6,5	-	21,0
47		Psykiatritopmødet videreføres	1,0	1,0	-	-	-	2,0
48		Udbredelse af headspace	21,5	11,7	12,0	12,3	-	57,5
49		Styrke studenterrådgivningens rådgivningskapaciteti forhold til unge med psykiske udfordringer på videregående uddannelser	2,5	2,5	2,5	2,5	-	10,0
50		Styrkelse af den tidlige, forebyggende indsats i kommunerne for psykisk sårbare unge	19,7	15,1	10,1	15,3	-	60,2
51		Kompetencecenter for børn som pårørende af mennesker med psykiske lidelser	2,5	2,5	3,0	3,0	-	11,0
52	D	Videreføre og udvide tilskud til psykologbehandling for angst og depression	88,4	95,4	95,4	95,4	95,4	374,6
53		Specialpsykologernes kompetencer skal bedre i spil	0,6	-	-	-	-	0,6
54		Understøtte rekruttering af dygtige medarbejdere til psykiatrien	2,6	1,0	-	-	-	3,6
55		Strategisk omlægning og udvikling af indsatsen i socialpsykiatrien	15,2	2,1	1,9	2,6	-	21,8
56		Sikre kvaliteten på socialpsykiatriens største ydelsesområder	6,3	4,3	0,5	-	-	11,1
57		Videns- og kompetenceløft af ledere og medarbejdere i socialpsykiatrien	13,8	16,2	14,2	22,9	12,0	67,1
58		Udvikling af et sundhedspædagogisk værktøj til forebyggelse af somatisk sygdom	0,6	-	-	-	-	0,6
59	D	Styrke udbredelsen af de regionale akutte udrykningsteams i psykiatrien	5,0	5,0	5,0	5,0	-	20,0
60		Bedre samarbejde mellem politiet og sundhedssektoren	12,0	15,8	10,1	-	-	37,9
61	D	Bedre overgang fra behandlingspsykiatrien til socialpsykiatrien	7,0	14,0	14,0	14,0	14,0	49,0
62		Bedre overgang fra børne- og ungdomspsykiatrien til						

Tabel 1

Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
		voksenpsykiatrien	0,6	-	-	-	-	0,6
63		Nationalt kompetencecenter for behandling af personer med en psykisk lidelse og et alkoholmisbrug	-	1,4	-	-	-	1,4
64		Udvikling og afprøvning af værktøjer til brug for opsporing af mennesker med psykiske lidelser og samtidigt misbrug	0,9	1,1	-	-	-	2,0
65		Mere viden om behandling med elektrochok (ECT)	2,0	2,0	2,0	-	-	6,0
66		Nye Nationale Kliniske Retningslinjer	2,0	1,5	-	-	-	3,5
67	D	Ny klinisk kvalitetsdatabase for psykologbehandling	1,1	0,6	0,6	0,6	-	2,9
68		En styrket indsats i PPR – udvikling og implementering	5,5	21,8	44,1	49,0	-	120,4
69		Udvidelse af forsøgsordning med vederlagsfri psykologbehandling til unge med depression og angst	4,4	7,0	7,0	-	-	18,4
		Øvrige prioriteringer	**20,2**	**18,6**	**18,6**	**15,7**	**5,2**	**73,1**
70	D	Behandling af behandlingsafvisende varigt inhabile somatiske patienter	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	20,8
71		Styrket behandlingsgaranti og social stofmisbrugsbehandling for personer med et stofmisbrug	3,5	3,4	3,4	-	-	10,3
72		Etablering af Center for Digital Sundhed	2,5	2,5	2,5	2,5	-	10,0
73		Etablering af et Dansk Center for Hjernerystelse	2,0	2,0	2,0	2,5	-	8,5
74		Styrket indsats på området for test og behandling af sexsygdomme	4,0	4,0	4,0	4,0	-	16,0
75		Udbredelse af FitforKids	1,5	1,5	1,5	1,5	-	6,0
76		Forebyggelses- og informationsindsats målrettet sårbare gravide	1,2	-	-	-	-	1,2
77		Inkontinens og sygefravær	0,3	-	-	-	-	0,3
		Administrationsudgifter	**2,1**	**0,7**	**0,4**	**1,0**	**-**	**4,2**
78		Administrationsudgifter	2,1	0,7	0,4	1,0	-	4,2

Tabel 1

Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
		Sundhedsområdet i alt	**249,0**	**249,3**	**248,3**	**248,3**	**126,6**	**994,9**
		Initiativer under ældreområdet	**77,2**	**80,7**	**80,7**	**81,4**	**13,1**	**320,0**
		Det gode ældreliv	**76,5**	**80,5**	**80,6**	**81,4**	**13,1**	**319,0**
79		Handlingsplan "Det gode ældreliv"	5,2	47,3	52,3	62,8	-	167,6
80		Initiativer til understøttelse af det gode ældreliv	4,3	6,7	1,5	1,5	-	14,0
81		Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre	35,0	0,2	0,8	-	-	36,0
82	D	Konkurser i ældreplejen	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1	52,4
83		Bedre hjælp til borgere med demens i det offentlige rum (demensbadge)	9,7	1,0	1,0	0,5	-	12,2
84		Fællesskabspulje 2.0: Ensomme hjemmehjælpsmodtagere skal have mulighed for civilsamfundsdeltagelse	4,7	8,1	8,3	-	-	21,1
85		Gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner	1,2	1,3	1,3	1,4	-	5,2
86		Forebyggelse af inkontinens hos ældre	1,0	1,0	0,5	-	-	2,5
87		Frivillige tryghedspersoner til mennesker med demens på sygehuse	1,3	1,8	1,8	2,1	-	7,0
88		Undersøgelse af mulighederne for nærvær for nærtstående til døende, der dør uden for hjemmet	1,0	-	-	-	-	1,0
		Administrationsudgifter	**0,7**	**0,2**	**0,1**	**-**	**-**	**1,0**
89		Administrationsudgifter	0,7	0,2	0,1	-	-	1,0
		Ældreområdet i alt	**77,2**	**80,7**	**80,7**	**81,4**	**13,1**	**320,0**
		Initiativer under beskæftigelsesområdet	**134,3**	**142,4**	**132,5**	**135,9**	**20,2**	**545,1**
		Beskæftigelsesinitiativer	**101,8**	**81,1**	**73,5**	**104,8**	**20,2**	**361,2**
90		Flere mennesker med handicap i job	22,2	34,4	33,5	38,3	19,5	128,4

Tabel 1

Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
91		Idræt som vej til inklusion, integration, beskæftigelse og sundhed	10,0	5,0	10,0	10,0	-	35,0
92		Konsolidering af "Flere skal med II – Investering i syge og udsatte borgere på kanten af arbejdsmarkedet"	32,7	28,6	4,4	15,9	-	81,6
93		Bedre udslusning og overgang fra særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)	10,0	10,0	10,0	10,0	-	40,0
94		Videreførelse af forbedringer for modtagere af uddannelseshjælp mv. fra satspuljen 2015	21,3	-	-	-	-	21,3
95	D	Lempelse af rimelighedskravet	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	2,4
96		Pulje til reintegration af sindslidende og psykisk syge på arbejdsmarkedet	5,0	2,5	-	-	-	7,5
97		Støtte til vanskeligt stillede familier med børn	-	-	15,0	30,0	-	45,0
		Private projekter	**30,4**	**58,9**	**56,9**	**28,5**	**-**	**174,7**
98		Seniornetværket	3,3	6,5	6,5	3,3	-	19,6
99		Landsforeningen for LEV	5,3	10,5	10,5	5,2	-	31,5
100		Jobbanken	6,4	12,9	12,9	6,5	-	38,7
101		Handicapidrættens Videncenter	2,8	5,6	5,6	2,9	-	16,9
102		Topvirk	1,9	3,9	3,9	1,9	-	11,6
103		High:Five	6,7	13,4	13,4	6,7	-	40,2
104		Vold som udtryksform	2,0	4,1	4,1	2,0	-	12,2
105		Cabi	2,0	2,0	-	-	-	4,0
		Administrationsudgifter	**2,1**	**2,4**	**2,1**	**2,6**	**-**	**9,2**
106		Administrationsudgifter	2,1	2,4	2,1	2,6	-	9,2
		Beskæftigelsesområdet i alt	**134,3**	**142,4**	**132,5**	**135,9**	**20,2**	**545,1**
		Initiativer under integrationsområdet	**18,0**	**34,6**	**34,6**	**44,6**	**-**	**131,8**
		Integrationsinitiativer	**17,7**	**34,3**	**34,3**	**44,3**	**-**	**130,6**
							-	

Tabel 1

Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
107		Flere kvinder med indvandrerbaggrund i beskæftigelse	5,7	23,9	26,9	38,5		95,0
108		Partnerskaber mod negativ social kontrol	5,0	-	-	-	-	5,0
109		Styrket vidensopbygning	1,0	1,0	1,0	1,0	-	4,0
110		BørneTelefonen og minoritetsbørn	1,0	1,4	1,6	-	-	4,0
111		Kirkernes Integrations Tjeneste	0,2	3,2	-	-	-	3,4
112		Venner Viser Vej	4,0	4,0	4,0	4,0	-	16,0
113		National hotline mod radikalisering og ekstremisme	0,8	0,8	0,8	0,8	-	3,2
		Administrationsudgifter	**0,3**	**0,3**	**0,3**	**0,3**	**-**	**1,2**
114		Administrationsudgifter	0,3	0,3	0,3	0,3	-	1,2
		Integrationsområdet i alt	**18,0**	**34,6**	**34,6**	**44,6**	**-**	**131,8**
		Initiativer under helhedsorienteret indsats	**15,0**	**30,3**	**30,3**	**30,3**	**-**	**105,9**
115		Helhedsorienteret indsats	15,0	30,3	30,3	30,3	-	105,9
		Helhedsorienteret indsats i alt	**15,0**	**30,3**	**30,3**	**30,3**	**-**	**105,9**
		Initiativer under videreudvikling af SØM	**12,5**	**12,5**	**12,5**	**12,5**	**-**	**50,0**
116		Videreudvikling af SØM	12,5	12,5	12,5	12,5	-	50,0
		Videreudvikling af SØM i alt	**12,5**	**12,5**	**12,5**	**12,5**	**-**	**50,0**
		Initiativer under Den Sociale Investeringsfond	**30,0**	**-**	**-**	**-**	**-**	**30,0**
117		Den Sociale Investeringsfond	30,0	-	-	-	-	30,0
		Den Sociale Investeringsfond i alt	**30,0**	**-**	**-**	**-**	**-**	**30,0**

Tabel 1
Økonomioversigt for satspuljen 2019 (mio. kr., 2019-pl)

Nr.	DUT	Initiativ	2019	2020	2021	2022	Permanent	I alt 2019-2022
		Satspuljen 2019 i alt	**819,8**	**828,8**	**826,3**	**842,0**	**398,7**	**3.316,9**

Anm.: DUT: Det er angivet i tabellen, hvorvidt initiativerne eller dele af initiativerne skal DUT-forhandles (D).

Tabel 2
Omprioritering af fremadrettede bevillinger (mio. kr. 2019-pl)

Nr.	Omprioritering	2019	2020	2021	2022	I alt
1	§ 15.26.52.10. Forebyggelsesstrategi og inklusion	10,6	10,6	10,6	10,6	42,4
2	§ 15.26.54.10. Efteruddannelse	8,9	8,9	8,9	8,9	35,6
3	§ 15.26.56.60. Efteruddannelse af sagsbehandlere	2,3	2,3	2,3	2,3	9,2
4	§ 17.59.21.20. Initiativer for personer med handicap	-	2,5	-	-	2,5
	Total	**21,8**	**24,3**	**21,8**	**21,8**	**89,7**

Tabel 3
Omprioritering af opsparing

Nr.	Omprioritering af opsparing	I alt
1	§ 10.11.22.10. Ankestyrelsen	1,5
2	§ 15.11.30.50. Satspuljeinitiativer	0,3
3	§ 15.11.30.50. Satspuljeinitiativer	0,6
4	§ 15.13.20.30. Udvikling af metoder til tidlig indsats for udsatte børn og unge	4,2
5	§ 15.13.23.20. Ansøgningspulje vedr. resocialisering af indsatte med opmærksomhedsforstyrrelser	2,0
6	§ 15.13.23.25. Nye veje til aktiviteter og ledsagelse for personer med handicap	8,4
7	§ 15.13.26.60. Mestringsstøtte til familier med handicappede børn	8,6
8	§ 15.13.28.63. Ansøgningspulje om deltagelse i peer-to-peer fællesskaber	0,2
9	§ 15.13.28.70. Etablering af frivillig gældsrådgiver	<0,1

10	§ 15.14.16.10. Forebyggelsesstrategi og inklusion	1,4
11	§ 15.16.01.20. Efteruddannelse	5,2
12	§ 15.25.09.12. Målrettet indsats overfor sårbare, unge mødre	2,2
13	§ 15.25.11.10. Oplysningskampagner og opkvalificering af arbejdet vedrørende udsatte børn og unge	<0,1
14	§ 15.26.02.20. Ansøgningspulje til styrket dokumentation af lovende social praksis	4,7
15	§ 15.26.04.10. Udsatte og sårbare børn og unge	0,4
16	§ 15.74.10.20. Fremrykningspuljen	8,0
17	§ 15.74.10.40. Sociale akuttilbud til mennesker med en psykisk lidelse i egen bolig	12,7
18	§ 15.74.10.70. Pulje til forløbsprogram for mennesker med psykiske lidelser	0,8
19	§ 15.74.15.50. Tidlig og målrettet indsats overfor børn og unge med psykiske vanskeligheder, herunder spiseforstyrrelser og selvskadende adfærd	1,3
20	§ 15.75.03.21. Evaluering af afprøvning af ambulant rådgivning og sociale indsatser	1,0
21	§ 15.75.06.10. Stærkere social mobilitet – Et udviklings- og Investeringsprogram på voksenområdet	5,0
22	§ 15.75.10.70. Forsøg med fritidspas til udsatte børn og unge	1,1
23	§ 15.75.10.72. Pulje til sommerferiehjælp	0,2
24	§ 15.75.12.20 Indsats for socialt udsatte kvinder i prostitution, herunder kvinder som ønsker at forlade prostitution	0,9
25	§ 15.75.18.60. Styrket uddannelsesindsats på sikrede institutioner	2,7
26	§ 15.75.20.70. Efteruddannelse på og evaluering af ny institutionstype	0,4
27	§ 15.75.23.20. Styrkelse af værestedernes rolle i den sociale indsats	0,9
28	§ 15.75.24.10. Ansøgningspulje vedrørende implementering af modeller målrettet unge med misbrug	1,5
29	§ 15.75.29.10. Ansøgningspulje til afprøvning af indsatsmodel	8,7
30	§ 15.75.35.60. Ansøgningspulje til overgangs- og peerstøtte til udsatte grønlændere i Danmark	<0,1
31	§ 15.75.44.10. Styrkelse af efterværnsindsatsen	1,5
32	§ 15.75.49.10. Ansøgningspuljer til opfølgende samtaler med tidligere anbragte	4,4
33	§ 15.75.73.68. Børns Vilkår	0,1
34	§ 15.75.74.65. Symfonien	0,6
35	§ 15.75.74.73. Satspuljeaftalen for 2013, overgangsstøtte til bevillinger, der udløber i 2013	0,3
36	§ 15.75.74.75. Satspuljeaftalen for 2014, overgangsstøtte til projekter, hvis bevilling udløber i 2014	0,1
37	§ 15.75.75.70. Udviklingsstøtte til projekter, som forebygger eller reducerer social udsathed eller medvirker til en forbedret integration	1,0
38	§ 15.75.75.92. Udviklingsstøtte til fremme af mentorer til unge, som er på vej ud i kriminalitet	0,1
39	§ 15.75.79.10. Transportordning for blinde og svagsynede	10,0
40	§ 16.21.03.10. Styrket sundhedsindsats for socialt udsatte og sårbare grupper	<0,1
41	§ 16.21.07.10. Tilskud til SIND	0,3
42	§ 16.21.07.20. Tilskud til PS Landsforening	0,5
43	§ 16.21.11.10. Pulje til opsøgende tandpleje for særligt socialt udsatte	0,2
44	§ 16.21.14.10. Pulje til styrket indsats i svangreomsorgen for udsatte gravide	0,2
45	§ 16.21.31.10. Seksuel Sundhed	0,2

46	§ 16.21.57.20. Pulje til etablering af landsdæk kende familieambulatoriefunktioner	3,2
47	§ 16.53.08.10. Pilotprojekter om brugerstyrede senge i psykiatrien	6,0
48	§ 16.53.09.10. Fremme af unges mentale sundhed	1,0
49	§ 16.51.27.10. Pulje til behandling til svært overvægtige børn	0,3
50	§ 16.53.10.10. Pulje til hurtigere hjælp til børn og unge med psykiske sygdomme	11,0
51	§ 16.53.10.30. Pulje til styrket samarbejde mellem behandlingspsykiatrien og almen praksis	36,4
52	§ 16.53.10.40. Pulje til styrket psykiatrisk indsats for dobbeltdiagnosticerede	5,8
53	§ 16.53.10.50. Pulje til styrkelse af den kommunale alkoholbehandling af dobbeltbelastede	6,4
54	§ 16.53.10.60. Pulje til flere sengepladser i psykiatrien	7,7
55	§ 16.53.10.70. Pulje til børn som pårørende til psykisk syge og misbrugere	0,2
56	§ 16.53.10.80. Behandling af personer med spiseforstyrrelser	2,0
57	§ 16.51.47.10. Opsamling og formidling af viden vedrørende HPV-vaccine	0,1
58	§ 16.51.58.10. En moderne psykiatri - bedre fysiske faciliteter og rammer	3,9
59	§ 16.65.30.10. Tilskud vedrørende ældre	0,1
60	§ 16.65.30.43. Styrkelse af ældres digitale færdigheder	0,3
61	§ 16.65.30.44. Kommission om livskvalitet og selvbestemmelse i plejebolig og plejehjem	1,5
62	§ 16.65.30.46. Det gode hverdagsliv for ældre i plejeboliger	1,2
63	§ 16.65.30.47. Forebyggelse af selvmord blandt ældre	0,1
64	§ 16.65.30.62. Opfølgning på Hjemmehjælpskommissionen	0,3
65	§ 16.65.42.10. Tilbud til demente og andre svage ældre	1,1
	Total	**192,8**

Anm.: Omprioriteringerne er afrundet til nærmeste hele 100.000 kr. Afrunding kan medføre, at tabellen ikke summer.

Bilag 1. Aftale om udmøntning af satspuljen på socialområdet for 2019-2022

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 1. november 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på børne- og socialområdet.

TEMA: Børn, unge og familier samt senfølger

Virksomme indsatser for udsatte børn og unge og deres familier

Udsatte børn og unge og deres familier skal have den bedst mulige hjælp. For at understøtte en mere videnbaseret og effektfuld socialpolitik er satspuljepartierne enige om at igangsætte udviklingen af et Udviklings- og Investeringsprogram på børne- og ungeområdet. Udviklings- og Investeringsprogrammet skal i sidste ende være med til at sikre, at sociale indsatser kommer til at gøre en reel forskel, så udsatte børn og unge samt børn og unge med handicap får styrkede muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv. Med programmet ønsker satspuljepartierne, at der investeres i at udvikle og udbrede virksomme indsatser for udsatte børn og unge samt børn og unge med handicap og deres familier. Et vigtigt formål med Udviklings- og Investeringsprogrammet er også at bidrage til videreudviklingen af vidensdatabasen i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM).

I Udviklings- og Investeringsprogrammets første år vil der indgå i alt fire indsatser. Tre af indsatserne har fokus på at sikre bedre og mere videnbaserede indsatser målrettet forældrene til både udsatte og anbragte børn og unge samt forældre til børn og unge med et handicap. Desuden iværksættes en indsats, der skal styrke skolegangen for anbragte børn.

Satspuljepartierne er endvidere enige om at etablere en procedure, der skal sikre mere styring og gennemsigtighed for satspuljeordførerne, når der årligt udvælges nye initiativer, der skal indgå i Udviklings- og Investeringsprogrammet både på børne- og ungeområdet og på voksenområdet.

Satspuljepartierne er samtidig enige om at igangsætte et initiativ, der skal styrke anvendelsen af systematisk opfølgning i sagsbehandlingen på børne- og ungeområdet, bl.a. for at styrke det personrettede tilsyn.

Der afsættes i alt 257,8 mio. kr. til Virksomme indsatser for udsatte børn og unge og deres familier. Der afsættes i alt 249,3 mio. kr. til Udviklings- og Investeringsprogrammet i 2019-2022 samt 71,5 mio. kr. årligt varigt. Der afsættes desuden i alt 8,5 mio. kr. i 2019-2022 til at styrke systematisk opfølgning i sagsbehandlingen på børne- og ungeområdet.

Ro og stabilitet for udsatte børn og unge

Stabilitet og tryghed er afgørende forudsætninger for at sikre udsatte børn og unge en god opvækst med gode fremtidsudsigter. Satspuljepartierne er enige om, at der er behov for at styrke indsatsen med en række initiativer, der samlet set skal medvirke til at sikre udsatte børn og unge en mere tryg og stabil opvækst, som kan være med til at forebygge, at problemerne udvikler sig. Initiativerne har både fokus på at følge kommunernes sagsbehandling på børneområdet tættere, forbedre statistikken over kommunernes forebyggende indsatser, ligesom der er en række initiativer, der skal sikre ro og tryghed omkring anbragte børn og unge, og herunder også styrke deres skolegang. Satspuljepartierne er desuden enige om, at børn og unge under 18 år fremover ikke skal kunne pålægges selv at bidrage til at betale for deres anbringelse. Derfor afskaffes kommunernes adgang til at pålægge børn og unge selv at bidrage til betalingen for anbringelsen. Der afsættes i alt 7,4 mio. kr. til initiativet i perioden 2019-2022 og 0,6 mio. kr. årligt varigt derefter.

Inspirationsmateriale om anbragte børn og unges faglige progression og trivsel i skolen

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til at udvikle materiale, som samler viden og lovende praksis om, hvordan anbragte børn og unges trivsel og læring kan styrkes i folkeskolen. Materialet skal understøtte lærerne og pædagogernes håndtering og understøttelse af børn og unge, der anbringes uden for hjemmet. Materialet udbredes og formidles gennem en landsdækkende kampagne, og en læringskonsulent stilles til rådighed for rådgivning af og sparring med fagpersoner i forhold til konkrete udfordringer, de møder i arbejdet med anbragte børn og unge ude på skolerne. Der afsættes i alt 2,3 mio. kr. i 2019 og 2020.

Styrket indsats til personer med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen

Mennesker, der har været udsat for seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen, vil ofte have behov for hjælp og støtte i voksenlivet. Senfølgeramte kan bl.a. få hjælp og rådgivning i regi af de tre Centre for Seksuelt Misbrugte (senfølgecentre), som yder en specialiseret indsats til målgruppen. Der er dog et stort problem med lange ventelister på senfølgecentrene med op til flere års ventetid. Satspuljepartierne er derfor enige om, at der er et akut behov for at reducere ventelisterne på de tre Centre for Seksuelt Misbrugte (senfølgecentrene). Partierne er endvidere enige om, at der skal iværksættes en handlingsplan til mennesker med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen. Handlingsplanen skal bl.a. se på den fremadrettede organisering af den generelle indsats til målgruppen på tværs af kommuner, senfølgecentre og psykiatrien.

Endelig er partierne bag satspuljen enige om at styrke brugerperspektivet og synliggørelsen af senfølger efter seksuelle overgreb gennem en driftsbevilling til Landsforeningen for voksne med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen (Landsforeningen Spor).

Der afsættes til den samlede indsats i alt 61,2 mio. kr. i perioden 2019-2022.

Styrkelse af forældres retssikkerhed i anbringelsessager

Satspuljepartierne er enige om at foretage to lovændringer, der skal øge forældrenes retssikkerhed og forbedre afgørelsesgrundlaget i sager om anbringelse uden samtykke. For det første indføres der et krav i serviceloven om, at der i en indstilling til børn og unge-udvalget om tvangsanbringelse altid skal indgå en vurdering af forældrenes kompetencer ift. at håndtere barnet og barnets evt. udfordringer. Derudover indføres der i serviceloven krav om, at hvis kommunen anvender en psykologisk undersøgelse af forældrene i forbindelse med udarbejdelsen af en børnefaglig undersøgelse, så skal der anvendes en autoriseret psykolog. Psykolognævnet fører tilsyn med autoriserede psykologer. Der afsættes i alt 5,4 mio. kr. i perioden 2020-2022 og derefter 1,8 mio. kr. årligt.

TEMA: Indsatser mod vold og for mennesker i krise

Handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer 2019-2022

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til en ny handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer. Det skønnes, at omkring 38.000 kvinder og 19.000 mænd var udsat for fysisk partnervold i 2017. Psykisk partnervold er mere udbredt end fysisk. Vold i nære relationer er et indgribende overgreb, der har store konsekvenser for de voldsudsatte og deres eventuelle børn. Handlingsplanen styrker de ambulante tilbud på voldsområdet, så paletten af tilbud udvides, og flere voldsudsatte kvinder, mænd og unge samt voldsudøvere tilbydes rådgivning og behandling. Konkret videreføres og styrkes Mødrehjælpens tilbud "Ud af voldens skygge" og Dialog mod Volds behandlingstilbud til voldsudøvere og den voldsudsatte familie. Endvidere styrkes projektet "Sig det til nogen" med blandt andet øget psykologbistand, og tilbuddet bredes ud fx gennem deltagelse af endnu et krisecenter. Endelig udbydes en pulje med henblik på at etablere et forsøg med ambulant rådgivning og netværkstilbud til unge udsat for vold i parforhold. Handlingsplanen skal endvidere bidrage til at forebygge vold gennem oplysning om psykisk og fysisk vold, styrke oplysning og rådgivning om digitale krænkelser samt tilvejebringe ny viden om fysisk og psykisk vold i nære relationer. Der afsættes i alt 65,0 mio. kr. i perioden 2019-2022.

Hjælp til stalkingudsatte og stalkere – driftstilskud til Dansk Stalking Center

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til et varigt driftstilskud til Dansk Stalking Centers rådgivning og behandling til stalkingudsatte, pårørende og stalkere samt en vidensfunktion. Det skønnes, at omkring 100.000 mennesker årligt udsættes for stalking i Danmark. Driftstilskuddet betyder, at Dansk Stalking Center fortsat kan drive landsdækkende telefonrådgivning, social og juridisk rådgivning, psykologbehandling af stalkingudsatte samt behandling af stalkingudsatte og stalkere og kompetenceudvikling af fagfolk. Der afsættes i alt 28,0 mio. kr. i perioden 2019-2022 til Dansk Stalking Center og 8,0 mio. kr. årligt herefter.

Støtte til ungekrisecentre

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til at støtte etableringen og driften af ungekrisecentre.

Et ”ungekrisecenter” skal være et fysisk sted med gratis rådgivningstilbud for personlige (evt. anonyme) henvendelser for børn og unge i krise og kriselignende situationer. Det kan både være børn og unge, som er anbragte, eller børn og unge, som bor hjemme. Formålet er at give børn og unge et sted, hvor de kan gå direkte ind ”fra gaden” og få hjælp og vejledning, når de oplever at være i krise. Derudover vil der være mulighed for, at unge i alderen 14 til 17 år for en kort periode kan overnatte på ungekrisecentret i akutte situationer. Der afsættes i alt 21,0 mio. kr. i perioden 2019-2022.

Styrket indsats til mænd i krise

De seneste tal på voldsområdet viser, at ca. 19.000 mænd blev udsat for fysisk vold i 2017. Mænd, som har været udsat for vold eller på anden måde oplever krise i livet, kan være i risiko for en social deroute og kan derfor have brug for særlig hjælp og støtte til at komme på fode igen. Partierne bag satspuljen er derfor enige om at afsætte 8,0 mio. kr. til organisationer, som har særskilte tilbud til mænd i krise.

Der afsættes:

- 4,8 mio. kr. i 2019 til en ansøgningspulje, hvor formålet er at hjælpe mænd i krise med at komme videre i livet og undgå en social deroute som følge af fx partnervold, skilsmisse, arbejdsløshed mv.

- 0,4 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 som driftstilskud til Horsens Krisecenter for Mænd.

- 0,4 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 som driftstilskud til Krisecenter for Mænd i Fredericia.

TEMA: Støtte til organisationer og indsatser

Støtte til eksisterende indsatser

Satspuljepartierne er enige om, at der er behov for at støtte en række konkrete indsatser, der hjælper udsatte borgere. Der afsættes således i alt 34,7 mio. kr. i perioden 2019-2022 til eksisterende indsatser.

- **Ventilen**
  Der afsættes 1,0 mio. kr. årligt i 2019-2020 (i alt 2,0 mio. kr.).

- **Fonden for Socialt Ansvar**
  Der afsættes 5,0 mio. kr. i 2019.

- **Reden Aalborg**
  Der afsættes 2,5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 (i alt 10,0 mio. kr.), og derefter 1,8 mio. kr. årligt.

- **SIND Ungdom**
  Der afsættes 0,5 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 (i alt 2,0 mio. kr.).

- **Projekt UNIK**
  Der afsættes 2,5 mio. kr. i 2019.

- **Børn, Unge og Sorg**
  Der afsættes 2,0 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022 (i alt 8,0 mio. kr.).

- **Landsforeningen Spædbarnsdød**
  Der afsættes 1,2 mio. kr. årligt i perioden 2021-2022 (i alt 2,4 mio. kr.).

- **Landsforeningen af Væresteder**
  Der afsættes 0,2 mio. kr. årligt i perioden 2019-2020 og 0,7 mio. kr. årligt i perioden 2021-2022 (i alt 1,8 mio. kr.).

- **OMBOLD**
  Der afsættes 1,0 mio. kr. i 2019.

- **Idræt for Sindet**
  Der afsættes 1,5 mio. kr. i 2019.

Videreførelse af Bedre inklusion af nytilkomne grønlændere i Danmark

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til at videreføre støtten til inklusionsindsatsen for nytilkomne grønlændere i De Grønlandske Huse. Initiativet skal medvirke til at yde en mere opsøgende, intensiv og systematisk støtte til nytilkomne grønlændere i form af hjælp til håndtering af sproglige, uddannelsesmæssige og kulturelle udfordringer i mødet med det danske offentlige system for derigennem at forebygge udsathed blandt grønlændere i Danmark på længere sigt. Der afsættes i alt 4,1 mio. kr. i 2020.

Børnerådets Børneportal

Satspuljepartierne er enige om at videreføre bevillingen til Børnerådets Børneportal for at styrke børn og unges kendskab til Børneportalen og til deres rettigheder. Der afsættes 0,5 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022.

Hanne Mariehjemmet – understøttelse under overgang til takstfinansiering

Satspuljepartierne er enige om at understøtte Hanne Mariehjemmet i 2019, mens kvindekrisecenteret overgår til takstfinansiering. Understøttelsen dækker et eventuelt underskud som følge af, at Hanne Mariehjemmets indtægter fra kommuner (takstfinansiering) ikke dækker institutionens udgifter, dog maksimalt 3,4 mio. kr. i 2019. Der afsættes i alt 3,4 mio. kr. i 2019.

TEMA: Initiativer mod udsathed og mistrivsel

Forebyggelse af udsathed og mistrivsel blandt LGBTI-personer – driftstilskud til LGBT Danmark mv.

Satspuljepartierne er enige om, at der er behov for at forebygge udsathed og mistrivsel blandt LGBTI-personer (lesbiske, bøsser, biseksuelle, transkønnede og interkønnede) ved at styrke og fremme en bæredygtig indsats i civilsamfundet. Der afsættes derfor et varigt årligt driftstilskud til LGBT Danmark. Dette skal bidrage til, at homoseksuelle, biseksuelle og transkønnede modtager målrettet og kvalificeret rådgivning, støtte og netværksmuligheder. LGBT Danmark forpligtes samtidig til at understøtte samarbejde og udvikling på tværs af organisationerne på LGBTI-området. Der afsættes desuden midler til at videreføre og styrke projektet vedr. rådgivning og oplysning til minoritetsetniske LGBT-personer samt deres pårørende under handlingsplanen til fremme af tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer frem til og med 2022. Der afsættes 6,9 mio. kr. i perioden 2019-2022, og herefter afsættes 1,5 mio. kr. årligt permanent til LGBT Danmark.

Unge under eget tag – støtte til unge hjemløse

Satspuljepartierne er enige om, at der er behov for at udvikle midlertidige boligløsninger, der kan rumme unge hjemløse eller unge i risiko for at ende i hjemløshed. Derfor afsættes 11,5 mio. kr. til en ansøgningspulje, hvor kommuner samt frivillige og private organisationer har mulighed for at søge om støtte til udvikling af midlertidige boliger til unge i hjemløshed eller unge i risiko for at ende i hjemløshed samt skabe grundlag for en mere fremskudt socialindsats. Indsatsen skal understøtte, at flere unge får den rette hjælp og støtte i bevægelsen mod en mere permanent boligsituation og i forebyggelsen af social udsathed. Der afsættes endvidere 0,5 mio. kr. til at evaluere indsatsen løbende.

TEMA: Initiativer med fokus på good governance og borgernes retsstilling

Whistleblowerordning og retningslinjer for good governance i den frivillige sociale sektor

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til initiativer, der kan sikre en større transparens og ansvarlighed i den frivillige sociale sektor samt øge sektorens egenkontrol. Frivilligrådet skal udvikle retningslinjer for good governance i den frivillige sociale sektor, som skal være med til at skabe større gennemsigtighed og understøtte bedre ledelse i organisationer. Dertil etableres endvidere en whistleblowerordning, hvor ansatte, frivillige, borgere, medlemmer og pårørende trygt kan formidle mistanke eller viden om uhensigtsmæssig eller ulovlig adfærd i frivillige sociale organisationer. Der afsættes i alt 10,6 mio. kr. i perioden 2019-2022.

Styrkelse af borgernes retssikkerhed

Der afsættes i alt 12 mio. kr. i perioden 2019-2022 til gennemførelse af initiativer der skal bidrage til en styrkelse af borgernes retssikkerhed på det sociale område. Forslag hertil skal indeholde en forankring af en styrket indsats i en institutionel enhed. Enheden skal bl.a.

arbejde med spørgsmål vedrørende kommuners praksis og en sammenligning af praksis i kommunerne, herunder sagsbehandlingstider, oplysning af sager, individuel vurdering af behov mv.

Forslagene forhandles med partierne bag satspuljeaftalen inden 1. marts 2019.

Styrkelse af borgernes retsstilling i servicelovens hjælperordninger

Satspuljepartierne er enige om, at der er behov for at styrke borgernes og de nærtståendes retsstilling, når der indgås aftale om overdragelse af arbejdsgiverfunktioner til private virksomheder og foreninger i hjælperordninger efter servicelovens §§ 95 og 96. Der afsættes derfor midler til 5 initiativer, som skal bidrage til at sikre, at borgere ikke lider tab, hvis de uden at vide det indgår aftale med ikke-godkendte virksomheder eller foreninger (BPA-arbejdsgivere). Det sker bl.a. ved en præcisering i serviceloven af, at kommunerne ikke må udbetale tilskud til ikke-godkendte private BPA-arbejdsgivere, og at borgerne ikke er bundet af aftaler med sådanne arbejdsgivere. Endvidere udarbejdes en oversigt over godkendte foreninger og private virksomheder, og der gennemføres en styrket informationsindsats over for borgerne. Der afsættes 1,9 mio. kr. i perioden 2019-2022 til initiativet.

Straffeattester for personale i tilbud omfattet af socialtilsynet

Børn, unge og voksne i tilbud omfattet af socialtilsynet udgør en sårbar målgruppe, som er kendetegnet ved, at de oftest er dybt afhængige af andres hjælp i dagligdagen. Der er desværre set eksempler på, at ansatte på bl.a. botilbud har misbrugt det ansvar, de har fået for at hjælpe de mennesker, som er afhængige af deres hjælp. Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til et initiativ, der skal beskytte børn, unge og voksne i tilbud omfattet af socialtilsynet mod seksuelle overgreb, vold og berigelseskriminalitet, herunder tyveri og røveri. Initiativet består af at indføre et obligatorisk krav om, at alle tilbud, der er godkendt af socialtilsynet, og alle tilbud, der fremover skal godkendes af socialtilsynet, skal indhente straffeattester ved ansættelse af personale. Socialtilsynene vil i deres driftsorienterede tilsyn med tilbuddene skulle følge op på, om straffeattesterne er blevet indhentet. Der afsættes i alt 3,0 mio. kr. i perioden 2020-2022.

TEMA: Tilgængelighed mv. for mennesker med handicap

Modernisering og tilpasning af puljen til tilgængelighedsforanstaltninger i eksisterende byggeri i 2019 (Tilgængelighedspuljen)

Satspuljepartierne er enige om at videreføre tilgængelighedspuljen i 2019, der udmøntes som en ansøgningspulje i år 2019. Formålet med puljen er at øge tilgængeligheden i den eksisterende bygningsmasse for borgere med handicap, så de får mulighed for at deltage i aktiviteter i lige omfang som andre borgere. I forhold til den nuværende pulje udvides ansøgerkredsen til bl.a. også at omfatte alle selvejende institutioner, der ikke i forvejen modtager støtte fra det offentlige samt private virksomheder. Der afsættes 7,2 mio. kr. i 2019 til ansøgningspuljen. Derudover afsættes 0,2 mio. i 2019 kr. til en evaluering. Der afsættes i alt 7,4 mio. kr. til initiativet i 2019.

Hjælpemidler ved stemmeafgivning

Satspuljepartierne er enige om at gøre det lettere for flere personer med et handicap at foretage stemmeafgivning ved egen hjælp, dvs. uden hjælp fra en personligt udpeget hjælper eller myndighedspersoner. Det sker ved permanent at stille de to nye hjælpemidler til rådighed, som blev afprøvet ved de kommunale og regionale valg i 2017 (LED-lampe og CCTV). Initiativet skal ses i forlængelse af de hjælpemidler til stemmeafgivning, der blev afsat midler til med aftale om satspuljen for 2017-2020. Der afsættes i alt 3,2 mio. kr. i perioden 2019-2022 til initiativet.

Videreførelse af BPA-rådgivning

Borgere med en ordning efter servicelovens §§ 95 eller 96 kan have behov for rådgivning i forbindelse med varetagelse af arbejdsleder- og/eller arbejdsgiverfunktionen for hjælperne i ordningerne. Det forventes, at rådgivningen ikke alene vil bidrage til borgerens selvstændighed, men også til forbedring af vilkårene for hjælperne. Og derfor er satspuljepartierne enige om at afsætte 0,8 mio. kr. i 2019 fra satspuljen til finansiering af en etårig videreførelse af BPA-rådgivningsfunktionen. Partierne er enige om i forbindelse med forhandlingerne om satspuljen for 2020 at drøfte, om der på baggrund af den aftalte evaluering skal ske en permanentgørelse af rådgivningsfunktionen.

Handicappuljen – ændring af anvendelsesperioden

Satspuljepartierne er enige om at ændre anvendelsesperioden for Handicappuljen, således at det bliver muligt at gennemføre aktiviteter med støtte fra puljen over hele kalenderåret. Der afsættes midler til ekstraordinært at udstrække anvendelsesperioden for Handicappuljen for 2019 til 18 måneder fra 1. januar 2019 til 30. juni 2020. Herefter vil anvendelsesperioden igen være etårig fra midten af bevillingsåret til midten af det følgende år. Der afsættes 3,0 mio. kr. i 2019 til dette initiativ.

Ordbog over Dansk Tegnsprog

Satspuljepartierne er enige om, at det er vigtigt, at døve har gode muligheder for at kommunikere med deres omverden og tage aktivt del i samfundet. Ordbog over Dansk Tegnsprog er et værdifuldt redskab til at fremme det formål. Partierne er derfor enige om at prioritere midler til drift og vedligehold af Ordbog over Dansk Tegnsprog i 2019. Partierne har derudover noteret sig, at der er igangsat et tværministerielt arbejde mellem Uddannelses- og Forskningsministeriet, Kulturministeriet og Børne- og Socialministeriet med henblik på at afklare, hvordan ordbogen kan finansieres fra 2020 og frem. Partierne afventer en orientering om resultatet heraf. Der afsættes 0,8 mio. kr. i 2019.

TEMA: Øvrige initiativer til understøttelse af udsatte børn, unge og voksne

Støtte til etablering af midlertidige nødovernatningstilbud

Satspuljepartierne er enige om at forlænge støtten til etablering af midlertidige nødovernatningstilbud. Initiativet udmøntes som en ansøgningspulje, som kan søges af frivillige organisationer og foreninger samt kommuner i forbindelse med etablering og drift af nødovernatningstilbud for hjemløse i vinterperioden 2019/2020. Der afsættes i alt 4,0 mio. kr. i 2019.

Støtte til julehjælp

Satspuljepartierne er enige om at forlænge støtte til julehjælp. Initiativet udmøntes som en ansøgningspulje, som kan søges af landsdækkende, frivillige foreninger i forbindelse med uddeling af julehjælp til økonomisk klemte og socialt udsatte familier med børn. Der afsættes i alt 4,0 mio. kr. i 2019.

Støtte til sommerferiehjælp

Satspuljepartierne er enige om at forlænge støtten til sommerferiehjælp. Initiativet udmøntes som en ansøgningspulje, som kan søges af frivillige sociale foreninger og organisationer og almennyttige boligforeninger, der giver udsatte familier med hjemmeboende børn mulighed for et sommerferieophold med opfølgende sociale aktiviteter. Der afsættes i alt 5,0 mio. kr. i 2019.

EU-fond om hjælp til de socialt dårligst stillede i Danmark (FEAD) – regulering af national medfinansiering

Satspuljepartierne er enige om at afsætte yderligere midler til medfinansiering af EU-fonden om hjælp til de socialt dårligst stillede i Danmark (FEAD). Reguleringen af den danske medfinansiering af FEAD skal sikre, at kravet om mindst 15 pct. national medfinansiering af indsatserne i programmet overholdes. Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2019 til dette initiativ.

International adoptionsformidling

Der er sket en række væsentlige ændringer i formidlingsbilledet for international adoption siden indgåelsen af den politiske aftale fra 2014 om et nyt adoptionssystem i Danmark. Disse ændringer har skabt et væsentligt ændret økonomisk grundlag for international adoption. Aftalepartierne er derfor enige om, at der afsættes midler til at understøtte den nuværende struktur for international adoptionsformidling og til at undersøge, hvordan der kan skabes en bæredygtig struktur for formidlingsopgaven. Der afsættes i alt 3,1 mio. kr. i perioden 2019-2020.

Allerede afsatte midler

Forud for forhandlingerne er der indgået aftaler om finansiering fra satspuljen til særskilte initiativer. Der er således indgået aftaler om disponering for i alt 545,6 mio. kr. for perioden 2019-2022. Se *bilag 1a*.

Opfølgning på aftalen

Den samlede aftale har til formål at styrke indsatsen på socialområdet. En væsentlig forudsætning for dette er, at resultaterne fra enkelte initiativer opsamles og systematiseres med henblik på, at gode og effektfulde indsatser kan implementeres i praksis. Satspuljeordførerne vil forud for de årlige satspuljeforhandlinger blive orienteret om status for fremdriften af de enkelte projekter, ligesom der vil ske en løbende orientering af satspuljeordførerne, såfremt der sker væsentlige ændringer i de enkelte projekter.

Bilag 1a. Forudgående aftaler om disponering af midler fra satspuljen under socialområdet 2019-2022

Retfærdighed for ofre

I perioden fra 2019 til 2022 afsættes i alt 14,9 mio. kr. til finansiering af domstolenes udgifter som følge af stigningen i antallet af sager samt til finansiering af merudgifterne for statslige myndigheder i sager om myndighedssvigt i sager om overgreb mod børn, hvor myndighederne frifindes for overtrædelse af lovbestemte forpligtelser samt til at udvide Børns Vilkårs eksisterende rådgivningsordning.

http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2016/retfaerdighedsudspil.pdf

Ét samlet familieretligt system

Der afsættes midler til finansieringen af aftalen om "Ét samlet familieretligt system". Aftalen indebærer en grundlæggende ændring af det familieretlige system, hvor hensynet til barnet skal være altafgørende. Med satspuljeaftalen for 2018 blev der afsat 20,0 mio. kr. årligt fra 2019 og frem. Der afsættes yderligere 231,1 mio. kr. i perioden 2019-2022, 55,8 mio. kr. i 2023 og 54,9 mio. kr. årligt fra 2024 og frem.

https://socialministeriet.dk/media/19115/aftale-om-et-samlet-familieretligt-system.pdf

Obligatorisk læringstilbud til 1-årige børn i udsatte boligområder

Der afsættes i alt 293,7 mio. kr. i perioden 2019-2022 og 93,2 mio. kr. årligt varigt herefter til at finansiere indførelsen af obligatorisk læringstilbud til 1-årige børn i udsatte boligområder.

https://socialministeriet.dk/media/19171/aftaletekst-om-obligatorisk-laeringstilbud-og-skaerpet-straf.pdf

Opfølgning på revision af magtanvendelsesreglerne

Der afsættes i alt 5,9 mio. kr. i perioden 2019-2022 til et initiativ, der skal understøtte kendskabet til og implementeringen af de ændringer i magtanvendelsesreglerne, som skal gennemføres med afsæt i de politiske aftaler om revision af reglerne på henholdsvis handicap- og demensområdet af 31. august 2018.

https://socialministeriet.dk/media/19223/aftale-om-revision-af-reglerne-om-magtanvendelse-paa-handicapomraadet.pdf

Bilag 2. Aftale om udmøntning af satspuljen på sundhedsområdet for 2019-2022

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 2. november 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på sundhedsområdet.

1. En styrket indsats i psykiatrien

Satspuljepartierne er enige om, at der er behov for, at vi opprioriterer indsatsen for mennesker med psykiske problemer. Der er i disse år en bekymrende stigning i antallet af mennesker, der enten kort eller langvarigt kæmper med psykiske problemer og som har brug for professionel hjælp til at blive raske eller leve et godt liv med deres sygdom. Det er ikke et særskilt dansk problem, men en tendens, der gør sig gældende i store dele af verden. Ifølge verdenssundhedsorganisationen WHO bliver psykiske lidelser en af de væsentligste kilder til sygdom i 2020, hvilket understreger behovet for, at vi løfter psykiatrien.

1.1 Lokal forankring af afstigmatiseringsindsatsen EN AF OS

Stigmatisering kan have store konsekvenser, når mennesker med psykiske problemer oplever social eksklusion, der går ud over den enkelte, tilknytningen til uddannelse, arbejdsmarked, familie og fritidsliv. Det kan føre til en forværring og betyde, at mennesker med psykiske problemer ikke søger den hjælp, de har brug for. At bekæmpe stigmatisering er derfor en central del af arbejdet med at sikre den rette hjælp i rette tid, så den enkelte kan genvinde hverdagslivet. Afstigmatisering er ligeledes en del af arbejdet med at ligestille psykiske lidelser med fysiske lidelser.

Der har over de seneste år været fokus på at bekæmpe stigmatisering, bl.a. med den landsdækkende kampagne EN AF OS. Baggrunden for EN AF OS var et ønske om at gøre en aktiv indsats for at afstigmatisere psykiske lidelser i Danmark. I 2019 udløber finansieringen af den nationale kampagne, og det er nu tid til at vende blikket mod den lokale forankring. En vigtig del af det videre arbejde med afstigmatisering er dermed at sikre den lokale forankring af principperne og erfaringerne fra EN AF OS og andre antistigmatiseringsindsatser. Dermed er ønsket, at afstigmatisering blive et indlejret fokusområde i den kommunale og regionale praksis på linje med eksempelvis forebyggelse.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til, at EN AF OS-sekretariatet understøtter en lokal forankring af de hidtidige erfaringer og principper med afstigmatisering med fokus på at sikre en geografisk spredning på tværs af landet, dvs. i såvel små som store byer. Formålet er at give regioner og kommuner redskaber til at iværksætte lokale initiativer til at nedbryde stigmatisering af psykisk sygdom. Det kan eksempelvis være i form af inspirationskatalog tilpasset de regionale og kommunale behov eller rejsehold, der rykker ud og understøtter den lokale implementering på tværs af landet.

1.2 Bedre inddragelse af mennesker med psykiske lidelser og deres pårørende gennem civilsamfundet

Borger- og pårørendeinddragelse er en afgørende del af indsatsen for mennesker med psykiske lidelser. Danske og internationale studier viser, at inddragelse af patienter er med til at øge kvaliteten i indsatsen for mennesker med psykiske lidelser. Patienter, der bliver inddraget, efterlever i højere grad behandlingen, er mere tilfredse med behandlingen og opnår bedre behandlingsresultater. Pårørendeinddragelse kan ligeledes være en væsentlig ressource for patienten både i hverdagen og behandlingen, og pårørende er værdifulde samarbejdspartnere, der øger den enkeltes muligheder for at komme sig. Borgere og pårørende ser indsatserne fra et andet perspektiv end de sundhedsprofessionelle, og gennem systematisk inddragelse kan de dermed være med til at udvikle forløb, der skaber effektive og værdifulde forløb.

Samtidig er borger- og pårørendeinddragelse et område, hvor der behov for fortsat at styrke indsatsen, så inddragelsen bliver en veludbygget del af kulturen i alle dele af indsatsen i den samlede psykiatri. Det er en kulturændring i forhold til inddragelse af brugere og pårørende, som skal ske på flere niveauer. På det individuelle niveau skal borgerens ønsker, behov og ressourcer inddrages og afspejle sig i beslutningerne omkring den enkeltes forløb. På det organisatoriske niveau skal brugernes viden og kompetencer bruges systematisk i udviklingen af indsatser og forløb.

Hver dag yder civilsamfundet med mange frivillige en stor forskel for mennesker med psykiske udfordringer og deres pårørende. De frivillige indsatser spænder bredt og kan have forskellige formål som eksempelvis egenmestring, inklusion på uddannelse og arbejdsmarkedet, tilbagevenden til hverdagslivet eller tidlige og lette indsatser for særligt sårbare gruppe og deres pårørende. Civilsamfundet er med til at skabe vigtige fællesskaber og personligt ansvar til gavn for både den enkelte og samfundet.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til en pulje, som frivillige organisationer kan søge, evt. i samarbejde med kommuner og regioner, til at styrke patient/borger- og pårørendeinddragelsen for mennesker med psykiske lidelser. Det kan eksempelvis være med fokus på egenmestring, pårørendeundervisning og –støtte, programmer for forældre til børn med psykiske vanskeligheder mv.

Initiativet skal ses i relation til initiativ 1.3 vedr. viden om og udbredelse af peer projekter.

1.3 Viden om og udbredelse af peer-projekter

Peers, dvs. mennesker med brugererfaring, kan spille en unik rolle over for andre mennesker med psykiske lidelser med et andet perspektiv end de sundhedsprofessionelle. Dermed

supplerer peers den behandling og støtte, de traditionelle faggrupper giver, og kan styrke den enkeltes oplevelse af og tro på at kunne leve det bedst mulige liv med psykisk lidelse.

Der er i løbet af en årrække igangsat tiltag og projekter, der skal øge inddragelsen af peers. I erkendelse af, at det tager tid at ændre kulturer og praksis, er der fortsat behov for fokus på styrket inddragelse af peers.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til, at der udarbejdes et videnskatalog over eksisterende erfaringer med brugen af peers, som kan give kommuner og regioner inspiration til lokal forankring. Videnskataloget skal bl.a. baseres på evalueringen af peer-projekter fra 2014-2017 og andre eksisterende erfaringer fra fx lokale projekter samt ny viden. Derudover afsættes der midler til en pulje til lokal forankring og implementering af peer-initiativer på baggrund af videnskataloget.

1.4 Psykiatritopmødet videreføres

Psykiatritopmødet bidrager til opbygning af viden, erfaring og konkret information for psykiatrien generelt set. Topmødet afholdes med deltagelse af både psykiatribrugere, psykisk sårbare og pårørende samt politikere og andre med interesse for området. Med satspuljeaftalen for 2017-2020 på sundhedsområdet blev der afsat i alt 2 mio. kr. til foreningen Det Sociale Netværk til afholdelse af Psykiatritopmøde i 2017 og 2018.

Satspuljepartierne er enige om, at afsætte midler til at videreføre topmødet for at understøtte topmødets udviklende og tværpolitiske funktion.

1.5 Udbredelse af headspace

Hver dag yder civilsamfundet med mange frivillige en stor forskel for mennesker med psykiske udfordringer/lidelser og de pårørende omkring. Civilsamfundet kan være bindeleddet, der kan bidrage til at gribe dem, der desværre oplever at falde mellem to stole. Samtidig er civilsamfundet med til at skabe vigtige fællesskaber og personligt ansvar til gavn for både den enkelte og samfundet.

Headspace er et åbent, anonymt og gratis rådgivningstilbud til børn og unge i alderen 12-25 år. I headspace kan de unge ringe, sende en mail, chatte eller lægge vejen forbi det nærmeste headspace og få en samtale uden at skulle bestille tid. Ingen problemer er for store eller små, og alt foregår på de unges præmisser. Headspace giver børn og unge én indgang til den bedste hjælp. Flere kommuner arbejder sammen med headspace, fx ved at udlåne en medarbejder. Ligeledes kan headspace hjælpe de unge videre ift. de regionale tilbud. Med udmøntning af midlerne til afprøvning af en fremskudt regional funktion fra satspuljeaftalen 2018-2021 blev der afsat midler til samarbejdet mellem Region Sjælland og headspace.

I dag ligger headspace i 18 byer. Der er dog fortsat potentiale i at styrke indsatsen ved at oprette nye headspace centre, som kan sikre en bedre geografisk dækning i hele landet. Et center kan dække mere end en kommune, og det er dermed ikke nødvendigvis målet, at der skal oprettes et headspace center i alle kommuner.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til oprettelse af flere headspace centre for at sikre en bedre geografisk dækning af headspace i landet. Der afsættes forud for oprettelsen

af nye headspace centre midler til en ekstern evaluering af headspace, både ift. effekten af tilbuddet for den enkelte og samfundet. Evalueringen skal belyse headspace ift. den forebyggende og tidlige indsats, der kan medvirke til, at unge med mistrivsel, begyndende psykiske udfordringer og tegn på psykiske lidelser får en tidlig indsats. Dette skal ligge til grund for den videre oprettelse af nye centre. Evalueringen skal ligge klar medio 2019.

Målet er at forebygge, at unge med psykiske udfordringer, der kan forebygges/behandles i det nære miljø, gribes inden deres udfordringer vokser sig større med brug for en mere intensiv indsats fra social- og sundhedsvæsenet.

1.6 Styrke Studenterrådgivningens rådgivningskapacitet i forhold til unge med psykiske udfordringer på videregående uddannelser

Med social, psykologisk og psykiatrisk rådgivning og behandling til studerende ved videregående uddannelser er Studenterrådgivningen med til at hjælpe unge igennem deres uddannelse. Dermed supplerer Studenterrådgivningen også det øvrige behandlingssystem ved at have en særlig viden om ungdomslivs- og studiemæssige problematikker som eksempelvis eksamens- og præstationsangst.

På baggrund af faldende bevillinger har Studenterrådgivningen i 2017 foretaget en skærpet afgrænsning af deres behandlingsfelt, bl.a. for at modvirke stadig længere ventetid på individuelle samtaler. Dermed omfatter rådgivning nu problematikker med direkte indvirkning på den studerendes studieaktivitet. Studenterrådgivningen vurderer samtidig, at behovet for individuel rådgivning ikke er blevet mindre.

Satspuljepartierne er enige om, at der afsættes midler til supplerende drift af Studenterrådgivningen i årene 2019-2022 med henblik på at styrke kapaciteten til at yde social, psykologisk og psykiatrisk rådgivning og behandling til studerende ved videregående uddannelser i forbindelse med deres uddannelsesmæssige situation.

1.7 Styrkelse af den tidlige, forebyggende indsats i kommunerne for psykisk sårbare unge

I 2017 var ca. 53 pct. flere børn og unge i kontakt til børne- og ungepsykiatrien end i 2010. I kommunerne har udviklingen skabt et behov for at styrke den kommunale indsats i forhold til at forebygge, behandle og følge op på børn og unge med psykisk sårbarhed.

Det er særligt bekymrende, at det er blandt de unge, som har fremtiden foran sig, at der især er en stigning i antallet, der har behov for støtte og behandling. For når børn og unge har psykiske udfordringer, kan det have store omkostninger for både den enkelte, familien og samfundet.

Der er fortsat behov for at styrke den tidlige og forebyggende indsats, så flere gribes uden for behandlingspsykiatrien, og behovet for medicin forebygges. Mange børn og unge med psykiske udfordringer har behov for hjælp og støtte, men ikke nødvendigvis behandling i sygehuspsykiatrien.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til, at der udvikles forebyggende kommunale tilbud målrettet psykisk sårbare unge fra 13-25 år, samt forældre til psykisk sårbare unge, der

kan have gavn af et forebyggende tilbud. I takt med styrkelse af PPR forventes det, at tilbuddene øger fokus på de 18-25 årige, Tilbuddene skal være åbne og have en central koordinerende funktion ift. øvrige relevante tilbud i kommunen, psykiatrien, på ungdomsuddannelser, i civilsamfundet m.v. Der skal i regi af tilbuddet være mulighed for en individuel indsats, der matcher den unges behov for støtte, herunder i form af korterevarende vejledning og forebyggende behandlingsforløb. Det kan eksempelvis være terapeutiske programmer som supplement eller alternativ til medicin i de tilfælde, hvor det giver mening. Inspiration kan bl.a. hentes fra Mindfulness-Baseret Kognitiv Terapi. For forældrene skal tilbuddet give en øget viden, redskaber og forståelse for deres barns vanskeligheder og situation, samt styrkelse i at håndtere de problemstillinger, som den unges vanskeligheder kan medføre for den unge, evt. søskende og familien som helhed. Kommunerne kan indgå samarbejder med civilsamfundet om aktiviteter for målgruppen.

Målet er dermed at bidrage til, at de unge modtager hjælp på den mindst indgribende måde og i et sammenhængende forløb med henblik på, at de og deres familier bevarer tilknytningen til hverdagslivet med skole, fritidsinteresser, familie, uddannelse og arbejde.

Initiativerne udmøntes af Socialstyrelsen i samarbejde med kommuner, der forpligter sig til at modtage processtøtte og rådgivning til udvikling, kvalificering, implementering og forankring af tilbuddet. En indledende screening af lovende indsatser og metoder skal afdække de kerneelementer, som skal danne afsæt for udviklingen af de forebyggende tilbud. De deltagende kommuner skal have en organisering, som bl.a. understøtter projektets gennemførelse og målopfyldelse.

Der etableres desuden et solidt projekt- og evalueringsdesign med henblik på evaluering af effekterne af indsatserne og efterfølgende udbredelse til andre kommuner. Derfor skal de deltagende kommuner samarbejde med en ekstern leverandør, herunder levere data og dokumentation til evaluering. Desuden skal kommunerne forankre indsatserne efter tilskudsperiodens ophør.

Initiativet skal ses i sammenhæng med initiativ 1.25 om styrkelse af PPR – udvikling og implementering.

1.8 Kompetencecenter for børn som pårørende til mennesker med psykiske lidelser

Børn og unge, som vokser op med forældre med en psykisk lidelse, er en sårbar gruppe, som kan have brug for ekstra omsorg og opmærksomhed. Eksempelvis har børn og unge i familier med psykisk sygdom en højere dødelighed end sammenlignelige grupper. Det er børn og unge, som kan opleve utryghed og uforudsigelighed i hverdagen, der risikerer at gå ud over deres trivsel. Samtidig kan stigma forbundet med det at have forældre med psykiske lidelser, gøre det særligt svært for børn og unge at tale om deres udfordringer i hverdagen. Mange har dermed udviklet en evne til at holde deres bekymringer skjult af hensyn til deres forældre. Det kan resultere i, at der alt for sjældent bliver reageret tidligt nok på deres utryghed og begyndende mistrivsel. Dermed er der potentiale for at forebygge og sikre, at der tidligt tages hånd om det enkelte barn/unge, inden udfordringer ikke vokser sig store.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til, at der oprettes et nationalt kompetencecenter for pårørendeindsatser målrettet børn som pårørende til mennesker med psykiske lidelser. Centeret skal indsamle og formidle viden på området med henblik på at styrke relevante fagprofessionelles kompetencer/redskaber i forhold til at forebygge, afdække og sætte tidligt og kvalificeret ind for børn og unge, som er pårørende til mennesker med psykiske lidelser. Samtidig skal der være opmærksomhed på familien frem for barnet alene, og dermed fokus på samarbejdet med forældre og andre primærpersoner i barnet eller den unges liv.

Kompetencecenteret oprettes ved, at relevante aktører kan ansøge om at oprette centeret, eventuelt i relation til en allerede eksisterende indsats på området.

1.9 Videreføre og udvide tilskud til psykologbehandling for angst og depression

Psykoterapi har en central rolle i behandlingen af både depression og angst. Det er derfor ofte afgørende for mennesker, der lider af depression eller angst at kunne få behandling hos en psykolog. Psykologen kan hjælpe den enkelte med at få det bedre og holde fast i hverdagen med familie, venner samt arbejde eller uddannelse.

Det har stor betydning for den enkelte at få den rigtige hjælp i tide, så depressionen eller angsttilstanden bliver behandlet, før hverdagen ikke længere hænger sammen og før sygemelding fra enten arbejde eller uddannelse. Tilskudsordningen til psykologbehandling for depression og angst - også kaldet psykologordningen - har forbedret muligheden for en hurtigt og individuel hjælp til psykiske problemer, så behandling kommer i tide. For man ved, at en tidlig indsats med psykologbehandling kan forebygge, at angsttilstanden forværres, og dermed potentielt ender med et behov for behandling i psykiatrien.

Der er dog nogle aldersgrupper, der ikke kan modtage tilskud til psykologbehandling af depression og angst, ligesom en stor del af finansieringen af den nuværende ordning udløber med udgangen af 2018. Udløbet vedrører tilskud til bestemte aldersgrupper - nærmere bestemt personer, der lider af let til moderat depression, over 37 år, og personer, der lider af let til moderat angst, fra 29 år til og med 38 år. Voksne over 38 år kan i dag ikke modtage tilskud til psykologbehandling af let til moderat angst, men kun behandling af let til moderat depression, selvom der ikke er en sundhedsfaglig begrundelse herfor. En stor del af gruppen af voksne over 38 år er desuden tilknyttet arbejdsmarkedet og har en hverdag med familie og venner, som fungerer. Der forventes derfor gevinster både for den enkelte patient og for samfundet, hvis denne aldersgruppe i fremtiden kan modtage tilskud til psykologbehandling af angst.

Satspuljepartierne er på den baggrund enige om at afsætte midler til at videreføre den eksisterende mulighed for at modtage tilskud til psykologbehandling af depression og angst, og at der permanent afsættes midler hertil. Midlerne finansierer, at personer over 37, der lider af depression, og personer mellem 29-38 år, der lider af angst, fortsat kan modtage tilskud til psykologbehandling.

Satspuljepartierne er derudover enige om, at afsætte midler til fjernelse af aldersloftet på 38 år for tilskud til psykologbehandling af angst. Personer over 38 år vil dermed i fremtiden kunne modtage tilskud til psykologbehandling.

1.10 Specialpsykologernes kompetencer skal bedre i spil

Kompetencerne i psykiatrien skal udnyttes bedst muligt. Det gælder også for specialpsykologerne, der er autoriserede psykologer, som har gennemgået en fireårig videreuddannelse. En specialuddannet psykolog kan varetage en række kliniske funktioner i den regionale børne- og ungdomspsykiatri eller voksen psykiatri, bl.a. klinisk psykopatologisk undersøgelses-, behandlings- og forløbsplaner, psykopatologisk diagnostisk udredning mv. Specialpsykologernes kompetencer er således en vigtig faglig ressource i den regionale børne- og ungdomspsykiatri og voksenpsykiatri.

Der mangler dog stadig kendskab til specialpsykologernes uddannelse og kompetencer i regionerne og på de psykiatriske afdelinger. En stor del af specialpsykologerne oplever til tider, at deres samarbejdspartnere sætter spørgsmålstegn ved deres beføjelser. Det manglende kendskab til uddannelsen og usikkerheden om specialpsykologernes kompetencer og beføjelser står i vejen for, at deres kompetencer kommer ordentligt i spil og for et godt samt konstruktivt samarbejde i psykiatrien.

Der er derfor behov for at udbrede kendskabet til specialpsykologernes uddannelse og kompetencer og afklare deres beføjelser, så det er klart for alle, hvilke opgaver specialpsykologer kan og må varetage. For i endnu højere grad at udnytte ressourcerne i psykiatrien bedst muligt er der behov for samtidig at se på, om specialpsykologerne bør få yderligere beføjelser, eksempelvis mulighed for at være behandlingsansvarlige i den stationære psykiatri med inspiration fra Norge.

Formålet er, at specialpsykologernes kompetencer i fremtiden bliver udnyttet bedre, end tilfældet er i dag, og at optimere et konstruktivt samarbejde mellem specialpsykologer og psykiatere. Dette skal ske i respekt for, at psykiatere og specialpsykologer fortsat skal have attraktive opgaver i psykiatrien. Målet er dermed at bidrage til, at den enkelte patient oplever et godt og relevant behandlingsforløb.

Satspuljepartierne er på den baggrund enige om at afsætte midler til, at der udarbejdes fælles vejledning for specialpsykologernes anvendelse i psykiatrien, samt at Sundhedsstyrelsen med inspiration fra Norge undersøger på hvilken måde, specialpsykologer mest hensigtsmæssigt kan få mulighed for at være behandlingsansvarlige i den stationære psykiatri.

1.11 Understøtte rekruttering af dygtige medarbejdere til psykiatrien

Når flere danskere har brug for at blive behandlet for psykiske lidelser, så har vi også brug for, at flere læger, sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter mv. har psykiatrien som førstevalg, når de skal vælge arbejdsplads. Det er der for få, der har i dag, og det er et problem. Problemerne med at rekruttere fagligt personale til psykiatrien er ikke nye, og problemerne kan derfor heller ikke løses over natten. Det kræver en fælles indsats at sikre en bedre rekruttering og fastholdelse af personale i psykiatrien.

Satspuljepartierne er enige om, at der skal nedsættes en arbejdsgruppe i regi af Sundhedsstyrelsen med deltagelse af de faglige organisationer, Danske Regioner og KL. Arbejdsgruppen kan i relevant omfang inddrage erfaringer fra andre sammenhænge, herunder Lægedækningsudvalgets anbefalinger samt kortlægningen af rekrutteringsudfordringer for social- og sundhedspersonale og sygeplejersker i kommuner og regioner. Arbejdsgruppen skal komme med anbefalinger til en bedre rekruttering og fastholdelse af personale.

Satspuljen vil drøfte arbejdsgruppens anbefalinger til rekrutterings- og fastholdelsesindsatser af sundhedspersonale i psykiatrien, herunder læger, psykologer, terapeuter, sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter mv. Målet er, at flere får øjnene op for de mange spændende faglige muligheder i psykiatrien.

1.12 Strategisk omlægning og udvikling af indsatsen i socialpsykiatrien

Antallet af mennesker, der får hjælp i socialpsykiatrien, er steget, og deres udfordringer er mere komplekse end før. Disse mennesker har ofte gode udviklingsmuligheder, hvis de får støtte og hjælp af høj kvalitet på det rette tidspunkt. Der er således et stort omlægnings- og investeringspotentiale i socialpsykiatrien.

I en række kommuner er man i dag i gang med at udvikle og omlægge indsatsen for borgere med psykiske vanskeligheder med fokus på borgernes recovery og rehabilitering. Udviklingen skal understøttes nationalt, så kvaliteten i den samlede indsats i socialpsykiatrien løftes. Dette initiativ skal bidrage til, at den strategiske omlægning, der allerede er i gang i en række kommuner på voksenområdet, kan udbredes og forankres i landets øvrige kommuner.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til et partnerskab med to til fire kommuner, som skal udvikle og afprøve en samlet model for omstillingen i kommuner og tilbud. Modellen kvalificeres i samarbejde med et større antal interesserede referencekommuner, så det samlede partnerskabsinitiativ vil kunne omfatte op til en tredjedel af landets kommuner, hvorved en bred forankring understøttes.

Dette understøttes af en investeringspulje, hvorfra kommunerne kan søge støtte til strategisk omlægning af indsatsen til at være mere recovery- og progressionsorienteret, så omlægningen understøttes og fremskyndes, og de involverede kommuner gennem Socialstyrelsen kan bidrage med vigtig viden og erfaringer til landets øvrige kommuner om, hvordan man i praksis kan udvikle indsatsen på området. Op til fire kommuner forventes at modtage støtte fra puljen.

1.13 Sikre kvaliteten på socialpsykiatriens største ydelsesområder

Der udarbejdes to sæt nationale anbefalinger for socialpsykiatriens to største ydelsesområder – botilbud og bostøtte. Anbefalingerne skal være med til at danne grundlag for det over for beskrevne arbejde med omlægning og udvikling af indsatserne, udbredelse af viden om virksomme indsatser samt kompetenceudviklingsindsatsen. Dette skal understøtte en mere kvalificeret og ensartet praksis på tværs af landets kommuner og tilbud.

Indsatskatalog om god kvalitet på botilbud

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til udarbejdelsen af et indsatskatalog om god kvalitet på botilbud med beskrivelse af kerneelementer i indsatsen samt understøttende

redskaber og metoder til anvendelse på landets botilbud. Initiativet skal kvalitetsudvikle og effektivisere indsatsen i landets botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108 for borgere med psykiske vanskeligheder.

Pejlemærker for kvaliteten i den socialpædagogiske bistand (bostøtte)
Satspuljepartierne er endvidere enige om at afsætte midler til udvikling af faglige og organisatoriske pejlemærker for kvaliteten i den socialpædagogiske bistand efter servicelovens § 85 til borgere med psykiske vanskeligheder. Der gennemføres en afdækning af den eksisterende viden samt formidling af casebeskrivelser fra 8-9 kommuner med lovende praksis. Der etableres en arbejdsgruppe med fageksperter, kommuner og andre relevante ressourcepersoner, som med afsæt i vidensafdækningen og casene udarbejder pejlemærkerne.

1.14 Videns- og kompetenceløft af ledere og medarbejdere i socialpsykiatrien

Flere med psykiske vanskeligheder har brug for hjælp og støtte fra kommunen. Forskelligartede støttebehov stiller nye krav til de socialpsykiatriske tilbud samt ledere og medarbejdere herpå. Derfor er der brug for et bredt kvalitets- og kompetenceløft i socialpsykiatrien. Initiativet har fokus på at bringe den viden i anvendelse på landsplan, der allerede findes på området, samt den viden der udvikles i initiativerne 1.12 og 1.13 målrettet socialpsykiatrien.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til at iværksætte en omfattende og varig kompetenceudviklingsindsats i landets kommuner og tilbud for at understøtte en bedre kvalitet og en mere effektiv anvendelse af ressourcerne i socialpsykiatrien. Der udvikles og udbydes derfor kompetenceudviklingstilbud til ledere og medarbejdere i socialpsykiatrien. Kompetenceudviklingstilbuddene leveres af de bedste kursusleverandører på området, og der afsættes varige midler for at sikre en løbende og varig kompetenceudvikling, der hele tiden bygger på den nyeste viden. Ligeledes udarbejdes guidelines til god faglig ledelse i socialpsykiatrien, og der etableres et ledernetværk.

For at understøtte en effektiv udbredelse af den erhvervede viden, er satspuljepartierne samtidig enige om at afsætte midler til et udgående indsatsteam, der tilbyder landets kommuner og tilbud konkrete og målrettede rådgivningsforløb med afsæt i resultaterne fra de øvrige initiativer til styrkelse af socialpsykiatrien samt øvrig forsknings- og praksisnær viden. I de enkelte indsatsforløb vil der også indgå målrettet kompetenceudvikling, og indsatsteamet vil således spille sammen med ovenstående kompetenceudviklingsinitiativ.

Indsatsteamet skal sikre, at den aktuelt bedste viden og de mest virkningsfulde metoder udbredes systematisk til landets kommuner og tilbud, så den samlede indsats opkvalificeres og den ekspertviden, der findes på området, kommer ud og kommer borgerne til gavn.

Desuden skal teamet sikre, at model og anbefalinger, der udvikles som led i de øvrige initiativer, udnyttes og anvendes bredt og kommer til at gøre en forskel for flest muligt gennem indsatsteamets rådgivning.

Som led i det samlede løft af socialpsykiatrien afholdes en national konference om kvalitet i den socialpsykiatriske indsats for medarbejdere og ledere i den kommunale socialpsykiatri.

Formålet er at skabe en landsdækkende opmærksomhed på den viden, der udvikles samt på mulighederne for at få hjælp til at implementere denne viden.

1.15 Udvikling af et sundhedspædagogisk værktøj til forebyggelse af somatisk sygdom

Mennesker med psykiske lidelser lever mellem 15 og 20 år kortere og med mere sygdom end den øvrige befolkning. Det skyldes både højere forekomst af selvmord og bivirkninger ved psykofarmaka, men samlet set udgør fysisk sygdom, og risikofaktorer herfor også en væsentlig årsag til den øgede sygelighed og kortere levetid. Forskning viser, at mennesker med psykiske lidelser ofte underdiagnosticeres og underbehandles for deres fysiske sygdomme. Tal fra Den Nationale Sundhedsprofil fra 2017 viser samtidig, at mennesker med vedvarende psykisk lidelse er ligeså motiverede som andre for at ændre deres sundhedsadfærd. Men det kan være svært at blive motiveret til fx at bevare et rygestop eller passe den rette kostplan i en daglighed, der måske i forvejen er psykisk svær og uoverskuelig.

Satspuljepartierne er på den baggrund enige om at afsætte midler til, at der udarbejdes et sundhedspædagogiske værktøj, der skal tage højde for denne forskel i patientgrupperne, og som dermed skal bidrage til styrket kompetence hos personalet i forhold til forebyggelse af somatisk sygdom.

Det sundhedspædagogiske værktøj kan tage udgangspunkt i det eksisterende sundhedspædagogisk værktøj målrettet mennesker med diabetes. Redskabet stilles til rådighed for kommuner og regioner og har til formål at klæde personale, der arbejder med mennesker med psykiske lidelser i kommuner og regioner, bedre på til tage snakken med mennesker med psykiske lidelser om forebyggelse af fysiske lidelser, blandt andet som følge af kost, rygning, alkohol mv. Værktøjet skal være med til at sikre, at indsatsen tilrettelægges med udgangspunkt i borgerens sygdomstilstand, behov, ressourcer og motivation.

1.16 Styrke udbredelsen af de regionale akutte udrykningsteams i psykiatrien

Det er centralt, at mennesker med psykiske lidelser tidligt og i deres nære omgivelser får den rette hjælp, så de kan bevare tilknytning til hverdagen med eksempelvis arbejde og familie. Med sundhedspuljen fra finansloven for 2018 blev der afsat ca. 80 mio. kr. i 2018-2021 til udbredelsen af akut psykiatriske udrykningstjenester i regionerne.

Ambitionen med regionale akutte udrykningstjenester er at tilbyde et alternativ til indlæggelse til borgere med behov for akut psykiatrisk behandling. Evalueringen af projekterne, som fik støtte med satspuljeaftalen for 2014-2017, har vist, at indlæggelser kan forkortes eller helt undgås. Derudover er der bedre mulighed for, at den enkelte kan blive på arbejdsmarkedet, når deres behandling foregår i ejet hjem. Blandt patienterne er der en høj tilfredshed, som foretrækker behandling gennem ambulant akutteam frem for indlæggelse, fordi forholdet mellem behandler og personen med den psykiske lidelse bliver mere ligeværdigt og mindre stigmatiserende.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til en til en større udbredelse af de regionale akutte udrykningsteams med henblik på at sikre bedre geografisk dækning. Dette skal bl.a. ses i lyset af, at nogle regioner dækker et større geografisk område end andre.

1.17 Bedre samarbejde mellem politiet og sundhedssektoren

Politiet varetager til daglig en stor opgave med at håndtere en række forskelligartede hændelser, der omfatter mødet med mennesker med psykiske lidelser, og som i mange tilfælde involverer direkte samarbejde eller kontakt med andre myndigheder, herunder særligt sundhedsmyndighederne. Politiets temaanalyse fra 2018 om beredskabets arbejde med personer med psykiske lidelser viser samtidigt, at antallet af hændelser, der involverer personer med psykiske lidelser, er steget markant fra 2009 til 2016.

Derudover er politiet i mange tilfælde den første myndighed, der får kontakt til borgere med psykiske lidelser og udadreagerende adfærd, hvilket betyder, at politiet ofte befinder sig i situationer, hvor der kan være behov for sundhedsfaglige kompetencer for at sikre, at der bedst muligt tages hånd om borgeren og for at sikre, at der sker mindst mulig magtanvendelse i den givne situation.

For at styrke myndighedssamarbejdet i håndteringen af hændelser, der involverer personer med psykisk lidelser, vil der med initiativet blive igangsat et pilotprojekt om et fælles udrykningskoncept, hvor personale fra både politiet og psykiatrien i fællesskab rykker ud og håndterer hændelser med personer med psykiske lidelser. Udrykningskonceptet vil blive understøttet af en tværfaglig vidensgruppe, der skal udvikle, følge og evaluere projektet. Vidensgruppen skal bl.a. løbende vurdere udrykningsteams' uddannelsesniveau i forbindelse med udrykninger, der involverer personer med psykiske lidelser, således at udrykningsteams har de rette kompetencer til at håndtere personerne bedst muligt og reducere politiets brug af magtanvendelse.

Derfor er satspuljepartierne enige om, at der afsættes midler til gennemførslen af pilotprojektet med et fælles udrykningskoncept med personale fra politiet og psykiatrien i fire politikredse.

Det forventes, at et fælles udrykningskoncept vil få betydning for personer med psykiske lidelser, der er i kontakt med politiet, bl.a. ved at deeskalere konfliktniveauet og mindske omfanget af skader hos både personer med psykiske lidelser og de ansatte ved beredskabsmyndighederne. Det er ligeledes forventningen, at initiativet vil bidrage til at sikre, at personer med psykiske lidelser tidligst muligt får den rette hjælp af de rette myndigheder og således oplever en professionel og tilpasset håndtering.

1.18 Bedre overgang fra behandlingspsykiatrien til socialpsykiatrien

Mennesker med psykiske lidelser oplever for ofte, at vigtige oplysninger ikke deles mellem de forskellige aktører, der har ansvaret for deres forløb. I nogle tilfælde må borgerne eller de pårørende sørge for, at der bliver koordineret og udvekslet oplysninger mellem de forskellige parter, fx når en patient udskrives fra psykiatrien i regionen til sociale indsatser i kommunen.

Det kan være en sårbar situation, når en patient udskrives og skal hjælpes på vej i hverdagen af personale i kommunerne og praksissektoren. Derfor er det vigtigt, at alle parter – inklusiv de pårørende - omkring patienten er klar over, hvad der skal ske i forbindelse med overgangen fra fx indlæggelse i psykiatrien til ophold på et botilbud. I dag koordineres overgangen ofte i forbindelse med udarbejdelsen af en udskrivningsaftale eller en koordinationsplan, som laves, når overlægen vurderer, at patienten ikke selv vil opsøge den nødvendige behandling

eller sociale tilbud efter at være blevet udskrevet. Det er dog kun et fåtal af de psykiatriske patienter, der i forbindelse med deres udskrivelse fra psykiatrien, får udarbejdet en udskrivningsaftale eller en koordinationsplan.

Satspuljepartierne er enige om, at der med satspuljen for 2019 afsættes midler til, at udskrivningsaftaler og koordinationsplaner gøres obligatoriske for alle voksne indlagte psykiatriske patienter, som modtager støtte i regi af servicelovens bestemmelser. Forslaget vil kræve en ændring af psykiatriloven.

1.19 Bedre overgang fra børne- og ungdomspsykiatrien til voksenpsykiatrien

Overgangen fra barn og ungdom til voksenlivet kan være svært for mange. For børn og unge med psykiske lidelser kan det være særlig svært, fordi trygge og faste rammer ofte er afgørende for deres forløb. Samtidig oplever unge, at 18-års alderen kan være udslagsgivende for flere skifte i personer og regler.

En af de svære overgange kan være fra børne- og ungdomspsykiatrien til voksenpsykiatrien, som for nogle unge kan føles meget brat. I overgangen fra børn- og ungdomspsykiatrien til voksenpsykiatrien kan de unge opleve, at de møder en mere forskellig gruppe af behandlere og medpatienter i voksenpsykiatrien, end de kender fra børne- og ungdomspsykiatrien. Omvendt kan nogle have gavn af de mere intensive indsatser, som tilbydes i voksenpsykiatrien. Overgange er uundgåelige i et højt specialiseret sundhedsvæsen, hvor den enkelte skal have behandling af høj kvalitet ud fra det aktuelle behov, men det afgørende er, at overgangene er så smidige som muligt.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til at udvikle en model, der kan understøtte sundhedspersonalet i at skabe en struktureret, smidig og individuel overgang. Modellen skal samtidig understøtte den unges egenomsorg og handlekompetence. Det skal naturligvis ske med respekt for den faglige vurdering i samarbejde med den unge og familien omkring. Målgruppen for modellen er unge med moderate til svære psykiske lidelser, der har behov for at blive fulgt i voksenpsykiatrisk regi efter forløb i børne- og ungdomspsykiatrien. En model for overgangen inspireres af ”det gode transitionsforløb” fra somatikken og fokuseres omkring systematisk ændring af praksis/rutiner.

1.20 Nationalt kompetencecenter for behandling af personer med en psykisk lidelse og et alkoholmisbrug

Dobbeltbelastning i form af en psykisk lidelse og et samtidigt alkoholmisbrug komplicerer indsatsen. Det stiller store krav til personalets kompetencer. Selv dygtige behandlere har ikke nødvendigvis den krævede ekspertise i behandling af dobbeltbelastning. De kan i det enkelte forløb have behov for konkret rådgivning fra eksperter, ligesom de med henblik på kompetenceudvikling kan have stor nytte af at modtage ekspertviden om behandlingen.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til, at Ringgården efter udløbet af den eksisterende satspuljebevilling kan fortsætte som nationalt kompetencecenter med den opgave at yde konkret rådgivning til alkoholmisbrugsbehandlere og behandlere i psykiatrien samt indsamle viden og formidle denne bredt til de relevante behandlingssteder.

1.21 Udvikling og afprøvning af værktøjer til brug for opsporing af mennesker med psykiske lidelser og samtidigt misbrug

Dobbeltbelastning i form af en psykisk lidelse og et samtidigt misbrug komplicerer indsatsen. Behandling af den psykiske lidelse er en forudsætning for at få gavn af behandling af misbruget og omvendt. Men ofte ved man ikke, hvem der har en dobbeltbelastning. Det betyder, at man ofte ikke får iværksat den nødvendige behandling. En forudsætning for behandlingens iværksættelse er, at misbruget hos mennesker med psykiske lidelser opspores, og at den psykiske lidelse hos mennesker med misbrug ligeledes opspores. Derfor skal personalet være klædt på til opsporingen.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til udvikling og afprøvning af to værktøjer til opsporing af mennesker med psykiske lidelser og samtidigt misbrug. Det ene værktøj skal kunne anvendes af personale med ansvar for misbrugsbehandling og det andet af personale i psykiatrien. Værktøjerne udvikles i en samlet proces af Sundhedsstyrelsen under inddragelse af Socialstyrelsen og relevante fagpersoner.

1.22 Mere viden om behandling med elektrochok (ECT)

ECT-behandling (Electro Convulsive Therapy), som på dansk også kaldes elektrochok er en veldokumenteret og effektiv behandlingsform med relativt få bivirkninger. I nogle tilfælde kan ECT-behandling være livreddende pga. den hurtigt indsættende effekt, og den kan være den mest effektive behandling til bl.a. patienter med svær depression.

Der mangler dog mere viden om, hvorfor nogle patienter oplever kognitive bivirkninger (påvirkning af komplekse hjerneprocesser som indlæring, opmærksomhed, hukommelse mv.), mens andre ikke gør. Hyppigheden og varigheden af skader i form af kognitive forstyrrelser efter ECT, herunder særligt hukommelsesfunktioner, er endnu ikke fuldt klarlagt. Undersøgelser har vist, at patienter efterlyser bedre information om bl.a. effekt og mulige bivirkninger ved ECT, før de påbegynder behandlingen.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til dels et forskningsprojekt vedr. omfanget af svært målbare og langvarige skader efter ECT, dels en analyse vedr. information til patienter om effekten og risikoen for bivirkninger ved ECT. Analysen skal også belyse patienters erfaringer med tilbud om rehabilitering, herunder om patienterne modtager de nødvendige tilbud, hvis der er sket skader i forbindelse med behandlingen. Forskningsprojektet skal give mere viden om risiko for langvarige skader efter ECT for at få et bedre grundlag for rådgivning af patienter forud for eventuel behandling.

1.23 Nye Nationale Kliniske Retningslinjer

Der skal være sikkerhed for samme gode behandling, uanset hvor i Danmark psykiatriske patienter bliver behandlet, og behandlingen skal svare til bedste praksis på området. Derfor er satspuljepartierne enige om, at der skal der udarbejdes nye Nationale Kliniske Retningslinjer (NKR) på psykiatriområdet.

De Nationale Kliniske Retningslinjer er systematisk udarbejdede, faglige anbefalinger, der kan understøtte sundhedspersonalet i deres udredning og behandling af psykiatriske patienter. Retningslinjerne er baseret på videnskabelig evidens, nyeste forskning og den bedste

praksis. Formålet er at medvirke til en ensartet indsats på tværs af kommuner, regioner og praksissektoren – uanset hvor i landet patienten bor.

Forud for udarbejdelsen af nye Nationale Kliniske Retningslinjer laves der i regi af Sundhedsstyrelsen en afdækning af, hvor behovet for yderligere kliniske retningslinjer på psykiatriområdet er størst, og om er der behov for revidering af eksisterende retningslinjer, fx som følge af nyligt publicerede internationale retningslinjer, som bør afspejles i den danske behandling.

1.24 Ny klinisk kvalitetsdatabase for psykologbehandling

Sundhedsstyrelsen fremhævede i sin evaluering og perspektivering af tilskudsordningen til psykologbehandling fra 2015, at der mangler data vedrørende kvalitet og effekt af tilskudsordningen til psykologbehandling. Sundhedsstyrelsen konkluderede i samme evaluering, at det vil være hensigtsmæssigt at styrke vidensgrundlaget om behandlingen i tilskudsordningen til psykologbehandling.

På den baggrund blev man i overenskomstaftalen mellem Regionernes Lønnings- og Takstnævn og Dansk Psykolog Forening fra 27. februar 2016 enige om at etablere en klinisk kvalitetsdatabase for psykologbehandling. Det har imidlertid været udfordringer at få parterne til at tilvejebringe finansiering af en klinisk kvalitetsdatabase. Der findes således fortsat ikke data om behandlingseffekter eller om de behandlingsmetoder, som psykologerne anvender i de konkrete behandlingsforløb i tilskudsordningen til psykologbehandling.

Satspuljepartierne er på den baggrund enige om at afsætte midler til at finansiere etablering og den indledende drift af en klinisk kvalitetsdatabase for tilskudsordningen til psykologbehandling. Derved sikres det, at der tilvejebringes systematisk data om aktivitet, effekt og kvalitet i af behandlingen i tilskudsordningen til psykologbehandling.

Det forudsættes, at en region påtager sig opgaven som dataansvarlig, og at den kliniske kvalitetsdatabase etableres i regi af Regionernes Kliniske Kvalitetsudviklingsprogram (RKKP) ligesom eksisterende kliniske kvalitetsdatabaser.

1.25 En styrket indsats i PPR – udvikling og implementering

Pædagogiske psykologiske rådgivning (PPR) har ofte en stor og vigtig kontaktflade til både børn og unge samt deres familier, men også involverede fagpersoner på tværs af enheder og sektorer. PPR er samtidig til stede i hele landet, men der er i dag variation i PPR´s opgaver og organisering landet over.

Fra flere fronter efterspørges det, at PPR's potentiale til at observere og reagere på børn og unge med psykisk mistrivsel eller psykiske lidelser/tegn herpå udnyttes bedre ved at styrke PPR's mulighed for at tilbyde lettere behandling. Men der mangler dog viden om, hvad et lettere behandlingstilbud i PPR mest hensigtsmæssigt indebærer, hvordan kvaliteten sikres, og PPR´s samspil med de involverede parter styrkes. Derudover mangler der et overblik over kommunernes forskellige forudsætninger for at implementere lettere behandlingsopgaver i PPR.

Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til, at der først laves et fagligt arbejde for lettere behandlingstilbud i PPR, herunder en kortlægning af viden og praksis i dag. På

baggrund af det faglige arbejde afsættes der en ramme til implementering af anbefalingerne fra arbejdet.

Det faglige arbejde for lettere behandlingstilbud i PPR skal baseres på bedst mulig evidens, viden og erfaringer på tværs af sundheds-, social- og undervisningsområdet. Arbejdet skal tage udgangspunkt i en kortlægning af kommunernes nuværende PPR og forskellige forudsætninger forbundet hermed.

Arbejdet skal ses i sammenhæng med arbejdet på børn og ungeområdet i forhold til at sikre en gradueret indsats. Sundhedsstyrelsen har som led i satspuljeaftalen for 2017-2020 udarbejdet forløbsprogrammer for børn og unge med psykiske lidelser, hvor en gradueret indsats anbefales. Dette kan anvendes i det faglige arbejde. Ligeledes kan der anvendes tankegangen fra Socialstyrelsens udviklings- og investeringsprogram og erfaringerne fra puljen på i alt 133,2 mio. kr., som blev afsat til at styrke den tidlige og forebyggende indsats i PPR i regi af satspuljeaftalen for 2017-2020 på socialområdet.

Målgruppen for arbejde og implementeringen heraf er børn og unge, der mistrives eller har/er i risiko for at udvikle en psykiske lidelse. Det faglige arbejde skal se på en nærmere målgruppeafgræsning, som skal bidrage til et målrettet og fokuseret arbejde.

Det faglige arbejde skal beskrive, hvordan kommunerne implementerer lettere behandlingstilbud i PPR. Det skal fagligt beskrives, hvordan lettere behandlingstilbud i PPR kan implementeres, herunder indhold, kvalitet, behandlingsmekanismer, metode og relevante aktører samt deres ansvar og evt. kompetenceudviklingsbehov, men også kommunernes forskellige forudsætninger for at implementere lettere behandlingstilbud i PPR. Behandlingstilbuddene skal gives i forlængelse af PPRs indsatser i grundskolen i forhold til at rådgive skoler om at tilrettelægge et læringsmiljø, der fremmer alle elevers læring og trivsel, når der er behov for intensiveret indsats. Det faglige arbejde skal også udvikle en mere systematisk vidensoverførsel til lærere og pædagoger, så man både understøtter og sikrer læreres og pædagogers viden om mistrivsel og forebyggelse af psykiske lidelser. Det er også vigtigt, at styrkelsen af PPR reflekteres i lærereres og pædagogers viden og handlekompetencer. Endvidere skal arbejdet belyse, hvordan behandlingstilbuddene tilrettelægges i samarbejde med fx sundhedsplejen, skolen, familien, andre kommunale indsatser og børne- og ungdomspsykiatrien, dvs. på tværs af undervisning- og social- og sundhedsområdet. Det faglige arbejde skal tage hensyn til kommunernes forskellige forudsætninger vedr. størrelse, organisering, kompetencer mv. og skal dermed være realistisk i implementering.

Derudover er satspuljepartierne enige om at afsætte midler til, at lettere behandlingstilbud i PPR implementeres i kommunerne på baggrund af anbefalingerne fra det faglige arbejde. Midlerne til implementering gives på baggrund af det faglige arbejde men kan fx gå til kommuner, som vurderes at have et eksisterende set-up for PPR, der umiddelbart er gearet til implementering af lettere behandlingstilbud, men også kommuner der har behov for en grundlæggende støtte til implementering af anbefalingerne. Dette understøttes med implementeringsstøtte/rådgivning.

Satspuljepartierne er enige om, at målet er at styrke og ensarte PPRs tilstedeværelse i hverdagen for alle børn og unge med mistrivsel, psykiske lidelser eller tegn herpå på tværs landet. Samtidig skal kvaliteten højnes og ensartes. Satspuljepartierne er samtidig enige om, at

målet på sigt er, at alle landets kommuner skal have en PPR, der tilbyder lettere behandling af høj kvalitet. Dermed er satspuljepartierne enige om at genbesøge området ved kommende satspuljeforhandlinger.

Målet er at understøtte, at PPR kan bidrage til, at indsatserne for børn og unge i mistrivsel leveres på rette tid, sted og niveau under hensynstagen til organisering, samarbejdsrelationer, de forskellige faggruppers ansvarsområder, kompetencer mv. Dermed er det også formålet at undgå at sygeliggøre børn og unge unødigt med tilhørende unødvendig henvisning til behandlingspsykiatrien. Med et behandlingsmæssigt fokus får PPR et stærkere sundheds- og social- og undervisningsfagligt sigte.

Implementeringen skal evalueres bl.a. vedr. organisering og indhold af lettere behandlingstilbud med henblik på vurdering af evt. national udbredelse. Samtidig skal implementeringen følges løbende med henblik på at kvalificere satspuljepartiernes drøftelser på området.

Det faglige arbejde udarbejdes i et samarbejde mellem Sundhedsstyrelsen, Socialstyrelsen og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, som skal arbejde med en inddragende proces med andre relevante organisationer og fagfolk på området.

Det bemærkes, at implementeringen af anbefalingerne fra det faglige arbejde skal holdes inden for den afsatte økonomiske ramme. De faglige anbefalinger skal således være mulige at realisere inden for den afsatte ramme. Såfremt der måtte komme et krav om DUT-kompensation fra kommunerne som følge af det aftale initiativ, skal det finansieres inden for satspuljens ramme.

1.26 Udvidelse af forsøgsordning med vederlagsfri psykologbehandling til unge med depression og angst

Angst og depressive symptomer er nogle af de mest almindelige psykiske helbredsproblemer blandt unge. Unge gennemgår ofte store forandringer i livet - mange flytter hjemmefra og overgår fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse eller til fuldtidsbeskæftigelse. De unge voksne har typisk et lavt rådighedsbeløb, fordi de for eksempel er under uddannelse eller kun kortvarigt har arbejdsmarkedstilknytning. Dette var baggrunden for, at satspuljepartierne med satspuljeaftalen for 2018-2021 blev enige om at igangsætte en forsøgsordning med vederlagsfri psykologbehandling til unge mellem 18-20 år, der lider af let til moderat depression eller angst i perioden 2018-2021.

Satspuljepartierne er enige om at udvide forsøgsordningen, så også 21-årige bliver omfattet af forsøgsordningen til og med 2021.

Der er reserveret midler til en eventuel efterregulering, såfremt efterspørgslen viser sig at være større end oprindelig forudsat.

2. Øvrige prioriteringer

2.1 Behandling af behandlingsafvisende varigt inhabile somatiske patienter

En del patienter med en varigt nedsat psykisk funktionsevne, fx mentalt retarderede og mennesker med demens, modtager ikke den somatiske behandling, som de ud fra en sundhedsfaglig vurdering har behov for. Det kan skyldes, at de som følge af deres mentale tilstand ikke er i stand til at forholde sig til deres behandlingsbehov og derfor afviser at modtage behandling.

Med henblik på at sikre, at varigt inhabile somatiske patienter modtager den rette sundhedsfaglige behandling er det i medfør af lov nr. 655 af 8. juni 2017 om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile per 1. januar 2018 blevet tilladt at tvangsbehandle varigt inhabile somatiske patienter. Med loven er der samtidig etableret en række mekanismer, der skal sikre patienternes retssikkerhed. Disse mekanismer indebærer merudgifter.

I satspuljeaftalen for 2018-2021 blev det besluttet at afsætte midler til at finansiere lov om anvendelse af tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile. Med aftalen blev der afsat i alt 18,3 mio. kr. i 2018 og 16,8 mio. kr. fra 2019 og frem.

Efterfølgende har der været økonomiske forhandlinger om loven med Danske Regioner og KL. Resultatet af disse forhandlinger førte til en aftale mellem Danske Regioner og staten og KL og staten, der betød, at der skal ske en yderligere finansiering på samlet 5,2 mio. kr. årligt fra 2019 og frem svarende til forskellen på den aftalte kompensation til Danske Regioner og KL og det beløb, der blev afsat med satspuljeaftalen for 2018-2021.

2.2 Styrket behandlingsgaranti og social stofmisbrugsbehandling for personer med et stofmisbrug

Borgere, der gerne vil i behandling for et stofmisbrug, skal have en hurtig, effektiv og helhedsorienteret behandling, som er af høj faglig kvalitet, og som matcher borgerens behov for hjælp og støtte. Hvad enten målet med behandlingen er stoffrihed, et stabiliseret eller reduceret forbrug af stoffer, kan en virksom indsats bane vejen for, at borgeren kan begynde eller genoptage en uddannelse eller et arbejde, ligesom det kan give større livskvalitet og bedre mulighed for at være en del af fællesskabet.

Den tværministerielle undersøgelse om mulighederne for at forkorte behandlingsgarantien for personer med et stofmisbrug, der er offentliggjort i oktober 2018, viser imidlertid, at der er forskel på kommunernes tolkning af behandlingsgarantien, samt at der er usikkerhed om nøjagtigheden i data på området som følge af forskellig registreringspraksis i kommunerne.

Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til et initiativ, der har til formål at styrke den gældende behandlingsgaranti, forbedre kvaliteten af kommunernes behandlingsindsats og løfte vidensgrundlaget på stofmisbrugsområdet.

Midlerne skal for det første anvendes til at undervise og rådgive kommunerne i en lovændring, der skal sikre mere klare regler for social behandling af stofmisbrug, herunder hvilke krav der stilles, fra en borger anmoder om behandling, og til behandlingen skal være iværksat

14 dage senere. Lovændringen skal desuden sikre, at kommunerne som led i behandlingen kan anvende gavekort, der har vist sig som et effektivt redskab til at fastholde borgere i behandling. Derudover får Center for Rusmiddelforskning til opgave at understøtte kommunerne i at benytte redskaber til at afdække problemer og behov hos borgere med et stofmisbrug.

For at understøtte en helhedsorienteret og systematisk stofmisbrugsbehandling skal midlerne for det andet anvendes til at videreføre implementeringen af de Nationale retningslinjer for den sociale stofmisbrugsbehandling til yderligere 15-20 kommuner. Retningslinjerne bygger på lovgivning og aktuelt bedste viden, og bliver implementeret i 20-25 kommuner fra offentliggørelsen i 2016 og til udgangen af 2019. Initiativet videreføres nu for at bygge videre på de gode erfaringer og sikre en glidende overgang fra den igangværende indsats. For at sikre sammenhæng med ovennævnte lovændring opdateres retningslinjerne, så de er i overensstemmelse hermed. Udover at videreføre implementering af retningslinjerne til flere kommuner, afholdes desuden temadage og informationsaktiviteter som et tilbud for alle kommuner.

Endelig skal der afsættes midler til at udvikle et nyt rapportværktøj, så kommuner kan udtrække data på stofmisbrugsområdet og benytte det mere systematisk og aktivt i udviklingen af behandlingsindsatsen.

2.3 Etablering af Center for Digital Sundhed

Den stigende digitalisering af samfundet har betydning for den måde danskerne lever deres liv på. En undersøgelse af Epinion på vegne af PFA viser bl.a., at knap hver 4. dansker på 25 år eller derover vurderer, at deres mobilforbrug er med til at øge stressniveauet, ligesom en ny undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed viser, at over 60 procent af de unge kommer for sent i seng på grund af mobiltelefoner, tv-serier og computere om aftenen.

Satspuljepartierne er derfor enige om, at der oprettes et Center for Digital Sundhed, der skal forestå forsknings- og rådgivningsmæssige initiativer om, hvordan den stigende digitalisering påvirker danskernes mentale og fysiske sundhed, herunder koncentrationsevne og søvn.

Centeret forankres i Sundhedsstyrelsen med udpegelse af en styregruppe, der bredt repræsenterer eksperter og forskere inden for digital sundhed både ift. børn, unge, voksne og ældre. Styregruppen skal løbende pege på relevante fokusområder, herunder konkrete forslag til, hvordan Centeret kan være med til at styrke danskernes mentale sundhed relateret til danskernes digitale forbrug. Minimum en tredjedel af centerets midler skal anvendes til forskning, samtidig opfordres der til, at centeret søger forskningsmidler via fonde mv. Centerets forankring i Sundhedsstyrelsen skal samtidig bidrage til, at centerets arbejde tænkes sammen med Sundhedsstyrelsens øvrige forebyggelsesindsatser og rådgivning af kommuner i deres forebyggelsesindsats ift. bl.a. børn og unge.

2.4 Etablering af et Dansk Center for Hjernerystelse

Senfølger efter hjernerystelse er grundlæggende et felt med sparsom evidens, og hvor der er behov for at styrke vidensspredning på tværs af landet.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til etablering af et Dansk Center for Hjernerystelse. Formålet med Dansk Center for Hjernerystelse er at gøre viden om best practice og aktuel evidens lettilgængelig og brugbar for mennesker med hjerneskade, fagprofessionelle

og andre interessenter på området. Det skal bidrage til, at de ramte tilbydes den rette indsats, at rådgivning sker ensartet over hele landet, og at den ramtes muligheder for at fastholde kontakt til arbejdsmarkedet eller studie optimeres, hvorved de samfundsøkonomiske udgifter også mindskes.

Dansk Center for Hjernerystelse etableres i tilknytning til Center for Hjerneskade i København. Der etableres en styregruppe, der følger op på, at centret efterlever sit formål. Sundhedsstyrelsen sidder med i styregruppen – bl.a. for at understøtte, at der er sammenhæng til øvrige relevante tiltag i regi af Sundhedsstyrelsen.

Der foretages en ekstern evaluering af Dansk Center for Hjernerystelse, bl.a. med henblik på at analysere og vurdere erfaringer og resultater. Udmøntning vil ske direkte til Dansk Center for Hjernerystelse.

2.5 Styrket indsats på området for test og behandling af sexsygdomme

Sexsygdomme kan få store konsekvenser for den enkeltes helbred – især hvis smitten ikke bliver opdaget og behandlet. Det er derfor bekymrende, at 25-30 pct. af de 25-årige har haft en sexsygdom, og at forekomsten af gonoré og syfilis de seneste 10 år er steget markant.

AIDS-Fondet er en NGO, der supplerer den offentlige indsats i arbejdet med seksuel sundhed og bekæmpelsen af sexsygdomme. AIDS-Fondet tilbyder i dag gratis og anonymt at teste for hiv, syfilis og hepatitis C i deres checkpoints, som i dag er beliggende i København, Odense og Aarhus. Fra 2018 kan man i København også blive testet for klamydia og gonoré.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til, at AIDS-Fondet kan udvide deres test-, rådgivnings- og forebyggelsestilbud ”Checkpoint” til også at være fysisk tilstede i Aalborg.

Derudover afsættes der midler til, at AIDS-Fondet kan teste for klamydia og gonoré i Odense, Aarhus, og Aalborg, da disse sygdomme forekommer relativt hyppigt blandt AIDS-Fondets nuværende målgruppe, som er mænd der har sex med mænd samt migranter. Midlerne skal også anvendes til en forsøgsordning med behandling af klamydia og gonoré ude i checkpointsene, da det for visse dele af målgruppen kan være en væsentlig barriere, efterfølgende at skulle opsøge lægebehandling efter et positivt testresultat. Endvidere udvides målgruppen, der kan gøre brug af checkpoint, til de 15-29 årige.

2.6 Udbredelse af FitforKids

Det anslås, at der i Danmark er knap 30.000 svært overvægtige 3-18-årige børn. Overvægt blandt børn er en udfordring, som vi er nødt til at tage meget alvorligt. Overvægt kan både fysisk, psykisk og socialt have store konsekvenser for det enkelte barn. Hertil kommer, at overvægten ofte følger med ind i voksenlivet. Derfor er det afgørende, at der er forskellige programmer og tilbud til børn og deres familier i forhold til behandlingen af overvægt i hele landet.

FitforKids har gode erfaringer med deres børnevægttabsprogram for børn mellem 7 og 15 år og deres familier. Programmet inkluderer både kostvejledning i hjemmet, to gange ugentlig træning for både børn og forældre, forældrecoaching, motivationsprogram og sociale events med præmier. FitforKids har en positiv og anerkendende tilgang til emnet samt fokus på

succesoplevelser hos det enkelte barn, på det sociale samvær med ligestillede, og på at have det sjovt og være aktive sammen. FitforKids-vægttabsprogrammet er desuden undersøgt af en forskergruppe ved Rigshospitalet, som fandt positive resultater.

Satspuljepartierne er derfor enige om at støtte udbredelsen af vægttabsprogrammet FitforKids med nye pladser til børn og deres familier over de næste fire år. Programmet er hovedsageligt drevet af frivillige, og derfor forudsættes, at FitforKids har et tæt samarbejde med kommunerne. Det er afgørende, at sundhedsplejersker og almen praksis vurderer, hvilket tilbud den enkelte har behov for – herunder om FitforKids er relevant for det enkelte barn og deres familie.

2.7 Forebyggelses- og informationsindsats målrettet sårbare gravide

I Danmark finder vi gennemsnitligt ét spædbarn efterladt i det offentlige rum om året. De fleste hittebørn bliver fundet i live, men ikke alle. Som samfund har vi pligt til at gøre, hvad vi kan for, at dette forhindres. Der er i dag en række tilbud målrettet sårbare kvinder. Men der er stadig behov for en styrket forebyggelses- og informationsindsats, der skal sikre, at gravide, der står i en særlig sårbar situation, får den nødvendige rådgivning og støtte.

Særligt kvinder, der skjuler deres graviditet og møder op i aktiv fødsel uden forudgående kontakt med sundhedsvæsenet, kan være i risiko for at efterlade deres nyfødte barn i det offentlige rum. Der findes sparsom viden om denne målgruppe. Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til en mindre undersøgelse af årsagerne til og omfanget af kvinder, som skjuler deres graviditet i Danmark, samt muligheden for anonyme fødsler.

På baggrund af undersøgelsen afsætter satspuljepartierne midler til en målrettet forebyggelses- og informationsindsats, som skal bidrage til, at gravide, der står i en særlig sårbar situation – kan få den nødvendige støtte og hjælp til at gennemføre graviditeten under så sikre forhold som muligt for både mor og barn.

På den baggrund afsættes skal Sundhedsstyrelsen med inddragelse af relevante parter gennemføre en undersøgelse af årsagerne til og omfanget af kvinder, som skjuler deres graviditet, samt muligheden for anonyme fødsler. Undersøgelsen gennemføres i 1. halvår 2019. Derudover skal der ske en styrket forebyggelses- og informationsindsats, som tager udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens undersøgelse, og som skal varetages af Mødrehjælpen.

2.8 Inkontinens og sygefravær

Mindst 300.000 danskere lider af inkontinens. Inkontinens kan have forskellige følger og påvirker i høj grad livskvaliteten.

Det er kendt, at mange personer med inkontinens ikke søger læge - enten pga. manglende kendskab til mulighederne for afhjælpning eller behandling af problemet, eller fordi inkontinens er tabubelagt.

Der mangler i dag viden om, hvordan inkontinens påvirker sygefravær og arbejdsevne. Der er ikke tidligere udført studier i Danmark, som viser, om borgere med inkontinens har højere sygefravær, begrænsninger i at udføre daglige arbejdsopgaver eller trækker sig tidligere tilbage fra arbejdsmarkedet sammenlignet med borgere, som ikke lider af inkontinens.

Satspuljepartierne ønsker derfor at afsætte midler til Kontinensforeningen til en undersøgelse af, om inkontinens påvirker sygefravær og arbejdsevne, med henblik på at øge fokus på inkontinens på arbejdspladsen.

Bilag 3. Aftale om udmøntning af satspuljen på ældreområdet for 2019-2022

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 30. oktober 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på ældreområdet.

1. Det gode ældreliv

1.1 Handlingsplan for ”Det gode ældreliv”

Danskerne lever generelt længere, og borgere over 65 år udgør en stadig større andel (19 %) af befolkningen. Rigtig mange ældre har heldigvis høj livskvalitet og et godt fysisk og mentalt helbred. Men for nogle fører overgangen fra arbejdslivet, aldersrelateret svækkelse eller tabet af nære relationer til dårlig livskvalitet – fysisk, psykisk og socialt. For de svageste ældre kan det betyde en tilværelse, som er præget af ensomhed og et helbred, der kan sætte store begrænsninger for den enkeltes udfoldelse i hverdagen og mulighed for at klare sig selv.

Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til handlingsplanen ”Det gode ældreliv”, der skal lægge sporene for en målrettet indsats over de kommende år, som skal sikre, at færre ældre rammes af svækkelse, ensomhed og tab af livsmod. Handlingsplanen skal dermed understøtte, at de svageste ældre får den nødvendige støtte til at forebygge dårlig livskvalitet, såvel fysisk som mentalt og socialt. Endelig skal der være fokus på at sikre borgere en værdig død i trygge omgivelser, eksempelvis omgivet af de nærmeste og et omsorgsfuldt plejepersonale, herunder ikke mindst i forhold til borgere uden pårørende.

Handlingsplanen bygger således bl.a. videre på aftalen om satspuljen på ældreområdet for 2018 – 2021, hvor der blev etableret et Nationalt videnscenter for værdig ældrepleje til gavn for både de ældre og deres pårørende.

Handlingsplanen skal bl.a. have fokus på følgende temaer:

a) En god overgang til ældrelivet
b) Forebyggelse og rehabilitering i det gode ældreliv
c) Pårørende, fælleskaber, aktiviteter og omgivelsernes betydning i det gode ældreliv og mod ensomhed
d) Målrettet indsats for de svageste ældre
e) En værdig død

Sundhedsstyrelsen udarbejder i samarbejde med Nationalt videnscenter for værdig ældrepleje et fagligt oplæg til handlingsplanen på baggrund af en grundig analyse og en inddragende proces med relevante aktører.

Det faglige oplæg skal bl.a. bygge på:

- En analyse af de ældres sundhedstilstand baseret på sundhedsprofilerne.
- Inddragelse af udenlandske erfaringer og viden om, hvordan man tager hånd om sårbare og skrøbelige ældre.
- En analyse af overgangen fra arbejdslivet til ældrelivet – med inddragelse af bl.a. fagforeninger og ældreorganisationer.

Desuden skal det faglige oplæg indeholde overvejelser og anbefalinger om redskaber og konkrete indsatser til at understøtte det gode ældreliv såsom kompetenceoplæring, videndelingskriterier, velfærdsteknologi, hjælpemidler, sansestimulering samt trække på erfaringer fra indsatser vedrørende fællesskaber på tværs af generationer og social inklusion i det gode ældreliv.

I det faglige oplæg vil der indgå en vurdering af, hvorledes Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM) kan anvendes i forbindelse med handlingsplanen.

Det faglige oplæg skal foreligge primo juni 2019, hvorefter handlingsplanen for den videre indsats udarbejdes. Den konkrete udmøntning af de afsatte 165,1 mio. kr. til den videre indsats i 2019 - 2022 forhandles med satspuljepartierne i efteråret 2019.

På den baggrund afsættes 2,5 mio. kr. i 2019 (heraf 1,5 mio. kr. til løn og 1,0 mio. kr. til øvrig drift, herunder til eksterne) til Sundhedsstyrelsens faglige oplæg herunder midler til en ekstern analyse af overgangen fra arbejdslivet til ældrelivet.

På baggrund af politiske forhandlinger i efteråret 2019 udmøntes de 165,1 mio. kr., der er afsat til handlingsplanen i 2019 – 2022, herunder reserveres 10 mio. kr. til tema e) "En værdig død". Der afsættes ikke administration til initiativet på nuværende tidspunkt, da indholdet i handlingsplanen endnu ikke er fastlagt.

Tabel 1
Handlingsplan for "Det gode ældreliv"

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Handlingsplan "Det gode ældreliv"	5,2	47,3	52,3	62,8	-

1.2 Initiativer til understøttelse af det gode ældreliv

Satspuljepartierne er enige om at afsætte 14,0 mio. kr. i perioden 2019-2022 til seks konkrete initiativer inden for handlingsplanens temaer med start i 2019:

De seks initiativer forankres i Sundhedsstyrelsen i regi af Nationalt videnscenter for en værdig ældrepleje. I udviklingen af de konkrete initiativer inddrages relevante myndigheder og aktører på området.

- **Partnerskaber om den gode overgang til livet uden for arbejdsmarkedet:** Der etableres et partnerskab med relevante aktører på området, der kan afdække behov og indsatser, indsamle gode eksempler, udbrede initiativer og god praksis og komme med anbefalinger til yderligere lokale initiativer om den gode overgang til livet uden for arbejdsmarkedet (Temaet: En god overgang til ældrelivet).

- **Ældrevenlige byer:** Der udarbejdes et idekatalog, hvor kommuner, organisationer og andre kan få inspiration til, hvordan ældres behov kan tænkes ind, når byrummene fornys (Temaet: En god overgang til ældrelivet).

- **Godt helbred på egne præmisser:** Med udgangspunkt i de eksisterende forebyggelsespakker udarbejdes en selvstændig publikation med anbefalinger til kommunerne om, hvordan man kan skabe sunde rammer og gode, motiverende tilbud til alle ældre med et særligt fokus på de skrøbelige ældre. Anbefalingerne vil blive udbredt ved implementeringsunderstøttende aktiviteter (Temaet: Forebyggelse og rehabilitering i det gode ældreliv).

- **Styrkelse af de forbyggende hjemmebesøg:** Der udarbejdes en faglig vejledning for indholdet i de forebyggende hjemmebesøg, som beskriver, hvordan det forebyggende hjemmebesøg kan anvendes mere fokuseret og systematisk til at tage hånd om ældre, der viser tegn på social, psykisk og fysisk mistrivsel (Temaet: Forebyggelse og rehabilitering i det gode ældreliv).

- **Udvikling af og støtte til kommunernes pårørendeindsats:** Der udarbejdes et inspirationsmateriale til at understøtte kommunernes indsats i forhold til at hjælpe og støtte pårørende til svækkede ældre (Temaet: Pårørende, fælleskaber, aktiviteter og omgivelsernes betydning i det gode ældreliv og mod ensomhed).

- **Kortlægning af viden om grupper af udsatte ældre med særlige behov:** Der iværksættes en kortlægning, som skal beskrive de pleje- og omsorgsmæssige behov, som eksempelvis udsatte grønlændere har. Der indsamles herunder gode eksempler på eksisterende indsatser i forhold til disse grupper i kommunerne (Temaet: Målrettet indsats for de svageste ældre).

I perioden 2019 – 2022 afsættes i alt 14,0 mio. kr. til Sundhedsstyrelsen, herunder Nationalt videnscenter for en værdig ældrepleje til de seks initiativer til understøttelse af et godt ældreliv.

Tabel 2
Initiativer til understøttelse af det gode ældreliv

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Initiativer til understøttelse af et godt ældreliv	4,3	6,7	1,5	1,5	-

De 14 mio. kr. til de seks initiativer til understøttelse af et godt ældreliv fordeles til Sundhedsstyrelsen, herunder Nationalt videnscenter for værdig ældrepleje som følger:

- Partnerskaber om den gode overgang til livet uden for arbejdsmarkedet: 1,0 mio. kr. i 2019 (heraf 0,8 mio. kr. til løn) og 1,5 mio. kr. årligt i 2020-2022 (heraf 0,5 mio. kr. til løn i 2020, 0,7 mio. kr. til løn i 2021 og 0,6 mio. kr. til løn i 2022).

- Ældrevenlige byer: 0,5 mio. kr. i 2019 (heraf 0,5 mio. kr. til løn) og 1,5 mio. kr. i 2020 (heraf 0,3 mio. kr. til løn).

- Godt helbred på egne præmisser: 0,3 mio. kr. i 2019 (heraf 0,1 mio. kr. til løn) og 1,2 mio. kr. i 2020 (heraf 0,3 mio. kr. til løn).

- Styrkelse af de forebyggende hjemmebesøg: 0,5 mio. kr. i 2019 (heraf 0,3 mio. kr. til løn) og 1,5 mio. kr. i 2020 (heraf 0,6 mio. kr. til løn).

- Udvikling af og støtte til kommunerne pårørendeindsats: 1,0 mio. kr. i 2019 (heraf 0,6 mio. kr. til løn) og 1 mio. kr. i 2020 (heraf 0,4 mio. kr. til løn).

- Kortlægning af viden om grupper af udsatte ældre med særlige behov: 1,0 mio. kr. i 2019 (heraf 0,3 mio. kr. til løn).

1.3 Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre

Undersøgelser af befolkningens trivsel viser, at ældre borgere er særligt udsatte for dårlig trivsel, ensomhed mv. Der er mange årsager til dårlig trivsel, stress og ensomhed, herunder mangel på mening med livet, mangel på fællesskaber og nære relationer samt trygge omgivelser. Konsekvenserne er ligeledes mangfoldige, og både stress, ensomhed og dårlig mental sundhed og trivsel er risikofaktorer for udvikling af både fysiske og psykiske lidelser. Dårlig trivsel kan i værste tilfælde lede til selvmord. Ældres andel af selvmord er næsten dobbelt så høj, som den andel de udgør af befolkningen. Særligt ældre mænd er udsatte. I 2016 udgjorde mænds andel 71,5 procent af alle selvmord blandt ældre.

Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til en pulje til bekæmpelse af ensomhed blandt særligt ældre mænd, som kan søges af kommuner, private aktører eller civilsamfund, evt. i samarbejde. Puljen kan eksempelvis søges med henblik på at afprøve eller videreudvikle aktiviteter, indsatser eller projekter, der særligt appellerer til ældre mænd i risiko for ensomhed, mistrivsel eller selvmord. Det kan eksempelvis være opsporing af og særlige aktiviteter for mænd eller for personer, der lige er blevet enlige. Det kan eksempelvis også være aktiviteter i samarbejde med civilsamfundet eller andre aktører. Puljen kan også søges til i højere grad at styrke sammenhængen og bygge bro mellem de forebyggende hjemmebesøg og opfølgende forebyggelsesindsatser i regi af både kommuner og civilsamfund. Det kan fx være projekter, der involverer hjemmesygeplejen for borgere, der er selvmordstruede eller er på vej ud i misbrug eller projekter, der fokuserer på træning og rehabilitering af borgere med et begyndende faldende funktionsniveau. Der vil blive set positivt på projekter, der har ældre mænd som målgruppe, og hvor der er medfinansiering.

På den baggrund afsættes der i 2019 i alt 35 mio. kr. til en pulje, som kommuner, private aktører eller civilsamfund, evt. i samarbejde kan søge til at sikre sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre – med særligt fokus på ældre mænd. Herudover afsættes 1,0 mio. kr. i 2020-2021 til Sundhedsstyrelsen til gennemførelse af erfaringsopsamling og formidling, herunder afholdelse af regionale erfamøder (heraf 0,4 mio. kr. til løn fordelt med 0,2 mio. kr. i hver af årene og 0,6 mio. kr. i 2021 til øvrig drift, herunder midler til eksterne). Der afsættes desuden 0,5 mio. kr. til Sundhedsstyrelsens administration fordelt med 0,4 mio. kr. i 2019 og 0,1 mio. kr. i 2020, jf. punkt 2.

Tabel 3
Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre	35,0	-	-	-	-
Erfaringsopsamling og formidling	-	0,2	0,8	-	-

1.4 Konkurser i ældreplejen

I satspuljeaftalen for 2018-2021 var satspuljepartierne enige om at afsætte midler til at finansiere lovforslag om forebyggelse af konkurser i ældreplejen. Lovforslaget er en opfølgning på politisk aftale om forebyggelse af konkurser. Med satspuljeaftalen for 2018-2021 blev der til lovforslaget afsat i alt 4,4 mio. kr. i 2018 og 8,9 mio. kr. fra 2019 og frem.

Efterfølgende har der været økonomiske forhandlinger om loven med KL. Resultatet af disse forhandlinger førte til en aftale mellem kommunerne og staten om kompensation på 22 mio. kr. årligt fra 2019 og frem. Satspuljepartierne er enige om, at der via satspuljen for 2019-2022 tilvejebringes den nødvendige finansiering, dvs. 12,7 mio. kr. årligt fra 2019 og frem, svarende til 13,1 mio. kr. i 2019 pris- og lønniveau.

På den baggrund afsættes der 13,1 mio. kr. årligt fra 2019 og frem til finansiering af merudgifter til kommunernes forebyggelse af konkurser i ældreplejen.

Tabel 4
Konkurser i ældreplejen

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Konkurser i ældreplejen	13,1	13,1	13,1	13,1	13,1

1.5 Bedre hjælp til borgere med demens i det offentlige rum (demensbadge)

En vigtig del af et værdigt liv med demens er blandt andet at kunne fortsætte med at være en del af fællesskabet, herunder trygt at kunne færdes i det offentlige rum. Der kan imidlertid være særlige udfordringer for mennesker med demens i forhold til at kunne færdes i det offentlige rum. Det skyldes blandt andet, at demens er en sygdom, der ikke kan ses, og derfor kan det være svært for omverdenen at opdage, at en borger kan have behov for hjælp.

Fx i forbindelse med brug af offentlige transportmidler, hvor man som demensramt måske ikke kan finde sit buskort eller ikke forstår, når kontrolløren beder om at se billetten, og derfor får kontrolafgift gang på gang, selv om både kort og billet er gyldig. Eller når det går lidt for hurtigt ved kassen i det lokale supermarked eller nede i banken, og den demensramte – frem for en hjælpende hånd - mødes af irritation og frustration fra omgivelserne over ikke at kunne finde ud tingene.

Satspuljepartierne er derfor enige om at indføre en ordning med demens-badge til mennesker med demens. Et demens-badge kan være med til – på en værdig måde – at skabe synlighed omkring borgere med demens i det omgivende lokalsamfund, så fx buschaufføren eller ekspedienten får mulighed for at spotte, at en borger måske har brug for hjælp.

Ordningen vil være frivillig, og badget vil være gratis for modtageren. Ordningen supplerer de eksisterende tiltag om at gøre Danmark mere demensvenligt. Badge-ordningen kickstartes med en konference om et demensvenligt Danmark med udgangspunkt i temaet om, hvordan man som borger i det offentlige rum bedst omgås og hjælper mennesker med demens. Konferencen kombineres med en oplysningskampagne om demens og demensvenlighed, og hvordan man i det offentlige rum bedst kan hjælpe borgere med demens.

Ordningen udvikles og udbredes, herunder gennem en opstartskampagne og oplysningskampagne, af Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark. Det vil være en del af opgaven, at der skal laves en opsamling på, hvilken betydning demens-badgeordningen har haft for demensramte og deres pårørende. Ved projektets afslutning skal der tages stilling til om og hvordan, ordningen kan videreføres uden statslig støtte.

På den baggrund afsættes der i perioden 2019-2022 i alt 12,2 mio. kr. til udbredelse af en demensbadge-ordning i regi af Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark. Midlerne skal bl.a. gå til udvikling og produktion af ordningen samt opstart, udbredelse, erfaringsopsamling samt informationskampagne om ordningen.

Tabel 5
Bedre hjælp til borgere med demens i det offentlige rum (demensbadge)

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Bedre hjælp til borgere med demens i det offentlige rum (demensbadge)	9,7	1,0	1,0	0,5	-

1.6 Fællesskabspulje 2.0: Ensomme hjemmehjælpsmodtagere skal have mulighed for civilsamfundsdeltagelse

Det anslås, at 33.000 ældre føler sig ensomme. Ensomhed kan have alvorlige konsekvenser for den enkelte, og kan medføre både lavere selvværd, angst, utryghed, psykiske og fysiske lidelser. Mangler man et socialt netværk, kan det have stor indflydelse på dødeligheden, ligesom risikofaktorer som rygning, fysisk inaktivitet og overvægt har. Hjemmehjælpsmodtagerne er blandt de grupper, der er mest ensomme. Undersøgelser viser, at blandt ældre, der modtager personlig pleje, føler op mod 50 pct. sig ofte eller en gang imellem uønsket alene, og 25 pct. føler sig ofte eller en gang imellem alene blandt andre.

Blandt andet derfor blev der med satspuljeaftalen for 2018 afsat i alt 28,3 mio. kr. i perioden 2018 – 2021 til en pulje til bekæmpelse af ensomhed blandt hjemmehjælpsmodtagere. Midlerne anvendes til at tilbyde ensomme hjemmehjælpsmodtagere et fællesskabsklippekort. Klippekortet bruges til ekstra hjælp til ledsagelse til fx aktiviteter eller tilbud i frivillige foreninger og det øvrige civilsamfund (herunder mandeklubber, cykling uden alder, spisevenner, seniornetværk m.v.). Klippekortet kan også bruges til, at medarbejdere i hjemmeplejen giver sig god tid til at vejlede hjemmehjælpsmodtagere om de kommunale eller frivillige tilbud og aktiviteter, som sigter mod at løfte ældre ud af ensomheden. 8 kommuner fik i 2018 støtte fra puljen til etablering af tilbud om fællesskabsklippekort.

For at muliggøre at flere ældre kan få glæde af fællesskabsklippekortet, er satspuljepartierne enige om at afsætte yderligere 21,1 mio. kr. til en ansøgningspulje i perioden 2019 – 2021. Puljeopslaget vil få samme form som den, der blev anvendt ved udmøntningen i 2018. Der vil indgå de samme kriterier som ved udmøntningen af 1. runde i vurderingen af, hvilke kommuner der kan opnå støtte. I vurderingen af, hvilke kommuner der kan opnå støtte skal indgå en beskrivelse af, hvorledes midlerne vil blive administreret/anvendt, eksempler på målgrupper (hvilke typer af borgere, der vil blive tilbudt fællesskabsklippekortet), hvordan borgerne opspores, og eksempler på medarbejdergrupper, der vil ledsage borgerne (hvad er deres kendskab til hjemmehjælpsmodtagerne). Derudover tilsigtes en varieret repræsentation af kommuner i forhold til bl.a. kommunestørrelse og geografisk beliggenhed. Kommuner, der fik støtte i første runde, vil ikke kunne opnå støtte i denne runde.

Med henblik på at dele erfaringer mellem projekterne afsættes der midler til årlige erfaringsopsamlingsmøder, hvor kommuner, der har fået støtte i 1. og 2. runde, får mulighed for at deltage. Der afrapporteres samlet for 1. og 2. runde i 2022, og der afsættes midler til en afsluttende temadag.

På den baggrund afsættes der i 2019-2021 i alt 20,3 mio. kr. til en pulje, som kommuner kan søge midler til at bekæmpe ensomhed hos hjemmehjælpsmodtagere. Herudover afsættes der 0,8 mio. kr. til Sundhedsstyrelsen i 2019-2021 til erfaringsopsamling og formidling herunder afsluttende temadag (heraf 0,7 mio. kr. til løn og 0,1 mio. kr. til øvrig drift. Midlerne til løn fordeles med 0,2 mio.kr. årligt i 2019 og 2020 og 0,3 mio. kr. i 2021). Der afsættes desuden 0,5 mio. kr. til Sundhedsstyrelsens administration fordelt med 0,3 mio. kr. i 2019, 0,1 mio. kr. i 2020 og 0,1 mio.kr. i 2021, jf. punkt 2.

Tabel 6
Fællesskabspulje 2.0: Ensomme hjemmehjælpsmodtagere skal have mulighed for civilsamfundsdeltagelse

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Fælleskabspulje 2.0: Ensomme hjemmehjælpsmodtagere skal have mulighed for civilsamfundsdeltagelse	4,5	7,9	7,9	-	-
Erfaringsopsamling og formidling	0,2	0,2	0,4	-	-

1.7 Gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner

Hvert år mister ca. 14.000 ældre over 65 år en ægtefælle eller samlever, og Det Nationale Sorgcenter estimerer, at 3.600 ældre over 65 år hvert år mister et barn. International forskning viser, at mindst ti pct. af disse udvikler en kompliceret sorgreaktion. Symptomerne kan være stærkt invaliderende og medføre en stor ensomhed, nogle dør endog af sorg.

Satspuljepartierne er derfor enige om at afsætte midler til, at Det Nationale Sorgcenter udvikler et gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner.

Målgruppen for udvikling og afprøvning af gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner er: ældre over 65 år, der har mistet en ægtefælle eller samlever og ældre over 65 år, der har mistet et barn. Behandlingstilbuddet tilrettelægges som gruppeterapi, der strækker sig over 25 gange. Hver gruppe vil bestå af op til 8 ældre og en psykolog. Det forventes, at der vil blive gennemført ca. 30 behandlingsforløb med deltagelse af i alt ca. 200 ældre.

På den baggrund afsættes der i perioden 2019-2022 i alt 5,2 mio. kr. til gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner i regi af Det Nationale Sorgcenter. Midlerne skal bl.a. gå til udvikling, afprøvning og evaluering.

Tabel 7
Gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner	1,2	1,3	1,3	1,4	-

1.8 Forebyggelse af inkontinens hos ældre

Det er anslået, at mindst 300.000 danskere lider af inkontinens. Inkontinens kan have forskellige følger og påvirker i høj grad livskvaliteten. Forekomsten af inkontinens er stigende med alderen, og urininkontinens ses således hos 16 % af kvinder i alderen 40-60 år, og andelen stiger til 50 % for kvinder over 75 år.

Nationale Kliniske Retningslinjer (NKR) for behandling af inkontinens hos kvinder fra 2016 viser, at behandlingen af inkontinens hos kvinder kun har en mindre effekt. Den forebyggende indsats er derfor vigtig. Satspuljeordførerne er derfor enige om, at der afsættes midler til et forebyggelsesinitiativ, der skal understøtte kommunernes indsats i forhold til forebyggelse af inkontinens med særligt fokus på ældre kvinder.

Der foretages i 2019 en vidensafdækning af kommunernes praksis på området, hvorefter der udarbejdes informationsmateriale målrettet borgerne, der kan blive udleveret eksempelvis i hjemmeplejen, hjemmesygeplejen, almen praksis, sundhedscentre og på biblioteker mm. samt informationsmateriale målrettet personalet i primær sektor. Materialet udarbejdes i samarbejde med relevante parter og testes i udvalgte kommuner, hvorefter det revideres for at sikre, at det kan anvendes af målgruppen og fagpersoner. Det endelige materiale præsenteres i forbindelse med regionale temadage i 2020.

På den baggrund afsættes der i perioden 2019-2021 i alt 2,5 mio. kr. til at understøtte kommunernes indsats ift. forebyggelse af inkontinens. Midlerne afsættes til Sundhedsstyrelsen. Der afsættes 0,5 mio. kr. i 2019 til en vidensafdækning (heraf 0,2 mio. kr. til løn og 0,3 mio. kr. til øvrig drift herunder midler til eksterne). Derudover afsættes 1,6 mio. kr. i 2019 – 2021 til udvikling af materiale (heraf 0,3 mio. kr. til løn og 1,3 mio.kr til øvrig drift herunder midler til eksterne. Midlerne til løn fordeles med 0,1 mio. kr. i 2019 og 0,2 mio. kr. i 2020). Derudover afsættes der 0,4 mio. kr. i 2021 til udbredelse herunder temadage (heraf 0,1 mio. kr. til løn og 0,3 mio. kr. til øvrig drift herunder midler til eksterne).

Tabel 8
Forebyggelse af inkontinens hos ældre

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Forebyggelse af inkontinens hos ældre	1,0	1,0	0,5	-	-

1.9 Frivillige tryghedspersoner til mennesker med demens på sygehuse

Et ophold på sygehus kan være en forvirrende og utryg oplevelse for mennesker, der er ramt af en demenssygdom. Mennesker med demens har ofte svært ved at tilpasse sig nye situationer og omgivelser. Som led i den nationale demenshandlingsplan 2025 er der igangsat et forsøgsprojekt med demensvenlige sygehuse. En række demensvenlige tiltag afprøves for øjeblikket og frem til udgangen af 2019 på 3 projektsygehuse i hhv. Nykøbing Falster, Svendborg og Viborg. I tilknytning hertil følger 8 sygehuse løbende projektet som inspiration i forhold til tiltag i egen organisation.

Satspuljepartierne er enige om at igangsætte et forsøgsprojekt med frivillige tryghedspersoner, der kan tilbyde at være omkring mennesker med demens, der er indlagt på sygehuset. En frivillig tryghedsperson vil fx kunne være med til at skabe trygge og gode rammer for patienten ved eksempelvis at være med til at forklare, hvad der foregår på afdelingen, hjælpe patienten rundt, eksempelvis ned i kiosken, læse højt og give sig tid til at tale med patienten og høre om patientens liv. Fokus vil være på patienter med demens uden netværk eller pårørende, eller hvor de pårørende bor langt væk.

Initiativet målrettes de 3 projektsygehuse og de 8 følgesygehuse, som er en del af det igangværende forsøg med demensvenlige sygehuse. Den konkrete forankring og tilrettelæggelse af ordningen på det enkelte sygehus vil afhænge af de lokale forhold, herunder af hvilke afdelinger, hvor det vil være hensigtsmæssigt at igangsætte en ordning med tryghedspersoner til mennesker med demens.

Arbejdet opstartes af Nationalt Videnscenter for Demens i 2019 og afsluttes i 2022, hvor erfaringerne udbredes. Nationalt Videnscenter for Demens står for konceptudvikling og for udarbejdelse af materiale og inspiration til den lokale særlige demensspecifikke undervisning af de frivillige, for løbende erfaringsopsamling, koordinering og sparring samt for årligt netværksmøde for de demensvenlige sygehuse også efter 2019. Forsøg med demensvenlige sygehuse er i forvejen forankret i Nationalt Videnscenter for Demens frem til og med 2019.

På den baggrund afsættes 7 mio. kr. i perioden 2019 – 2022 til de 3 projektsygehuse og de 8 følgesygehuse, der er tilknyttet projektet demensvenlige sygehuse (Akutafdelingen på Nykøbing F. Sygehus, Geriatrisk afdeling på Svendborg Sygehus, Neurologisk afdeling i samarbejde med akutafdelingen på Regionshospital Viborg samt følgesygehusene Hobro AAUH, Medicinske afsnit, Regionshospitalet Randers, Medicinsk afdeling, Regionshospitalet Horsens, Medicinsk/geriatrisk, Aarhus Universitetshospital, Geriatrisk afdeling (Ældresygdomme i Skejby), Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, Medicinsk og geriatrisk afdeling (Bispebjerg), Amager-Hvidovre Hospital, Medicinsk afdeling (Glostrup), Sydvestjysk sygehus, Neurologisk afdeling, Esbjerg og Sygehus Sønderjylland, Neurologisk afdeling). Midlerne anvendes bl.a. til facilitering af dialog mellem projektsygehusene og civilsamfundsaktørerne, til etablering og drift af ordningen samt det løbende samarbejde, der skal være med tryghedspersonerne og de frivillige organisationer, som vil indgå i projektet. Midlerne til projektsygehusene fordeles med udgangspunkt i antallet af sengepladser på de enkelte sygehuse, der indgår i projektet. Der afsættes derudover i alt 1,5 mio. kr. til Nationalt Videnscenter for Demens i perioden 2019-2022 til projektudvikling, løbende drift og erfaringsopsamling.

Tabel 9
Frivillige tryghedspersoner til mennesker med demens på sygehuse

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Frivillige tryghedspersoner til mennesker med demens på sygehuse	1,0	1,5	1,5	1,5	-
Projektudvikling og erfaringsopsamling	0,3	0,3	0,3	0,6	-

1.10 Undersøgelse af mulighederne for nærvær for nærtstående til døende, der dør uden for hjemmet

Det kan være belastende at være pårørende til en nærtstående, der ligger for døden. For døende, som i den sidste tid plejes uden for hjemmet, og for deres pårørende, kan der være behov for, at de pårørende har mulighed for at kunne tage del i nærværet, de sidste dage indtil døden indtræffer.

Der igangsættes på den baggrund en undersøgelse af hvilke muligheder for tid til nærvær for nærtstående til døende, der plejes uden for hjemmet, har adgang til, de sidste dage indtil døden indtræffer. Partierne bag aftalen er enige om at drøfte undersøgelsens resultater, der desuden drøftes med arbejdsmarkedets parter.

Sundheds- og Ældreministeriet og Beskæftigelsesministeriet er ansvarlige for undersøgelsen, der gennemføres med ekstern konsulentbistand. Der nedsættes en følgegruppe til undersøgelsen bestående af arbejdsmarkedets parter og relevante interessenter.

På den baggrund afsættes 1,0 mio. kr. i 2019 til ekstern konsulentbistand til udarbejdelse af undersøgelsen. Midlerne afsættes til Sundheds- og Ældreministeriet.

Tabel 10
Undersøgelse af mulighederne for nærvær for nærtstående til døende, der dør uden for hjemmet

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Ekstern konsulentundersøgelse	1,0	-	-	-	-

2. Administrationsudgifter ved initiativerne i satspuljeaftalen

Nedenfor fremgår de forventede administrationsudgifter for de initiativer, som fremgår af nærværende satspuljeaftale for ældreområdet for 2019-2022. Bevillinger, som kræver administration, er opgjort eksklusiv administrationsudgifter.

Administrationsudgifterne dækker hovedsageligt administration af en pulje herunder udarbejdelse af kriterier for puljen, puljeopslag, behandling af ansøgninger, udarbejdelse af tilsagnsbreve, opfølgning, regnskabsrelaterede aktiviteter mv.

Følgende initiativer giver anledning til at afholde administrationsudgifter:

- Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre
- Fællesskabspulje 2.0: Ensomme hjemmehjælpsmodtagere skal have mulighed for civilsamfundsdeltagelse

Tabel 11
Administrationsudgifter ved initiativerne i satspuljeaftalen

	2019	2020	2021	2022	Permanent
Mio. kr., 2019-pl					
Administrationsudgifter ved initiativerne i satspuljeaftalen	0,7	0,2	0,1	-	-

Af de afsatte 1,0 mio. kr. til administration anvendes alle til løn.

For så vidt angår initiativet vedrørende handlingsplan for ”Det gode ældreliv”, så afsættes der ikke midler til administration på nuværende tidspunkt, da indholdet i handlingsplanen endnu ikke er fastlagt. Når indholdet af handlingsplanen kendes, vil eventuelle administrationsudgifter blive indbudgetteret på et senere tidspunkt.

3. Oversigt over fordeling af satspuljen på ældreområdet 2019-2022

Tabel 12
Oversigt over fordeling af satspuljen på ældreområdet 2019-2022

	2019	2020	2021	2022	I alt
Mio. kr., 2019-pl					
1.1. Handlingsplan "Det gode ældreliv"	5,2	47,3	52,3	62,8	167,6
1.2. Initiativer til understøttelse af det gode ældreliv	4,3	6,7	1,5	1,5	14,0
1.3. Sammenhængende indsatser imod ensomhed og mistrivsel hos ældre	35	0,2	0,8	-	36,0
1.4 Konkurser i ældreplejen (P)	13,1	13,1	13,1	13,1	52,4
1.5 Bedre hjælp til borgere med demens i det offentlige rum (demensbadge)	9,7	1,0	1,0	0,5	12,2
1.6. Fællesskabspulje 2.0: Ensomme hjemmehjælpsmodtagere skal have mulighed for civilsamfundsdeltagelse	4,7	8,1	8,3	-	21,1
1.7 Gruppeterapeutisk behandlingstilbud til ældre med komplicerede sorgreaktioner	1,2	1,3	1,3	1,4	5,2
1.8 Forebyggelse af inkontinens hos ældre	1,0	1,0	0,5	-	2,5
1.9 Frivillige tryghedspersoner til mennesker med demens på sygehuse	1,3	1,8	1,8	2,1	7,0
1.10 Undersøgelse af mulighederne for nærvær for nærtstående til døende, der dør uden for hjemmet	1,0	-	-	-	1,0
2. Administrationsudgifter	0,7	0,2	0,1	-	1,0
I alt	**77,2**	**80,7**	**80,7**	**81,4**	**320,0**

4. Dokumentation og opfølgning

Overordnet set har aftalen til formål at sikre en målrettet anvendelse af de afsatte ressourcer til forankring, kvalitetsudvikling og fortsat udbygning af tilbuddene til udsatte ældre. Derfor stilles der en række krav om mål og dokumentation af de projekter, der søger om økonomisk støtte.

Mål og dokumentation

Projekter, der søger om puljemidler afsat med aftalen eller som får direkte tilskud, skal opstille klare mål/succeskriterier i projektbeskrivelsen og heri redegøre for, hvordan de vil dokumentere de opstillede mål.

I projektbeskrivelsen skal projekterne præcisere, hvordan de vil forbedre indsatsen og udvikle og anvende indikatorer, som dokumenterer resultaterne af indsatsen.

Projekterne følger årligt op på projekternes resultater, og det er et krav at projektet afrapporterer om mål, effekt, gennemførelsen m.v. Det sker gennem statusrapporterne typisk midtvejs og ved afslutningen af et projekt. Inden for hvert projekt skal der efter projektperioden kunne påvises konkrete forbedringer for deltagerne i projekterne. Efter puljens udløb foretages en samlet evaluering af de iværksatte projekter i forhold til de opstillede mål.

Opfølgning
Satspuljeordførerne vil forud for de årlige satspuljeforhandlinger blive orienteret om status for fremdriften af de enkelte initiativer, ligesom der vil ske en ad hoc orientering af satspuljeordførerne, såfremt der sker væsentlige ændringer i de enkelte initiativer.

Bilag 4. Aftale om udmøntning af satspuljen på beskæftigelsesområdet for 2019-2022

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 7. november 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på beskæftigelsesområdet.

Flere mennesker med handicap skal i job og uddannelse

Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 128,4 mio. kr. i perioden 2019-2022 til 11 initiativer, der skal medvirke til, at flere mennesker med handicap kommer i beskæftigelse.

Pulje til projekter med virksomhedsrettede indsatser for personer med handicap
Aftalepartierne er enige om, at mange organisationer gør en stor indsats for at integrere og fastholde personer med handicap på arbejdsmarkedet. Igennem projekter er der udviklet forskellige metoder og erfaringer. Aftalepartierne vil etablere en pulje på 21,2 mio. kr. i 2019-2022, der kan yde tilskud til projekter, der inddrager eller videreføre erfaringer med at integrere og fastholde personer med handicap på arbejdsmarkedet.

Ramme til handicappolitisk handlingsplan på uddannelsesområdet
Aftalepartierne er enige om at afsætte en ramme på i alt 17,5 mio. kr. i 2019-2022 til finansiering af initiativer i en handicappolitisk handlingsplan på uddannelsesområdet. Initiativerne skal bidrage til at synliggøre og styrke inklusionen af personer med handicap i uddannelsessystemet - det gælder både i grundskolen, på ungdomsuddannelserne og på de videregående uddannelser, og videre ud på arbejdsmarkedet.

Den handicappolitiske handlingsplan skal indeholde initiativer, som går på tværs af Undervisnings-, Uddannelses- og Forsknings- samt Beskæftigelsesministeriet med henblik på at finde løsninger på barrierer i uddannelsessystemet og videre ud på arbejdsmarkedet.

Ingen aldersgrænse for hjælpemidler til job
Personer med handicap, der har nået folkepensionsalderen, og er i ordinær ansættelse eller driver selvstændig virksomhed, kan få bevilget eller beholde allerede bevilgede hjælpemidler og mindre arbejdspladsindretninger i arbejdssammenhæng, hvis de ønsker at arbejde udover folkepensionsalderen. Aftalepartierne er enige om at afsætte 4,6 mio. kr. i 2020, 6,1 mio. kr. i 2021, 7,6 mio. kr. i 2022 og 7,8 mio. kr. årligt i 2023 og frem til tiltaget.

Smidigere overgange mellem sektorer
Personer med handicap, som har fået bevilget udlån af fysiske hjælpemidler, og som ophører på en formelt kompetencegivende uddannelse af en vis varighed, skal kunne beholde deres fysiske hjælpemiddel i op til tre måneder efter endt uddannelse.

Samtidig får kommunerne pligt til at træffe afgørelse om, hvorvidt en borger kan få en fornyet bevilling af allerede bevilgede fysiske hjælpemidler inden for 4 uger fra borgerens ansøgning ved skifte mellem uddannelse, fritid, job og ledighed samt ved flytning mellem kommuner.

Aftalepartierne er enige om, at der laves en juridisk vejledning om hjælpemidler i beskæftigelsessystemet, hvor det blandt andet vil fremgå, at kommunerne kan aftale, at borgeren, hvor det giver mening, kan beholde sit hjælpemiddel ved kommuneskift.

Der afsættes 5,0 mio. kr. i 2020, 5,5 mio. kr. i 2021 og 5,0 mio. kr. i 2022 og frem til initiativet.

Kompetencekort til at synligøre kompetencer og støttemuligheder
Der nedsættes en arbejdsgruppe med Danske Handicaporganisationer, DA, LO og KL, der skal se på muligheden for at udvikle et kompetencekort, over kompetencer og mulige kompensationsbehov, samt hvilke støttemuligheder. Kompetencekortet skal afprøves i en række kommuner over en periode på tre år, hvorefter der følges op med en evaluering. Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 4,0 mio. kr. i 2019-2022 til initiativet. Aftalepartierne er endvidere enige om at afdække mulighederne for udbredelse af kompetencekortet, herunder de økonomiske konsekvenser.

Job-uge for virksomheder og personer med handicap
Der iværksættes en landsdækkende job-uge med fokus på beskæftigelse af personer med handicap. Job-ugen skal bidrage til, at flere personer med handicap får en fod indenfor på arbejdsmarkedet, og at flere virksomheder præsenteres for mulighederne for at ansætte personer med handicap.

Job-ugen vil indeholde en årlig landsdækkende jobmesse i tre år, hvor virksomheder og jobsøgende kan mødes. Jobmessen afholdes af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering i samarbejde med jobcentre, virksomheder, Danske Handicaporganisationer og DA. Der oprettes samtidig et korps af ”Ambassadørvirksomheder”, der forpligter sig på at vise vejen for at få personer med handicap i job.

Der afsættes 3,0 mio. kr. i 2019-2021 til projektet.

Styrket fokus på handicapområdet i jobcentrene
Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 5,5 mio. kr. i 2020-2022 til at styrkehandicapområdet i jobcentrene gennem halvårlige vidensseminarer for nøglepersonerne og teamledere og opkvalificeringsforløb for relevante medarbejdere og ledere om regler, målgrupper og effektiv formidling, samt en årlig tværfaglig konference om udvalgte større handicapmålgrupper. Målet er, at medarbejdere i alle afdelinger er opmærksomme på, borgere med handicap, og hvilke støttemuligheder der er.

Bedre muligheder for personer med handicap på erhvervsuddannelserne
Ved Folketingets vedtagelse nr. 52 fra 8. maj 2018, inviteres Folketingets partier til en drøftelse af konkrete tiltag, som sikrer lige vilkår for, at personer med handicap kan gennemføre en erhvervsuddannelse. Aftalepartierne er enige om at afsætte en ramme på i alt 15,5 mio. kr. i 2020-2022 til finansiering af initiativer, der aftales som led i drøftelserne. Aftalepartierne for satspuljen skal efterfølgende godkende udmøntningen.

Flere ASF-klasser på landsplan
Aftalepartierne er enige om at afsætte 0,9 mio. kr. i 2019 stigende til 5,2 mio. kr. i 2022 og frem til at oprette to yderligere Autisme Spektrum Forstyrrelser (ASF)-klasser, så antallet af klasser øges fra 11 til 13 på landsplan.

De nye ASF-klasser vil forbedre den geografiske dækning af de specialiserede ASF-tilbud og øge antallet af elever med denne type diagnose, der kan optages på tilbuddene. Flere unge med handicap vil dermed kunne gennemføre en gymnasial uddannelse og vil ikke skulle henvises til andre tilbud til personer med handicap.

Bedre viden om handicapområdet
Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 11,5 mio. kr. i 2019-2025 til at forbedre viden om handicap og beskæftigelse samt understøtte en effektiv og målrettet indsats, iværksættes årligt tilbagevendende analyser af handicap og beskæftigelse samt en dybdegående udredning af kommunernes aktuelle praksis og organisering på handicapområdet.

Målrettet udbredelse af viden om handicap og beskæftigelse
Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 7,8 mio. kr. i 2020-2021 til at etablere en permanent platform med viden om betydningen af specifikke handicap i forhold til beskæftigelse, som kan medvirke til, at flere personer med handicap får fodfæste på arbejdsmarkedet. Vidensplatformen udvikles i udgangspunktet for 4-6 specifikke handicapgrupper, som udvælges af Socialstyrelsen og kvalificeres af relevante aktører, fx Danske Handicaporganisationer og KL. Platformen skal være én let og overskuelig adgang til viden om fx funktionelle vanskeligheder og konkrete værktøjer, redskaber og indsatser, der kan understøtte, at personer med et specifikt handicap kommer i beskæftigelse.

Som led i udvikling af platformen afdækkes endvidere hvilke teknologier der kan understøtte beskæftigelsen for personer med handicap samt hvilke potentialer, der kan være for kommunerne ved at investere i beskæftigelsesrettede indsatser til de målgrupper, som indgår i vidensplatformen. I forbindelse med lanceringen af platformen, vil der blive gennemført en kampagne, som bl.a. gennem præsentation af gode rollemodeller skal påvirke holdninger til mennesker med handicap på arbejdsmarkedet.

STAR vil i forbindelse med udmøntningen af de ovenstående initiativer på handicapområdet have et særligt fokus på løbende at udbrede og inspirere kommunerne og borgerne igennem succeshistorier og best practices.

Konsolidering af Flere skal med 2

Aftalepartierne er enige om, at de gode erfaringer fra Flere skal med- og JobFirst-projektet skal udbredes til flere borgere, der mangler et fuldt fodfæste på arbejdsmarkedet. Derfor blev

aftalepartierne enige om at afsætte 87,5 mio. kr. i satspuljeaftalen for 2018 til Flere skal med II.

I årets satspuljeaftale er aftalepartierne enige om at afsætte yderligere midler til konsolidering af Flere skal med II-projektet. Der afsættes yderligere 81,6 mio. kr. fordelt over årene 2019-2022. Projektet har herefter en samlet ramme på 166,6 mio. kr. i 2019-2022. Det muliggør, at indsatsen kan udvides til flere borgere og til flere kommuner. Der vil i første halvår af 2020 blive gennemført en evaluering af Flere skal med II henblik på at overveje en styrkelse af projektet fremadrettet.

STAR vil i forbindelse med projektet have et særligt fokus på løbende at udbrede og inspirere kommunerne og borgerne igennem succeshistorier og best practices.

Idræt som vej til inklusion, integration, beskæftigelse og sundhed

Aftalepartierne er enige om at afsætte 35 mio. kr. i perioden 2019-2022 til initiativet Idræt som vej til inklusion, integration, beskæftigelse og sundhed , hvor der inden for en national ramme ydes støtte til forsøg med brug af idræt som led i inklusions-, sundheds- og beskæftigelsesfremmende indsatser.

Der afsættes i alt 11,3 mio. kr. til en pulje, der skal understøtte nye innovative partnerskabsprojekter mellem flere aktører og med inddragelse af målgruppen, som både sikrer øget idrætsaktivitet, inklusion i fællesskaber, og at målgruppen efterfølgende fastholdes i lokale fællesskaber. Formålet er, at udsatte borgere herunder socialt udsatte unge og voksne, børn og familier i risikozonen samt personer med funktionsnedsættelser/handicap opnår flere sociale relationer og i højere grad føler sig inkluderet i de lokale fællesskaber, som majoriteten af borgerne mødes og deltager i. Puljen forankres i regi af Kulturministeriet.

Herudover afsættes der i alt 23,7 mio. kr. til en pulje, hvor der inden for en national ramme ydes støtte til forsøg med brug af idræt som led i sundheds- og beskæftigelsesfremmende indsatser. Målgruppen er udsatte borgere, der er i særlig risiko for udvikling af sygdom, herunder ledige og borgere, der er i risiko for nedslidning på arbejdsmarkedet. Målgruppen er herudover borgere, hvor fysisk aktivitet bidrager til opfølgning på et behandlings- og rehabiliteringsforløb, herunder med henblik på fastholdelse på arbejdsmarkedet. Puljen forankres i Beskæftigelsesministeriet og Sundheds- og Ældreministeriet.

Aftalepartierne er enige om at drøfte Idræt som vej til inklusion, integration, beskæftigelse og sundhed ved satspuljeforhandlingerne for 2020 med henblik på at sikre et stabilt bevillingsniveau over årene, og vil derfor tilføre yderligere 5 mio. kr. til næste år.

Bedre udslusning og overgang fra særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)

Aftalepartierne er enige om at afsætte en ramme på i alt 40 mio. kr. i perioden 2019-2022 til senere udmøntning med henblik på at forbedre udslusningen og overgangen fra STU i det tredje og sidste år af STU.

Prioriteringen ses i lyset af STU-evalueringen i 2017, hvor det blev fremhævet, at udslusningen efter endt STU-forløb kan forbedres. Evalueringen peger på et potentiale i at understøtte

en tidlig inddragelse af jobcentret i sidste år af forløbet, herunder at der er en fremtidsplan inden endt STU-forløb, og at den unge så vidt muligt beholder sin kontaktperson i overgangen til anden uddannelse eller beskæftigelse.

Aftalepartierne er endvidere enige om at afdække konsekvenserne af at indføre ungdomskort til deltagere på STU-forløb, herunder økonomiske konsekvenser.

Private projekter

Aftalepartierne er enige om at prioritere i alt 174,7 mio. kr. til at videreføre støtten til en række projekter og organisationer med fokus på en beskæftigelsesrettet indsats for en bred vifte af målgrupper. Aftalepartierne ønsker at prioritere følgende initiativer:

- Seniornetværk
- Landsforeningen Lev
- Jobbank
- Handicapidrættens Videncenter
- Topvirk
- High:Five
- Vold som udtryksform.

Alle syv projekter forlænges til og med 2. kvartal 2022. Herudover er aftalepartierne enige om at tilføre Cabi 2,0 mio. kr. årligt i 2019 og 2020.

Forlængelse af forbedringer for modtagere af uddannelseshjælp mv. fra satspuljen 2015

Aftalepartierne er enige om at afsætte i alt 21,3 mio. kr. i 2019 til at videreføre to indsatser fra satspuljeaftalen for 2015.

Der afsættes 5,4 mio. kr. i 2019 til at sikre, at unge på uddannelseshjælp, som er på særligt tilrettelagt uddannelse (STU), uden fradrag kan tjene op til 24.000 kr. (før skat) pr. år.

Der afsættes 15,9 mio. kr. i 2019 til at sikre bedre samspil mellem uddannelseshjælp, SU og den sociale indsats ved fortsat at give unge enlige forsørgere (under 30 år) med et eller flere børn anbragt uden for hjemmet ret til forsørgersatsen på uddannelses- og kontanthjælp eller enlig-forsørgertillæg i SU-systemet.

Aftalepartierne drøfter ordningen i næste års forhandlinger.

Lempelse af rimelighedskravet

Aftalepartierne blev med satspuljeaftalen for 2018 enige om at drøfte rimelighedskravet. Partierne er på den baggrund blevet enige om at iværksætte initiativer, der skal justere og forenkle reglerne for rimelighedskravet.

Det omfatter en midlertidig forsøgsordning, hvor virksomhederne får mulighed for at ansætte aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, borgere i ressourceforløb og integrationsydelses-

modtagere, der ikke er omfattet af integrationsprogrammet efter integrationsloven i virksomhedspraktik eller løntilskud på baggrund af en timebaseret opgørelse af personer i støttet beskæftigelse. Samtidig undtages førtidspensionister i løntilskud fremover undtages permanent fra rimelighedskravet, ligesom det er tilfældet med fleksjobbere. Undtagelsen af førtidspensionister indebærer merudgifter på 0,6 mio. kr. i 2019 stigende til 0,7 mio. kr. varigt efter skat og tilbageløb.

Pulje til beskæftigelsesindsats for sindslidende

Aftalepartierne er enige om at afsætte en pulje på 5 mio. kr. i 2019, som kan søges af projekter, der har til formål at integrere og reintegrere sindslidende og psykisk syge på arbejdsmarkedet.

Støtte til vanskeligt stillede familier med børn

Det fremgår af aftalen om en ny ferielov, at aftalepartierne i forbindelse med satspuljeforhandlingerne forpligter sig til at drøfte spørgsmålet om støtte til vanskeligt stillede familier med børn, i lyset af, at den nye ferielov forventes at reducere de uhævede feriepenge, der i dag anvendes til det formål.

Ferieloven vil først have betydning for støtten til støtte til vanskeligt stillede familier med børn i 2021.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at der i forbindelse med satspuljeforhandlingerne i 2020 foretages en politisk drøftelse, om den aktuelle status for de økonomiske rammer, for at sikre støtten til vanskeligt stillede familier med børn. Aftalepartierne anerkender samtidig, at der fortsat er stor usikkerhed ift. det aktuelle støttebehov i 2021. Aftalepartierne er enige om at prioritere flere midler til støtten til vanskeligt stillede familier med børn i 2021, hvis der måtte være økonomisk behov for dette.

Tabel 1

Oversigt over initiativer på beskæftigelsesområdet

	2019	2020	2021	2022
Mio. kr., 2019-pl				
Flere mennesker med handicap skal i job	22,2	34,4	33,5	38,3
Idræt som vej til inklusion, integration, beskæftigelse og sundhed	10,0	5,0	10,0	10,0
Konsolidering af ”Flere skal med 2 – Investering i syge og udsatte borgere på kanten af arbejdsmarkedet”	32,7	28,6	4,4	15,9
Ramme til udvikling af STU (Særligt tilrettelagt uddannelse)	10,0	10,0	10,0	10,0
Videreførelse af Forbedringer for modtagere af uddannelseshjælp mv.	21,3	-	-	-
Lempelse af rimelighedskravet	0,6	0,6	0,6	0,6
Pulje til reintegration af sindslidende og psykisk syge på arbejdsmarkedet	5,0	2,5	-	-
Støtte til vanskeligt stillede familier med børn	-	-	15,0	30,0
Private projekter	**30,4**	**58,9**	**56,9**	**28,5**
Seniornetværk	*3,3*	*6,5*	*6,5*	*3,3*
Landsforeningen LEV	*5,3*	*10,5*	*10,5*	*5,2*
Jobbanken	*6,4*	*12,9*	*12,9*	*6,5*
Handicapidrættens Videncenter	*2,8*	*5,6*	*5,6*	*2,9*
Topvirk	*1,9*	*3,9*	*3,9*	*1,9*
High:five	*6,7*	*13,4*	*13,4*	*6,7*
Vold som udtryksform	*2,0*	*4,1*	*4,1*	*2,0*
Cabi	2,0	2,0	-	-
Administrationsomkostninger	**2,1**	**2,4**	**2,1**	**2,6**
I alt for beskæftigelsesområdet	**134,3**	**142,4**	**132,5**	**135,9**

Bilag 5. Aftale om udmøntning af satspuljen på integrationsområdet for 2019-2022

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 31. oktober 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 på udlændinge- og integrationsområdet.

Flere indvandrerkvinder i job

Med aftalen sættes styrket fokus på at få flere kvinder med ikke-vestlig baggrund i beskæftigelse.

- *Flere kvinder med indvandrerbaggrund i beskæftigelse*: Arbejdsmarkedstilknytningen for ikke-vestlige kvinder er markant lavere end kvinder med dansk baggrund. Satspuljepartierne er enige om at afsætte i alt 95,0 mio. kr. i perioden 2019-2022 til en målrettet indsats i kommunerne med at få flere kvinder med indvandrerbaggrund i beskæftigelse. Kommunerne vil som led i indsatsen fx kunne arbejde med styrket kontakt og en mere aktiv opfølgning på den enkeltes rådighed, så flere kommer ud på virksomhederne i træningsforløb og i ordinære job. En styrket indsats mod negativ social kontrol vil også kunne indgå i en intensiveret indsats for at få kvinderne ud af hjemmet og ind på arbejdsmarkedet. For en del af kvinderne vil uddannelse og opkvalificering kunne understøtte vejen ind på arbejdsmarkedet og mulighederne for at fastholde et job. Kommunerne kan derfor supplere den virksomhedsrettede indsats med fx målrettede opkvalificeringstilbud. For de kvinder, der er klar til det, kan kommunerne også inddrage indsatser, der gør den enkelte klar til at påbegynde en erhvervskompetencegivende uddannelse i det ordinære uddannelsessystem. Indsatsen har for gruppen af flygtningekvinder med midlertidigt ophold fokus på selvforsørgelse og arbejdsmarkedsdeltagelse indtil hjemsendelse.

Øvrige indsatser på integrationsområdet

Med aftalen igangsættes en række øvrige indsatser på integrationsområdet, bl.a. i forhold til repatriering (støtte til frivillig tilbagevenden til hjemlandet), forebyggelse af negativ social kontrol og en styrket inddragelse af civilsamfundet i integrationsindsatsen.

- *Centrale repatrieringskoordinatorer og styrket rådgivning i kommunerne*: I satspuljeaftalen for 2018 blev der afsat en reserve på i alt 5,0 mio. kr. årligt i perioden 2019-2021 til repatriering med henblik på igangsættelse af yderligere tiltag, der skal støtte frivillig

hjemrejse. Reserven udmøntes som led i satspuljeaftalen for 2019. Satspuljepartierne er desuden enige om at styrke indsatsen for repatriering gennem etablering af et team på tre centrale repatrieringskoordinatorer. Repatrieringskoordinatorerne skal følge og understøtte kommunernes indsats på repatrieringsområdet med kontinuerlig kontakt og rådgivning, herunder med sigte på kommunernes indsats med oplysning og rådgivning af målgruppen. Koordinatorerne skal sikre en systematisk informationsudveksling og erfaringsopsamling mellem kommunerne, herunder udbredelse af best practice. I tilknytning til repatrieringskoordinatorerne udmeldes en ansøgningspulje målrettet kommuner, som skal styrke repatrieringsindsatsen fx til opsøgende indsatser og opkvalificering af målgruppens kompetencer med henblik på tilbagevenden til hjemlandet.

- *Venner Viser Vej*, som drives af Røde Kors i tæt samarbejde med Dansk Flygtningehjælp, er finansieret af satspuljen i perioden 2016-2018. Initiativet har til formål at sikre, at alle nyankomne flygtninge får tilbudt en frivillig ven, når de boligplaceres i en kommune. At have en frivillig dansk ven øger den enkeltes tilknytning til det danske samfund med tilegnelse af dansk kultur, sprog og værdier. Dermed sikres også en hurtigere vej til beskæftigelse. Satspuljepartierne er enige om at forlænge bevillingen med 4,0 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022. Venner Viser Vej vil fremadrettet have et større fokus på beskæftigelse, og målgruppen udvides til også at omfatte flygtninge og familiesammenførte, der har boet længere tid i Danmark, men stadig ikke har en reel tilknytning til det danske samfund.

- *Partnerskaber mellem kommuner og civilsamfundsaktører*: I satspuljeaftalen for 2017 blev der afsat i alt 6,5 mio. kr. i perioden 2019-2020 til etablering af partnerskaber mellem kommuner, boligselskaber og foreninger i udvalgte, isolerede og lukkede lokalmiljøer. Satspuljepartierne er enige om at afsætte yderligere 5,0 mio. kr. i 2019 til initiativet som i højere grad målrettes indsatsen mod forebyggelse og bekæmpelse af negativ social kontrol. Det samlede initiativ på i alt 11,5 mio. kr. skal støtte etableringen af partnerskaber mellem kommuner og civilsamfundsaktører i områder med store udfordringer med negativ social kontrol. De enkelte partnerskaber kan vælge at inddrage lokale boligselskaber. Det er en forudsætning for at få støtte, at tilskudsmodtageren har et virke, der er almennyttigt, kontinuerligt og baseret på et demokratisk værdisæt, og at midlerne anvendes til aktiviteter i overensstemmelse hermed.

- *Kirkernes Integrations Tjeneste (KIT)* modtager en årlig driftsbevilling fra satspuljen på 3,0 mio. kr. i perioden 2017-2019 til det frivillige integrationsarbejde. Satspuljepartierne er enige om, at KIT's driftsbevilling videreføres med 3,0 mio. kr. i 2020 med henblik på fortsat at styrke og udvikle KIT's frivillige integrationsarbejde. Videreførelsen giver KIT mulighed for at fortsætte de igangsatte aktiviteter samt iværksættelsen af nye initiativer med henblik på at styrke flygtninge og familiesammenførtes aktive deltagelse i samfundet gennem uddannelse og arbejdsliv, engagement i foreninger og opbygning af sociale kompetencer. Som led i initiativet afsættes yderligere 0,4 mio. kr. i perioden 2019-2020 til en ekstern evaluering af KIT's frivillige integrationsindsats.

- *Informationsindsats og opkvalificering af de frivillige rådgivere i BørneTelefonen*: Børns Vilkår har siden 1987 drevet den anonyme rådgivning BørneTelefonen, hvor børn kan ringe ind og tale med en frivillig rådgiver om deres bekymringer eller problemer. Satspuljepartierne er enige om at afsætte i alt 3,0 mio. kr. i perioden 2019-2021 til Børns Vilkår

til en oplysningsindsats målrettet etniske minoritetsbørn om BørneTelefonens rådgivningstilbud samt en rekrutteringsindsats med henblik på at rekruttere rådgivere, der har erfaring med at arbejde med etniske minoritetsbørn. Satspuljepartierne er desuden enige om at afsætte yderligere 1,0 mio. kr. i perioden 2019-2021 til opkvalificering af de frivillige i BørneTelefonen og Børns Vilkår i øvrigt. Det vil styrke kompetencerne i forhold til kontakten med minoritetsbørn, der kan opleve særlige problemstillinger som fx negativ social kontrol. Opkvalificeringen skal ruste de frivillige til bedre at rådgive denne gruppe samt henvise børnene til andre tilbud, hvor det er relevant.

- *Styrket vidensopbygning i samarbejde mellem Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) og RED-Safehouse*: I nogle miljøer er der børn, unge og voksne, der udsættes for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. I satspuljeaftalen for 2017 blev der afsat midler til en målrettet indsats for at udbrede viden og kompetencer i forhold til forebyggelsen af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Satspuljepartierne er enige om yderligere at styrke arbejdet med at indsamle og formidle viden om området ved at styrke vidensopbygningen i et samarbejde mellem SIRI og RED-Safehouse. Der afsættes i alt 4,0 mio. kr. i perioden 2019-2022 til indsamling af data fra RED-Safehouse, udarbejdelse af analyser med afsæt i de indsamlede data samt en målrettet formidlingsindsats over for fagprofessionelle fx i forhold til problemstillinger som tvangsægteskaber og æresrelateret vold eller trusler.

- *National hotline mod ekstremisme og radikalisering*: I satspuljeaftalen for 2015 blev der afsat midler til etablering af en national hotline mod ekstremisme og radikalisering, hvor forældre, pårørende, fagprofessionelle og andre, der har en konkret bekymring for, at en person er i risiko for radikalisering, kan henvende sig. Satspuljepartierne er enige om at videreføre bevillingen med 0,8 mio. kr. årligt i perioden 2019-2022. Som led i videreførelsen af hotlinen vil der fortsat blive iværksat informationstiltag med henblik på at udbrede kendskabet til hotlinen.

Tabel 1
Prioritering af satspuljen for 2019 på integrationsområdet

	2019	2020	2021	2022	2019-2022
Mio. kr., 2019-pl					
Flere kvinder med indvandrer-baggrund i beskæftigelse	5,7	23,9	26,9	38,5	95,0
Partnerskaber mod negativ social kontrol	5,0	-	-	-	5,0
Styrket vidensopbygning	1,0	1,0	1,0	1,0	4,0
BørneTelefonen og minoritets-børn	1,0	1,4	1,6	-	4,0
Kirkernes Integrations Tjeneste	0,2	3,2	-	-	3,4
Venner Viser Vej	4,0	4,0	4,0	4,0	16,0
National hotline mod radikalise-ring og ekstremisme	0,8	0,8	0,8	0,8	3,2
I alt	**17,7**	**34,3**	**34,3**	**44,3**	**130,6**

Tabel 2
Administration i alt

	2019	2020	2021	2022	2019-2022
Mio. kr., 2019-pl					
Administrationsbidrag	0,3	0,3	0,3	0,3	1,2
I alt	**0,3**	**0,3**	**0,3**	**0,3**	**1,2**

Bilag 6. Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019-2022 vedrørende helhedsorienteret indsats

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 6. november 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 vedrørende helhedsorienteret indsats.

Reserve til reform af helhedsorienteret indsats

Regeringen har præsenteret reformudspillet ”Sammen med borgeren – en helhedsorienteret indsats”. Med reformen foreslår regeringen bl.a. en ny hovedlov, der skal gøre det muligt for kommunerne at tilbyde mere sammenhængende indsatser til borgere og familier med komplekse problemer. Satspuljepartierne er enige i ambitionen om, at borgere og familier med komplekse og sammensatte udfordringer i langt højere grad skal mødes af en kommunal forvaltning, som i tæt samarbejde med borgeren tilrettelægger en helhedsorienteret og sammenhængende indsats for at bringe borgeren tættere på at mestre eget liv og blive en del af arbejdsmarkedet.

Partierne er endvidere enige om, at en helhedsorienteret og sammenhængende indsats på samme måde er relevant for de allermest udsatte borgere på kanten af samfundet. Det er en målgruppe, hvis udsigter til at blive en del af arbejdsmarkedet er meget usikre, og hvor fokus for indsatsen er på at skabe kontakt og støtte borgeren i at mestre social- og sundhedsrelaterede problemstillinger. Partierne er derfor enige om – som en del af det videre arbejde – at belyse, hvordan der for denne gruppe af borgere kan skabes mere sammenhæng i indsatsen, så også de får bedre forudsætninger for at kunne mestre eget liv.

Der er på den baggrund enighed mellem satspuljepartierne om at afsætte en reserve på 15 mio. kr. i 2019 og 30,3 mio. kr. årligt fra 2020 til 2022 til understøttelse af implementeringen af reformen.

Partierne inviteres i den kommende tid til forhandlinger om rammerne for reformen. Den konkrete udmøntning af reserven fastlægges nærmere, når der foreligger en aftale om reformindholdet. Regeringen vil desuden nedsætte en faglig følgegruppe, som skal bidrage til at kvalificere arbejdet med den nye hovedlov, herunder eventuelle samspilsproblemer i mellem siloerne.

Bilag 7. Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019-2022 vedrørende videreudvikling af SØM

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 11. oktober 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 vedrørende videreudvikling af den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM).

Videreudvikling af SØM

Satspuljepartierne er enige om at afsætte i alt 50 mio. kr. i perioden 2019-2022 til videreudvikling af den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM) og grundlaget for denne. De afsatte midler udmøntes på baggrund af et oplæg fra Finansministeriet. Oplægget forelægges partierne bag satspuljen primo 2019 med henblik på at drøfte det videre arbejde. Drøftelserne finder sted under ledelse af finansministeren.

Bilag 8. Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019-2022 vedrørende Den Sociale Investeringsfond

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Alternativet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti har den 6. november 2018 indgået aftale om udmøntning af satspuljen for 2019 vedrørende Den Sociale Investeringsfond.

Den Sociale Investeringsfond

Den Sociale Investeringsfond skal bl.a. bidrage til at udvikle og udbrede tidlige og helhedsorienterede indsatser samt tiltrække ny ekstern kapital til at løse udfordringer på de større vel-færdsområder. Fonden forventes vedtaget ved lov i 2018.

Der er i forbindelse med satspuljeaftalen for 2018 afsat 50 mio. kr. hertil. Satspuljepartierne er enige om at afsætte yderligere 30 mio. kr. i 2019 hertil, som indskydes i fonden, når lovgrundlaget mv. er på plads.

fm.dk